

Szent Bernát világosvölgyi apátúrnak
Az jó életnek módjáról való könyve

Pázmány Irodalmi Műhely
Lelkiségtörténeti források

Az MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség
Kutatócsoport sorozata

Sorozatszerkesztő
Szelestei N. László

A sorozatban megjelent:

1. Szent Bernát világosvölgyi apátúrnak
Az jó életnek módjáról való könyve

Szent Bernát világosvölgyi apátúrnak Az jó életnek módjáról való könyve

Ebeczky Sándor fordítása (1612)

Sajtó alá rendezte
és a bevezetőt írta
T. Fejes Ildikó

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar
Piliscsaba, 2013

Készült
a Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Karának
Magyar Irodalomtudományi Tanszékén
és az MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoportban

Megjelent a TÁMOP–4.2.2/B–10/1–2010–0014 támogatásával
(Tehetségtámogatás a Pázmány Péter Katolikus Egyetem
kilenc tudományágában)

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Szerkesztette
Bogár Judit

Az átírást ellenőrizte
Déri Eszter

A borítón:
A kézirat 104. lapja

ISBN 978-963-308-098-6
ISSN 2064-0250

© A kötet szerkesztője és sajtó alá rendezője, 2013
© Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Lelkiségtörténeti Műhely

Felelős kiadó: Szuromi Szabolcs rektor

A sorozat címlapterve: Szentés Éva

|| *Tartalom*

Bevezetés.....	7
Ebeczky Sándor fordításának szövege	15
Személynévmutató	185

Bevezetés

A 17. század eleji Magyarország több sebből vérzett. A török hódítás és Buda elfoglalása után az ország három részre szakadt, állandósultak a harcok és támadások. Ezzel egy időben a protestantizmus terjedése, a hitújítás nyomán kialakult új helyzet ugyancsak nagy kihívást jelentett a szerzetesközösségek számára. Megszokottá váltak a menekülések egyik kolostorból a másikba, és a szerzetesek egyre gyakrabban lettek kiűzetések áldozataivá. Szükség volt tehát olyan magyar nyelvű lelkesítő olvasmányokra, amelyek nem a reformáció teremtette hitvitázó irodalom műveinek sorát gazdagították, hanem lelki segítséget nyújtottak a szerzetes- és apácaközösségeknek viszontagságos életük elviseléséhez.

A lelkesítő irodalom egyik 17. századi gyöngyszemét bocsátjuk most közre, a Clairvaux-i Szent Bernát neve alá sorolt *De modo bene vivendi* című mű magyar fordítását, amelyet 1612-ben Ebeczky Sándor mariánus ferences szerzetes készített el Pozsonyban a klarissza apácák számára.¹ A klarisszák jelenléte állandó volt hazánkban a középkortól kezdve egészen a rend 1782-ben történt feloszlatásáig, vagyis folytonosságuk nem szűnt meg a török hódítással, a protestantizmus előretörésével, amely a legtöbb zárdára pusztulást hozott. A klarissza apácák legtekintélyesebb és legnagyobb kolostora a 16. század elején Óbudán volt, amely a magyar nyelvű kódexirodalom egyik legjelentősebb központjaként működött. Kolostoruk és templomuk nem messze állt a ferencesek kolostorától, akik lelki vezetőik, segítők voltak. 1541-ben a török elől Pozsonyba menekültek rendtársaikhoz, de mindvégig megőrizték óbudai származásuk emlékét. A pozsonyi klarisszák a tizenöt éves háború alatt Bocskai támadása elől Ebeczky Sándor segítségével menekültek el. A klauzúras életet élő apácák számára már a gondolat is rettenetes volt, hogy fogadalmuk ellenére ki kell lépniük a kolostor életéből. E rettenetnél is nagyobb volt azonban a félelem Bocskai hadseregétől. Összeszedték

¹ A kézirat lelőhelye és jelzete: Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár, Duod. Hung. 7.

értékeiket, az időseket és betegeket hátrahagyták, és a ferencesek kíséretével előbb Grácba, majd Bécsbe menekültek. Az 1606-os békekötés után a klarisszák visszaköltözhettek Pozsonyba, ahol a mozgalmas idők alatt meglazult fegyelmet Bliemblin Erzsébet apátnő állította vissza.²

A menekülő apácák magukkal vitték legfontosabb értékeiket, így könyveiket is. A 16. század végén ezek elsősorban magyar nyelvű kódexek voltak, amelyek gyűjtőhelye így a pozsonyi és nagyszombati klarissza zárda lett.³ A klarissza kéziratos könyvek a középkori virágzó kódexirodalomhoz nyúlnak vissza, amelyek témájukat tekintve jól illeszkednek a 17. századi új forrásokhoz.

A *De modo bene vivendi* egyes részeit a klarisszák már a középkor végén olvashatták magyar nyelven, három középkorvégi kódexünkben is fellelhetőek az eredeti latinból fordított szövegrészletek.⁴ Az *Érsekújvári kódex* tartalmazza a leghosszabb fordítást, a latinban található hetvenhárom fejezetből harmincnégyet, a sorrendet és a szöveghűsége tekintetében azonban nem egyezik a latin eredetivel.⁵ A *Winkler-kódex*ben a latin műnek csak néhány fejezete szerepel (pontosan két és fél), és mivel a kódex több Bernátnak tulajdonított szöveget is tartalmaz, Korondi Ágnes felteszi a kérdést: a „Winkler-kódex: Bernát-szövegek gyűjteménye?”⁶ A *Guary-kódex*ben csak néhány töredéket, szövegegyezést figyelhetünk meg. Vargha Damján szöveg-összehasonlítása azt bizonyítja, hogy nem egy fordításnak különböző időben készült másolatairól van szó, hanem két,

² SCHWARCZ Katalin, „Mert ihon jön Aszonyotok és kezében új szoknyák”: Források a klarissza rend magyarországi történetéből, Budapest, Budapesti Történeti Múzeum – METEM, 2002 (METEM Könyvek, 39), 20–21, 199; BÁRTFAI Szabó László, *Óbuda egyházi intézményei a középkorban*, Budapest, 1935, 41–42.

³ SCHWARCZ Katalin, *A klarissza apácák könyvkultúrája a XVIII. században*, Szeged, Scriptum, 1994 (Olvasmánytörténeti Dolgozatok, 6), 9–10.

⁴ PUSCH Ödön, *Vallásos elmélkedések kódexeinkben*, Kolozsvár, 1910, 68; VARGHA Damján, *A clairvauxi Szent Bernátnak tulajdonított „A jó élet módjáról” című mű a magyar kódexirodalomban*, Budapest, 1943.

⁵ PUSCH, i. m., 69–91; KORONDI Ágnes, *A Liber de modo bene vivendi szerzősége és szövegkörnyezetei a késő középkori magyar nyelvű kolostori kódexirodalom tükrében*, Erdélyi Múzeum, 2005/4, 159–160. – Az *Érsekújvári kódex*ben szereplő szöveg kiadása: *Clairvauxi Szent Bernát neve alatt ismert könyv, A jó élet módja – Divi Bernardi abbatís ad sororem: modus bene vivendi*, s. a. r. VARGHA Damján, Budapest, Szent István Társulat, 1943.

⁶ KORONDI, i. m., 161.

esetleg három különböző és az eredeti latinhoz igazodó fordításról beszélhetünk.⁷ Nem zárhatjuk ki azonban azt a lehetőséget sem, hogy az alapul szolgáló fordítások is más-más latin szövegből készültek. Mivel mindhárom kódex a pozsonyi klarisszák tulajdonában volt, Ebeczky Sándor, aki teljes egészében lefordította ezt a művet, beleolvashatott a kódexek szövegeibe, és lehetséges, hogy azok adtak neki ihletet az egész munka lefordításához.

De vajon miért éppen egy Szent Bernátnak tulajdonított középkori elmélkedést elevenített fel a klarisszák számára Ebeczky mintegy fél évezreddel később? Bernát (1090 k.–1153) korának leghíresebb szónoka, hithirdetője volt, akinek művei másolatban széles körben elterjedtek, s nagy hatást gyakoroltak kora szerzetességére. Csak a négy egyházatya műveit másolták olyan nagy kedvvel és szorgalommal, mint Szent Bernátét. Műveiről Gabriel Meier így ír: „kedvesség, erő és áhitat jellemzi őket, melyek valami egész különös módon lopódnak a lélek legmélyére és igazi áhítatra hangolják az olvasót”.⁸ Már kortársai a „mézajkú tanító” névvel ruházták fel. Szent Bernát nevével gyakran találkozunk középkori kódexeinkben, és florilégiumok is sok esetben idézték műveit mondanivalója és művészi szövegformálása miatt. Szerzetesek és világi papok is olvasták szövegeit, amit például Pázmány Péter prédikációs kötete is bizonyít: ebben ő a legtöbbet idézett középkori szerző.⁹ A könyvnyomtatás feltalálásával olyan gyorsan terjedtek a Bernát-művek – igaziak és apokrifek egyaránt –, amihez hasonló jelenséggel ritkán találkozhatunk. Már a 15. századból mintegy nyolcvan kiadást ismerünk, a 16. században pedig megkezdődött Szent Bernát összes műveinek kiadása.¹⁰

Mára már sok Szent Bernátnak tulajdonított írásról kiderült, hogy nem az ő tollából származnak, vagy legalábbis kétes eredetűek: részben az ő műveiből vett szemelvények, kompilációk, részben ügyes stiláris

⁷ VARGHA, A *clairvauxi...*, i. m., 4.

⁸ MEIER Gábor, *Szent Bernát élete*, ford. VÁRKONYI Fidél, Budapest, 1915, 76.

⁹ BITSKEY István, *Humanista erudíció és barokk világkép: Pázmány Péter prédikációi*, Budapest, Akadémiai, 1979 (Humanizmus és reformáció, 8), 80; SZELESTEI N. László, *Szent Bernát – és régebbi irodalmunk* = Sz. N. L., *Rekatolizáció és barokk áhitat*, Budapest, METEM, 2008, 11.

¹⁰ Az első teljes kiadás: Velence, 1503; majd Párizs, Lyon, Antwerpen, Bazel. – PISZTER Imre, *Szent Bernát clairvauxi apát élete és művei*, Budapest, 1899, II, 594.

utánzatok.¹¹ A kutatások szerint a *De modo bene vivendi*, amelyről évszázadokon át úgy tartották, hogy Szent Bernát írta szerzetessé lett húga, Humbelina számára,¹² sem tartozik az eredeti Bernát-művek közé; gondolatmenete, okfejtése, és főleg nyelvhasználata is eltér az övétől. A szakirodalomban lehetséges szerzőként felmerült egy bizonyos Tamás, a Frigidus Mons (Froidmont) monostor ciszterci szerzetese, aki talán öregebb korában, valószínűleg az ő – jeruzsáleminek nevezett – nőtestvére számára írhatta az elmélkedést.¹³

Hogy miért terjesztették mások műveit Szent Bernát neve alatt? A középkorban a szerző nevének megőrkítése, „szerzői joga” kevésbé számított, mivel a fő cél Isten dicsőségének és az embertársak lelki üdvösségének szolgálata volt, ehhez pedig legtöbbször kész szövegből mérítettek, kompiláltak, vagy annak analógiájára alkottak. Bőven idéztek tekintélyektől, maguk a szerzők azonban háttérben maradtak. Sok esetben a műhöz kapcsolt szerző szerepe az volt, hogy felelősséget vállaljon az adott szövegért, tekintélyével hitelesítse azt. Bernát ismertsége, kedveltsége, szentsége alapján kiválóan megfelelt erre a szerepre, így sok más mű mellett a *De modo bene vivendi* is az ő tekintélyén keresztül szólalt meg.¹⁴

A *De modo bene vivendi* fordításának Ebeczky Sándor *Az jó életnek módjáról* címet adta. A kisalakú kötet, amelyben ez a fordítás megtalálható, egy bevezetőt és három Szent Bernát neve alá sorolt művet tartalmaz, amelyek sorrendben a következők: *De modo bene vivendi* (A jó életnek módjáról), *De diligendo Deo* (Mint kelljen az Istent szeretni) és *Meditationes de cognitione humanae conditionis* (Az emberi állapotnak esmerettségéről).

Ebeczky Sándor (?–1614) mariánus ferences szerzetes életéről kevés adatot ismerünk. Győri kanonok volt, majd 1601-ben lépett a ferences

¹¹ Uo., 593.

¹² A *Patrologia Latina* kiadásában azonban, ahol a szentnek tulajdonított szövegek csoportjában szerepel, ez olvasható: „Sequens tractatus nec Bernardo convenit, nec eius sorori, Humbelinae”, vagyis ez a mű sem nem Bernaté, sem soror Humbelináénak nem mondható. – Idézi VARGHA, *A clairvauxi...*, i. m., 16; KORONDI, i. m., 156.

¹³ VARGHA, *A clairvauxi...*, i. m., 16.

¹⁴ HORVÁTH János, *A magyar irodalmi műveltség kezdetei Szent Istvántól Mohácsig*, Budapest, 1931, 127–128; KORONDI, i. m., 157.

rendbe, így kanonoki jövedelmét a ferences szegénységre cserélte fel. 1603–1606 között a mariánus ferencesek provinciális volt. 1605-ben a pozsonyi klarisszák menekülését segítette Grácba, majd Bécsbe. 1613-ban ismét provinciálissá választották, ezt a tisztséget 1614-ig, haláláig töltötte be. A pozsonyi klarisszák templomában temették el, hiszen régtől fogva ő volt az apácák gyóntatója, vigasztalója.¹⁵

Ebeczky Sándor a klarissza apácák számára magyarra fordította a IV. Orbán pápa által elismert „reformált” regulát.¹⁶ „Örökös bezártság, fogadott szegénység, szüntelen hallgatás. A világtól való totális testi és szellemi elzárkózás a lelki tisztaság megőrzése érdekében – ezek voltak a klarisszák életét meghatározó legfontosabb regulák.”¹⁷ A regulafordítás után kezdett bele Szent Bernát *De modo bene vivendi* című munkájának fordításába,¹⁸ amelyet 1612. január 21-én fejezett be Pozsonyban.¹⁹ A Szent Bernát-féle kötet a possessorbejegyzés szerint az óbudai (akkor már Pozsonyban élő) klarisszáké volt egészen 1782-ig. Jankovich Miklós gyűjteményével került a Magyar Nemzeti Múzeumba, majd az Országos Széchényi Könyvtárba.²⁰

Mivel a középkori kódexeinket birtokló apácákat a pozsonyi klarisszák fogadták be, azt feltételezhetnénk, hogy Ebeczky fordítása a klarisszák által őrzött magyar nyelvű kódexek szövegagyományozódását tükrözi, ez azonban nem így van. Ebeczky Sándor fordítása nem őrzi a kódexekben lévő nyelvi fordulatokat, nyelvében és helyesírásában is eltér azoktól. A magyar fordítások közül az *Érsekújvári kódex* tartalmazza a leghosszabb fordítást, azonban arról megállapítható, hogy nem a latin eredeti szöveget közvetíti számunkra. Ebeczky ezzel szemben a latin szöveghez ragaszkodva, szövegűen fordította le mind a hetvenhárom fejezetet. Nem tért el a szövegtől, nem faragott le belőle, és nem is toldotta meg saját gondolataival. Fordítása könnyed, lendületes, csak kevés helyen érződik rajta a

¹⁵ SCHWARCZ, *A klarissza...*, i. m., 42, 65. jegyzet; Uő., „Mert ihon jön...” , i. m., 218.

¹⁶ SCHWARCZ, „Mert ihon jön...” , i. m., 40.

¹⁷ HORN Ildikó, *Csáky Anna Franciska és a pozsonyi klarisszák*, Aetas, 1992/3, 28.

¹⁸ SCHWARCZ, „Mert ihon jön...” , i. m., 40.

¹⁹ A pozsonyi keltezés csak valószínűsíthető, mivel Ebeczky csak az időpontot közli fordításának végén: „Explicit Liber de Modo bene uiuendj. 21. Januarij, in die Sancta Agnetis uirgjnjs et martyris. Anno dominj 1612.”

²⁰ SCHWARCZ, „Mert ihon jön...” , i. m., 219.

latin eredeti. Mellőzi a bonyolult igei és igeveves szerkezeteket, így nincs terhelve latinizmusokkal.²¹ Nyelvezete jól illeszkedik a mai nyelvhasználathoz, szövege ma könnyebben emészthető és értelmezhető, mint a középkori kódexeké.

A különböző témájú fejezetek között megtalálható az isteni szeretetre való nevelés mellett az emberszeretet gondolata, a legfontosabb erények sugalmazása és a legfőbb bűnök elkerülésének alapvető formái. A fejezetek többsége a hívő ember számára egyfajta lelkipraktikaként is szolgálhat, amelyek olvasása során elmélyülhet vallásában, és alaposan kidolgozott választ kaphat hite legáltalánosabb és legfontosabb kérdéseire. Külön kiemelném a megszólítások széles körét, amelyek (egy-két kivételtől eltekintve) egy személyhez, Szent Bernát húgához szólnak: „Szerelmes Néném”; „Tiszteletes Szűz”; „Krisztusnak szerelmes jegyese”; „Krisztusban nékem szerelmes Néném”. Mondatfelépítéseit tekintve Ebeczky megtartja a latinban használatos alárendelő mellékmondatokat: „Az, ki szereti az Istent”; „Az ki az teremtetett állatot az Istennél feljebb szereti”; azonban az igeveves szerkezetek elhagyásával az egyszerű kijelentő módú igealakok használata kerül előtérbe. Az igeidők esetében megállapítható, hogy az elbeszélő múlt helyett az egyszerű múltat használja.

Ebeczky fordítása értékes adalékot szolgáltat a 17. század elejének prózairodalmához, fordítási gyakorlatához, amellyel a szakirodalom eddig keveset foglalkozott. Művének betűhű kiadása remélhetőleg ösztönözni fogja az irodalmi, nyelvészeti és művelődéstörténeti kutatásokat.

²¹ SZELESTEI N., *Szent Bernát...*, i. m., 14. – A mű 12. fejezetének latin alapszövegét, továbbá három fordítását (*Winkler-kódex*, *Érsekújvári kódex*, Ebeczky) párhuzamosan közli: SZELESTEI N. László, *A De modo bene vivendi című mű magyar fordítása középkor végi kódexeinkben – és 1612-ben = Studia professoris–professor studiorum: Tanulmányok Érszegi Géza hatvanadik születésnapjára*, szerk. ALMÁSI Tibor, DRASKÓCZY István, JANCÓSÓ Éva, Budapest, Magyar Országos Levéltár, 2005, 323–331.

A kéziratról

A kötet a borítótáblával együtt 16 cm magasságú, kb. 11 cm széles, gerince 6 cm. Borítója kemény, sárgásbarna, fedő- és hátsó lapján kopott, vésett közép- és keretdíszítő motívumok. Két csatja még megvan, de már nem használható. A könyv gerincén kézírással: „Sz. Bernárd három könyve.” Alatta: „XVII-ik századból.” A kézirat szép, rendezett, könnyen olvasható. Rajzok, képek, iniciálék nem találhatók benne. Lapjai épek, kézírással is számozottak.

A kézirat elején, a 19. levélen (előtte üres lapok találhatók) a következő címirat szerepel: „Szent Bernárd, Világos uőlgij Apaturnak, az Aniaszentegiház fő Doctorának három könjue: ugimint az io életnek modgiáról 73 sermo. meliben az keresztién életre ualo minden jóságos erkölcsnek szükséges summáia foglaltatik. Elmélkedésj az emberi állaptnak esmeretségéről, meli egiéb képpen az lélekről neuezetetik, 17 részben. Es szép tanulsága, Mint kellien az Istent szeretnj. Magiaról fordétatot F. Ebecszi Sandor által.” (Az itt említett három mű közül e forráskiadványban az elsőnek a szövege olvasható.)

A szöveg átírásáról

Az elmélkedés szövegét betűhíven írtam át. A következetlen és a maitól eltérő kis- és nagybetű-használatot, egybe- és különírást, az eredeti központosítást megtartottam. Néhány esetben azonban eltértem a betűhívátírás szabályaitól:

1. Valamennyi ö és ü betű röviden szerepel az átírt szövegben, az i esetében azonban kivételt tettem: ha a pont fölött még egy hosszúságot jelző vessző is található, hosszú í-vel írtam át, csakúgy, mint a néhányszor előforduló, 'i' hangértékben használt, vesszővel ellátott j-t.
2. A következetesen 'sz' hangértékben használt ʒ betűt sz-ként írtam át, megkülönböztetendő a 'z' hangértékű és a mai z-vel azonos alakban írt betűtől.

3. A gy, ly, ny hangok jelölése a kéziratban általában gi, li, ni, gyakran előfordul azonban, hogy az i mellett (néhányszor helyett) mellékjeles alak (ǵ, l̃, ñ) szerepel (ǵ különösen a kézirat elején, l̃ főleg a végén, de elszórtan másutt is, ñ csak néhányszor). Nem sikerült eldönteni, hogy végig egy kéz írása-e a szöveg, vagy az általában halványabb mellékjelek utólagos bejegyzések. Mivel ferences kéziratról van szó, s a mellékjeles helyesírást a ferences nyelvemlékeink alkalmazták,²² a mellékjeles alakokat figyelemfelhívásul és a nyelvészeti kutathatóság érdekében megtartottam.

A lapszámozásnál a kézirat eredeti számozását vettem figyelembe, amelyet az átírásban a megfelelő helyeken szögletes zárójelben közöltem. Az Elöljáró beszéd levelei nincsenek számozva, a kéziratban ez a szövegrész négy lapot és még négy sort tesz ki, itt az utólagos foliumszámozást tüntettem fel. A kéziratban szereplő kihagyás és tartalmi váltás esetén a szöveget új sorban folytattam. Minden rövidítést feloldottam, a feloldott részeket kurzívval jelöltem.

²² SZABÓ Flóris, *Huszita-e a huszita biblia?*, Irodalomtörténeti Közlemények, 1989, 120–121.

Ebeczky Sándor fordításának szövege

[f. 20r] Az köüetkezendö köniüüre Elöl járo beszede Szent Bernárd Doctornak, az ö Néniéhez töle jratot.

Christusban szerelmes Néném, régtől fogua kértél engem, hofi ualamj szent intésre ualo tanulságokat jrnék tenéked. De miuelhogi meg uagion jrua: Keuéség midön kj ualakit nálánál jobbat tanitanj akar; méltatlannak láttam magamat erre az munkára: Es azért az mit tölem kértél, aszt én egi keués ideiglen el halasztottam. De miuelhogi az utánis eginéhánszor kértél engem ugian ezen dologra, uiszontag eszemben jutot az urnak jmez sen[f. 20v]tentiáia, ki aszt mondgia: Valakj téged ezer lépésre kénszerit, menziel uéle két ezernire: es mindennek az kj mit kér töled, örömet adakozzál. Ennek okáért kénszeritetuén, uégtére a szeretettől jnditatuán, es az te aiétatos imádságodtól segítséget uéuén, a Szent Atiák asztalok alat morsalekokat szedegettem, ha szintén nem úgijs amint kellett uolna, de mind az által csak amint én tölem lehetet, mellieket ebben az köniüben te szentségednek bémutatom. Vegied azért immár szerelmes Néném esztet az köniuet, es aszt mint egi tiükört szemed eleiben uessed, meliben mint egi tiszta tiükörben nézzed magadat minden oránkint. Mert az Istennek parancsolatj tiükörök, melliekben [f. 21r] néznek mindenkor az kegies lelkek, es melliekben meg esmérik minden maculáiokat, ha mj rutságban találatnak, mert senkj tisztán nem találatik az uétektől: es mel'i tiükörökben azon lelkek az ö gondolattioknak uétkait meg tisztitiák; es mint egi uiszsza adot képből meg látot orcszáiokat ékessitik: mert midön az urnak parancsolatira tellies sziuél, es lélekkel figielmeznek, azokban kétség nélkül niluán meg esmérik, mit keduellien, auagi mit általlion ö benne az meniej uölegénj. Eszt azért az köniuet, Tiszteletes Néném, örömet által oluassad, es ismég giakran oluassad, mel'iben meg esméred mint szeressed [f. 21v] az Istent es felebarátodat, miképpen minden uilági es elmulando dolgot meg utál'i, mint kiuánniad az örökké ualókat

es menieieket, mint szenuedgied békéuel az *Christus*ért ez uilágnak minden ellenkezésit, meg uetuén minden kedueskedő szerencsét, es hizelkedésit, mikeppen az te betegségidben hálákot adgi az Istennek, es jo egézségidben ne keuélkedgiél, mikeppen jo szerencsédben magadat el ne bízzad, se gonosz szerencsédben ne essél kétségben. *Christus*ban szerelmes Nénem, eszt az könjuet szorgalmatoson által jária az te okosságot, es az én büneimet giakorta sirassa. Es az kj nem uagiok méltó hogi bocsánatot nierjek, ottan csak az te jmádságid által nierhessem bocsánattiát az én büneimnek. Az mindenható Isten örezzen, es oltalmazzon téged minden gonosztól, én [f. 22r] edes Tiszteletes Nenem, es mind azokkal egietemben, kik ueled egiüt az Istennek szolgálnak bé uigien az örök életre. Amen.

[1] Szent Bernárd, Világos uölgi Apáturinak, az ió életnek modgiáról ualo köniue, mel'iben foglaltatik minden jóságos erkölcsnek szükséges summáia az keresztien életre.

Az Hitről, Első szó.

Aszt mondgia Vrunk, az Euangeliumban, Mindenek lehetségesek annak az kj hiszen. Senkj nem iuthat az örök életre, hanem az hit által. Az tartatik kedig igaznak, az kj igazán hiszen, es igazán hiuén iól él, es iól élúén az igaz hitet meg oltalmazza. Innét mondgia Szent [2] Jsidorus, Az hit nélkül senkj nem lehet az Istennek keduében. Az hit semmikeppen erőuel nem kényszeritetik, hanem io példákkal es okossággal intetik. Az kiktől kedig erőszakkal kényszeritetik, semmikeppen abban tökéletesen meg nem maradhatnak: mint az óltouánj, melinek teteijt ha kj erőuel le uonnia, uiszontag mihelt meg szalad, leg ottan ismeg előbbenj heliére megien. Az hit, cselekedetek nélkül meg holt: ez heába hizelkedik maganak az pusztá hitről, kj az ioszágos cselekedetekkel *nem* ékes.

Az kj az keresztet uiselj, meg kel az uilágnak halnj: mert semmj nem egiéb keresztet uiselnj, hanem magát meg halálositanj. Keresztet viselnj, es meg nem halálosodnj, képmutatóknak tettetése. Az kj nem ketelkedik

sziuében, [3] de hiszen, ualamit kérend, meg lészen nékj. Az kj hiszen az Jsten fiában, örök élete uagion. Az ki kedig *nem* hiszen, nem fog életet látni, hanem az Jsten haragia marad raita.

Amint az test lélek nélkül meg holt, ugi az hitis meg holt az cselekedetek nélkül. Szerelmes néném, nági az hit, de *semmit* nem használ a szeretet nélkül. Azért Tiszteletes néném, tarcs meg magadban az igaz hitet, tarcs meg az tiszta hitet, oltalmazd meg az meg fedhetetlen hitet: maradgion meg benned az igaz hit, légien te benned az meg uezsthetetlen uallásnak hitj: *Semmit* ne szol'i az *Christus*ról uakmerő képpen, semmit ne ércs az Jstenről gonoszúl, hamissan, es hitetlenül, semmit ő felöle idegen képpen ne gondol'i, sem meg ne bán[4]csad az ő szeretetit. Légi az igaz hitben: tarcs az igaz hitben szent erkölcsöt: Az Jstent, kit segítségül hijs hittet, meg ne tagad cselekedettel. Az io dolgokban elégiedet gonosz, igen sokat meg uezst. Egi gonosz dolog, sok iót el uezst. Ne uétkezzel cselekedetdben, kj tökéletes uaigi hitdben. Gonosz étellel meg ne förtöztesd az hitet. Az hitnek tijsztaságát, gonosz erkölcsel meg ne uezessed. Ne elegics az uétket az ioszágos dolgokhoz, se ne uezsed az gonoszt az iokhoz. Szerető néném, tarcsan meg az Jsten tegedet io egességben. Amen.

Az Reménségről, második szó.

Az mj Vrunk mondgia az Euangeliumban: Ne essetek kétségben, [5] de legien az Jstennek hiti ti bennetek. Az reménség, az mel'i látszik, nem reménség: mert az kj mit lát, mit reménli asztot? Ha kedig az mit nem látonk, reménliük, aszt békeség szenuedéssel váriuk. Innét mondgia Salomon: Az igazaknak uárások öröm, az istenteleneknek kedig reménségek el uész. Teis azért Szerelmes néném uáriad az Vrat, es oltalmazd az ő utát, es fel magasztal téged, hogi örökségül el uegied az Jstennek országát. Váriad szerelmesen az urat, es táuoazzál az gonosztol, es fel magasztal téged az meg látogatás napián, az az, halalod napián, auaigi az ítélet napián. Az kik nem szűnnek gonosztul cselekednj, heában váriák azok az Jstennek irgalmassá[6]gát: melliet igazán uárnának, hogi ha az gonosztól el térnének. E uegre mondgia Szent

Jsidorus: Félnők kel, hogi az reménség által melliet az Jsten nékünk ígért, szüntelen ne uétkezzünk. Viszontag miuel hogi az bünököt igazán ítélletiben meg uonsza, az Jstennek irgalmassága felöl, kétségben se essünk; de az mi leg iob, mind az két ueszedelmet el táuosztassuk, hogi az gonosztol el तरीोंक es az Jstennek kegielmességéből bocsánatot remenliők. Mert minden igaz reménséggel es felelemmel támaszkodik, holot noha az reménség öröme emel, noha uiszontag felelemre hoz, az pokoltól ualo rémulés. Mert az kj az bűnnek bocsánattiáról kétségben esik, inkább kárhoztattia önnön magát kétségben esés[7]sel, hogi sem mint az bűnnel, amiért kétségben esik. Azért Szerelmes néném, az te reménséged legien erős az Jesus Christusban, te édes iegiesedben, mert az kik az Vrban remenkednek es biznak, azokat az irgalmasság körül uészj. Bizzál erőssen az Vrban, es cselekedgiél iót: lakiad az földet, es az meniországbán tápláltatol az ő gazdagságában. Tiszteletes néném, ted le az hamisságot, es bizakodgiál az Jstennek irgalmasságában: ued el töled az álnokságot, es bizakodgiál az iduösségben. Jobbics meg magad, es bizzál az Jstennek kegielmességében. Kergesd kj töled az gonosságot, es remenlied az bocsánatot: jobbics meg életedet, es remenlied az örök életet: melire [8] méltotzasson téged azon Jsten, az kj uálasztot téged öröktől fogua. Amen.

Az Jstennek malasziáról Harmadik szó.

Szent Pál apostol mondgia: Ahol béuelkedet az bűn, fellieb beuelkedet az malaszt: hogi amint uralkodot az bűn az halalban, azonképpen uralkodgiék az malasztis az bocsánat által az örök életre. Mert az bűnnek soldgia az halál, az Istennek kedig malasziából es kegielmességéből az örök élet. Minniáiatoknak kedig adatot az malaszt, az Christus aiándékiának mértéke szerént. Szerelmes néném, amint mondgia Szent Jsidorus, [9] az embernek elő menete, az Jstennek aiándékából uagion. Hogi ha azért az Istennek aiándékából uagion elő menetünk, szükség hogi az ioszágos cselekedeteből, nem magunkat, hanem az Istent dicsériük: es senki sem iobbulhat meg tulaidon magátol, hanem az Jstentől. Nincsen az embernek semmi tulaidon joszágos dolga, ugimint

kinek életijs, nem magáé, az prophetának bizonitása szerint, ki azt mondgia: Tudom Vram, hoíi nem az embertől uagion az ő úttia, sem az ferfiutúl, hoíi iária es igazgassa az ő maga lépésit. Es holot kj ualamj aiándekot uészen, ne keressen többet annál amenit uett, hoíi midön más tagnak tisztit el akaria tulaidonitanj, asztis el ne ueszesse az mit érdemlet. Mert [10] az testnek rendit egészszen meguesztj, az kj az ő tisztuel meg nem elegeduén, az másét el foglallia. Az aiándekoknak osztálliaiban uészik minniáian az Jstennek külömb féle aiándekit. Nemis engettetnek minden aiándekok egiedül csak eíi embernek, hanem az alázatosságnak gondgiából uagion, hofi eíjknnek legien, az mit más csudállion felebaráttiában. Mert hofi Ezechielnél, az lelkes állatoknak szárniok eíjk az másikát érij, azok által iegieztetnek az szenteknek ioszágos dolgok, kik egímáshoz ualo szeretettel eíi mást inditiák, es egímáshosz ualo példáiokkal egímást oktattiák. Tiszteletes Szüz, akarom hofi asztis tudgiad, miuel hofi az Istennek elő uéuő, köuető, es [11] eíiutt munkálkodo malasztia nélkül, semmi iót nem cselekedhetünk. Az Istennek malasztia elő uészen minket, hofi iót akarionk, köuet es késért minket, hofi az kiuánt iót el kezdgiük, eíiutt munkálkodik uelünk, hofi azon iót elis uégezzük. Ezokáért az Jstentől adatik mindenünk az io akarat, es annak mind kezdése, s'mind uégezése. Az Istentől adatnak azért mi nélünk az ioszágos dolgok, az uétkek kedig es bünök magunktól származnak. A szeretet, szemérmetesség, tisztaság, es minden tisztességes dolog az Istentől adatnak mi nélünk: az keuel'ség kedig, fösuénség, kiuánság mi magunktul származnak. [12] Az Isten nélük semmi iót nem miuelhetünk, de az Jstennek malasztia által sok iót cselekedhetünk. Az Jstennek malasztia nélük kesedelmesek, restek es túniák uagionk: de az Istennek malasztiaából, az ioszágos dolgokban keduesek, szorgalmatosok, es aietatosak uagionk. Az Isten nélük leg ottan készek uagionk uétkeznj: de az Istennek malasztia által szabadulunk fel az bünökből. Az Isten nélük, ez földj es el mulando dolgokat, inkáb hofi sem mint kellene szerettiük: de az Istennek malasztia által utállunk meg mindeneket az mik ez uilághoz tartoznak, es ez helet meniej [13] iutalmat kiuánonk. Az első embernek uétke miá rekesztettünk kj az paradicsomból: de az Istennek malasztia által hiszszük hofi iutónk az meniej paradicsomban. Az első embernek büne

miá szállottónk az pokolra, de az Istennek malasztia által reménliük menibe menetelönket. Mert mind az hoí hatalmasok uagionk, gazdagok, es bölcsek nem eíéíbből, hanem az Istennek malasztiaából uagionk ollianok. Azonközben akarom hoí tudgiad tiszteletes Néném, hoí ualamj iauaink uagion ez uilágon mindenek az Istennek malasztiaából uadnak. Mert minden gonosz es niomoruságos dolgok, [14] az mi tulaidon büneink miá érkeznek mi reánk; Az Isten, az ő szent irgalmassága es malasztia által ad mi nekünk iokat. De az mi büneinkért esnek reánk az niomoruságok; az Istennek malasztia által adatnak nekünk io szerencsék: De az mi büneinkért iönek mi reánk, az ellenkező dolgok. Az Istennek malasztia által adatnak meg nekünk az mi szüksegink, es az mi uétkeinkért külömbek történnek.

Minekokaért o *Christus*nak Jegiese, szükség hoí mindenkor hálaadással meg emlékezzönk, es szorgalmatosan eszünkben iutassuk az Istennek tölönk ualo naí io erdemit; amint szöll az Aniaszent[15]egiház, az Enekeknek énekiben az *Christus*rol, az ő iegieséről, monduán: Meg emlekezuén az te emlőidről az bornak fölötte, az igazak szeretnek téged. mint ha aszt mondaná: Az kik meg emlekeznek az te malasztodról es irgalmasságodrol, es io tétemenidről, azok szeretnek téged: az az, azok szeretnek tégedet, az kik igaz sziüüek. Azok kedig igaz sziüüek, az kik az igasságból es szentségből semmit nem tulaidonitanak az ő érdemekre, hanem mindent az te malasztodnak aiandékiára háréntanak. Meg emlekezuén az te malasztodról, az kik meg szabadultak, szeretnek téged. Tiszteletes Szüz, [16] mindenkor meg emlekezzél arról, hoí ualami io benned uagion, az Istennek malasztiaából uagion. Halhatsza mit mond Szent Pál Apostol maga felöl: Az Istennek malasztiaából uagiok, azmj uagiok. Azonképpen teis Szerelmesem, az Istennek malasztiaából uági, ualamj uagi. Mert azis hoí az uilágot meg utáltad, es hoí az te atiádnak házát el hattad, es hoí az Istennek szolgáló leánia akartál lennj, es hoí az Clastromban az Isteni szolgálatra rendelted magad, es hoí az Istennek szolgáló leáni közé fogattad immár életedet; mind ezek az io dolgok, az Istennek malasztia által iutottanak teneked. Mert azis hoí Szüz uági, es hoí okos, es bölcs uagi, nem magattól, hanem az [17] Istennek kegielmességéből uági ollian.

Kérdés.

Mond meg kérlek nékem, édes atiamfia, mi legyen az, az mi a szent írásban oluastatik, hoí senki *nem* szent, senki *nem* io, senki *nem* igaz, hanem egiedül csak az Jsten?

Felelet.

Szerelmes néném, uí uagion bizonnial amint mondatik, egiedül csak az Jsten io, es szent, es igaz, mert magátol io; az emberek kedig iók, nem magoktol, hanem az Jstentől. Es azért egiedül csak az Jsten io, mert tulaidon magátol uagion az, hoí ő io. Az emberek kedig iók ugian, igazak, es szentek, de nem magoktol hanem az Jstennek malasztjától. Meli dolgot az énekeknek énekiben, igen szépen meg [18] ielentj az Aniaszentegiház Jegiese, ugimint az *Christus*, monduán: En uagiok ugimond az mezőnek uirágia, es az giöngi uirág: mert az én io uoltomnak ereiét es illattiát, az egész uilágon el teriesztem. En uagiok ugimond, az mezőnek uirágia, es az giöngi uirág. az az, én uagiok a szentségek, io uóltok, es igasságok azoknak, az kik alázatossággal én bennem biznak: mert senkj ő közülök nem lehet szent, sem io, én nálam nélkül. amint meg muntam az Euangeliomban, hoí nálam nélkül *semmit* nem cselekedhettek. En uagiok az mezőnek uirágia, es giöngi uirág. Mert miképpen az mező a szép uirágokkal ékessedik es giöniörüségesen csirázik: azonképpen az egész uilág az *Christus* [19] hitiuel es ösmeretségéuel tiszteltetik: En uagiok az mezőnek uirágia es giöngi uirág: mert béuebben adom az én malasztomat azoknak az embereknek, kik *nem* az ő io uoltukban, sem az ő érdemekben, hanem én bennem biznak. Tiszteletes Néném, azért intlek téged, hoi *semmit* ne tulajdonics az te magad érdeminek, *semmit* magad felől uakmerő képpen ne tarcs. Az te erődben, es ioszágos erkölcsödben *semmit* ne tégi, az te tulaidon erődben ne bizzál, az te merességedben es bátorságodban ne legyen fellieb ualo bizakodásod. Mindeneket az Isten aiándékának, es malasztjának tulajdonics. Minden dolgaidban adí hálakot az Jstennek. [20] Minden cselekedetidben háládassal kedueskedgiél az Jstennek. Minden magad uiselésében halado légi az Jstennek. Az te bizodalmod mindenkor az *Christus*ban legyen, ki tegedet *semmiből* teremtet.

Az Isteni félelemről. Negyedik szó.

Szerelmes Néném, halhatsza mit mondok, halliad miről intlek, figielmez reá az mit szóllok. Fellied az Jstent mindeneknek fölötte, es az ő parancsolatit mindenkör meg tarcsad, mert ime az urnak szemej az ötet félökön uadnak, es azokon kik az ő irgalmasságában reménkednek. Salomonis aszt mondgia: Fellied az Vrat, es táuozzá el az go[21]nosztól. Az ki féli az Jstent, semmit az el nem mulat. Aszt mondgia egi bölcsis: Az urnak felelme dicsösség, es dicsekedés, es öröm, es uigasságnak coronáia. Az urnak félelme meg gazdagitia a szíuet, es örömet es uidámságot ad sok ideig: mert az ki félelem nélkül uágion, meg nem igazulhat. Az Vrnak felelme bölcseség, es feníjték alat ualo tanuság. Ne légi hitetlen az istennek félelmében, es kettös szíuel ne iárolí ő hozzá. Az kik félitek az Jstent, uáriátok az ő irgalmasságát, es ne haiolliatok el attól, hoki el ne essetek. Az kik félitek az Jstent, hidgietek ő benne, hoki giöniörüségre iusson tinéktek az irgalmasság. Az kik félitek az urat, hidgietek ő benne, es meg [22] *nem* üressül az ti bérétek. Kik félitek az Vrat, szeressétek ötet, es meg uilágosodnak az tj szíuetek. Az kik félík az urat, hisznek az ő szauának: es az kik szeretik ötet, meg tartiák az ő utait. Az kik félík az urat, aszt keresik az mik ő nekj keduesek: es az kik szeretik ötet, meg telliesednek az ő törüéniéuel. Az kik félík az urat, meg uálasztiák az ő szíueket, es az ő színe elöt meg szentelik az ő lelkeket. Az kik félík az urat, meg oltalmazsak az ő parancsolatit, es békéuel szenuednek mind az ő látásáig es türeséig. Az urnak szemej, az ötet félökön uadnak, es ő meg esmérj minden cselekedetiket. Bölcseség az Jsteni félelemnek uégezetj. Az Jsten félőnek nem találkoznak niauáliáj, de az késértetben meg szabaditia ötet az Jsten az gonosztól. Az [23] Jsten félőknek lelkek meg kerestetik, es annak tekintetiben meg áldatik. Az urnak félelme ollian mint az paradicsom, áldás es minden dicsösség fedezj bé asztot. Bóldog az az ember, az kinek adatot nála lenni az urnak félelme. Az urnak félelme kezdetj az ő szeretetinek.

O szerelmes Néném, semminemü dolog minket annira szabadon *nem* oltalmaz minden büntöl, mint az pokolnak félelme, es az Jstennek szeretetj. Az Jstent félni *nem* egiéb, hanem semmi gonoszt *nem* cselekednj, es semminémü iót el *nem* hadnj, az mit kel méltán meg

cselekedni. Az urnak félelme, bölcseségnek kút feie. Az ki féli az urat, iol lészen dolga utollián, es halála napián meg áldatik. Tiszteletes néném, io mi nékünk az [24] Jstent félönk, mert az urnak félelme, kj üzi az bünt. Az urnak felelme mindenkor iobbit. Az urnak félelme meg niomia az uétket. Az urnak félelme, okossá es szorgalmatossá téshi az embert: ahol kedig nincsen az félelem, ot az léleknek halála uagion: ahol nincsen az félelem, ot az életnek uiszzálkodása uagion: ahol félelem nincsen, ot az bünöknek béuelkedése uagion. Azért tiszteletes Szüz, félelem es reménség legien mindenkor az te szüedben: egietemben legienek te benned mind az félelem, s'mind kedig az bizodalom. Az reménség es félelem egietemben szüntelen meg maradgianak te benned. Vgi bizzál az Istennek irlalmasságában, hoíi félledis az ő igasságát. De mind az által, az *Christus*ban nékem szerelmes Néném, tudgiad hoíi négifele [25] félelem uagion tudni illik emberj, szolgálat alá ualo, kezdő, es tiszta félelem. Emberi félelem az, amint mondgiá Cassiodorus, midön félönk raita, hoíi az testj uezsedelmeket ne szenuedgiük, auagi az uilági iokat el ne uezsessük, es uétkezönk illien dologból. Ez uilági félelem gonosz, es leg előszszöris az uilággal éggiüt pusztán hagiattatik, melliet urunk tilt az Euangeliomban, monduán: Ne félletetek azoktól kik meg ölik az testet, az lelket kedig meg *nem* ölhetik *etc.* Második félelem szolgálat alá ualo, amint mondgiá Szent Agoston: Az pokolnak félelméuel el táuozi az ember az büntől, es ualami iót cselekeszik, *nem* az Jstennek szeretetiért, hanem az pokolnak félelméért cselekeszi. Az fél mint szolgál, ki az mi iót cselekeszik, *nem* cselekeszi asztot ol'i félelemből, [26] hoíi el ne uezsesse az iót, melliet ő *nem* szeret, hanem hoíi ne szenuedgie az gonoszt a mitől fél. Az *nem* féltj el uezsteni a szépségü iegiesnek giöniörüséges ölelgetésit, de inkább azon fél hoíi ne uettessék az pokolnak kijnniaira. Erről az szolgálat alá ualo féleleléről mondgiá Szent Pál: Mert *nem* uettétek uiszontag az szolgálatnak lelkét ismét félelemben, de uettétek az fiakká ualo fogadásnak lelkét, az az, fiúij lelkét. Jo ugián ez a szolgálat alá ualo félelem, es hasznosis, noha elégtelen, es *nem* tökéletes, mel'i által neuekedik *lassan* *lassan* az igasságnak szokása: Mikor kezdj ember el hinnij az itellet napiát, kezd félni. Hoíi ha el kezdette hinnij, félnijs kezdet attól: de az kj még fél, nincsen [27] annak tökelletes bizodalma az itélletnek napián. Nincsen

még abban tökéletes szeretet, az kj mégis fél: mert hogi ha ő benne tökéletes szeretet uolna, *nem* félne. Az tökéletes szeretet, tökéletes igasságot szerzene az emberben, es nem uolna az embernek oka ahonnét félne, hanem uolna ahonnét kiuánná, hogi el múllion az hamisság, es iöijön el az Jstennek országa. Micsoda az tökéletes szeretet, hanem tökéletes szentség? Annak uagion tökéletes szeretetj magában, az kj tökéletes képpen él. Az kj tökéletesen él, nincsen miből az pokolban el kárhozzék, hanem a miből meniországbán koronáztassék. Az kinek tökéletes szeretete uagion magában, nem fél meg büntettetnj az pokolban, de reméni [28] hogi dicsekedgiék az Jstennél meniországbán. Amint mondatik a soltárban: Dicsekednek te benned minniáian, az kik szeretik az te neuedet. Azért az félelem nincsen a szeretetben, de az tökéletes szeretet kj uetj az félelmet. Az félelem iö előb az embernek szüében, hogi hel szereztessék a szeretetnek. Ez szolgálat alá ualo félelem után köüetkezik az harmadik félelem, tudni illik az kezdő, midön ember iót kezd cselekdeni az Istennek szeretetiért, a mit az elöt az pokolnak félelméért cselekedet uala. Erről az el kezdő félelemről mondgia Daid propheta a soltárban: Az bölcseségnek keszdetj, az urnak félelme. Az kezdő félelem az, holot ember kezdj az Istent szeretnj, kitől az elöt félt, es igi kj rekesztetik a szüüötöl a [29] szolgáló félelem. Ez el kezdő félelem után köüetkezik az negiedik félelem, tudni illik, az szüzen ualo tiszta félelem, meli által félönk azon hogi az Jegies, tudni illik az *Christus*, el ne késsék, el ne mennien tölönk: es hogi ötet meg ne báncsuk, ellene ne uétkezzönk, es hogi el ne ueszessük ötet. E szüzen ualo tiszta félelem, az szeretetből származik. Ez a félelem szeretéből támad. Erről az félelemről oluastatik az soltárban: Az urnak félelme szent, meli meg marad mind örökkön örökké. Az embernek szüében iö előszsör az félelem. Miért iö kedig, hanem hogi helt szerezen a szeretetnek? Mennél inkább azért kezd a szeretet az embernek szüében lakozni, annál inkább le apad az félelem. Mennél nagioab a szeretet az ember szüében, annál kisseb ott [30] az félelem. Mi ennek az oka? Mert a szeretet kj kergetj asztot. Halhatsza szerelmes Néném, egi illendő hasonlatosságot. Giakorta láttiuk, hogi a serte által bé öltik az fonalat, mindön mit uarronak: előb megien bé a serte, es a serte után az fonál: Azonképpen az félelemis előb bé megien az embernek elmeiében, es az

félelem után a szeretet: Azért megien bé az félelem, hogi be iktassa magáual a szeretetet: de minekutánna bé érkezik a szeretet, kj bocsáttia az félelmet. Ez az félelem szent, miuel hogi szentséget nemz az embernek szíuében. Ez az félelem szent, mel'i az embernek elméiében tökéletes szeretetet hoz bé. Mert az tökéletes szeretet, nem egiéb hanem tökéletes szentség. Ez az félelem szüz es tiszta, mert nem fogad magához parázna, tisztata[31]lan szeretetet; tudni illik, miuel hogi az Jstent mindeneknek fölötte szeretj, es semmit előb nem tart az ő szeretetinel böcsülletiben. Ezen félelem, fiúij félelemnekis mondatik, mert nem ugi féli az Jstent mint szolga kegyetlen urát, hanem mint fiú szerelmes édes attiat. Ez az félelm azért neuesztetik fiúijnak, mert nem ugi fél mint szolga, hanem mint fiú. De micsoda az amit mond Daid prophéta: Az urnak félelme szent, meli meg marad mind örökkön örökké: holot aszt mondgia Szent János: Az tökéletes szeretet, kj reresztj az félelmet! Ez az amit feliül meg mondotunk, tudni illik hogi annak uagion tiszta, szent félelme, ki az Jstent nem az pokolnak kinniaiért féli, hanem igaz fiúij böcsüllettel es szeretettel. Es ez az félelem, ugimint az Jstennek [32] böcsülletj, meg marad mind örökkön örökké. Az ki kedig az pokolbéli büntetésekért féli az Jstent, nincsen abban ez az tiszta szent szeretet, hanem csak szolgálat alá ualo, miuel hogi nincsen annak tökéletes szeretetj: Mert ha tökéletesen szeretné az Jstent, tökéletes igasságis uolna ő benne, es az Jstent nem az büntetésekért, hanem böcsüllettel es szeretettel félné. Es azért az büntetésnek félelme, nincsen a szeretetben, mert az tökéletes szeretet, kj rekesztj asztot. Különben félj az szolga az ő urát, es különben féli az fiu az ő attiat. A szolga féli urát kétségben eséssel felöle, es güilöséggel: az fiú féli attiat böcsüllettel es szeretettel. Immár azért böcsülletes Néném, intlek tégedet, hogi féllied az Jstent böcsüllettel es szeretettel. [33] Mert nem akarom, hogi mindenkor haniat feküdgiél az félelemnek igáia alat le niomatua, de hogi szeretet által fel kel'j az urhoz, mint atiádhoz, kj téged teremtet mint édes leániát. Azértis intlek tégedet, hogi az Istent tisztán szeressed, es semmit előb ne tégi az ő szeretetinek, de az ő szeretetiért, mindeneket az mik ez uilágon uadnak meg utál'i. Arrólis intlek es kérlek téged tiszteletes Szüz, hogi minden szorgalmatossággal iobbicsad es igazgasd életedet, ugi hogi légien az te szód tiszta szemérmetes, iárasod

tisztességes, színed aláztos, nielued kegies száuu, elméd szeretettel tellies, kezéd io cselekedettel rakua, mind ezekre az ur Isten segéteén, ki nélkül semmj iót nem cselekedhetel. Az *Christus*ban nékem szerelmes Néném, ha engem mint atiadfiát halgacs, es az Jstent tellies szíuel féled, sok iokat uészesz, nem csak ez ielen ualo éltedben, de iöuendöbennis. Amen.

[34] A szeretetről. Ötödik szó.

Bé uitt engem az királi az boros pincszében, es szeretetet rendelt én reám. Ez boros pincsze, az Aniaszentégiház, meliben az Euangeliomj praedikállásnak tiszta bora uagion. Ebben azért az pincszében, az iegiesnek társa, ugimint az kegies lélek bé uitetik, es rendeltetik ő benne a szeretet: mert nem kel mindent akarmitis egi aránt szeretnj, hanem külömbséggel. Nem kel minden dolgot egi aránt szeretnők, de nemellieket aláb, nemellieket fellieb. Mert tudni aszt, mit cselekedgiünk, es *nem* tudni az cselekedet modgiának rendit, az nem tiszta tökéletes tudománj. Ha nem szerettiük azokat az miket szeretnők kel, auagi ha szerettiük azokat, az miket szeretnők *nem* kel, rendelt szeretnők [35] nincsen. Es ha fellieb szerettiük azokat, mellieket aláb kellene szeretnők; auagi ha aláb szerettiük azokat, az miket fellieb kellene szeretnők, rendelt szeretetet nem tartónk. Ez azért az rendelt szeretet, hogi az Jstent mindenek elöt, es mindenek fölöt szeressük. Szeretnők kel az Jstent tellies szíüböl, az az, tellies érteleböl, es tellies lelekböl, es tellies akaratból, es tellies elméböl, es tellies emlekezetből: hogi minden értelmünket, es minden gondolatinkat, es minden életünket ő hozzá igazicsuk, ugimint kitöl uettük minden iauainkat: auagi hogi életünknek semminémü része heába ne hagiattassék, hanem ualamj elménkben iöuend, oda igazitassék, ahol foli a szeretetnek sebessége. Minekokáért szerelmes Néném, méltó es igen szükséges nekünk, [36] hogi az Jstent mindenekben, es mindeneknek fölötte szeressük, ugimint kj leg nagioib ió. Szeretni azért az leg nagioib iót, leg nagioib boldogság. Mennél inkább szeretj ualaki az Jstent, annál boldogab lészen. Jo az, ki az Jstent szeretj. Ha kedig io, tehát boldogis. Jnnét mondgia Salomon az

Enekeknek énekiben: Erős mint az halál a szeretet. Bizonnial az Jstennek szeretete erősnek lenni mondatik, mint az halál; mert miképpen az halál erővel eluálasztia az lelket az testől: aszonképpen az Jstennek szeretete erővel el uálasztia az embert az uilágtól, es az testi szeretettől. Bizonnial az Istennek szeretete erős mint az halál: mert holot az Jstennek szeretete által, az uétkektől meg halálosodónk, a mit az Halál cselekeszik az test[37]nek érzékenséigben, aszt cselekeszj az Jsten szeretete az uilágnak kiuánságiban. Az Jstent szeretnőkkel önnön magáért, mert felette igen io, es kj minket semmiből teremtet. A szeretet olí uálasztot ioszág, melliel az Jsten ő magáért, es felebarátunk az Jstenért szerettetik. Első helben szerettetik az Isten (amint immáran meg mondatot) mindenekben, es mindeneknek fölötte. Második helben kedig szerettetik felebarátunk az Jstenben, ugimint az ioban.

A szeretetnek két parancsolattia uagion: Egíjk tartozik az Istennek szeretetihez, melí leg nágiob parancsolat: Az másik kedig tartozik felebarátunknak szeretetihez, melí ehez hasonlo: amint meg uagion irua: Szeressed az te Vradot Istenedet, [38] es felebarátodat mint tennenmagadat: mintha aszt mondaná: A uégre kel felebarátodat szeretned, a mj uégre szereted temagadat; tudni illik, hofi io legien, es hofi az örök életre iuthasson. Erről az isteni es atiafiúij szeretetről szól az uölegénj, ugimint az *Christus* az ő iegiesének, az Aniaszentegiháznak, auági az kegies léleknek, monduán az Enekeknek énekiben: Melí szépek az te emlőid Néném én iegiesem: es az te kenetidnek illattia, minden fü szerszámok fölöt. Micsoda értetik illendöben ez helen az emlők által, mint az isteni es atiafiúij szeretet, meliről oda fel szöllottunk? melí emlökkel a szent elme, minden érzékenségit, az ő szeretete által tartia es táplállia, midön a szeretetnek öszue kapcsolásáual az ő Jstenéhez [39] ragaszkodik: es felebarátinak ualami ioual lehet, azzal uagion. Es az te kenetidnek illattia, minden fü szerszámok fölöt. Mert az keneteken, uagion azon ioszágos erkölcsöket értiük, mellic az szeretetből származnak. Szeretnőkkel felebarátunkat az ioban, mert az kj gonoszból szeretj felebarátiát, nem szeretj ötöt, hanem giülölj.

Az kj *nem* szeretj attiafiát, az kit lát, miképpen szerethetj az Istent, kit *nem* lát! semmiképpen az *nem* lehet. Szeressük azért egi mást, mert a szeretet az Istentől uagion. Es az kj szeretj az ő attiafiát, az Istentől

születet, es láttia az Istent. Az *kj* szereti attiafiát, kit testi szemeiuel lát, láttia elméiének szemeiuel az ő magában [40] lakozó Istent, tudni illik a szeretet, mert az Isten szeretet. Es az *kj* *nem* szeretj attiafiát, kit lát testj szeméiuel, nem lattia elméiének szeméiuel az ő magában lakozó Istent, tudni illik a szeretetet: mert hofi ha benne uolna a szeretet, az Isten uolna benne, mert az Isten szeretet. Közel ualo atíánkfiajtis kel szeretnonk, hofi ha iók, es az Istennek szolgálnak. Inkáb kel szeretnönk az idegeneket, kik az *Christus* szeretetinek kötele által mi uelönk egiesek, hofi sem mint közel ualo atíánkfiait, kik *nem* szeretik az Istent, sem az Istennek nem szolgálnak. Mi ennek az oka hofi illien io erkölcsö idegeneket inkább kellessék keduelnönk? Hanem miuel hofi szenteb a sziueknek hofi sem mint az testeknek társa[41]sága. Minden hiüü embereket kel szeretnönk, de holot mindeneknek *nem* használhatónk, azokra kiuálképpen uiselliönk gondot, kik helieknek es időknek, auagi akarmj dolgoknak alkalmatosságíual, mint ualami szerencséuel, közelben uadnak hozzánk foglalua. Hasonlo szeretettel kel kiuánnónk az örök életet minden embernek. Minden embereket szeretetnek jndúlattiától kel szeretnönk, tudni illik, hofi az Istennek szolgálíának, es hofi iduözüllienek. De az irgalmasságnak cselekedetit *nem* kel minden embereket egíaránt osztogatnonk, hanem némelieknek alá, es némelieknek fellieb. Szerető Néném, hofi ha az igaz es tökéletes szeretetet [42] meg akariuk öriznj, az örök hazánkban iuthatónk Istennek segítségéuel. Továbbá szeretnönk kel ellenseginket az Istenért, mint hofi ő magais aszt mondgia az Euangeliomban: Szeressétek az tj ellenségeteket, tegietek iót azokkal az kik giülöltek titeket: es jmádkozzatok azokért kik háborgatnak es szidalmaznak titeket, hofi legietek fiaij az tj atíátoknak, *kj* meniországbán uagion. Azért tiszteletes Néném, szükség minekünk a szeretet, mel'i nélkül senkj *nem* lehet keduében az Istennek. Az *nem* szeretj az Istent, az *kj* giülölj az embert. Sem *nem* szeretj az Istent, *kj* az Istennek parancsolatit meg uetj. A szeretet minden ioszágos dolgoknak giükere. [43] Mert ualamit cselekeszönk szeretet nélkül, az minékünk semmit *nem* használ. Heába ualo az mj szorgalmatosságunk, hofi ha nincsen szeretetönk, mert az Isten szeretet. Ott uralkodik az testj kiuánság, ahol nincsen az isteni szeretet. Akkor az ember tökéletes, midön szeretettel tellies. A

szeretnek kedue nélkül, noha akarkj igazán hidgien, az boldogságra *nem* iuthat. Es ol'i nági a szeretnek ereie, hogi ha az el marad, heába tartatnak az töb joszágos dolgok. Ha az ielen lészen, mindenek iól es igazán uadnak. Az kj az Istent nem szeretj, magát sem szereti.

Most azért intlek téged Tiszteletes Szüz, hogi az szeretet által öszue adassál az te láthatatlan Jegieseddel, az Jesus Christussal, hogi geriedez az ő kiuán[44]ságában. Semmiket már, az mik ez uilágon uadnak, meg ne kiuánj: Ez ielen ualo életnek hoszszú uoltát, büntetésnek tarcsad, sies kj mennj ez uilágból, *semmj* uigasztalását ez ielen ualo életnek ne fogadiad, de az Christushosz, az kit szeretsz, egész elméuel foházkodgiál, geriedezzel, kiuánkozzál, törekedgiél, es az te testj egésségedis ne legien tenéked drága az *Christus* szeretetinek keduéért: A szeretnek sebéuel által uerettessél, ugi hogi igazán mondhasd: En a szeretettel meg sebessetem. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, halliad az Jesus *Christus*nak te édes iegiesednek szauát: Az kj szeret engem, szerettetik az én atiamtól, énis szeretem ötet, es magamot meg ielentem ő nékj. Szeressed azért ötet édesem ez uilágon éltedben, hogi öis méltóztassék szeretnj téged [45] az atiával egetemben, az örök boldogságban. Amen.

Az istenj szolgálatra térteknek kezdetekről. Hatodik szó.

Az el kezdőknek az jutalom ígértetik, de az álhatatosoknak adatik meg, amint meg uagion irua: Az kj mind uégig álhatatosan megmarad, az iduözül. Mert akkor tetszik az Istennek az mj meg térésönk, midön az mj iót kezdünk, asztot uéghezis uiszzük. Mert ígi uagion meg irua: Jaij azoknak, az kik el uesttették békéuel ualo uárásokat; az az, kik az io dolgot uéghez nem uitték. Sok emberek uadnak, kik csak elméieknék aietatosságából térnek az Istenhez. [46] Sokan megént csapások es niomoruságok által erőltetuén térnek meg az Istenhez, kik aietatosságból meg *nem* tértek uolna, amint az psalmusban olvastatik: Zablaban es fékben szorics meg azoknak állokat, kik te hozzád *nem* közelgetnek. Minden meg tért az bünöknek siratásan kezdgie dolgát, es ugi mennien által az meniejj ioknak kiuánságára. Szerelmes Néném, előb kel az

gonosságokat mellieket cselekedtönk, könjhullatásunkal mosogatnunk, hofi osztán elménknek tiszta szemeiuel, aszt amit keresönk, fígielmetesen szemlelliük: hofi midön elsőben siralom által el töröltetik rólónk az bünnek homália, minek utanna sziüünknek szemej meg tisztúlnak egietemben azokis niluán láttassanak, az mik meg feiérettenek. Szükség minden meg tértnek, hofi [47] az félelem után, szeretet által mint fiu az Istenhez fel támadgion; hofi ne feküdgiék mindenkor az félelem alat mint szolga. Az úijonnan meg térteket szép szoual kel uigasztalni, hofi netalám ha meg kezdenek búsulnj iszonioduán, uiszontag előbbj bünökre ne térienek. Mert az kj az nouiciust, auagi az Istenhez úijonnan tért ualo személt édességgel es kegiesseggel nem tanitia, es ígi meg fenijtuén nem oktattia, inkáb tud meg busitanj, hofi sem mint meg iobbitanj. Az nouitiust előb kel az gonosz cselekedettől meg iobbitanj, es meg fenijtenj, az után az gondolattól. Minden úijonnan ualo meg térésnek, uagion még ualamj öszue elegiedése előbbenj életéuel. Ezokáért semmj [48] ioszágos dolognak nem kel semmmiképpen az embereknek látására kj iönij, minekelötte az régi erkölcs telliesseggel sziuéből kj *nem* giomláltatik. Akkor inkáb esmérj magát ki kj mind az bünöknek erőltetése miát nehéznek, midön az Istennek szolgálattiára iárul. Jgi az Isráél népe akkor giötrettetik nehezeb terhel az Aegiptus beliektől, midön nékik az isteni ösmeretség Moijses által meg nijlatkozik. Mert az uétkek, emberben meg térése előt, csendességben uadnak; de holot kj kergettetetnek, keméniebben támadnak az ember ellen. Sokan meg térések után az testi kiuánságnak indulattiát szenuedik: melliet mind az által nem kárhozattiokra, hanem próbálásokra türik: [49] tudni illik hofi mindenkor ellenségek legien, ki ellen tusakodgianak az tuniaságnak kj ueréséért, es táuoztatásáért, ugimint mikor nem engednek rea akarattiokkal késérteteknek. Az meg lankadot megtérés sokat ismét előbbenj uétkekre uiszsza ragad, es életinekis megúnásában es keduetlenségeben meg oluaszt. Az kj meg térése után meg lankat dolgában, nem láttia, s' eszébe sem uészj az hiuságos beszédeknek, es héuolkodo gondolatoknak ártalmas uoltát: de holot az lélek a setét elmének restségébül fel serkend, azokat a miket csak köniü dolgoknak tartot, leg ottan mint külömb es iszoniü dolgoktól ugian meg réműl. Az csalárdságtól, es iora ualo restségtől felnönk kel az

Jstennek [50] minden dolgában. Csalárdságot teszünk az Istennek, midőn *nem* az Istent, hanem magunkat dicsérik az *mj* jó cselekedetünkből. Restségben uétközünk, midőn az tuniaság által lankadozva cselekeszszük azokat, az mik az Istennek tiszteletre való. Ez uilági minden mesterségnek szorgalmatos szeretők kedueskednek, es kedue töltésére giorsalkodnak. Vallion miért? Hanem miuel hogi készen tartia az ő dolga uégezésének fizetését. Az isten szeretnek kedig mestersége, noha sok szolgálkkal bir, de azok nagjobb részére meg hültek, lankattak, es az restségnek heuerésében meg fágitak. Es ez innét uagion, miuel hogi az ő munkáioknak bére *nem* ez ielen való életben, hanem iöuendöben adatik meg.

Az kik úijonnan tértenek az Istenhez, *nem* kel azokat [51] kilső gondokra emelnj. Mert ha azokban keuertetnek, leg ottan mint egi úijonnan plantált óltouániok, kik még giükerekben meg *nem* erőssöttek, öszue törödnék es egietemben meg száradnak. Nemis hasznos mindenkor az léleknek iduösségére, az hel'inek uáltosztatása. Giakorta mind az által nemellieknek hel uáلتozásokkal, elméieknek kedueis egietemben meg uáلتozik. Mert illendő dolog, hogi onnétis akarkj el táuozzék test szerént, ahol esmerj magát az uétkeknek szolgálnj. Tiszteletes Néném, halliad mit mondok: Sokan térnek az Istenhez, *nem* ugi elméuel, mint inkább csak test szerént, mel'i dolgot *mj*, szüünk faidalma nélkül meg *nem* mondhatonk; kiknek a szerzetnek ruháia raitok uagion, [52] de ahoz szerzetes elméiek nincsen. Soknak uagion kedue a szerzetre; mert sokan iönek az meg térésre, *nem* annijra az léleknek iduösségéért, mint inkább testi szükségéért, kik *nem* az Istent, hanem az ő hasokat tisztelik; kikről mondgia Szent Pál apostól: Kiknek Istene az ő hasok. *Nem* az az ő szándekok, hogi az Jstennek méltán szolgállianak, de hogi iöl egienek es ígianak, es hogi iöl öltözzenek, es keduek szerént iöl legien dolgok ez uilágon. Es miuel hogi földieket szeretnek, az meniej iokat el uesttik: es amint mondgia Vrunk az Euangeliomban; El uészik béreket ez uilágon.

Minekokaért szerelmes Néném, meg lássuk hogi az el mulandókat, es földieket inkább szeressük hogi sem mint illik. Azért int minket a soltár éneklő, [53] monduán: Hogi ha gazdagságtok béuen uagion, ne uestsétek hozzá szüeteket. Az földiek ugian életünkre való, az menieiek kedig

kiuánságunkra. Az földieket el kel költenönk, az menieieket kiuánnonk. Mert uagion ol'i édességnek neminemü csudállatos es naği sokasága, melliet az Jsten el tett azoknak kik ötet szeretik. Mel'iröl meg uagion irua: miuel hofi sem szem *nem* látta, sem fül *nem* hallotta, sem embernek szíuében *nem* szállot, miket szerzet az Isten az ötet szeretöknek. Jnnet uagion az propheta mondása: Meg telnek ugimond es meg elegitetnek, midön ki ielenik az te dicsösseged. Az *Christus*ban szerelmes Néném, legien tahát ugian azon meg elégedés az mj boldogságunk. Amen.

[54] Az Jstenhez ualo térésről. Hetedik szó.

Aszt mondgia Vrúnk az Euangeljomban: Az kj én utánnam akar iönij, tagadgia meg magiát, es uegie fel az ö keresztét, es köuessen engem. De micsoda magát meg tagadni, hanem tulaidon kiuánságinak ellene mondanj? Hofi kj az elöt keuel'i uolt, az után alázatos legien. az kj haragos uolt, szeléd erkölcsü legien: az kj búia erkölcsü uolt tiszta legien: az kj részeges uolt, legien iozan életü: es az kj az elöt fösuénj uolt, legien az utan kegies adakozó. Mert ha csak ugi mond ualakj ellene mindeneknek amiket bijr, hofi egietemben ellene *nem* mond gonosz erköl[55]csinekis, az *nem Christus* tanituánia. Az kj ellene mond morháianak; asztot tagadgia meg: az kj *nem* mond ellene gonosz erkölcsinek, az magát meg *nem* tagadgia. Amit az uilágnak kedueskedöij szeretnek, aszt az Jstennek szolgálj, mint ellenek ualót el kerülük. Az Jstennek szolgálj többet örülnek az uilágnak raitok ualo ellenkedésen, hofi sem mint giöniörködnek io szerencséién. Szerelmes Néném, azok az meliek ez uilágon uadnak, az Jsten szolgáljnak ellenek uadnak, hofi midön érzik ez ellenkedő dolgokat, nagio kiuánsággal ohaicsák az menjországot. Naği kegielmesség az Jstentöl, meli ez uilág elöt utállatos. Mert bizonnial szükséges dolog, hofi amit az [56] uilág giülöl, az Isten szeresse. A szent emberek, csak szarándokok, iöueuéniek, es siető uendégek ez uilágon: amint hofi meg feddeték Péter, hofi sátort kiuánt uolna uonnij az hegien: mert nincsen a szenteknek bizonnios lako sátorok ez uilágon, kiknek mind hazáiok es hazok meniországbán uagion.

Tiszteletes Néném, minden idő szerent ualók, mint az meg heruat füek meg asznak es el mulnak: ezeket azért az Jstennek szolgálj igazán es meltán meg utállíák, az örökké ualokért, melliek soha meg *nem* száradnak, holot az idő szerént ualókban *semmj* álhatatosságot nem látnak. A szent emberek, kik ez uilágot igazán meg utallíák, ugi meg halnak ez uilágnak, hagi egiedül csak az Jstennek élj giöniörködgiének. Es [57] meniuel inkább ez uilágnak társaságától magokat meg uonszák, anníuel inkább az Jstennek ielen uoltát, es az Angialj társaságnak giakorságát, elmeieknek szemeiuel által láttiák: Mert noha az Jsten az testj emberek között oltalmazza az uáasztattaknak életeket, de mind az által igen ritka dolog hagi ember az uilágnak giöniörüségi között léuén, az bünöktől mentséges legien. Nem lészen *mindenkor* batorságos, kj az uezedelemhez közel uagion.

Szerelmes Néném, Io dolog hagi ember el uáasztua legien test szerént az uilágtól, de sokkal iob hagi akarattalis el táuozzék ő töle. Az tahát tökéletes, kj mind elméiéuel, s'mind testéuel meg uált az uilágtól. Jnnét uagion Szent Jobnak imez [58] mondása: Az erdej számár az uárust utállia. Ezenképpen az Jstennek szolgália, utállia az emberek között ualo társaságot. Az kik tökéletesen meg utállíák az uilágot, inkább kiuánníák az életnek niomoruságát, es utállíák giöniörüségét; es midön tölök ez hajlando élet meg uettetik, az meniej örök meg találtatik. Mert táuul uagion az Istentől az lélek, kinek ez niomorult élet édes: holöt az ingien nemis tudgia, mit kiuánnion az menieiekből, auagi mit utállion meg az földiekből. Mert amint meg uagion irua: Az kj mj tudománt téssen, fáidalmátis téssz annak. Mennél inkább az ember töb meniej dolgokat meg esmérhet, az miket kiuánnion, *annál* inkább bánkodnj kel az földj es el [59] mulando dolgokról, melliekben öszue keueredik.

Az Jstennek szolgálj, kik az ő szüleieknek hasznára uiselnek gondot, az Jsten szeretetitol magokat el szakasziák: azért az lelkj es szerzetes ugi használlion es kedveskedgiek az ő szüleinek, hoí midön nekiek test szerént kedueket akaria tennj, ő maga az lelkj dologtol auagi elő uett szándéktol el ne haiollion.

Az *Christus*ban nékem szerelmes Néném, halliad Szent Jsidórus sententiáiát: Sok papok, barátok, apácsák, szüleiekhez ualo szeretetből, földj gondokban, mint ualamj hagimáz betegségben meg uezsnek, es

meg bolondulnak, uersengésekben es külömb féle dolgokban keuerednek, es szüléieknek idő szerént ualo haszno[60]kért el uestzik az ő tulajdon lelkeket: ez mind az által okos rendelt uáasztás, hofi amj io tétetik idegenekkelis irgalmasságból, a szüléknek meg ne tagattassék. Méltó hofi az mj szüleinknek adgiuk, az mit irgalmasan adónk idegeneknek. Mert a szüléknek természet szerént adatik, az mj az idegeneknek kegiességéből niúítatik.

Nem kel Tiszteletes Néném, giülnönk szüleinket, hanem az ő akadémokat, kik minket az igaz útból kj térítnek. Az Philistaeusok tehenin, meliek Jsraél földére uiszik uala az urnak szekréniét, értiük azoknak példázattiokat, kik az Jstenért el hatták az uilágot. Mert mikeppen hofi az Philistaeusok bé fogták az teheneket a szekérben, es boriaijt othon bé rekesztették, es a szekérre fel tették [61] az úr testamentomának szekreniét: aszonképpen az *Christus*nak köniü es giöniörüses igáia fel tétetet az Jsten szolgajnak niakára. Es miképpen az tehenek az ő boriok után bögnek uala, es mind az által el *nem* térnek uala sem iob felé, sem bal felé, de igaz niomban mennek uala mind Bethsames uárasig, meli keletiben uala Jsraél földének: Azonképpen illik hofi az Jstennek szolgai igaz uton mennienek, es az ő szüléieknek szeretetiért, sem iob felé, sem bal felé az io cselekedetből auagi szándékokból semmire kj ne térienek; de az igaz uágáson mind Bethsamesig, ugimint az meniországnak bé keleteig mentést által mennienek. Es amint az tehenek az ő boriokért böguén menten mennek uala: hasonlatos képpen illendő dolog hofi az [62] Jstennek szolgaj bögiőnek az ő szüléiek után: az az, imadkozzonak érettek, hofi iól legien dolgok, hofi meg szabadullionak az gonosztól, es az ioban erőssen meg tartassanak.

Az *Christus*ban nékem szerelmes Néném, amint feliül meg montam tenéked, *nem* kel ugian szüléinket giülnönk, de söt szeretnönk. De amint mondgia Szent Agoston, hofi ha az Jstenhez ualo útonkban ellenkezők lésznek, csak temetesselis *nem* tartozónk nekik. Te *immar* kj mentél szerelmesem, Abrahammal az te földedből, es az te rokonságod közül, es az te attiádnak házából, es iöttél arra az földre melliet az te urad Jstened mutatot tenéked, ugimint az Clastromban. Kérlek azért maradj meg abban mind uégig, [63] iól élúén, nyugodgiál ugian azon

Abrahámnak kebelében, az az, az bődög nyugodalomban, hogi haláloed után meg nyugodhassál. Te *Christusban* nekem szerelmes Néném, kj mentél Lottal Sodomából, azaz, az uilagi életből: Azért intlek téged, hogi az ő feleségéuel uiszontag hátra ne tekéncs: hogi ne légi (kit Jsten se adgion) minden embereknek tanuságára, gonosságnak es veszedelemnek példáiá. De kérlek hogi Lottal eggjüt az hegien, az az, az Clastromban ments meg, szabadics meg magadat, es inkább egiebeknekis szent életnek példáiát adgiad. Te tiszteletes Szüz ki mentél Josueuel Aegiptusból, az az, ez uilágból, es az pusztában lakozol ő uéle, az az, a Cla[64]stromban, holot az Jsten mannát essőzik tenéked: az az, a meniej igének kenierét adgia tenéked. Azert az *Christusban* nékem szerelmes Néném, intlek téged maradgi meg uégig az Clastromban, amint el kezdetted, hogi abban uigiázuán, imádkozuán, soltárt énekeluén, az ördög ellen erössen uiaskoduán, uégezetre minden ellenségeket, es ez uilágnak minden giöniörüségit meg giözuén, azon Josueuel egietemben iuthass az igéretnek földére; az az, az meniej örök életnek boldogságára, holot örökké láthassad es uigan szemlelhessed amaz meg fárathatatlan fenies Napnak színét. Amen.

Az Világnak meg útállásáról. Niolcszadik szó.

[65] Szerelmes Néném, halliad az ur Jésus *Christust*, kj aszt mondgia az Euangeliomban: Minden akj el hadgia házát, auagi attiát, auagi anniát, auagi attiafiat, auagi nénnieit, auagi fiait, auagi szántó földeit az én neuemért, száz annijt uészen helette, es az örök életet fogia birnia. Azért igen ió minékünk minden földi dolgokat az urnak neuéért el hadnj: hogi ő töle meniej örökséget uehessönk. Valakj ez uilágnak baráttia akar lennij, az Istennek ellenségéué uálik. Ennekokáért *Christusban* szerelmes Néném, ne szeressük az uilágot, hogi az Istent ellenségünké ne tegiük. Könnién az mindeneket meg utál, az kj minden nap halálát uélj. Hogi ha minden nap halálunkat eszünkben forgattiuk, [66] örömet mindeneket meg utállónk. Hogi ha halálunknak napiát elmenkben tartiuk, hamar mindeneket meg uetönk, az mik ez uilágon uadnak.

Kérdés.

O édes attiamfia, örömet az urnak neuéért, mindeneket a mik ez uilágon uadnak, el hadnék, ha ualamim uolna: de miuel hofi nincsen sem araniom, sem ezüstöm, sem uilági gazdagságom, nem tudom mit hadgiak el az urnak neueért.

Felelet.

O *Christus*nak Jegiese, Sokat hatsz el, hofi ha lehetségre ualo akaratodat el hagiod: sokat hatsz el, hofi ha lehetségre ualo kiuánságodat hátra ueted. Sokat hatsz el, hofi ha az testj kiuánságokat el szakasztod. [67] Sokat hatsz el, hofi ha ez uilágnak giöniörüségét az Jsten keduéért meg úállod. Sokat hatsz el, hofi ha az földj kiuánságoknak ellene mondasz. Mert az Jstenis inkább szeretj az embereknek lelkeket, hofi sem mint az földj gazdagságokat. Az Jsten inkább szeretj az tiszta es szent elmét, hofi sem mint az földj ioszágot.

Tiszteletes Néném, annijt ér az Jstennek országa, amenijd uagion. Aszt töled az Isten *nem* keresj, amit néked *nem* adot. Tehát aszt adgiad nékj, amit ő adot tenéked: tudni illik szent, szüz, tiszta elmét, szemérmetes, szerzetes, istenfélő elmét, es io erkölcsökkel fel ékesült elmét. Azért Tiszteletes Néném, annijt ér az Jstennek országa, amenij te magad uagi. Add te magadat az *Christus*nak, es szerezd [68] meg töle az ő országát. Meg ne szomoricson téged annak az ára, meg ne haborodgiál amiát. Ne láttassék az tenéked nehéznek. Ne legien néked drága; mert az *Jesus Christus*, az meniországnak királlia ő magát atta, hofi tegedet az ördögnek hatalmából kj szabaditana, es az atia Istennek uiszsza szerezne.

Tehát örömet adgiad magadat annak, az kj tegedet az ellenségnek kezéből meg uáltot. Egészsen kedig adgiad madagat ő nékj, mert öis hofi téged meg szabaditana, egészen atta magát uáltságul te éretted. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, utáld meg az földj gazdagságokat, hofi megnierhessed az menieieket. Az uilági gazdagságok az testnek es léleknek ueszedelmére el ragadgiák az embert: ezek uonszák ötet az halálig. Sokan az hituán keres[69]menieért szerencsére uetették feieket, es sokan az gazdagság mia ueszedelemre iutottak. Sok embereknek ártalmassá uálnak az gazdagságok, sokaknak az ő keresméniek halált szereznek. Soha nincsen elméieknak nyugodalma, kik uilági gondokban magokat elegijtik. Mert az gondoknak szorgalmatossági, meg háboritiák

az csendes elmét. Az uilági dolgokban foglalatos elme, mindenkor giötrödéseben uagion. Hogi ha azért te, *Christus*nak tiszteletes iegiese, niugodalmas akarsz lennij, semmit az uilági dolgokból ne keress. Mindenkor niugodalma lészen elmédnek, hogi ha az uilági gondoktól magadat meg uonszod. Mindenkor békesége lészen elmédnek, hogi ha az földj dolgoknak zörgésétől [70] magadat meg csendesited: mert soha az gazdagságok bün nélkül nem kerestetnek. Senkj uilági dolgokat auagi keresménieket bün nekül bé *nem* szolgáltat. Jgen ritka dolog hogi niugodalomra iussonak, az kik gazdagságot birnak. Az kik magokat uilági gondokban keuerik, az Jstennek szeretetitol magokat el uálasztiaák. Az kj idöszerént ualo dolgoknak szeretetiuél által szegesztetik, semmiuel az Jstenben nem giöniörködik. Az idöszerént ualo dolgonak gondgia el forditia az Jstenre ualo figielmezéstől az lelket. Senkj egietemben hozzá nem ölelhetj mind az Jstennek, s'mind az uilágnak dicsösségét. Senkj egietemben *nem* szerethetj az *Christust* es az uilágot. Nehéz egietemben szolgálj mind [71] az meniej es földj gondoknak uiselésére. Nehéz dolog az Jstent es az uilágot egietemben szeretnj. Senkj az Jstent es az uilágot egietemben tökéletes képpen *nem* szerethetj; mind az kettőnek senkj egíaránt keduét *nem* találhattia; nemis szerethetj senkj egíaránt mind az kettőt egiszersmind egietemben. Halliad tiszteletes Szüz mit mondok: ha szintén ember ez uilági dicsösségben fenieskedik, ha szinten bársoniban es araniban öltözik, ha szintén drága szép ruhákban iár, ha szintén uilági öltözetiben ékesnek látszik, ha szintén giöngiel füzöt, es drága köuekkel rakot szép ékességében csillánkozik, ha szintén drága látot öltözetben körös körül fel ékessitue mutattja magát, ha szintén szolgálknak sokaságauál [72] körül fogatot, ha szintén örzöknek, auagi uirasztoknak fegiuerekkel szorgalmatosan oltalmazott, ha szintén sok uduarlóknak sürö seregéuel bizlaltatot, ha szintén erős látot uitézinek hiüségében bizonios es bátorságosnak látszik lennj: de mind az által mindenkor kinban uagion, mindenkor giötrödesben uagion, mindenkor búban, bánatban uagion, mindenkor ueszedelemben uagion: noha mindenkor seliem párnákon niugszik, de giakrabban szomorú es háboru elméuel fekszik aranios rakot ágiában, de betegen kinlódik ezüstös ágiaijban, de erötlenen fekszik az lági pölihön, de mind az által erötlen, giarlo, es halando ember. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, ezeket

azért mondám teneked, hogi meg esmeried mel'i hiuságos es heába ualo legien ez uilágnak minden [73] dicsössége. Röuid ez uilágnak szerencséie. Kicsin ez uilágnak dicsössége. El mulando, es giarlo az idöszerént ualo hatalmasság. azért tiszteletes Szüz, hogi az meniej gazdagsagokat el uehessed, utáld meg érette az földieket, uesd meg örömet az földj heába ualo dolgokat, hogi iuthass az örökös meniej ioszághosz. Vesd meg az el mulandókat, hogi érdemellied az örökké ualókat: Adgiad az aprókat, hogi az Istentöl el uegied az nagiokat. Fussad es hadd el ez földön az emberek társaságát, hogi meniországbán, nieried az Angialoknak iob társaságát: Meliben méltoztassék téged bé ujnij ö maga ö szent fölsége, ki téged meg uáltot drágalátos szent uéréuel. Amen.

[74] Az öltözetről. IX. szó.

Az mj urunk Jesus Christus mondása az Euangeliomban: Jme az kik lági ruhákban öltöznek az királiok házában uadnak. Lági ruháknak mondatnak mert lágiá, es puháuá tészik az lelket. Lági öltözetekben giöniörködik az királinak uduara, az Christusnak Aniaszentegiháza kedig keménj es alázatos ruhákban kedueskedik. Ollianok legienek szükség az Jsten szolgainak, es szolgáló leánjinak ruháj, melliekben semmj úijság, semmj felettéb ualo, semmj heába ualo, semmi keuéliségre ualo, es hiuságos dicsösségre szolgáló dolog ne találtassék. Jnnét mondgia Szent Hieronimus: Nem téssen ékes Egiházj embert az lági gienge ruha, hanem az elmének tisztasága. Azért szerelmes Néném, [75] ékessitsük magunkat lelkj ékességekkel, tudni illik, szeretettel, alázatossággal, szelédsséggel, engedelmességgel, es békeség szenuedéssel. Ezek az öltözetek, melliekben az Jesus Christusnak, meniej Jegiesünknek bizuást kedueskedhetönk. Christus az láthatatlan Völegénj, nem keres kiüül szépséget, hanem belöl; mint meg uágion irua a soltárban: Minden dicsössége ugimond, az királ'i leániának belöl uagion: Annakokáért Christusban szerelmes Néném, az te gazdagságid legienek az jo erkölcsök, az te szépséged legien az io élet. Aszt kiuánom édes szeretöm, hogi felöled mondassék az, amj oluastatik az Enekek énekiben:

Mindenestől szép uagi én társom, es nincsen te benned macula. Es ismet, Jöuel az Libanus hegiről, iöuel meg koronáztatol. Bizoni boldog az a lélek, [76] kj az Jesus *Christus*nak, meniej iegiesének szolgál macula nélkül. Azonképpen te is, tiszteletes Néném, bóldog léssesz, hagi ha az Jesus *Christus*nak te édes Jegiesednek, macula nélkül szolgálандasz. Tanúlj azért kedueskednj az *Christus*nak, nem drága ruhákkal, hanem io erkölcsökkel: nem testednek szépségéuel, hanem tiszta elmédnek ékességéuel. Tanúlj kedueskednj nékj, nem ábraszatodban, hanem sziuedben. Az te öltözetid, es lábaidban ualók, se igen drágák, se igen aláualók ne legienek; hanem mértékletes, es illendő öltözetből: Mert igi szól Szent Agoston maga felöl: Vallom, szegienlem drága öltözetet jártomat. Es megént: Nem illik ez ualláshosz, nem illik ez intéshez, nem illik ez tagokhosz, nem illik meg öszült feiemhesz. Tiszteletes Szüz, tiszta ruhában öltözzél nem szépségnek [77] okáért, hanem az testnek szükségéért, hagi drága ruhákban öltözüén, ne essél az léleknek rútságában: mert mennél inkább az test hiuságos dicsőségben, kiüül öltöztetik, es ékessitetik, annál inkább az lélek belöl rutitatik es meg förtöztetik. Azért *Christus*ban szerelmes Néném, az te uallásodat öltözetteddel es iárasoddal mutasd meg. Legien égjgiü az te lépésed, legien tisztességes az te járásod. Semmj tiszteletlenség, semmj furcsaság, semmj erkölcsstelenség, semmj idegenség, semmj mód nélkül ualo dolog az te járásodban ne láttassék. Mert az akarat, az testnek maga uiselésében meg tetszik: az testnek maga uiselése, iele es bizonsága az elmének. Az testnek maga uiseléséuel, el ároltatik az akarat. Ne legien azért Szerelmes Néném, az te [78] járásodban ualamj furcsaságnak képe: meg ne botránkoztassa, se meg ne báncsa az te járásod egiebeknek szemeit. Ne szerez magadból látó okot. Ne adgi egiebeknek helt az meg szóllásra felöled. Szerelmes Néném, tisztics meg az te lelkj esmeretedet minden gonosságtól, hagi bóldogúl mondassék néked az Jesus *Christus*, te meniej iegiesettől: Jme te szép uagi én társom, ime te szép uagi, az te szemeid mint az galamboké. Szép, ugimint az testnek tökéletes uoltáért, es az gondolatnak tisztaságáért. Jme te szép uagi, sziuednek tiszta es égjgiü igieketit uiseluén: mert ualamj iokat cselekeszel, nem azért mieued, hagi az embereknek előtte láttassál, hanem hagi egiedül csak az Jstennek kedueskedgiél. Olj szemeid uadnak mint az galamboknak, mert

minden gonosságtól, képmutatástól, es tettetéstől [79] tisztán meg örzöd magadat. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, eszt azért mondám, hofi inkább öruendez belöl lelkedben, a szent jószágos dolgokról, hofi sem mint kiüül testedben, drága öltözetekről. Mert amint *Zent* Gergeli mondgia: Senkj magának drága öltözeteket *nem* keres külömben, hanem csak hiuságos dicsösségre, tudnj illik, hofi onnét tiszteltessék, es hofi egiebeknél tiszteletesbnek láttassék. Senkj nem akar drága ruhákban öltöznj, ahol egiebeköl meg *nem* láttathatik, hanem alol niluán látszik. Tahát csak hiuságos dicsekedésért keresj az drága öltözetet. Tiszteletes Szüz, ebböl esmériük hofi szerettiük az uilágot, miuel hofi az drága öltözeteket szerettiük. Az kj az uilágot *nem* szeretj, az *nem* keres drága [80] öltözeteket. Midön ember az testnek szépségéről öruendez, az ő eltáuozik helette az teremptőnek szereteitől. Mennél inkább örülönk az testnek öltöztetésében, es ékes uiselésében, annál inkább az meniej szeretettől meszszeb uáltozónk. Mennél többet giöniörködönk az földj es el mulando dolgokban, annál ritkábban kiuánniuk az menieieket. Bizonnial maculát uisel magában a szent apácszaszszonj, hofi ha drága öltözeteket szeret. Nincsen macula nélkül az *Christus* jegiese, hofi ha drága ruhákban giöniörködik. Az *Christus*nak szolgáló leánia, kj az uilágot tökéletesen el hatta, alázatos öltözeteket keres. Az *Christus*nak szolgáló leánia, kj drága öltözeteket kiuán, az még ez uilágot tökéletes képpen meg *nem* uetette. Az fekete ruha [81] iedj az elmének alázatosságát, az alázatos öltözet ielentj az uilágnak meg utállását. Az fédélnek feketesége, tisztaságát es szépségét mutattia az léleknek: az fekete fédél, iele az szüzességnek, tisztaságnak es szentségnek. Jmmár azért Tiszteletes Néném, intlek téged, hofi az öltözetet amit szinnel mutacsz, cselekedettel bé tölcsed. Söt kérlek téged, hofi a szerzetnek ruháidat jo erkölcsel ekessicsed. Szent az ruha, szent legien az akaratis. Minthofi szentek az öltözetek, az cselekedetekis azonképen szentek legienek te benned: es mint hofi szentelt az uelum, auagi az fédél, *nem* külömben szent legien az te dolgod. Ne röics mást el belöl, es mást mutass kiüül. Ne légi más alattomban, es mas niluán. [82] A minémü akarsz tartanj, ollian légi. Minémü uagi sziuedben, ollian légi alkotmániodban: es minémü uagi orcszádban ollian légi erkölcsödben. Amen.

A sziünek töredelmességéről. X. szó.

A sziünek töredelmessége *nem* egiéb hanem az elmének alázatossága, meli származik az bünnek meg emlekezetiböl, es az ítélletnek félelméböl. Az a töredelmesség tökéletes, melj minden testj dolgoknak giöniörüségét magától el uetj, es elméiének tellies szorgalmatosságáual, az Istenről ualo elmélkedésben függesztj szándékát. Két féle töredelmességet olua[83]sónk lennj: ugimint egíjk, melliel akarkinek az Jsten szolgáláának lelke törödik es buslódik az Istenért, az az, mikor elméiében hozza magának az gonosz uétkeket, mellieket cselekedet. Az második kedig midön fohazkodik az örök életnek kiuánsága után. Négi képpen törödik az igaz embernek elméie: tudni illik, az bünöknek emlekezetiuél, az jöüendö büntetéseknek gondolkodásáual, ez életben ualo szarándokságnak elmékedéséuel, es az odafel ualo bóldog hazánnak kiuánságáual, hoga hamar oda iuthasson. Akkor esmerj magát minden bünös az Istentől látogatattnj, midön töredelmessége könij hullatásra [84] indul. Mert lám Péteris akkor siránkozék, mikor *Christus* reá tekénte, amint meg uagion jrja: Es fordúluán az Vr, tekénté Pétert; kj leg ottan kj menuén, keseruesen sira. Innét mondgia az királj prophetais a soltárban: Meg tekénté, es meg indúla, es meg rendüle belé az föld. Akkor rendül, auagi rémul meg az föld, mikor az bünös könijhullatásra meg indul. Intlek azért téged Szerelmes Néném, hoga az imádságban, könijhullással iutasd eszedben az te bünejdet: mert az kjnek nincsen sziué szerént ualo bánattia, auagi töredelmessége, nincsen annak tiszta jmádsága. *Christus*ban nékem szerető Néném, hald meg a szentek példáit, kik töredelmességek, [85] es könijhullatások által, bünöknek bocsánattiát nierték az Istennél. Anna Samuelnek annia, töredelmessége es könijhullatásj által érdemlé azon fiát: annak fölötte prophétálásra ualo aiándékot niere az Istentől. Daud, töredelmessége es könijhullatásj által, az tett gíjlkosságnak es paráznaságnak uéué, bocsánattiát. Mert ugi hallá az prophétától: Nem halsz meg, mert az Úr meg bocsátta az te bünödöt. Az uén Tobiás töredelmesség es könijhullatások által érdemlé uakságából ualo giógiulását, es szegénységének uigasztalását. Mert aszt mondá nekj Rapháél Angial: Örömd legien te néked [86] mindenkor. Es az után monda: Bátor sziuel légi, előtted uagion hoga az Isten meg

giógicson. Maria Magdolnais, töredelmesség es könijhullatások által, érdemlé hallanj az Úrtól. Meg bocsáttatnak tenéked az te büneid. Tiszteletes Néném, azért adám tenéked elődben a szentek példáját, hogi az könijhullások, az töredelmesség által édessek legienek néked. Az jo töredelmesség, kiuánatos kincs, es mondhatatlan nagy öröm az ember elméiében. Az lélek, kinek az imádságban töredelmessége uagion, előb megien az iduösségre. Az erős férfi nem keuesbé dicséretes az töredelmes kesergésben, mint szintén az hadban. [87] Miuel hogi azért az keresztség után életünket megförtöszítettük, mosogassuk könijhullásinkal lelki esmeretünket. Ahol az könijhullatások uadnak, ott geried fel az lelkj tűz, meli az elmének röitökit meg ujlágositia. Az poenitentia tartóknak könijhullatásj, kerestség gianánt tartatnak az Isten előtt. Az *Christus*ban nékem szerelmes Néném, hogi ha Isten szerint töredelmességed lészen, bóldog lész utána. A sziünek töredelmessége, egéssége az léleknek: az elmének töredelmessége, uilágossága az léleknek: mert akkor uilágossodik meg az lélek, midön az könijhullatásra meg törödik. Az könijhullásnak törödése, bocsánattia az bünöknek: mert akkor az bünök meg bocsáttatnak, [88] midön könijhullással eszünkben iuttatnak. Az töredelmesség hozzá biria a Szent Lelket; mert holot az mj elménk a Szent Lélektől meg látogatatik, leg ottan sirathattiuk az mj büneinket.

Kérdés.

O édes Atiámfia, kérlek mond meg nékem, mj okaij uadnak bánatúnknak, az meliekért ez halando életünkben méltán siránkozónk?

Felelet.

Az mj büneinkért, es ez uilágnak niomorúságáért, es felebarátúnkon ualo szánálkodásért, es az meniej jutalomnak szeretetiért. Az bünök miá kesereg uala az, kj aszt mondá: Minden eijel meg mosom az én ágiomot, könijhullatásimmal meg öntözöm az én feküö helemet. Vgian ezen prophéta siran[89]kozik uala foházkoduán az uilágnak niomorúságin, holot aszt mondá: Jaij ennékem, hogi ennijre el haladot az én lakásom; laktam Cédárba lakókkal, sokáig lakot az én lelkem. Vrunkis törödése által sira Lázáron, es Hierusalem uárasán, monduán: Mert ha teis meg esmérted uolna. *etc.* Zent Pál apostolis, kj parancsola az öruendökkel öruendeznj, es siránkoznj a siránkozókkal, törödés által bänkodik uala

monduán: Kicsoda betegeskedik es én uéle egietemben nem betegeskedem?

Az meniej iutalomnak szeretetiuel siránkoznak uala az igazak monduán a soltarnak imez mondását: Babyioniának fol'io uizei mellet ültönk es siránkoztonk, midön ó Sion meg emlékeznénk rolad.

Ez ielen ualo élet, nem élet, hanem inkább halál: [90] mert rakua sok niomorúsággal, miuel hofi nincsen hazánkban, hanem még az úton; sem házúnkban, hanem számkiuetesben. Nem uagionk ez uilágon az mj uárasunkban, hanem szarándoksagban, amint meg uagion irua: Nincsen itt meg maradásra ualo uárasónk, hanem iöuendöt keresönk.

Intlek azért teged szerelmes Néném, hofi leg elsőbennis az te büneidért kesereghij: az után ez uilági niomoruságokért: touábbá felebarátodon ualo szánakodásért: es uégezetre az Istennek, es az meniej iutalomnak szeretetiért. Tiszteletes Szüz, kéried az Isten minden aietatossággal, hofi adgion teneked, elmédnek es szíuednek igaz töredelmességét: mel'i az *Christust*, Istennek egietlen egi fiát magához szállitia, amint Vrunk maga mondgia: [91] En, es az Attiám el jöuönk, es annál az kj engem szeret, lakó helt szerzőnk. Ahol az könijhullások béuelkednek, oda az nehéz gondolatok nem közelgetnek; es ha szintén néha elő iönekis, ott nincsen giükerek. Az könijhullások az Istennél mindenkor nekünk naígi bizodalmat adnak. *Christusban* nekem szerelmes Néném, halliad az Jesus *Christusnak*, te iegiesednek édes szauát, kj aszt mondgia teneked: Kel'i fel én társom, es iöuel a szeretet által: mert el múlt immár az tél, el ment a zápor essö es el táuozot, kj nijltak az uirágok az mj földünkön, el jött az mecszésnek ideie, hallatot az gerlicsze szózatia az mj földünkön: ugimint az praedikállo Apostolok szaua az Aniaszentegiházban. [92] Az gerlicsze igen tiszta madár, mel'j magossan, es az fákon szokot mindenkor fészket raknj, auagi laknij, az Apostolokat, auági egiéb doctorokat ielentuén, kik aszt mondhattiák: Az mj lakásónk meniországbán uagion. Az gerlicszének touábbá keserues száuia uagion az éneklés helet, es jelentj a szenteknek kesergését, kik az ő hozzáioi ualókat kesergésre es siralomra inditiák, monduán: Érezzétek niomorúságtokat, es sirassátok. Azért tiszteletes Szüz, uedd példáiát az gerlicszének, es sijrj', kesereghj', bánkodgiál az Jesus *Christusnak* te jegesednek szeretetjért, ualamig meg láthatod ötet országlanj az ő

országának székiben. Job néked bánkodnj az Jesus *Christus*nak szeretetüel, hofi sem mint az pokolnak félelméuel.

Szépek az te szem buritékid, mint az gerlicszé[93]nek. Természete az gerlicszének, hofi ha ualamiképpen el uestjt társát, mást touáb nem keres magának. O *Christus*nak Jegiese, hasonlításál teis ez gerlicszéhesz, es az Jesus *Christus* iegiesed kiüül, más szeretöt ne keress. O *Christus*nak Jegiese, légi hasonló az gerlicszéhesz, es bánkodgiál eijel nappal az Jesus *Christus*nak te iegiesednek kiuánságáual, mert fel ment immár az meniországbán, hofi ualaha láthassad az ő színét az Atiának iobián.

Szépek az te szem buritékid mint az gerlicszének. A szem buritékokban szokot lennj a szemérmetesség. Tiszteletes Néném, akkor uagion szem buritékid mint az gerlicszének, hofi ha az Jesus *Christus*nak te Iegiesednek keduéért, hozzá ualo szemérmetesség[94]böl, semmit az ő akarattia ellen nem cselekeszel. Akkor uagion szem buritékid mint az gerlicének, hofi ha az *Christus*hoz ualo szeretetből es tiszteletből, azokat az mik ő nékj ellene uadnak hátra ueted. Akkor uagjon szem buritékid mint az gerlicszének, hofi ha az *Christus* kiüül más társot nem szerezsz. Minekokáért szerelmes Néném, szünetlen mossad könjhullatásiddal az te büneidet. Naponkint töredelmességgel es könjhullatással mossad fogiatkozásidat. Az te rended törüenijnek el hagiásit, könjhullásiddal mosogatnj soha el ne mulassad: azonképpen könjhullatásod es töredelmességed által keressed büneidnek bocsánattiát: könjhullatásid, es giakor foházkodasid által keres magadnak örökké ualo bizonios örömet. Sirassad az te hamis[95]ságidat. Sirassad az te uétkeidnek niomorúságát, es gonosságit. Az mj gonoszt, ualamikor cselekettél, sirással es töredelmességgel emlekezzél rola. Az bánatnak, es kererüségnek uize öntözzön tégedet. Jndicson téged sirásra, az könjhullásnak foliása. A miket gonoszúl cselekettél, töröld el sirással: amiket cselekettél törüéntelen, mosd el könjhullással. Tiszteletes Szüz, hofi ha büneidet ez uilágon *nem* siratod, uallion mikor fogod mondanj az Istennek: szined eleiben tetted az en könjhullatásimat? Szerelmes Néném, hofi ha az te uétkeidet *nem* siratod ez halandóságban, uallion mikor mondod: Az én könjhullatásim, mind nappal es eijel, kenieurül uoltak ennékem? Jntlek azért téged *Christus*nak Jegiese, hofi ez halando

életben sirassad az te bűneidet, hogi [96] amaz meniej hazánkban méltóztassál meg uigasztaltatnj, amint meg uagion irua: Boldogok az kik kesereg mert ők meg uigasztaltatnak. Amen.

A Szomorúságról. XI. szó.

Aszt mondgia Vrunk az Euangeliomban: Bizon, bizon mondom tinéktek, hogi sirtok tj es kesergetek, az uilág kedig örülnj fog: tj kedig meg szomorottok, de az tj szomorúságtól örömmre fordulando. Salamonis aszt modgia: Az öruendező szüü, meg uidámitia az orcszát: a szomorú elme kedig le esik az léleknek keserüségére. Az uidám keduesség uirágzóuá téssz az ember életének idős uoltát, a szomorú lélek kedig meg szárazstia az tetemeket. Fiam, [97] az io dolgokban ne panaszkodgiál, es minden gonosz szóra ne szomorkodgiál. Minden csapás, a szüünek szomorúsága. Az szüünek keduessége, élete az embernek. Az álnok szüü szomorúságot ád, es az eszes ember ellene ál annak. Az szomoruság által siet az halál. A szomorúság meg haitia a szüünek ereiét. Az öruendő szüü, io egességet szerez, a szomorú ferfinak kedig meg száradnak tetemj. Es Szent Athanásius aszt mondgia: A szomoru ember mindenkor álnokságot gondol, es az Istentől nekj adatot szent lelket meg szomoritia. Vgian ezen dolgot tanitia az Apostolis, monduán: Meg ne szomoricsátok a szent lelket, kj nálatok lakozik, kiben megis uattok iedzetue az uáltságnak napián. Lássad azért [98] szerelmes Néném, hogi meg ne háboricsad, se meg ne szomoricsad a szent lelket, kj te benned lakozik, hogi ualamiképpen el ne hadgion téged. Táuoztasd el töled az kételkedést, es az nagi akaratosságot, mert mind az kettő meg szomoritia a Szent Lelket. Táuoztasd el töled a szomoruságot, mert az a kételkedésnek es nagi akaratosságnak rokona. Bizonj az uilági szomoruság minden gonosz lelkeknél leg gonoszabb, es igen árt az Isten szolgainak. Az uilági szomoruság meg sértj, meg törj, es meg rontia az Isten szolgait. Mert az szent lélek nem türj s'nem szenuedj az testj szomoruságot. Azért szerelmes Néném, öltözzél mindenkor lelkj uigasságban, melinek nagi kedue uagion az Istennél. Minden lel[99]kj öröm mindenkor ió, es iokat gondol, es az haszontalan szomorúságot

meg utállia. Hogi ha ió *nem* uolna az lelkj öröm, soha *nem* mondaná az propheta: Örüllietek igazak es öruendezették az Urban, es dicsekedgietek minniáián tj igaz sziüüek. Es ismét: Öruendeznj fog az igaz az Vrbán, bizuán ő bennem, es dicsértetnj fognak minniáián kik igaz szíuel uadnak.

Kérdés.

O szerelmes atiámfia, hogi ha gonosz a szomoruság es ártalmas az Isten szolgáinak, mi dolog amit mond Salamon: Ott uagion az bölcseknek sziuek, ahol a szomoruság, es az bolondoknak sziuek, ahol az uigasság?

Felelet.

Tiszteletes Néném, ezt az mit mond [100] Salomon, Ott uagion az bölcseknek sziuek, ahol a szomoruság, es az bolondoknak sziuek ahol az uigasság, nem kel egiébről értenj, hanem az lelkj szomoruságról, es uilági uigasságról. mintha nijluabban mondaná: Ott uagion az bölcseknek sziuek ahol az lelkj szomoruság, es az bolondoknak sziuek, ahol az uilági uigasság. Az kiknek isten szerént szomoruságok uagion, eszesek azok: kiknek kedig ez uilág szerént teried szomoruságok, aszok esztelenek es bolondok. Azért mondgia Vrunk, az Euangeliomban: Örüllietek es uigadgiatok, mert az tj neuetek irua uadnak meniországbán. Es Szent Pál apostol igien szól: Vgi uiselliük ugimond, magunkat mint szomorúak, de mindenkor öruendezuén. Es megént: Öruendezették az Vrbán mindenkor, [101] ismét mondom, öruendezették. tehát io az lelkj szomoruság. Az kedig ma szomoruság meli az idő szerént ualo dolgoknak kiuánságából támad, gonosz, semmire kellő. Az lelkj szomoruságról uagion megh irua: Bóldogok az kik keseregnek, mert ők meg uigasztaltatnak. Az uilági szomoruságról kedig mondgia Salamon: Sok embert meg ölt a szomoruság, es nincsen abban semmj haszon. Megént az lelkj szomoruságról mondatik: Öruendezzen lelkek azoknak, kik az urat keresik. Es uiszontag az uilági örömről oluastatik: Jaij tenéktek, az kik mostan neuetek, mert sirnij fogtok es kereregnij. Szerelmes Néném, halhatsza asztis amit mond Szent Pál Apostol: Az isten szerént ualo szomoruság, szabadulást [102] szerez az poenitentiára: Az uilág szerént ualo szomoruság kedig halált szerez. Az olí embernek imádsága kj mindenkor szomoru, igen erőtlen, nemis emelkedhetik fel az Istenhez. Ahol szomorusággal földöztetik, a Szent Léleknek malasztia,

nem kedues ott sem kellemetes az imádság, mert erőtlen, es *nem* mehet fel az Istenhez. Azért nékem szerelmes Néném, hadd el a semmire kellő szomorúságot, ne légi szomorú, uestd el töled a szomoruságot. Ne enged magadat a sok szomoruságnak, ne maradgi meg a szomoruságban, ne adgiad szüedet az keduetlenségnek, es szomorúságnak: holot ez egijk az hét cszegéres bünök közül: es azért szükség hogi az szorgalmatosan el táuoztassék az Istennek minden szolgaitol. Nem heába mond[103]gia Szent Isidorus: Hogi ha iól es kegiesen élsz, soha szomorú *nem* lész. Az ió életnek mindenkor öröme uagion. Üzd kj azért töled tiszteletes Néném a szomoruságot: mert miképpen az mol'i meg uestj az ruhát, es amint a szu fereg meg rágia az fát, ugi árt a szomoruság a szünek. Tisztics meg azért szüedet minden testj es uilági szomorúságtól, es az te imádságod kedues léssen az Istennél. Ezokáért Tiszteletes Néném, büneidnek emlékezetiből siránkozzál es az Jesus *Christus*nak te Jegiesednek szereteiből örülj es öruendez. Az te előbbenij uékeidnek meg gondolásából kesereghj', es az meniej ioknak reménléséből uigadgi'. Az el múlt büneidről, es sok jóknak el mulatásáról bánkodgiál, es [104] az meniországnak igéretiről öruendez. Az te előbbj fogiatkozásidról szomorkodgiál, es az örökké ualo jutalomnak örömről uigaztaltassál: mel'ire uigien bé téged ugian azon *Christus*, kinek az te szüzességben giöniörüses helt szerzettél. Amen.

Az Istennek szeretetiről XII. szó.

Az mi Vrúnk Jesus *Christus*, aszt mondgia az Euangeliomban: Ha kj szeret engem, az én beszédemet meg tartia, es az én atíám szeretj ötet, es hozzá megjönk, es lako helt szerzőnk ő nála. Es Szent Ianos Apostol: Mi szerettiük az Istent, mert ő szeretet előb minket. Az kj szeretj az Istent, [105] büneinek bocsánattiát meg kérj, es meg tartoztattia magát azoktól. Szerelmes Néném, szeressed az Istent, es az te egésségedben hiad ötet segítségül, mert élet a szeretet, es halál az giülölség. Nem akaria az Istent, hogi csak szóual szeretessék, hanem tiszta szüel, es io cselekedetekkel egietemben. Nem szeretj az Istent, az kj Istennek parancsolatit meg uetj. Az Isten szeretőnek elméie, nincsen az földön,

hanem meniországban: mert mindenkor menieij dolgokat kjuán. Jntlek téged szerelmes Néném, hagi szeressed az Istent mindeneknek fölötte; mert ő uálasztot tegedet öröktől fogua. Jnkáb kel az Istent szeretnönk, hagi sem mint szüléinket. Vallion miért? Mert [106] mind minket, s'mind szüléinket az Isten teremtet tulaidon keze által, az az, tulaidon ereiéuel, amint meg uagion jrua: Ő teremtet minket, es nem mj magunk. Többel szeretet minket az *Christus*, hagi sem mint tulaidon szüléink: azért szüléink fölöt kel az *Christust* szeretnönk. Esztelenség ualamit fellieb szeretnj az Istennél: mert az kj az teremtet állatot az Istennél fellieb szeretj, uétkezik. Es az kj fellieb tartia az teremtet állatnak szeretetit, az teremptőnek szeretetinel, nijluán uétkezik. Szükség azért hagi az Istent mindeneknek fölötte szeressük.

Mongiád kérlek, tiszteletes Szüz, kegies sziuél es szeretettel az *Christusról*. Az én szeretöm énnékem, es én ő nékj, kj az liliomok között legeltetik, mig fel kél az [107] nap, es el enijésznek a setétségek. Kérlek téged *Christusnak* Jegiese, hagi nijluábban mondgiad: Az én szeretöm jöiön nékem társaságomban, szeretetinek, es kedues uoltának kötele által: énis uiszontag nékj iussak társúl hozzá ualo szeretetemnek igasságáual: Ki az liliomok között legeltetik, az az, a szenteknek szép feiér, io illatú ioszágokban öruendez, es giöniörködik a szüzeknek nemes társaságokban, mig fel kél az nap, es el eniésznek a setétségek: mig el múlnak ez ielen ualo életnek föl'ihöij, es kj ielenniék az nap, az az, mig el iöiön az örök boldogságnak uilágossága.

Szerelmes Néném, igaz es méltó az Istent tellies sziuél szeretnj, es tellies akarattal hozzá ragaszkodnj, ugimint kj tellies jo. Az tellies iót kedig szeretnj, tellies boldogság. [108] Az kj az Jstent szeretj, io az; hagi ha io, tahát boldogis egietemben. Mennél inkább ember szeretj az Istent, annijual boldogab léssen. A szeretet magán ualo es tulaidon joszágok a szenteknek. *Christusban* nékem szerelmes Néném, ezeket csak azért mondám, hagi ez uilágnak semmj szeretetj el ne szakaszszon teged az *Christusnak* szeretetitol. *Christusnak* Jegiese, azonnis kérlek téged, hagi ualamit mondgi mi nékünk az te menieij Jegiesednek szeretetiről. Mirrha maroklat nékem az én szeretöm, az én emlöim között mulatkozik.

Mond nijluábban tahát szerelmes Néném, hagi megis ércsük amit mondasz. Mirrha maroklat nékem az én szeretöm, az én emlöim között

mulatkozik. A sziünek hele az emlök közöt uagion; tahát az én szeretöm, az [109] én emlöim közöt mulat: az az, a *Jesus Christus*nak én Jegiesemnek emlekezete, szeretete, es kedvessége, lészen mindenkor az én emlöim közöt kebelemben, tudni illik az én sziuemben. Es mind jo szerencsés dolgaiban, s'mind ellenem ualokban mindenkor eszemben iútatom minden iauait, mellieket nekem adot: mert szeretet engem, es meg hólt érettem, es fel ment menjorszagban, es hogi énis hozzá menniek, minden nap hiüü engem, moduán: Jöuel Libanus hegiéről én Iegiesem, iöuel meg koronáztatol. Az *Jesus Christus*nak én Iegiesemnek bal keze az én feiem alatt. az az, a Szent Lélek aiándéka nyugodgiék én raitam ez ielen ualo életemben: es a szent írásoknak értelme legien az én elmemben, hogi aszt meg ércsem, es tökéletesen meg esmérnem: es az [110] ö iob keze ölellien meg engem, az az, jutasson az örök boldogságra. Szerelmes Nénéim, kéried az *Christus*nak szolgáló leánijt, kik ueled egeitemben uadnak, es mondgiad nekik: Támogassatok engem uirágokkal, uegietek engem körniül álmakkal, mert az *Jesus Christus*nak én Iegiesesemnek szeretetiben el lankadok. O tj én szent Nénéim, kik immár az *Christust* mindeneknek fölötte szeretitek, es semmit az ő szeretetnél előb nem uésztek; támogassatok engem az tj ioszágos dolgoknak példáiual; es miképpen találhassam meg az *Christust*, én szeretömet, mutassátok meg énnékem, mert az ő szeretete miá szintén el lankattam. Édes ez szeretet, giöniörüséges ez a lankadás, szent ez a betegség, tiszta ez a szeretet, szeplötelen ez a társalodás, [111] förtözetlen ez az egiesülés, szüzen ualo ez az ölelgetés, lelkj es Jstené ez az Házasság. O tj szent Nénéim, támogassatok engem uirágokkal, az az, szent niáiaságtoknak es szép rendtartástoknak példáiual, mert az én Jegiesemnek szeretete miá lankadok. Tiszteletes Szüz, bizonyj az *Jesus Christus*nak te Iegiesednek szeretete miá lankat uagi, beteg es erötlen, hogi ha mindeneket az mik ez uilágon uadnak, io keduel meg útállasz az ő szeretetiért. Bizonyj az *Jesus Christus*nak szeretetiért, lankadua fekszel es niugszol az te elmélkedésednek tiszta agiában, hogi ha mineneknek fölötte szereted az *Christust*. Bizonyj az *Christus*nak szeretetjért io beteges uagi, hogi ha inkább szereted az meniieket, hogi sem mint az földieket. Bizonyj az [112] *Christus*nak kedueért es szeretetiért iól fekszel erötlen az belső szeretetnek es édességnek ágján, hogi ha erős uagi a

szent dolgokban, es az uilági gonosz eszközökben erőtlén. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, hogi ha tellies szüed szerént szeretnj fogod az *Christust*, semmit az ő szeretetinél fellieb nem tartuán, tahát ágion azon *Jesus Christussal* az te legieseddel öruendeznj fogsz az meniej fölső országban. Hogi ha tellies szüeddel köuetnj fogod az *Christust*, es tellies élméddel szeretnj fogod ötet; bizonj minden kétség nélkül uéle egiüt öruendezni fogsz amaz békeséges meniej hazánkban; es ötet mind az szent szüezekkel egietemben köuetnij fogod mindenüé ualahouá megien ez ártatlan báránj, ezen dicsösséges szerelmes Völegénj. Hogi ha tellies aietatosságal az *Christushoz* [113] ragaszkodol, es mind nappal s' eiel hozzá foházkodol ez uilágon, kétség nélkül uéle fogsz öruendezni az meniej dicsösségnek palotáiában: es az éneklő szüezeknek khar álló serege közöt, édes szép énekekkel fogod ötet dicsernj, amint meg uagion irua: *Qui pascis inter liliarum*. Kj az liliomok közöt legeltetel, szüezeknek szép Rendüel körniül uétetel: Tiszteluén legiesidet fenies dicsösséggel, Iutalmokot osztod nagi io kegiességgel.

Valahouá indulsz ök téged köuetnek, szüz dicséretekkal öruenduén tisztelnék, édes énekekkel körüled harsognak: bé jöt meniegyödből soha kj nem szálnak. Eszt azért mondám szerelmes Néném, hogi az *Christust* mindeneknek fölötte szeressed, hogi semmit előb ualónak ne [114] tarcs az ő szeretetinél. Kérlek téged szerelmes Néném, hogi az *Christus* kiüül semmj édességet ne érez, az *Christus* kiüül semmi szeretetet ne keress, es az *Christus* kiüül semmj szépséget ne szeress. Az *Christus* szeretetiért kesereghj', az *Christus* szeretetiért siránkozzál, míglen méltotassál ötet színről színre meg látnj Attiának iobiára szent országában. Amen.

Felebarátunkhoz ualo szeretetről. XIII. szó.

Halliad szerelmes Néném, mit mond urunk *Jesus Christus* az ő tanituániynak: Ebből esméri meg minniaian, hogi az én tanituániym uattok, ha egimást szeretitek. Minden hiuek az *Christus* tanituániij. Ki kj mind annak tanituánia, a kinek köuetj tanusá[115]gát. A kj azért az *Christus* tanituánia akar lennj, azon legien hogi felebarátit szeresse mint önnöm magát. Felebarátunkhoz ualo szeretet gonoszt nem szerez. Miért?

azért hogi az egész töruénnek telliessége a szeretetben ál, Szent Pál mondása szerent: kj másut asztis mondgia: szeretetben iáriatok, amint *Christus*is szeretet titeket, es magát érettetek atta. Szent Janos Apostolis aszt mondgia: Az kj szeretj attiafiát, uilágosságban lakik, es nincsen benne botránkozás: az kj kedig giülöli attiafiát, es setétségben uagion, nem tudgia houá mennien, mert a setétség meg uakitotta az ő szemeit. Ha kj aszt mondgia, szeretem az Istent, es az ő attiafiát giülölj, hazug az, es nincsen benne igasság. Es ez parancsolatónk uagion az Istentől, hogi az kj szeretj az [116] Jstent, szeresse attiafiátis. Az kj nem szeretj attiafiát, kit szeméuel lát, miképpen szerethetj az Istent a kit nem lát? Aszt mondgia az bölcs Salamonis: Minden időben szeret, a kj barátúnk: es az atiafi szükségben próbáltatik meg. Es Szent Agoston imigien szól: Az embert meg giözöd emberj bodogsággal, az ördögöt meg giözöd ellenségednek szeretetiuel. Mind azon által szerelmes Néném, nem illik semmikeppen hogi az Istennek szolgaj közöt testj szeretet legien, hanem lelkj. Semmj az Istennek keduéhesz közelb nem jár, mint a szeretetnek ioszága. Semmj az ördögnek kiuánságához közelb nincsen, mint a szeretetnek meg óltása. A szent szeretetnek nincsen botránkozása. Minden keresztién hiüü embert atiafiadnak jtélj. Meg [117] emlekezzél rola, hogi csak egi Mester teremptet minniáiunkat. Az igaz szeretetben nincsen az botrankozásnak keserüése. Tiszteletes Néném, felebarátodnak szeretetiben esméd meg, mint kellessék az Istennek szeretetire iutnod. Amiképpen a szeretet elménket fel emelj, ugi az gonosság asztot el niomia. Sem az Jstent igazán nem szeretheted felebarátod nélkül, sem felebarátodat az Isten nélkül. Jgaz szeretetet tartasz, hogi ha felebarátodat szereted az Istenben, es ellenségedetis szereted az Istenért. Amenire béuelkedel felebarátodhoz ualo szeretetben: annijra magasztaltatol fel az Istennek giülésében. Hogi ha igasságban szereted felebarátodat, csendességben uagion az te szíued. Az kj kedig giülölj felebarátiát, [118] körniül uétetet setétséggel: szeretuén azért felebarátodat, elmédnek szemét tisztítod az Istennek látására. Mindazáltal, intlek téged tiszteletes Néném, hogi senkit test szerént ne szeress. Azért mondgia Jsidorus: Jgen el merült az e földön, a kj ualameli halando embert föllieb szeret testszerent, hogi sem mint kellene. Az Istennel egiüt nem lakhatónk, hogi ha ez uilágon egiesek

nem akaronk lennj: Az igaz barátság szükségben próbáltatik meg. Hogi ha az Istennek parancsolatit meg akariuk oltalmaznj, szeretnők kel felebarátinkat, mint tulaidon magunkat: mert hogi ha tettetés nekül szeretj ember az ő attiafiát, hamar meg engesztelj az atia Istent. Az kj szeretj felebarátiát, gijlkos nem lehet, sem parázna, sem oruu, auagi lopo, sem hiteszeget, sem hamis tanú, sem tekozlo, sem ragadozó, sem irégi, sem uersengő, auagi [119] kötődő. Azért tiszteletes Szüz, az Istennek es felebarátunknak szeretetjben, meliben az egész törüénj függ es az propheták, mindenkor elmélkedgiünk, es cselekedetünkkelis bé tölcsük. Es hogi ha felebarátunk ualami háboruságot szenued, auagi betegséget, auagi kár uallást, auagi tömlöcszöt, hoği ha szánakodánk érette, az Aniaszentegiház testében uagionk: ha kedig nem szánakodónk immár el szakattónk az Aniaszentegiháznak testétől. A szeretet, meli öszue foglallia es élesztj az Aniaszentegiháznak minden tagiaijt, hogi ha lát minket felebarátunknak romlásán öruendeznj, leg ottan el szakaszt minket az Aniaszentegiháznak testétől. Addig fáidallia az tag niaualiáiát, mig az testben tartatik. Ha kedig az tag el szakad az testől, ingien nemis érezhet, sem nem fáidalhat. Hogi ha az kéz [120] auagi láb, auagi ualameli tag el mecszetik az testől, ha olliankor az egész test sok részre uágattatikis, auagi az tűzben uettetik, immár az a kéz semmit nem érzj, miuel hogi el uált immár az testől. Jlien minden keresztién az kj másnak kárán, auagi niomoruságán, auagi giötrelmén, auagi szükségén nem bánkodik semmit, hanem inkább amj gonozb dolog, örül es öruendez, miuel hogi immár idegen az Aniaszentegiháznak testétől. Mi kedig, Tiszteletes Szüz, hogi ha az igaz es tökéletes szeretetet meg akariuk öreznj, iól es igazán szeressők. Minden hiueket mint tulaidon magunkat eröködgionk szeretnj, hogy *Christus* léuén az mj feiünk, méltosztassónk lennj az ő tagiaij, hoği mikor meg ielenik az *Christus*, ki az mj dicsösségünk, mijs a szeretetnek egiessége által, es az [121] Jstennek, s' felebarátunknak szeretetj által, uéle egietemben meg ielenhessők az dicsösségben. Akkoron szerettetik kedig felebarátunk, hogi ha nem ő érette, hanem az Istenért szerettetik. Azért mondgia Szent Jsidorus: Az kj mértektelen szeretj felebarátiát, inkább szeretj ötet magáért, hogi sem mint az Istenért. Akkoron ellenkezik ualakj az Istennek io uoltáuál, es igasságáuál, midön ualami niomoruságban eset barátiát meg utállia. Az

igaz barátság semmj okkal kj nem rekesztetik, semmj időuel el nem töröltetik, de akár mire fordúllion az idő, meg marad erőssen az barátság. Keuesen uadnak az igaz io társok, kik mind uégig szerelmesek. Az az igaz barátság, mely semmit nem keres baráttiának morháiból, hanem egiedül csak jo akaratot, tudni illik hofi ingien szeresse [122] az ötet szeretöt. Azért *Christusban* szerelmes Néném, intlek téged, hofi szeressed barátidat az Istenben, az az, ioban. Szeressed ellenségedetis az Istenért, mint meg uagion jrua: szeressétek ellenségeteket, iót tegietek azokkal kik giülölnek titeket. Es megént: Hofi ha ehezik az te ellenséged, adgi ennij nekj, ha szomiuhozik, adgi innia nekj. Es ismét: Aldgiátok azokat kik titeket háborgatnak, aldgíátok őket, es ne átkozzátok. Az kegiesség a szeretetnek nénnie. A szeretet soha nem uolt kegiesség nélkül, sem az kegiesség szeretet nélkül. Tiszteletes Szüz, szükséges tahát nékünk az kegiesség, miben annij nagi ioszágos dolgok találtatnak, es annij nagi iók származnak. Az kegies szeretetnek két szárnia uagion. Az iobbik szárnia az Istennek szeretetj: az boldog szár[123]nia, felebarátunknak szeretetj. Senkj egi szárnyon az Meniországbán fel nem röpülhet. Mi az oka? Mert sem az Istennek szeretetj felebarátunk szeretetj nélkül egiedül, sem felebarátunknak egiedül ualo szeretetj az Isten szeretetj nélkül, nem elegendő az örök boldogságnak jutalmára. No te okos Szüz, uegied magadnak ez két szárniat, ugimint az Istennek es felebarátunknak szeretetit, hofi szabadon röpülhess, iokat cselekeduén, es az meniországnak békeséges hazáiban békéuel el iuthass. Amen.

A Szánakodásrol. XIV. szó.

Szerelmes Néném, halliad mit mond az mj Vrunk *Jesus Christus*: Minden iót [124] amit akartok hofi cselekedgienek az emberek tinétek, tj cselekedgiétek nekiek. Mert ez a törüénj es az prophéták. Es Szent Pál aszt mondgia: Öruendezetek az öruendökkel, siriatok a sirókkal. Es ismét: Fogadgiátok fel az erőtlenekeket, békeség türök legietek mindenekhez. Salamonis aszt mondgia: Az kj meg utállia felebaráttiát, uétkezik. Tarcs hitet felebarátoddal az ő szegéniségében, hofi az ő

jauaibannis uigadgiál. Az niomorúságnak ideién maradgi meg hiuen felebarátodnak, hogi az ő örökségben örökös társ légi uéle. Az kj uermet ás felebaráttiának, maga belé esik: es az kj tört uét felebaráttiának, maga uész abban. Innét mondgia a soltár eneklő; Vermet nijtot, es kj ásta asztot, es belé eset az ueremben melliet csinált. Az tökélltetesen felebaráttiát nem szeretj, kj nékj szükségében segítségül nincsen. Mennél inkább felebarátunknak szük[125]ségében raita szánakoduán segítséggel uagiunk, annál inkább az mj teremptönkhöz közelgetünk. Vgi kel magunkra gondot uiselnünk, hogi felebarátunkra ualo gondotis el ne mulassuk. Azért szerelmes Néném, amit nem akarsz hogi raitad történniék, felebarátodnak se kiuánniád történnij. Szánakodgiál egiebek niomoruságin. Egiéb embereknek keserüségekben, es szomorkodásokban, törjed magad egietemben raitok ualo bánattal, sirással, szánálkodással. Másnak háborúságában teis szomorkodgiál: az betegekkel, erőtlennel, uiseld magadat mint beteg es erőtlen. Es igi egiebeknek keserüségét keseregied, mint magadét, a siránkozokkal siránkozzál, az töröttekkel törödgíél, az bánkodokkal egietemben bánkodgiál: ollian légi egiebekhez, aminemüeknek kiuánod lennij egiebeket te hozzád. [126] Amit te nem akarsz szenuednj, másnak ne cselekedgied: Ne tégi másnak gonoszt, hogi teis hasonló dolgot ne szenuedgi. Oli kegies légi egiebeknek uétkeiben, mint az magadéban, hogi külömben magadat egiebeknél ne böcsüllied. Ha el esik ellenséged, ne öruendezz az ő romlásán, fel ne emelkedgiél belé: ne örüllj az te ellenségednek ueszedelmén, netalantán te reádis iusson az niomorúság. Fel ne emelkedgiél szüedben ellensegednek esetiböl, netalantan reád fordicsa az Isten az ő haragiát. Mert az kj ellenségének esetiböl öruendez, hamar reá érkezik az niomoruság. Legien azért emberséges kegies indulat az niomorulthoz, legien a szegénihez raita ualo szánakodásnak fáidalma, legien az attiafiúij szeretetnek biztonságára, köniörülésnek szeretete. Hogi ha ehezik az te ellenséged, adgi ennij nekj: ha szomiuhozik, adgi innia nekj. [127] Meg ne utáld a szegénieket, meg ne uessed a szükölködöket, meg ne kisebbicsed az áruákat: senkj te töled meg ne szomoritassék, senkj gyalázattal töled el ne uállíék. Látogassad az betegeket, uigasztald az kisded szüüeket, hogi teis méltóztassál az örök életben az Istentől meg uigasztaltatnij. Amen.

Az Irgalmasságról. XV. szó.

Szerelmes Néném, halliad az Jesus Christust, kj aszt mondgia az Euangeliomban: Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot niernek. Es ismét: Legietek irgalmasok, mert az tj meniej Atiátokis irgalmas. Es Szent Pál apostol: Legietek kedig ugimond, egymáshoz kegiesek, es irgal[128]masok, es öltözzetek fel mint Istennek uálasztot szentj, a szent irgalmasságban. Az kegiesség kedig mindenre hasznos. Es Salamon aszt mondgia: Irgalmasságot es ítélletet tennij keduesb az Istennek az áldozatnál. Az irgalmasság helt szerez kinek kinek az ő cselekedetiek érdeme szerint. Az embernek köniörülése maga körül, es felebaráttia körül: az Urnak irgalmassága kedig minden testen. Az téssen áldozatot a kj irgalmasságot cselekeszik. Az Vrnak kedig irgalmassága; más niomorúságán ualo szánakodástol uett magának neuzetet az deák szónak foliása szerint. Az kj másion irgalmas nem lészen, az Istennek irgalmasságát meg nem találhattia. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, az irgalmasság es igasság elő uegienek téged. Soha el ne hadd az irgalmasságot. Jól cselekeszel az te lelkeddel, ha irgalmas lésesz. Az kj másion köniörül, irgalmasságot [129] uészen az úrtól. Néném, tiszteletes néném, a mid uagion, az irgalmasságnak tarcsad. Tégi irgalmasságot zugolódás nekül. Ollian lészen az te munkád, aminémü az te szándékod. Nincsen ot az irgalmasság, ahol nincsen az io akarat. A mi iót cselekeszel, irgalmasságért cselekedgied, *nem* hiuságos dicsösségért. Semmit ne cselekedgiél uilági dicseretért, hanem örökké ualo iutalomért. Semmit ne cselekdgiél idő szerint ualo uélekedésért auagi itelletért, hanem örökké ualo fizetésért. Semmit ne cselekedgiél hirért, hanem az örök életért. Mel'ire tégedet tiszteleles Néném, iutasson az mindenható Isten. Amen.

A szenteknek példáiokról. XVI. szó.

Az hiueknek niáiasságokra, auagi iobbulásokra, sokat használnak, [130] tiszteletes Néném, a szenteknek példáiok. Azért irattatnak meg a szenteknek mind esetek es úijonnan ualo fel kelések, hoga a szegénj

bünösök az ő bünöknek soksága miá kétségben ne essenek, de minekutánna bünben estönkis, uiszontag az poenitentia tartás által fel tamadásra ualo bizodalmost uegiönk; hogi senkj, ha szintén uétkezettis, kétségben ne essék az Istennek io uolta felöl, holot láttia az eset után/is, fel keléseket es úijulásokat a szenteknek. A uégre hatta az Isten példáiul minekünk a szenteknek jóságos dolgait, hogi mijs az ő niomdokin iuthassonk az meniegnek országában: auagi ha őket az jo cselekedetre köuetnj *nem* akariuk, mentség nélkül legiünk az büntetésre. Valamig az Istennek szent emberj ez uilágon uoltak, nem szüntenek futnij az io csele[131]kedetekben, ugimint böitőkben, uigiázásokban, alamosnákban, tisztaságban, magok meg tartoztatásban, nagitürőségben, békeség szenuedésben, édes kegiességben, imátságokban, haborúságokban, io akaratban, ehségben es szomiúságban, hidegben es mezitelenségben, es sok munkákban, fáratságokban az *Christus*nak neuéért. Az Istennek szent emberj ez ielen ualo uilágot meg útálták, hogi örökké ualo országot niernének raita: el *nem* uették itten ígéreteket, auagi ez uilágnak niomorult gazdagságt, melliek azokkal gonoszúl élő embereket az pokolbéli kinokra uiszik: de ez földj hazáiokat tellies szándékkal el hagiuan, az meniej Hierusalemre emelték fel szemeket. A szent emberek táuoztatták az bünt a szólásban, cselekedetben, gondolatban, látásban, hallásban, szemek [132] intésben, es egiébképpen szemekben, kezekben, lábokban, haragban, ueszekedésben, busulásban, egienetlenségben, uiszsza uoniásban, hiuságos dicsösségben, keuélísegen, fel fualkodásban, kiuánságban, torkosságban, álmosságban, buiaságban, részegségben. Örizuén az ő testeket es lelkeket, két képpen böijtöltek, tudni illik az uétkektől es cselekedetektől. Jó az ételtől ualo meg tartoztatás, de sokkal job az uétkektől ualo meg tartoztatás. Innét mondgia az Aniaszentegiház az ő tagjairól, ugimint azon Szent Atiáról: Az én kezeim myrrhát csöpöktek. Mit értönk az kezeken, hanem a szenteknek cselekedeteket: es mit az myrrhán, hanem az testnek es az uétkeknek öldöklését, auagi halálosítását? Az Aniaszentegiház kezej az jo cselekedő szent emberek, [133] az kikről mondgia, hogi igasságot cselekettek. Azért az Aniaszentegiház kezej, jóságos cselekedeteknek myrháiáual csöpögnek, mert az io életnek példáijt mutattiák mi nekünk, es hirdetik, hogi az mj testünknek uétkeit magunkban öldökölleük, es

meg halalosicsuk. Innét monda közölök Zent Pál: Mert hogi ha az testnek kedue szerent éltek, meg haltok. Es megént: Öldöklíték az tj tagiaijtokat, melliek az földön uadnak, az buiaságot, tisztátalanságot, gonosz kiuánságot, es az fösüenséget, meli báluaniooknak szolgálattia. Es ismét aszt mondgia az Aniaszentegiház. Az én újjaim ieles próbált myrrha. Akkor bizonnial ieles meg próbált myrrha, midön tökéletesen öldökletik az test, es meg áltatnak az uétkes es bünök.

Azért *Christus*ban szerelmes Néném, hogi ha kiuánniuk a szenteknek társaságát, szükség hogi köuessükis [134] az ő példáiokat. Ha uétkesönk, nincsen már semmj mentségünk az uétekből. Vallion miért? Mert mind az Istennek törüenie int bennünket naponkint az io életre, s'mind kedig a Szent Atiáknak példái mindenkor kénálnak es unszollonak minket az io cselekedetre. De ha ualamikor köuettük az gonosz embereknek példáiokat, miért nem köuettük a Szent Atiáknak példáiokat? Es hogi ha készek uagionk az gonoszokat köuettj az gonoszra, miért uagionk restek az iokat köuettj az iora? Kériük azért az Istent, tiszteletes Néném, hogi azzok a szent joszágos dolgok, melliek az ő szentinek szerzett koronáiokra, ne legienek nekünk büntetésünkre, sem kárhozatúnkra, de söt inkább előmenetünkre, es jduössegünkre. Hiszszük kétség nélkül, hogi ha köuettük a szenteknek példáit, az [135] más uilágonnis uélek egietemben az meniországbán országlanij fogonk. Mennél többet oluassuk a Szent Attiák életét, ha nem akariuk példáiokat köuettj, annál bünösök es meg fedhetöbök uagionk. Jmmár tiszteletes Szüz, kérem az mindenható Istent, hogi adgia tenéked azokat az ioszágot, melliekben uoltanak a Szent Atiák, ugimint az *Christus*nak alázatosságát, Péternek aietatosságát, Iánosnak szeretetit, Abrahamnak engedelmességét, Jsáácnak türését, Jacobnak szenuedését, Josephnek tisztaságát, Moysesnek szelédségét, Josuének álhatatosságát, Samuelnek kegiességét, Daidnak irgalmasságát, Danielnek mértékletességét, es az előttök ualo töb szenteknek egiéb méltóságos cselekedetit, hogi ez halando élet után az ő társaságokban iuthass. *Christus*nak Szüze gondold meg minden nap mi moddal, micsoda mértékletességgel, mi szándékkal, auagi minémü tö[136]rödéssel kedueskettek az Istennek az *Christus*nak hiuej. Innét mondatik az *Christus*nak képebe az Aniaszentegiház énekinek köniuében: Meli szépek az te lépésid a sarukban feiedelemnek

leánia! Az *Christus*, istenségének hatalma által feiedelme minden teremtet állatoknak, es azért az Aniaszentegiház az feiedelem leániának mondatik, miuel hofi az *Christus*nak praedikállása által úijonnan születik az úij életre. Micsodák kedig az Aniaszentegiháznak saruij, hanem a Szent Atiáknak példái, melliekkal ez uilágnak utain támogattatónk, es erőssek uagionk, hofi minden háborúságokon ezek a saruk által iárianak? *Christus*ban szerelmes Néném, mijs lélek szerént sarut uonónk lábainkban, midön a Szent Atiáktól példákot uezsönk az io életre, hofi mijs ö hozzáiok képest, ez uilágnak késertetit meg giözzük. Ismet ugian azon [137] énekekben ígj szöl az Aniaszentegiház iegiese *Christus* urunk, monduán: Alá mentem az én kertemben, hofi meg lát*nam* az uölgiiben ualo almákat, es meg tekénteném, ha meg uirágzottak a szölök, ha bimboztanak az pomogránák. Akkor uirágoznak ezek a szölök, midön az Aniaszentegiházakban, úijonnan születnek az hitben az Aniaszentegiháznak fiaij, es a szent niáiasságnak forgolódására, ugimint az joszágos dolgoknak uastagságára készülnek. Az pomogránák bimbóznak, midön az tökéletes emberek, az joszágos cselekedeteknek példái, felebarattiokat neuelik; es szent niáiasságoknak úijságában praedikállásokkal, es jo életeknek bizonságául, szent dolgok által úijtiák. azért intlek tégedet, *Christus*ban lelkj társom, hofi io példát adgi magattól minden embereknek, egész [138] éltedben. Tiszteletes Szüz, kiuánom hofi uilágoskodgiál Istennek minden szolgáló leánijnak, kik ueled eggiüt uadnak az Clastromban, jo életednek példáiául: mert amint mondgia Szent Gergeli; az kik egiebek elöt io életeket el röitik, csak magokban égnek, de egiebeknek uilágosságnak példáiára nincsenek: Azok kedig, kik joszágos dolgoknak példái, es mind szent életekkel, s'mind tanításokkal egiebeknek uilágosságot mutatnak, égö lámpásoknak mondatnak, miuel hofi egiebeket az iduösségnek utána igazitanak. Innét mondgia Vrúnk: Világossodgiék az tj uilágosságtok az emberek elöt, hofi látúan az tj io cselekedeteket, dicsöicsék az tj atiátokat, kj meniországnban uagion: mert ugianis egiedül csak az Istent illetj tulaidon képpen, minden dicsösség. *Christus*nak Szüze, intlek tégedet mind [139] azon által, hofi ugi légien nijluán az te cselekedeted, hofi az te igiekezeted mindenkor röitökben maradgion. Minekokáért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, amint feliül mondot*tam* tenéked,

minden dolgaidban, minden cselekedetidben, minden niájasságodban, es magad uiselésében köuessed a szenteket, törekedgiél az igazak után, uiseld szemeid előtt a szenteknek példáijt, köuetuén gondold meg az igazaknak példáijt. Vedd elődben az igazaknak példáijt. A Szent Atiáknak példáij legienek tanuságodnak köuetésj. Figielmezz a szenteknek jóságára, hoí iól cselekedgiél, figielmezz az io életre: A szenteknek tanusagi, semmj kissebseggel meg ne botránoztassák életedet, semmj ellenkedő uélekedés téged meg ne szomoricson. Tanúlj geredezni io hirben, legien jo bizon[140]ságod, oltalmazd meg io hjredet, neuedet; az te io hired semmj idegeséggel meg ne homáliosodgiék, az te jo hired neued *semmj* gialázattal meg ne szaggattassék. Amen.

Az Veszekedésről XVII. szó.

Aszt mondgia Szent Pál Apostol: holot ugimond, giülöség es ueszekedés uagion tj köztetek, *nemde nem* uíi iártake mint pusztáemberek, es *nem* testiek uattoke? Es Salamon aszt mondgia: Az keuéliek között mindenkor uersengések uadnak, mindenkor az gonosz uersengenij kereskedik. Az gonosz angial bocsáttatik ellene. Az kj ueszedelmes hilieken iár, hamar el esik: azonképpen az kj mindennap felebarátial ueszekedik, hamar botránozásban esik. A szeléd [141] sziüü emberek mindenkor meg uessék az ueszekedést. Az kik minden nap öszue uesznek es ueszekednek, keués emberektől kedueltetnek. Azért az békeség es egíiesség minden embereknek kedues: azért az békeség es egíiesség minden embereknek szükséges. Szerelmes Néném, halliad mit mond Szent Agoston: O menij dolgokban meg fedhetnék magunkat, hoí ha olj szorgalmatosan azmj uétkeinket *nem* mentenénk, meli szorgalmatossággal egiebeknek uétkeket meg fedgiük. De hoí ha iol meg gondolliuk magunkat, sok dolgot magunkban~~n~~is meg fedhetünk.

Aszt akarom hogi meg esméried, miuel hogi nincsen rutab dolog mint az ueszekedések a szerzetesek között, kiknek kel az egíiesség es szeretet által uilágoskodni az uilágon, mint az nap es hold [142] az égen. Az öszue ueszések, irégiséből es ragalmazásból szoktak támadnj es

származnj. Hogi ha kedig rágalalmazások es uezszekedések uadnak az Clastromban, hol uagion tahát a szerzetes es regula szerént ualo uezztegség? Hol uagion a szerzetnek szentsége? Hol uagion az Rendtartásnak halgatása? Hol uagion az Clastromnak kötelessége? Hol a szeretetnek kötele? Hol az égiességnek békesége? Hol az atiafiuságnak égiessége? Hol uagion az társaságnak szeretete? Jaij nehéz fáidalom, el uezset az regula szerént ualo uezztegség, el pusztúlt a szerzetnek szentsége, el fogiot az Rendtartásnak halgatása, semmiué iutot az Clastromnak kötelessége, fel bomlot, semmiué hagiátot az atiafiuságnak szeretete. De hogi ha azok, az kiknek békeségben kellene elnij kezdenek öszue uezsnij, [143] uezszekednij, haborganij, rágalalmaznj, hol uagion az csendes élet? hol az nyugodalmas élet? hol az békeséges élet? hol az tisztességes élet? hol az emberséges, maga mértéklő élet? hol az tiszta élet? hol az elmélkedő élet? hol uagion az angiali élet? Bizoni nem lehet ott ép az békeség, ahol az ragalmazó nielőü uralkodik: ahol uiszsza uoniások es garázdálkodások uralkodnak, nem lehet ott helie az tökéletes szerzetességnek. Lássad azért szerető Néném, hogi az garázdaságok es uezsengések által el ne uezszessed munkáidat. Meg örizd magad, hogi ragalmazásokkal es uellongásokkal ne uezsztegedess idődet. Figielmezz magadra szorgalmatosan, hogi e féle zur zauarral es egymás ellen ualo tusakodással el ne uezszesd az menieij ígéreteket. Légi szorgalmatos hogi esztelen [144] beszédek által ne uezszesd el az örök uigasságot. Zablázd meg azért nielődet, es szerzetes léssesz: mert hogi ha aszt meg nem zablázkod, nem léssesz szerzetes. De hogi ha talám nékem nem hiszsz, halliad mit mond Szent Jakab apostol: Ha kj uélj magát szerzetesnek lennij meg nem zablázuán nielőét, hanem meg csaluán az ő szüét, heába ualo annak szerzetes uolta. Kicsin tag az nielőü, az embernek testében, de mindaz által ha meg nem zabláztatik, meg maculállia es meg uezstj az egész testet. Mert miképpen az keués kouasz az egész téstát meg sauanijtia, es miképpen egi kiss szikra tűz nági erdőt meg gúit: azonképpen a zablá nélkül ualo nielőü urakot es praepostokat, hasonlokat es társokat, alat ualókat es kisdedeket mindeneket meg botrankoztat, es haragra indit. Az [145] uezszekedő nielőü hogi ha nincsen zablá alatt, egi ember sem lakhatik uéle békeségben. Az garázdás nielőü rakua méreggel, meli hogi ha meg nem

tartoztatik, minden társait botránkozásra uiszj: Jo azért tenéked, tiszteletes Néném; hogi meg tilcsad az gonosztol az te nieluedet, es az te aiakid ne szollianak álnokságot. Gondold meg honnét iöttél, es mire iöttél. Az uilágból mentél kj, es az Istennek táborában, ugimint az Clastromban futottál: az uilágnak gazdagságát hátra uetted, es az meniej gaszdagságnak niereségére iöttél: es azért uálasztottad a szegénjséget, minekokáért mindeneket el kel feleitened mellicet az Istenért el hattál. Meg lásd azért hogi [146] egiebeknel fellieb magadat ne tarcsad: mennél nagioib uagi, anniuál inkább mindenekben magadat meg alázzad: hadd el az egibe suddogásnak es rágalmazásnak kis giülését: fussad az morgásokat, es suddogásokat, ne halgassad azokat. Ne hajcsad az te füleidet az morgásoknak halgatására, fordics el füleidet az rágalmazoktól mint az kigióktól. Fussad az rágalmazókat mint az kigiokat, mert az rágalmazok halálos mérget öntönek az őket halgatóknak fülökben. Az kj rágalmaz, es az kj az rágalmazót örömost halgattia, mind a kettő uétkezik. Nem csak az uétkezik az kj rágalmaz, de azis az kj akarattia szerént halgattia az rágalmazót. Tiszteletes Szüz, halliad miket mond az *Christus*ban tökélletes [147] férfi, Szent Daud: Nem ültem az hiuságnak tanácsában, es az hamisság téuökkel bé nem megiek. Te azért ne üli az hiuságnak tanácsában, es az gonosság beszéllökkel öszue ne elegicsed magad, ne ueszekedgiél semminemü dolgokban, semmj dolgokban ne igiekezzél uiszálkodnij. Az ueszekedés háboruságot szerez. Az ueszekedés meg óltia a sziünek bekeségét. Az ueszekedés zúr zauart indit. Az ueszekedés garázdaságot hint. Az ueszekedés giülösegeknek szöüétnakit giúllasztia. Az ueszekedés az egiességet rontia. Az ueszekedés meg háboritia az elmének szemét, amint mondgia Szent Daud: Meg háborodot az búsúllástól az én szemem.

Azért *Christus*ban szerelmes Néném, intlek téged, hogi semmj dologban ne ueszekedgiél. Ne ueszekedgiél az ételéért, sem az italért, [148] sem az ruházatért, de uedd jo neuén az te előttd jároknak kezekből aszt amit tenéked adnak, uegied aszt zugolodás nélkül: az mj elődben szolgáltatik néked az te feiedelmidtől, uegied zugolodás nélkül. Hogi ha az te nénéd náladnál iob öltözetet uett, ne gondol'i semmit uéle. Hogi ha az te feiedelmed aláualo ruhát ád tenéked, es az te nénéidnek

sokkal jobbat es drágábbat adand, azért se zugolódgiál. Hogi ha iob öltözetj uadnak az te nénédnek, es te alábualókat uettél, azért ne uezsödgiél. Semmj idő szerént ualo dologban jobbakot ne uálaszsz. Az el mulando dologban, iobbakot ne keress. Az uliág dolgaiban iobbakot ne kjuánj. Mj okból? Mert *nem* jöttél gazdagságra, hanem szegénségre. Nem jöttél az Clastrom[149]ban, hogi földj gazdagsagid legienek, de hogi lelkj ioszágos dolgokat foglalj magadnak. Nem azért iöttél az Clastromban, hogi drága ruhákban fenieskedgiél, de hogi egijgiüségben szolgálj az Istennek. Nem a uégre iöttél a szerzetben, hogi az embereknek szemek előtt, ruházatidban dicsekedgiél, hanem hogi alázatossággal az Istennek kedueskedgiél. Nem azért iöttél a szent giülekezetben, hogi keduedet tölcsed, hanem hogi engedelmesen más akarattia alá uessed magad, es az Istenért meg utálj minden uilági dolgokat. Egiébkint iob uolt uolna tenéked, atiád házában uezsteg maradnod, hogi nem mint az Clastromban drága öltözeteket keresned. Job uolt uolna te[150]néked az te szüléid házában uigasztalásodat uenned, hogi sem mint az Istennek szolgáló leánij közöt, ez uilági es mulando dolgokért botránkozást inditanod. Job uolt uolna néked az te földödben békéuel laknod, hogi sem mint az Istennek házában, idő szerént ualo dolgokért uezsödnöd, auagi uiszszát uonnod, auagi zugolódnod. Azért szerelmes Néném, amint feliül meg montam semminemü dolgokban ne igiekezzél tusakodnij, hanem hogi csak az Istennek kedueskedgiél. Amen.

Az büntetés alat ualo fenijtésről. XVIII. szó.

Aszt mondgia az nagi bölcs Salamon: Halliad én fiam az te atiád[151]nak fenijték alat tanítását, es el ne hadd az te aniádnak törüeniét, hogi keduesség tétessék az te feiednek, es aranj láncsz az te niakadban. Tarcs meg az fenijtest, es ne hadd el asztot. Örizz meg asztot, mert az a te aniád. Vedd fel az fenijtest, es el ne uessed asztot. Az kj giülölj az dorgálásokat, bolond az, es esztelen. Az kj nem gondol az raita lett méltó feddésekkel, sokat uétkezik. Az kj az fenijtest hátra uetj, bünt uall benne. Az kj az fenijtest meg örzi, életet talál benne. Az kj kedig az

fenijtést nem akaria meg örzenij, halált talál miátta. Szükölködése es gialázattia leszen annak, az kj el hadgia az fenijtéket, nem gondoluán aual. Az kj enged az [152] ötet meg fenijtőnek, dicsőssége lészen. Az bolond meg neuertj az ő attíának fenijtését. Az kj kedig az feddésekre iol figielmez, bölcs es okos. Többet használ az nielűnek dorgálása az okosnál, hagi sem mint száz uereség az bolondnál. Az bölcs, es jo fenijtékek tanusága alat tartatot férfi, nem zugolódik az ötet meg dorgáló ellen. Jllik mind az által hagi eféle dorgálás mértékletes legien: mert amint mondgia Szent Ambrus: Az kj kinién meg dorgáltatot, böcsülletet téssen az ötet meg dorgálónak: az kj kedig kegietlenül meg dorgáltatik, auagi meg feddetik, sem az meg feddést, sem az iduességet nem fogadgia. Niáias kegiességgel kel azokat uiselnij, [153] az kiket az ő erőtlenségek miá meg nem fedhetnj. Az uétkeseknek külömbiségekhez képest, nemellieket el kel türnij, nemellieket meg büntetnij, mert külömb féle modgiok uagion az bünösöknek. Az Aniaszentegiház elő járóinak auági feiedelminek, uiselni kel az ő alattok ualókat, kiket meg feddenek; es meg kel feddenij azokat, kiket uiselnék. Jnnét uagion hagi Salomon az Úr templomának oszlopin, oroslánj, es ökör, es Cherubim képét hatta metszettnij. Mit ielentenek egiebet a tempolmban az oszlopok, hanem az Aniaszentegiház feiedelmit? Valakik az birodalomnak gondiát fel uészik, mint az oszlopok tartiák es uiselik az reáioak rakot terhet. Az Cherubimon [154] értetik az tudomannak tellies uolta. Az oszlopokon mutattatnak az Cherubimok, mert az Egiházj feiedelmeknek tellieseknek kel lennj menieij tudománnial. Az oroslánion példáztatik az keménj, es álhatatos tökéletességnek felelme; es iéztése. Az ökrön kedig a szelédességnek türése iegieztetik. Minekokáért az oszlopokon sem az oroslániok az ökrök nélkül, sem az ökrök az oroslániok nélkül nem találtnak: mert az egiházj feiedelmeknek néha keménien, néha édességgel, neha kegietlenséggel, néha szoual, neha ostorral kel az ő alattok ualokat igazitanij, es fenijtekben tartanij, mert az kj kegies beszédek által meg fenijtetuén, meg nem iobbúl, szükség hagi keménjebben meg rongáltassék, es meg feddessék. Mert fáidalommal kel azokat a sebeket meg giogijtanij, es el metszenij, mel[155]lieket könnyen meg nem giogithatnij. Az kj titkon intetuén bünéről, iobbúlását el mulattia: nijluán kel a félét meg feddenij: hagi a seb meli alattomba meg nem giogijúlhat,

nyluán legien annak meg giogijtása. Nijluán kel azokat meg feddenij, az kik nijluán ártanak: hofi midön nijluán ualo dorgálással meg giogijulnak, azokis, kik öket köuetuén uétkesztenek, egetemben meg iobbüllianak: hofi midön egijk meg feddetik, az többj meg igazodgianak töle. Job hofi sokaknak szabadulásokért egi ember meg sententiáztassék es meg büntetessék, hofi sem mint eGINEK szabadsága által uestzőben legienek. Aszt mongia Szent Gergelis: Soka uadnak kik az feddésnek igeijt halliák, es [156] az poenitentiára térnij nem igiekeznek. Kjkimind halgassa az Jstennek országáról amit szeressen: halgassa az pokolrol amitől féllien: ugi hofi ha szeretet által az országra nem jö, ottan csak félelem által el iöiön. Szent Isidorus mondása: Az igazak jo neuen fel uészik az fenijtést, midön az ö uétkéről meg feddetnek. Szerelmes Néném, io mester, es jo igazito az fenijték, melliet nem kel meg utálnij: es azért szeretnönk kel feiedelminket, es jo keduel szauokat kel fogadnönk, kik feddés es igazítások által el uészik tölönk tulaidon akaratunkat, es az uilági kiuánságokat. Innét mongia ezen feiedelmekről az Aniaszentegiház, auagi akarmelj kegies lélek, Salamon énekj[157]nek énekiben: Reám találkoznak az uigiázok, kik örzik az uárust: meg uerének engem, es meg sebessitének, el uéuék tölem az én palastomat az keriteseknek örzöij. Az uáras örzöijn értiük az egiházj feiedelmeket, kik az Aniaszentegiháznak io állapattiát örzik, kik találkoznakis az hiuek lelkére, es ötet praedikállásokkal, intésekkal, es feniegetésekkel meg uerik, es az *Christus* kegiességének szeretetiuel meg sebessitenek: ezzel sem élégednek, hanem palástiátis el uészik nekj, az az, minden uilági giöniörüségét, es idő szerént ualo jóságot el uonszák töle; es ötet mezitelen hagiúan az bünöktől, es gazdagságoktól meg fosztuán, által bocsáttiák az Meniországra. Azért *Christus*ban [158] nékem szerelmes Néném, igen méltó dolog hofi feiedelminket szeressük mint atáinkat, hofi io keduel uegiük tölök az mj iduösségünknek tanuságát, Szent Daidnak tanácsa szerent, kj aszt mondgia: Vegiéték fel az fenijtekkal ualo tanuságot, hofi ualamikor meg ne haragudgiék az úr, es el uestszetek az igaz útról. Hofi ha azért nem akarónk el uestznj az igaz útról, szükség hofi fel uegiük az fenijtekkal ualo tanuságot. Hofi ha az el uész az igaz utról, kj az fenijtést fel nem uészj: kétség nekül meg uastagodik az, az igaz utban; akj asztot fel uészj: Jmmár azért tiszteletes

Néném, intlek tegedet, hagi örömet fel uegied az fenijtést, hagi meg menekedgiél az Jstennek haragiától, es az igaz útban meg uastagodgiál. Sok hálákat adgi annak, az [159] kj fenijtéséuel meg igazitand teged, háláado légi annak az kj téged meg feddend. Hagi ha az abbatissa, auagi az priorissa meg feddend tegedet iduösségednek dolgában, meg ne szomorodgiál belé; holot az abbatissa auagi priorissa, iduösségednek utában igazitot téged, uedd io neuen az ő tanuságát háláadással: midön kj meg mutattja tenéked iduösségednek okát, te ne támadgi ellene. Szeressed azokat kik meg feddenek téged az te törüéniednek meg szegésiről. Keduellied azokat, kik fenijtésekkel igazgatnak téged el mulatot dolgaidban: ugimint serénieket az te conduiselésedre szeressed őket, kik téged fogiatkozásidról meg feddenek: Az téged meg fenijtöknek boszszuságot ne szólj; ellenek ne tusakodgiál, gonoszsza az iokért ne fizess. Az [160] jo tanácsok ellen ne feddőzzél. Az io beszédeknek ne szol'i ellene. Mi az oka? Mert az kj szeretj az fenijtéket, szeretj az bölcseséget. Teis azért ha szeretnij fogod az fenijteket, okos, bölcs léssesz. Okos léssesz ha az feddéseket békéuel szenueded: békeség szenuedő léssesz kedig hagi ha poenitentiadat alázatosan uiseled. Tiszteletes Szüz, azért büntettetönk meg az úrtól, es az mj feiedelminktől ez uilágon, hagi az uilággal egietemben el ne kárhozzónk. Sokkal iob nékünk, hagi az mj feiedelminktől meg büntetessönk fogiatkozásinkért ez uilágon, hagi sem mint az mas uilágon el kárhozzónk. Job minékünk ez uilágon előttök jároktól, törüéntelenséginkért es büneinkért, [161] meg feddettetnönk, hagi sem mint az más uilágon. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, job néked az Abbatissa keze által ostorosztatnod, hagi sem mint az pokolban büntetésidet szenuedned: job néked az Abbatissa auagi Prioissa keze által saniargattatnod ez uilágon, hagi sem mint pokolban kijnlódnod iöuendöre. Job néked az abbatissa kezében ostorokkal uerettetned, hagi semmint pokolban örökké giötrödnöd. Job néked ez uilágon az abbatissa auagi priorissa kezéből ostorokat szenuedned, hagi sem mint örökké ualo büntetéseket pokolnak gehennáiában. Mégis iob néked az abbatissa auagi priorissa kezében idő szerént uezszöcskéekkel meg ueret[162]tetned, hagi sem mint az örök tüzben mind örökké égned, es kinlódnod az meg oldhatatlan, szörnüü

égésekben: melliektől méltóztasson tégedet meg oltalmaznij az kj téged meg uáltot drágalátos szent uéréuel. Amen.

Az Engedelmisségről. XIX. szó.

Halliad szerelmes Néném Szent Pál apostol mondását: Nincsen hatalom hanem csak az Istentől. Amik kedig rendeltettek, az Istentől uadnak rendeltetue. A kj azért az birodalomnak, auagi hatalomnak ellene áll, az Isten rendelésének áll ellene. [163] Nem kell azért meg uetnőnk az birodalmokat, akár azok uilágiak legienek, akár kedig égiháziak: mert mindenik az Istentől uagion rendelue. Midön azért az engedetlenség által ellene mondunk feiedelminknek, az Istennek tészünk boszszuságot. Midön az keuéltség es engedetlenség által, feiedelmink ellen támadast teszünk, az Istennek parancsolatj ellen cselekedünk. Midön feiedelmink ellen uakmerők es engedetlenség uagionk, az Istent uettiük meg, kj aszt mondgia: Az kj titeket halgat, engemet halgat. az az, a kj tjnéktek engedelmes, nékem engedelmes: es az kj titeket meg utál, engemet útál meg. *Christusban* [164] nékem szerelmes Nénem, akj azért meg uetj feiedelmét, az Istent uetj meg: es az kj tiszteli feiedelmét, az Istent tisztelj: es az kj engedelmes feiedelmének, az Istennek engedelmes. Eszt az jóságot, ugimint az engedelmisséget dicsérj Samuel, monduán: Nagiob az engedelmisség az áldozatnál: es nagiob dolog engednij, hofi sem mint az kosoknak köuéréségét áldoznij: mert ellent tartanj, ollian mint az jöuendölésnek büne: es mint az báluánj imáadásnak gonossága, ha kj nem akar engednij. Maria Aaronnak huga, keuélisége es engedelmissége által, zugolódék Moyses ellen az ő attiafia ellen, es mingiárt poklossággal meg büntetteté. Maria, a kj [165] Moyses attiafia ellen, az az, feiedelme ellen, az engedetlenség es tusakodás által zugolódót, ielentj akarmelj embernek lelkét, kj az ő feiedelme ellen zugolódik, kinek *nem* akar engednij, sem iduösséges parancsolatit nem akaria fogadni. Es miuelhogi engedetlensége által, feiedelmének parancsolatit nem akaria uennij, az bünöknek poklosságáual meg uerettetik, es meg rutitatik. Azonképpen Core, Dathan, es Abiron, kik Moyses es Aaron ellen, keuéliségekkel, boszszuság tételekkel, es

engedetlenségekkel fel támattak uala; leg ottan az ö uakmerö batorságoékért, büntetéseket szenuedék; amint meg uagion irua a soltárban: Meg nijlt az föld, es el nielte [166] Dáthánt, es el burította Abironnak giülekezetit. Es megént: Fel giúlt az tűz az ö giülekezetekben, meg égette az láng az bünösöket. Mert lám Oziás kirá'is, midön keuél'iségből, engedetlenségből, es uakmeröségből, az tömiénezö edént ragaduán, az Istennek töruénie ellen áldoznij akart uolna, leg ottan az Istentöl poklossággal ueretteté meg az homlokán. Saul királis, engedetlensége miá el uesté országát, es ellenséginék kezében esék. Jonás prophétais engedetlenségében el futa, hagi által kelne az tengeren, es utában el nielé ötöt a cszet hal, es az tengernek meliségére uiué. Meg oijuk azért magunkat hagi feiedelmink ellen engedetlenségből fel ne támadgiönk, [167] ellenek ne mérészkedgiönk, hagi az ur Isten, az ö heltartóiokon tett méltatlanságért, érettek minket keménj boszszú állással meg ne keressen. Tiszteletes Néném, az mj hasznunkért, es iduösségünkért tette az Isten az előiárókat az Aniaszentegiházban, hagi nekünk gondunkat uiselliék, hagi ö szent fölségének miérettünk számot adgionak, es hagi minket az gonosz cselekedetektől oltalmazzanak. Erröl mondgia Szent Pál apostol: Engedgietek az tj elöttetek járóknak, es alattok legietek; mert ök uigiásznak tj érettetek, ugimint kik számot adandók az tj lelketekért.

Az feiedelmeknek kel, az urnak niáiát, nagi uigiászással, es szorgalmatossággal öriznij, es igazgatnij; kikről az [168] lelkj énekeknek köniuében oluastatik: Jme Salamonnak agiacskáiát hatuan erőssek fogták körül, Jsraélnek leg erősebbj közül, minniáian kardot tartuán, es az hadakozásra leg tudósbak, kinek kinek fegiuere az ö oldalán, az éielj félelmeknek miáttá. Az igaz Salamon *Christus* Urúnk értetik lennj, mert biztonniára békeséges, mert az Isten közöt es az ember közöt úijonnan békeséget szerzett. Salamonnak kedig ágiacskáia nem egiéb, hanem az hiueknek giülekezetj, mel'iben az Isten lakik es niugszik. E Salamonnak kedig ágiacskáiát, hatuán erőssek fogiák körül, tudnj illik, az feiedelmek, kik óltalmazásokkal, igazgatásokkal, feddésekkal, fenijtésekkel, intésekkel kerülük es oltalmazzá [169] az Istennek Aniaszentegiházát az uétek ellen, es minden látható es láthatatlan ellenségek ellen: Kik azért mondatnak erősseknek lennij, mert az Aniaszentegiháznak feiedelmj

tökéletesek az Isten parancsolatinak meg tartásában: minniáian kardot tartuán, az az lelkj ígét, miuel hogi praedikállásokkal kell az alattak ualóknak uétkeket le niomnijok. Az hadakozásra leg tudósbak, mert szükség hogi az lelkj hadakra készen legienek. Mindenkinék fegiuere az ő óldalan: Az Aniaszentegiháznak feiedelmj óldalokon uiselik fegiuereket, mert előb magokban, es osztán az alattok ualókban el kell uagdalnijok az uétkeket. Es mind [170] ezeket cselekszik az eielj félelmekért, az az, a gonosz lelkeknek alattomba ualo olázkodásokért, kik ez uilágnak étszakájakor, leg inkább leselkednek a szent feiedelmek után, hogi őket meg csaluán, hozzá férhessenek Salamonnak agiacskáiához, es asztot, ugimint az Isten szolgainak giülekeszetit meg rútjthassak, es meg maculálhassák. Szerelmes Néném, azért montam ezeket néked, hogi meg esméried, meli aietatosan, es meli alázatosan kellessék nekünk engednönk az mj feiedelminknek. Egiedül az engedelmesség, meli az töb ioszágos dolgokat elménkben bé óltia, es bé óltuán megis örzj; meliről mondgia Salamon: Job az engedelmesség az áldozatnál. Mert ugianis az [171] égő áldozatokban másnak tagia taglattatik, es áldoztatik; az engedelmességben kedig az tulaidon akarat kötöztetik meg. Jnnét az engedelmes férfi giözedelmeket beszél, mert az Ur Istenért más száuának alázatosan enged, es magát szíuében meg giözj. Adám pokolban eset uala, miuel hogi engedetlen uolt; az *Christus* kedig felmene menijországbán, miuel hogi mind halálig az Atia Jstennek engedet. Miképpen Adámnak engedetlensége által sok bünösök lettenek, azonképpen az *Christus*nak engedelmissége által sokan meg igazultak. Es miképpen Adámnak bünéért minden emberek az halálnak kárhozattiára uadnak, azonképpen az *Christus*nak igassága által minden emberek az életnek [172] igazulására hiuattatnak. Megént, Miképpen első szülénknek engedetlensége halált nemze, azonképpen az *Christus*nak engedelmissége életet nemzet. Hogi ha azért szerelmes Néném, engedelmes lészsz az *Christus*ért, az te feiedelmidnek, uralkodnij fogsz meniországbán az *Christussal*. Az te aniád ellen, az az, az abbatissa, auagi priorissa ellen, soha keménij szót ne mondgi. Az te feiedelmid ellen soha fel ne támadgi: az te előtted járókkal semmjnemű dolgokban ne ellenkezzél. De mindeneket tisztességben tarcs, mind az iob tudomániúakat, s' mind az iob életüeket. Meg böcsülj minden embert

szensségének érdeme szerint. Az nagj rendbelinek illendő tisztességet tégi. Méltósága szerint minden embernek tisztességet adgi. Fellieb ualo rend[173]hez ne hasonljcs magadat. Légi engedelmességgel az öregeknek, es szolgálj alázatosan az ö parancsolatoknak. Adgi helt az öregek méltóságának, kedueskedgiél méltó szolgálatokkal az öregeknek. Légi mindenekenek engedelmes jo parancsolatokban. O *Christus*nak Jegiese, ugi engedgi az embernek, hagi meg ne báncsad az Istennek akarattiát. Gonosz dolgokban soha ne légi engedelmes. Ne engedgi annak, az kj gonoszúl cselekednj parancsol teneked. gonoszt cselekednj parancsoltatuán, egiett ne ércs azzal. Ne engedgi soha gonosz dolgokban semmj féle birodalomnak, ha szintén büntetés erötetneis, ha szintén bántásod találkoznékis, ha szintén kjnok érkeznénekis ellened. Job halált szenuednj, hagi sem mint [174] az gonosz parancsolatokat be töltenj. Job az embertől meg foitatnj, hagi sem mint örök ítélletben el kárhoznj. Mert nincsenis az bün nélkül, a kj, hogj ualamj gonosz legien eszköze által, reá engedet. Azért szerelmes Néném, legi igazán engedelmes mind halálig, es meg adgia néked az Isten az életnek koroniáit. Amen.

Az Álhatatosságról. XX. szó.

Szerelmes Néném, halliad mit mond Szent Hieronimus: Nem kerestetnek az keresztiénekben az elő dolgok, auagi kezdetek, hanem az jo uég es álhatatosság. Szent Pál [175] Apostol gonoszúl kezdette, de iól uégeszte. Judás Scarioth kedig jól kezdette, de gonoszúl uégeszte. Dicsértetik Judásnak kezdete, de életének uége kárhoztatik. Innét mondgia Szent Gergel'i: Az jo cselekedetnek ereie álhatatosság. Heába cselekeszik az ember ualamj iót, hagi ha életének uége előtt el hadgia. Erről mongia Szent Isidorusis: Nem itellj az Isten az embert el múlt életéről, hanem az ö uégéről. Mert kj kimind az ö halála napián meg jgazúl, auagj el kárhozik: amint meg uagion jrua: Ahol tégedet talállak, ott itéllek meg tégedet. Szent Maria Magdolnais azért érdemlé az fel támadot *Christust* elsőben látnj, miuel hagi álhatatos uolt keresésében. Innét mondatik az lelkj énekek köniuébennis: [176] Az én agiacskámban éielj jdökben kerestem az kit szeret az én lelkem. Jntelek azért téged tiszteletes Szüz,

hogy keressed ugyan azon *Jesus Christust*, te szerelmes jegiesedet az te agiacskádban, az az, elmédnek es nyugodalmas elmélkedésednek csendességében. Eielj időkbén keressed ötet, az az, ez uilágon ualo éltedben hozzá foházkodúan, es ötet kjuánuán, hogy tökéletesen ötet az más uilágon, az jöüendö életben meg találhassad, es szent attiának székeiben láthassad országában. Szünetlen keressed ötet io étellel, hogy méltóztassál látnj az ő színét ez meniországbán. Kérlek *Christusnak* Jegiese, hogy mongiad Daudid prophétáual: Szomiúhozot azén lelkem az Istenhez élő kút főhöz, uallion mikor iutok el, mikor ielenem meg az Vrnak színe előtt? Bizony az te lelked szomiúhozza az Istent, ha ötet mindeneknek fölötte szeretj. [177] Bizony szomiúhozza lelked az Istent, ha az ő szeretetiért meg útál minden uilági dolgokat. Bizony szomiúhozza lelked az Istent, ha ötet kiuánnia, kj attiának jobiára ül országában. Es ugyan ezen prophéta int minket, monduán: Keressétek az urat, es bátorodgiatok, keressétek az ő színét mindenkor, az az, jo szerencsében es niomoruságban, szegénységben es béuelkedésben, betegségben es egészségben, ifiúságban es uénsegen. Kel az Jstent keresnők tellies elméuel, tellies szándékkal, hogy ő töle méltóztassonk meg bátoritatnj a szent niáiasságban, es hogy meg találhassuk es láthassuk ötet az meniországbán. Tiszticsuk meg magunkat az testnek es léleknek minden fertelmességéből, mert csak tiszta testel mehetnek fel az Istennek országában az ítéllet napián, [178] nemis láthattiák az felséges Jstennek dicsőségét, hanem csak azok kik tiszta szíuel találtatnak. Szerelmes Néném, el higied bizonnial hogy nem az heniélőknek, sem az ide s'toua uándorlóknak adatik az Meniország, hanem az kik keresik, kérik, es zörgetik asztot. Mert aszt mondgia urunk: Kériétek es el uészitek, keressétek es meg találíátok, zörgessetek es meg nijttatik néktek. Keredzenők kel azért az meniországnak aitaíához jmádsággal, keresnők kel asztot jo étellel, zörgetnők kel azon álhatatossággal, az Istennek szolgálattiában uégig maraduán. Nem elég az iokat el kezdenj, hanem ha kj egietemben aszonnis szorgalmatoskodik, hogy a miket iol kezdet, azokat uéghezis uigie mind egész éltéig: mert iob meg nem esmérnj az igasságnak útát, hogy sem mint [179] az igaz esmeret után ismég el térnj. Innét mondgia Urunk az Euangeliomban: Senkj nem alkalmas az Istennek országára, kj az ekére uetuén kezét, ismég hátra

néz. Azért tiszteletes Nénem, szükség hogi az örök boldogságnak kiuánsága által zörgessük naponkint az mindenható Istennek füleit, meg se szünniönk az el kezdet ióktól, minekelötte ő szent fölségének meg nijtására, méltoztassónk ez halálnak tömlöcséből kj szabadúlnj, es menieij hazánknak meg nijlt aitaiahosz érkezni. *Christus*ban nékem szerelmes Nénem, igen io az Istennek szolgálattiában álhatatosan meg maradnj: mert az kik az Clastrombol uiszontag az uilágra térnek, rúttabbakká uálnak sokkal, hogi sem mint az fekete hólt szenek. [180] Az kik az Clastromból az uilágra uiszsza szállonak, mint az meg hült holt szenek, meg feketülnek rút uétkekben. Mi az oka? Mert elméieknak tuniasága által, az Isten szeretetinek tüztől meg alúttanak es meg holtanak. Innet mondgia Szent Isidorus: Az kik az io életből, az uilágnak kjuánsága által, gonoszra térnek, azok meg setétültek, es uétkeknek feketeségéuel undokakká, es szürkekké lettek, es az Isten malasztíának uilágosító szöuétnekétől kjuül ualok es idegenek. Az kik az Clastrombol az uilághoz futnak, azok az angialoknak társaságot el szakadnak, es az ördögökhöz társolkodnak. Az kik a szent giülekezetet el hadgiák, es az uilági életre alá szállonak, az Istennek társaságától el táuoznak, es az ördögnek [181] urasága alá igában fogattatnak. *Christus*ban szerelmes Nénem, gondold meg amit cselekedtél. Minden nap iutasd eszedben honnét iöttél, es mi uégre, miért iöttél. Te az Istenert mindeneket ez uilágon el hattál, meg utáltál, es az ő szeretetiért az Clastromot uálasztottad. Te az meniországot meg árultad, es magadat annak árában attad. Szorgalmatoskodgiál azért nagi uigiazással, hogi el ne ueszesd az országot, melliet megis árúttál, hanem hogi örökké birhassad, amit kedultél es kjuántál. Meg lásd hogi el ne ueszesd az országot, melliért magadat attad arában. Halliad Szent Pál Apostol mondását: Senkj meg nem koronaztatik, hanem ha törüénj szerént uiaskodik. Az uiaskodik es fárad törüénj szerént, kj az io cselekedetek[182]ben mind halála napiáig álhatatosan meg marad. Az uiaskodik törüén szerént, kj az Istennek szolgálattiában álnokság es tettetés nélkül, uégig meg marad. A szolgál méltán az Istennek, kj az mj io dolgot kezdet, uéghezis uisj. Az fárad igazán az io cselekedetekben, kj azokat amiket iól kezdett elis uegezi. Innet mondgia az Aniaszentegiház, az Istennek szolgálattiában állando tagiaijról, az lelkj Enekeknek köniuében: Az mi házúnknak fáij

Cédusból, béllésj kedig Cyprusból ualok. Az Aniaszentegiháznak lako helie, az hiueknek giülekezetek, kik az Istennek szolgálnak, es hozzá tartozó dolgokban álhatatosan uégig meg maradnak. Az Cedrus azért es Cyprus, meg rodhatalan természetü fák, es ielentik az Istennek szentit, kik az ő teremítőiöknek meg fárathatalan [183] es meg heruadhatatlan kjuánságáual geriedeznek, es io cselekedetekben mind életeknek uégig meg állonak. Azért tiszteletes Szüz, légi teis Cyprus fa az Istennek házában, meg maraduán állando képpen az io életben. Azonképpen Cedrus fa lészsz az Istennek házában, hofi ha magattol io életednek példáiát adad, es io niáiasságodnak illattiát az te társaidnak. Okos Szüz, azért mondám ezeket, hofi tellies élméddel meg útálliad az uilág szeretetit. azért mondám ezeket, hofi soha el ne hagiad a szerzetes életet, es uilági állapotot ne keress helette. azért montam ezeket, hofi apácsza életedet soha el ne hadgiad, es mint az eb az okádásra, soha te ne téríj uiszsa az uilágra. Jntlek tégedet hofi egész életedben álhatatosan meg [184] maradgi az Clastromban, es hofi soha ne kiuánkozzál az uilági életre. Jntlek téged, hofi nagi kiuánsággal szeressed az Clastromot, es hofi tellies szíuel hátra uessed az uilágot. Jntlek téged, hofi minden időben meg maradgi az Istennek házában, es hofi soha az uilágra térésedet ne keressed. Vallion miért? Azért mert az Clastromban uagion az elmélkedő élet, az uilágban fáratságos rabota: az Clastromban uagion a szent élet, az uilágban az uétkes élet: az Clastromban uagion az lelki élet, az uilágban uagion az testj élet: az Clastromban uagion az meniej elet, az uilágban uagion az földj élet: az Clastromban uagion az niugodalmas élet, az uilágban uagion az háborodot, zur zauar élet: az Clastromban uagion az békeséges élet, az uilágban uagion [185] az ueszekedő élet: az Clastromban uagion az csendes élet, az uilágban uagion az háborgo élet: az Clastromban uagion az békeség szerző élet, az uilágban uagion a sok uiszsa uoníasokkal meg rakott élet: az Clastromban uagion az tiszta élet, az uilágban uagion az tisztatalan élet: az Clastromban uagion az tökélletes élet, az uilágban uagion az fogiatkozo élet: az Clastromban uagion az joszágos erkölcsökkel tellies élet, az uilágban uagion az bünökkel tellies élet: az Clastromban uagion a szentségnek élete, az uilágban uagion az hamisságnak élete. Tiszteletes Néném, hallád az jokat, amik uadnak az Clastromban, hallád az

gonoszokat amik uadnak az uilágban: hallád az Clastromnak [186] jóságos dolgait, hallád az uilágnak uétkeit: hallád az Clastromnak iduösséget, hallád az uilágnak ueszedelmét: hallád az életet, meg hallád az haláltis. Jmmár azért ime előtted uagion mind az jo, s'mind az gonosz. Jme szemeid eleott mind ueszedelme, s'mind iduössége lelkednek. Jme előtted uagion mind az élet, s'mind az halál. Jme előtted mind az tűz, s'mind az uiz. Niúics kj kezedet, es uálasszad amit akarsz. Jhon ez az paradicsomnak útia, jhon ez uiszontag az pokolnak útia. Ihon az út, mel'i az életre uiszen, es ihon azis az út, meli az halálra uiszen. Iáriad azért ualamellikét szintén akarod. Csak azon kérlek, hoga az mj job aszt uálasszad.

No édes atiámfia, tanácsodat fogadom, es az iob útat uálasztom. Jo nékem [187] tanáccsal élnem, es az io tanácsot fogadnom, es azon az úton iárnom Istennek segítségéuel, mel'i az menieij paradicsomra uiszen.

Miuel hoga tei Tiszteletes Szűsz, az job útat uálasztod, hálát adok az Istennek érette. Aszt azért az io életet, melliet tartanij keszdettél, soha el ne hadgiad. Életednek jo szándékát tarcs meg immár minden ideiében életednek. Mert akkor lészen tökéletes az te munkád, hoga ha álhatatosan meg marad mind uégig. Az iduösség az álhatatosoknak ígértetik, az jutalom az álhatatosoknak adatik. Nem az jó tökéletes képpen az kj iót cselekeszik, hanem a kj aszt szünetlen cselekeszj. Hoga ha azért az jo cselekedetekben álhatatosan meg maradsz életednek uégig, meg nierend kétség nélkül iduösségedet.

[188] Az Szüzességről. XXI. szó.

Az okos szüzek olait uettenek az ö edéniekben lámpásokkal egietemben. Szerelmes Néném, halliad miket mondok; Az kik elméiekben es testekben szüzek, nem balgatagok, hanem okosak; es kj mehetnek eleiben az Völegénnek, mert uagion olaiok az ö edéniekben, az az, tisztaságok elméiekben. Az kik kedig csak testekben szüzek es nem elméiekben, azok nem okosak, hanem balgatagok, kj sem mehetnek eleiben az Völegénnek, miuel hoga nincsen olaiok edéniekben, az az, elméiekben nincsen tisztaságok. Jgi szól Szent Isidorus: Az kj testében

szűz es nem elméiében, nincsen annak ju[189]talma az fizetésben. Aszt mondgia kedig Urúnk az Euangeliomban az balgatag szűzek felöl. Bizon mondom tinéktek, nem esmérlek titeket. Ennek okaért intlek téged szerelmes Néném, hogi légi szűz mind elmédben es testedben, hogi ez idő szerént ualo életed után, méltóztassál az Jesus Christustol meniej iegiesettől helheztenij az meniej igaz giöniörűségnek ágias házában. A szűzesség nincsen parancsolua, hanem jntés alat tanácsolua, miuel hogi igen nagi böcsülletes jóság. Kettös a szűzességnek ioszága, mert ez uilágon uilági szorgalmatosság nélkül uagion, es az iöuendöben az tisztaságnakis iutalmát el uészj. Kétség nélkül az kik tisztán es szűzen meg maradnak, az Istennek angialihoz lésznek hasonlok. Bóldogbak lésznek a szűzek az örök bóldogsagban, Jsaiás prophetának bizonsága [190] szerént, kj imigien szól: Aszt mondgia az úr azoknak, kik a szűzességnek meg tartására köteleztettek: Adok nékik az én házamban, es az én kerítésimen helt, es job neuet az fiaktól es leánioktól, örökké ualo neuet adok nékik, mel'j el nem uész. (ezeken az ígért fiakon es leániakon, látnj ualo hogi nem test szerént, hanem lélek szerént ualók értetnek, ugimint a szűzek, kik az Isten igeiének maguából származnak es szaporodnak, kiknek soha örökké maguok nem szakad.)

Minden bün az poenitentia által bocsánatot uészen: A szűzesség kedig hogi ha meg töretik, soha semmiképpen fel nem támasztatik: mert ha szintén kj az poenitentia által bocsánatot uészen, de mindazáltal soha az előbbj romlatlan tisztaságát örökkön örökké fel nem talália. Tiszteletes Néném, semmit nem [191] használ az testnek szűzessége, ahol az elmének tisztasága nincsen. A szűzek, kik az ő érdemeiből dicsekednek, az képmutatókhoz hasonlítatnak, kik az jo cselekedetnek dicsősségét kiüül kjuánniák, melinek lelkj esmeretekben kellet uolna tartoztatua lennj. Mert ez az Euangelium szerént, holot a szűzeknek nem uala olaiok lámpásokban, auagi edéniekben; ebből ualakinek meg fogiatkoznj, annijt téssen, mint meg nem tartanj lelkj esmeretiben az jóságos dolognak bizonságát: tudnj illik, midön ember külső szjnnel tartia az dicsősséget az embereknél, es nem szjuel az Jstennél.

Aszt mondgia Szent Agoston: Semmit nem használ az testnek szűzessége, ahol lakik az elmének [192] haragia. Nagi külömbség uagion a szűz léleknek tisztasága közöt, mel'j semminemü tisztátalansággal meg

nem förtöztetet, es az közöt, kj sokaknak kiuánságáual csak szüébennis buiálkodot. Tiszteletes Néném, halliad mit mond Szent Hieronimus: Nem használ semmit szüz testet uiselnij, ha kj szüében es elméiben férhez menend: nemis használ semmit, a szüz testnek oltalmaznj tisztaságát, ha kj szemeit nem akaria az kjuánságtól meg zabláznj. Semmit nem használ a szüzesség az testben, hogi ha a szeretet es az alázatosság el táuozik a szüötől. Jntlek azért tégedet *Christus*ban tiszteletes Néném, hogi légi szüz mind elmedben es testedben. Azonnis intlek téged, hogi uedd hozzád az jóságos cselekedeteknek oláiát, es ékesicsed azzal az te [193] lampásodat, meg uilágossituán asztot szent erkölcsökkel, hogi mikor ez kiáltás lészen: Jhon iö az uölegénj, mennietek kj eleiben, akkor teis eleiben mehess az *Jesus Christus*nak, te meniej iegiesednek, es bé uitessél ö töle az meniej békeséges nyugodalomnak es tiszta giöniörüségnek tiszta ágias házában.

Az Meg tartoztatásról. XXII. szó.

Kérlek szerelmes Néném, hogi minden aietatossággal halgasd az jntésnek igéijt. (Iduözitönknek mondása szerént, az io földben eset mag három rendbéli giümölcsöt terempte, némeli [194] harmincsz annijt, némeli hatuan annijt, némeli kedig száz annijt.) Az harmincszadik szám, első, es ielentj az házasságnak Rendit. Az hatuanodik szám, második garádics, es ielentj az özügieknek magok meg tartoztatását. A századik szám, harmadik garádics, meli a szüzességnek koronáiáért a szüzeknek tartatik. Aszt mondgia Szent Jsidorus: Némelliek ifjúságokban tisztatalanul élúén, uénségekben akariák magokat meg tartoztatnj: es akkor akarnak tiszta életet uiselnj, mikor immár az búiaság az ö szolgálattiokat meg uetette, es meg útálta. Eféléknek nincsen abból iutalmok, miuel hogi nem uolt munkáiokban uiaskodások. Azokat uária kedig az di[195]csösség, kik dicsösséges uiadalmokat tartottanak. Mert édes az tisztaságnak giümölcse. Az tisztaság a szenteknek meg förtöztetetlen szépsége. Az tisztaság bátorsága az elmének, es az testnek egessége. Az buiaság kedig meg szakasztia az testnek ereiét, es aszt meg rontuán hamar az uénségre ragadgia. Sokáig tisztán ualo meg tartoztatás,

a szüzességgel uetekedik. azért tiszteletes Néném, szeretnij kel az tisztaságnak szépségét. Az maga meg tartoztatók, es tisztán élők, az Istennek szereznek lako helt magokban. Jnnét mondgia Szent Pál apostol, Az tisztán élők, az Istennek templomj, es a szent lélek Isten lakik ő benne. Az meg tartoztatásnak jország közel téssz az embert az Istenhez. Ott lakozik az Isten, a[196]hol marad az meg tartoztatás. Az Meniországhoz foglal'lia az embert az tisztaság. Az országban ujsz az embert az tisztaság. Az tiszta életűeknek ígértetik az meniegnek országa. Az tiszta életűeknek örökségek lészen az menjországhban. Jo az házasságbéli tisztaság, de iob az özuegi rendben ualo maga meg tartoztatás, leg iob kedig a szűzen ualo épség. De job megént az alázatos özuegi, hofi sem mint az keuélj szűz, Job az özuegi alázatossággal, hofi sem mint a szűz keuéljséggel. Job az özuegi, kj az ő bűneit sirattia, hofi sem mint a szűz, kj magát hánnia uetj az emberek elöt szüzességéről. Job az özuegi, kj az ő uetkein sirankozik, hofi az ollian szűz, kj magát magasztallia az ő érdemiről. Nem kel a szűznek [197] dicsekednj az emberek elöt, szüzességének aiándékiáról: mert ha aszt cselekeszj, nincsen nála olaia: mert meg alut az ő lámpása. Nem kel a szűznek meg útalnj az özuegieket. A mel'i szűz az Istennek akar kedueskednij, nem kel az tisztaságban élő aszszoniállatokat magához képest meg útalnj: mert ha aszt cselekeszj, az Istennek keduéből kj esik, es magának fog ártanj. Az mel'i szűz, az tisztán élő, es Istennek szolgáló kegies aszszoniállatokat meg uetj, keuél'iséget cselekeszik. Miért? Mert iob az alázatos bűnös, az keuél'i igaznál. Te azért tisztelendő Néném, meg ne útalđ az aszszoniállatokat, kik az uilágból iöttenek, férfiek uólt, es giermekek: mert ha [198] őket meg útállandod, igen uétkes lészesz az Isten elöt. Anna prophetissának férfie uólt, de mind az által az *Christus*rol prophétált, es ötet látnj méltoztatot. Es Maria Magdaléna uilági uólt, de mind az által az fel támatt *Christust* látá, es az Apostoloknak Apostola az az, io hir mondó köuete méltoztaték lennj. Tiszteletes Szűz, azért mondám ezeket, hofi semmiképpen meg ne útalđ az *Christus*nak szolgáló leánijt, kik az jstenj szolgálatra iöttek az uilági életből. azért az tisztességes aszszoniállatokatis, kik az uilágból az Clastromban jöttenek, nem kell meg uetned, de söt tisztelned: mert kiket az Isten méltoztatot uálasztanj, nem kel néked azokat meg [u]tálnod. Jntlek azért téged

tiszte[199]letes Néném, hogi az *Christus*nak szeretetiért szolgálí nékik, hogi szeressed őket mint Aníáidat. *Christus*ban szerelmes Néném, azért kel nékik szolgálnod mint leánj ő anniának, miuel hogi az Isten magához térítette őket az uilági életből. Minekokáért az Istennek téssesz bosszút ha meg utállod az Istennek szolgáló leánijt. Te kedig *Christus*ban nekem szerelmes Néném, ne mongiad, Jme én száraz fa. ne mongiad, Jme én giümölcstelen fa: mert hogj ha az *Christust* te iegiesedet szereted es féled amint kel, hét giermeked uagion: Első szülöttnedk neué, Verecundia, Szemérmetesség: másodiknak neué Patientia, Békeséggel ualo türés: harmadiknak [200] neué Sobrietas, Ioszanság: negiediknek neué Temperantia, Mértékletesség: ötödiknek neué Charitas, Szeretet: hatodiknak neué Humilitas, Alázatosság: hetediknek neué Castitas, az io erkölcsü Tisztaság. Jme tiszteletes Néném, a Szent Lélek Istennek malasztia által, fáidalom nélkül, meg uestetlen tiszta méhedből hét fiat szültél az *Christus*nak, hogi bé telliesedgiék te benned az mj meg uagion irua: Hogi az magtalan hetet szült. azért *Christus*ban szerelmes Néném, ezeket az jo giermekidet, kiket az Jesus *Christus*nak te Jegiesednek uétek nélkül szültél, felis kel tartanod, táplálnod, emtetned, étetned, biztatnod, es fenijtekben tartuán megis kel uerned. Tarcs fel őket io erkölcsökkel; tápláld őket belső elmelke[201]désednek melegítő kebelében: emtessed őket az örökké ualo édességnek tiszta teiéuel: étessed őket az meniej giöniörüségnek szeretetiuel: biztassad, bátoricsad, erőssicsed, es uastagicsad őket az meniej igének kenieréuel: es fenijtékben tarcs őket az isteni félelemnek ostorj alat. Ennek fölötte hadd meg nekik, hogi ne keuélkedgienek, álhatatlanok ne legienek, se törüénieket meg ne szegiek, uetet határokat által ne hágiák, es hogi soha töled el ne mennienek, el se szakadgionak előled. Látad szerelmes Néném, hogi a szüzek kiuálképpen ualo fő helt birnak az Istennek országában, es nemis méltatlan. Mert miuel hogi az ielen ualo Világot meg útálták, [202] azért iutottanak az meniej országban: Meliben méltotasson téged bé uinnj azon te szerelmes Jegiesed, kinek szolgálattiára te mind testedet es lelkedet fel áldoztad es fel szentelted. Amen.

Az Buiaságról XXIII. szó.

*Christus*ban nékem szerelmes Néném, intlek téged hogi tellies aietatossággal halgassad az mi urunk *Jesus Christus*nak imez igéiet: Legienek fel öuedzue az tj ágiéktok, es égö szöüétnekek az tj kezetekben. Akkor öuedzük fel ágiékinkat, mikor az testnek buiaságot tartóztatás által le niomiuk. Szöüétnekeket tartánk kezünkben midön felebarátinknak, uilágosság[203]nak példait mutattiuk. Az testnek buiasága, amint mondgia Szent Jsidorus, paráznaság. Az léleknek kedig buiasága, báluániok szolgálattia. Az első buiaság, a szemeknek hálóia, az második buiaság, az hiuságos beszédeknek hálóia: de az kj meg nem fogattatik a szemeknek hálóiáual, az ellene álhat az hiuságos beszédeknek, hogi az lelkj bujaságnak hálóiában ne kerülljön. Minden tisztátalan förtöztetés buiaságnak mondatik, noha kikj mind maga tudgia minémü rútságának tisztátalan giöniörüségében legien részes külömb féle képpen. Mert az buiálkodásnak keduéből külömbféle bünök származnak, mellic által az Istennek országa bé rekesztetik, es az ember az *Jstentől* el szakad. [204] Az töb hét halálos bünök közül, az buiaság leg nagioib gonosság, mert az testnek tisztátalansága által meg förtöztetj az Istennek templomat, es el foglaluan az *Christus*nak tagiát, paráznának tagiáua tészj. Azért tiszteletes Szüz, ha igaz hogi az Isten te benned él, hát meg hólt legien te benned az buiaság. Az buiaság ellensége az Istennek, es az atiaij áldásnak es joszágnak el uesztegetése. Az buiaság nem csak az testet, hanem az lelkj esmeretetis meg szeplösitj. Az búia életü, noha élnij láttatik, de maga meg hólt. Az buiákat es paráznákat meg fogia itélnij az Isten, az az, el uesztj őket, es el kárhoztattia. Halliad az[205]ért szerelmes Néném, Szent Jsidórus mondását: Buiasággal meg förtöztetnj, minden bünnél gonoszab. Az buiaság minden bünöknél nagioib. Nehéz bün az buiaság. Minden gonosságokat felüül halad az buiaság. Nehezeb az buiaság az halálnál. Job meg halnij, hogi sem mint buialkodnj: Job meghalnij, hogi sem mint buiasággal meg förtöztetnj: Job meg halnij, hogi sem mint buiaság által az lelket el uesztenj. Az buiaság, az pokolnak büntetésire uisj az embert: Az buiaság, az pokolban meritj el az embert. Az buiaság, pokolban bocsáttia az embert. A szemek, kouetj az buiaságnak. Az tekéntet, első oka az buiaságnak: Mert a [206]

szemek által fogattatik meg az ember elméie. A szemek által megien bé az elmére a szerelemnek nijla: A szemeknek tekintete bocsáttia az buiaságnak nijlait az elmében: A szem első nijla az buiaságnak. Azért *Christus*ban jo Néném, tartoztasd meg az te szemeidet, fordics el azért hiuságos tekintetedet. Ne szegezzed az te szemeidet az testnek ábrázattiára: Senkit a szándékkal ne tekéncs, hoga ötet meg kjuánniad: senkit auégre ne szemleli, hoga ötet test szerént meg szeressed. Az férfinak személieit ne nézzed, hoga ötet gonoszul szeressed. Fordics el szemeidet, hoga hiuságot ne lássanak. Az embernek szépségét meg ne ked[207]uelliged. Mond meg nékem tiszteletes Néném, mj haszon uagion az testnek szépségében; nemde nem száradé meg az ember mint az fü? Nem füté el az ő szépsége mint az árniék? Es mikor el iöuend az halál, mond meg kérlek, meli nagi szépség fog maradnj az testben? Mikor látnij fogod az egész testet fel fualkodua lennj, es meg szagosúlnj, nemde *nem* fogodé bé orrodat, hoga ne érezzed, es ne szenuedgied az iszoniú szagot? Mond meg kérlek hol lészen akkor orcszájának szépsége? Hol lészen édes, kegies szaua, meli az halgatóknak szíueket az elöt lágiytták, geriesttettek? Hol lésznek akkor édes szép beszédj, meliek az embereket öruendeztették? Mond meg nékem tizte[208]letes Szüz, hol lészen akkor az mód nélkül ualo neuetés, éktelen csúfság, es rút játék? Hol lészen akkor az hiuságos, haszontalan uigasság, mel'i néha az embereket neuettette, es uigasztalta? El uezet, semmüé lett, mint az füst el eniészet. Jgi uagion az testnek, es testj szépségnek dolga, illien annak uége. Esmérd meg azért tiszteletes Néném, hoga hiuságos dolog a szépség. Amint mondgia Salamonis: Csalárd az keduességes heába ualo a szépség. Minekokáért *Christus*ban szerelmes Nénem hoga ha heába ualo az testnek szépsége, hoga ha az testnek szépsége rothadás, es féreg, ha azért az testnek szépsége hamu es föld, meg lásd hoga auégre ne tekéncsed az embereket, hoga az ő [209] szépségeket meg keduellied. Vallion miért? Mert el múlik az uilág, es az ő kiuánsága. Minden az mj az uilágon uagion, az testnek kiuánsága, es szemeknek kiuánsága. Meg kel azért az uilágot útalnj az *Christus*ért, minden benne ualókkal egietemben. Te kedig Tiszteletes Szüsz, kj az *Christus*ért el hattad az uilágot, ne öruendez az embereknek szépségekbén. Jntlek azért téged *Christus*ban szerelmes Néném, hoga az *Jesus Christust*, te iegiesedet

szeressed mindeneknek fölötté, hogi uéle egiütt uralkodhassál az meniegnek országában. Bizon dolog, hogi ha inkább giöniörköttetj az elmét az buiaságnak kiuánsága, hogi sem mint az tisztaságnak szeretetj, még az bünnek országa uagion az emberben. De ha inkább giöniörköttetj az elmét az tisztaságnak szépsége, hogi sem mint az buiaságnak rútsága, nem uralkodik [210] jmár az bün az emberben, hanem az igasság. Ha szintén tiszta legenis az ember testében, de hogi ha buia elméiében, az bün uralkodik szíuében. A szíünek buiasága, báluánioknak szolgálattia. Vagion más lelkj buiaságis, meliről mondgia urunk: Az kj meg tekéntj az aszszoniállatot ahoz ualo kiuánságában, immár uétkezet uéle szíuében. Leg inkább az testnek buiasága által, uettetnek az emberek az ördögnek hatalma alá, hogi sem mint egiéb uétkek által. Az tisztaság az léleknek szépsége, es ez ioszág által hasonlita az ember az Angialoknak érdemekhez. *Christus*ban szerelmes Néném, hidd meg nékem, hogi sokan szemekre ualo conduiseletlenségek miá estenek az ö lelkek ueszedelmében.

[211] Kérdés.

Mond meg nékem szerelmes attiamfia, tudodé hogi ualakj szeme tekéntete által meg csalatot uolna?

Felelet.

O szerelmes Néném, mel'i sokat tudok, kik szemek látásában meg csalatkoztak, es az ördögnek töriben estenek! Mind az által azok közül, kiket hallottam, nemellieket mondok tenéked. Mert az többj közül Dina, Jacobnak leánia, kj menuén hogi meg nézné az országnak aszszonj emberit, meg szereté ötet Sichem es el ragadá, es szüzességében meg ueszté. Es igi a szegenj leánzó, miuel hogi testj szemeiuel látá aszt amit nem kellett uolna, tisztességét es szüzességét el ueszté. Daudis egi neminemü nap alá s' fel iáruán az ö házának mulato helieben, látá az [212] aszszoniállatot, es meg szereté ötet: kjnek szeretetiért paráznaságban es gilkosságban esék, es igi meg csalatkozuán uétkezők az Istennek törüenie ellen. Es miuel hogi esztelenül látá amit nem kellett uolna, maculát uén egész életének ideiére. Amaz naği erős Sámson, mene az Philistaeusok tartomániában, es látá ot egi aszszoniállatot, kit meg szerete, es ölében el aluék: az aszszoni állat kedig, el nijré Samsonnak haiát, es az ö ellenséginek kezében adá ötet, kik leg ottan

szemeit kj tolák: es ígi szegéni Sámson, miuel hogi látá amit nem kellett uolna, szemeit el uesté, es testének uestedelmében esék. Esmérd meg azért szerelmes Néném, meli sokan, szemek tekintete által, estenek mind testeknek es lelkeknek uestedelmében. Jntlek azért téged *Christusban* szerelmes Néném, hogi tégi kötést az te szemiddel, hogi [213] óiatlan ne nézzed, amit *nem* kel nézned. Megis óiad magadat hogi az halál bé ne mennien szemeidnek ablakán az te lelked ellen. Azért *Christusban* szerelmes Néném, amint *immár* feliül meg montam tenéked, hogi ha az te tested mégis ellened tusakodik, hogi ha mégis téged késért az buiaság, hogi ha mégis téged giönörköttet az kiuánság hizelkeduén, hogi ha mégis az buiaságnak emlekezete giötör téged, az te haláloznak emlekezetit uested ellene: Az te eletednek uégét uested szemeid eleiben. Az te ez uilágból ualo kj mulásodnak napiát uegied elődbe. Vegied elődbe az iöuendő kinokat, az iöuendő utólsó itelletnek napiat gondold meg naponkint: forogion előtted az iöuendő itéletnek képe. Térícs elmédben az pokolnak iszo[214]niú, rettenetes büntetésit. Az pokolbélj tűznek héusége óltsa meg te benned az testj kiuánságnak héuségét. Az örök itéletnek emlekezetj rekeszsze kj az te testednek héuségét. Az pokolnak meg áldhatatlan lángia üzze el te töled az buiaságnak emlekezetit: Az nagioob héuség, giözze meg az kisebb heuséget. Az nagioob héuségnek gondolattia, egesse kj az kisebb héuségnek kiuánságát. Az lángoknak rettenetes pattogása, uerie el az testj kiuánságnak undok szeretetit. Mint egijk szeg az másikat kj uerj, ugi giakorta az pokolnak tüze, kj uerj es kj rekesztj az buiaságnak tüzét. Tiszteletes Néném, azon kérem az mindenható Istent, hogi adgia tenéked mind elmédnek es [215] testednek igaz tisztaságát. Amen.

Az Böitről, es ételben ualó meg tartosztatásról. XXIV. szó.

Ez az igaz tökéletes böit, midön az mj kilső emberönk böitöl, az belső kedig imádkozik. Az böitel ualo imádság könniebben által hattia az egeket. Az böit es imádság által az embernek elméie az angialokkal társalkodik, es az Istennel egiesedik. Az böitölések, igen erős fegiuerek, az ördögök késértetj ellen. Az böit es imádságok által meg giözettetnek

az ördögök. *Christus*ban szerelmes [216] Néném, akarodé tudnj, mi által óltatik meg leg inkább az buiaság? Akarom édes attiamfia, es kéremis hagi aszt nékem meg mutassad.

Halliad azért *Christus*ban szerelmes Néném: Az böitöléssel az buiaság meg giözzetetik: az böitöléssel az gonosz kiuánságnak héusége meg óltatik. Ha el táuoztatik az ételben ualo kjuánságnak töltése, *nem* uralkodik az testj kiuánság. Az ételben ualo meg tartóztatás az testet meg giözi: ez meg tartóztatás az buiaságot meg zablázza: ez meg tartóztatás meg törj az gonosz kiuánságnak indulattiát: ez meg tartóztatás el szakasztia az paráznaságnak ereiét: Az ehséggel es szomiusággal meg töretik az buiaság. Az ehség es [217] szomiuság meg giözik az buiaságot. Az étkeknek sokságával meg fáratt elme, el uesztj az imádségnak ereiét. Az minémü az test, meli sokáig ételt *nem* uészen magáhosz: ollian az lélek, meli az Istennek igéiével szüntelen *nem* tápláltatik. Aszt mongia Szent Hieronimus: Az böitöléseknek mértékletességgel kel lennj, hagi felettéb meg *ne* erőtlencsék az giomrot: mert az keués es mértékletes étel, mind az testnek es léleknek hasznos. Az köuer has *nem* szerez éles értelmet. Sokkal job naponkint keuással meg elégednj, hagi sem mint ritkán eleget ennj. Az mértékletes étel, es hamar meg éhezö has, harmad napi böitöknél fellieb tartatik. Az böitöl iól, kj min[218]den uétkektől el haiol. Job az uétkektől, hagi sem mint az étkektől ualo meg tartóztatás. *Nem* tartatik meg tartóztatásnak, ahol köuettezik az hasnak meg elégítése. Es Szent Jsidorus aszt mondgia: Egész nap estig io lakást kérözik az gondolattiában, a kj torkosságának bé töltésére estue felé magának giöniörköttetö étkeket szerez. Az üres giomor *nem* enged uigiáznj az imádságban: Es az tele giomoris, nehéz álmod hoz; ugi hagi akkor sem uigiázhatónk iól, mikor meg tölt étkekkel giomrónk. Tiszteletes Néném, szárazon uiseld az te testedet, az meniej országnak kiuánságáért, hagi bé tölcse az mj meg uagion irua a soltárban: Szomiúhozot az én lelkem az Istenhez, meli sok képpen ö nékj [219] az én testem! Mert az test akkor szomiuhozza az Istent, midön az böitöléssel meg tartóztatik, es szárad. *Christus*ban szerelmes Néném, hidd meg nékem, hagi ha ez idő szerént ualó életedben tökéletesen ehezod es szomiuhozod az Istent, ö töle az meniországnak hazáiában meg elégitetel. Az ételben ualo meg tartóztatás

mind éleszt, es öldököl: élesztj az lelket, öldökli az testet. Ez meg tartoztatás építj az lélekben az jóságos erkölcsöket, es el bontia az testnek uétket. Minden szorgalmatossággal útálnónk kel az étkekben ualo torkosságot: útálnónk kel az étkeknek kiuánságát: meg ójjuk magunkat az hasra ualo mértéktelen conduiselestől: mert mikor az [220] has mértéktelenül meg töltetik, az test buiaságra gerieztetik. Nem azért kel ennönk, hofi hasunkat tölcük, de hofi testünket táplálluik. A hol az giomor tele étellel, ot az buiaságnak tüze fel uagion geriedue. Az meli testeket kedig az ételben ualo tartoztatás meg tör, aszt az buiaságnak tüze meg nem égetj. Amaz bársonban öltözöt gazdag, kj mindennap uigan lakozik uala, miuel hofi ez uilágon nem akara az étkekben tartoztatást tennj, azért az lángok közé uettetuén, egi csepp uizet kére, csak annj sem adaték nékj.

Miképpen hofi az ételben ualo tartoztatás által minden lelkj ioszágos dolgok giükeréznek es neuekednek az lélekben: azonképpen az [221] étkeknekis édessége által minden uétek hizlaltatnak es meg erőssödnek az testben. El nem uéhetj senkj az jóságos dolgoknak tökélletességét, hanem ha elsőben meg giözendj magában az hasnak telhetetlenségét. Amaz három sido férfiak az égő kemencszében, azért nem égtének meg, miuel hofi ételekben magokat tartoztatták. Danielis azért szabadúla meg az oroslánioknak száiatól, miuel hofi ezen tartoztatásban uiselte magát. Senkj magától el nem uerhetj az ördögöknek késértetit, hanem ha meg zablázza magában az torkosságnak kjuánságát.

Kérdés.

Szerető attiámfia, kérlek téged, mond meg nékem, mint kellessék [222] nékem ez meg tartoztatás által testemet saniargatnom?

Felelet.

Szerelmes Néném, ugi kel táplálnod az te testedet, hofi fel ne fualkodgiék. Es megént, ugi kel aztot saniargatnod, hofi el ne essék; mert ugi kel tartanod az te testedet, hofi szolgálillion. Es ugi kel ötet az tartoztatás által saniargatnod, hofi el ne uezszen. Hofi ha az te testedet fölöttéb mód nélkül giötröd, az te magad polgár tarsodot ölod: es uiszontag hofi ha ötet inkább hofi sem mint kel fellieb tartod es hizlalod, ellenségedet táplálad. En szerelmes Néném, arra kel figielmezned mindenkor minden meg tartoztatásodban, hofi meg ne öl[223]lied az te

testedet, hanem az uétkeket. Azért *Christus*ban nekem szerelmes Nénem, az ételben ualo tartóztatás által saniargassad az te testedet, böitölj', es tartóztassad magadat az étkektől. Haluánj színü legien szád es orcszád, es nem piros. Száraz testet uiseli, es nem köuért: ne legien az te tested temérdek es meg hizott, hanem száraz es karcsú. Ne hizlald az te testedet az férgeknek: ugi egiél hogi mindenkor ehezzél, ugi egiél hogi mindenkor érezzed az ehséget; semmiképpen meg ne telliék giomrod az eledellel. Éhezzél es szomiuhozzál, tartózzál, es száradgiál. Hidd meg nékem tisztelendő Szüz, hogi az késérteteket meg *nem* giözheted, hanem ha az te testedet az ételben ualo tartó[224]tatás által saniargatandod: az étellel es itallal neuekedik az buiaság. Az ételben ualo tellies meg elégedés támasztia az testnek kiuánságát: az buiaság mindenkor közös az ételben ualo elégséggel. Az uigiázásnak hidege, meg óltia az buiaságnak héúségét. Az gonosz lelket ott mennek inkább bé, ahol töb ételt es italt látnak. *Christus*ban szerelmes Nénem, amint montam néked, hogi ha az testnek késértetit tökéletesen el akarod táuoztatnj, tartózzál ne csak az étkektől, hanem az uilágnak minden kiuánságitólis es giöniörüségitől, hogi ez élet után, örüendzeshessél az Angialokkal menjországbán. Amen.

[225] Az Részsegről. XXV. szó.

En szerelmes Nénem, halliad az mj uránk *Jesus Christus*nak mondását: Meg óijátok ugimond, magatokat hogi meg ne nehezzüllienek az tj szüetek dobzódással, es részseggel. Szent Pál apostolis, feduén az ő tanituánit, aszt mongia: Meg ne részegüllietek az borral, mel'iben uagion az buiaság. Salamonis aszt mondgia: Buiaságos dolog az bor, es háboruság szerző az részsegség. Ne nézd az bort, midön színlik mint az aranj, es be uilámik színe az üuegben: mert bé megien ió íszüen, de utólliára meg mardos mint az mérges kurta kígio, [226] es mint egiéb kígiois kj ontia mérgét. Nincsen ott semmj titok, ahol az részsegség uagion. Sok embert el pusztitot az részsegség, es mind testeknek, s'mind lelkeknek ueszedelmére uitte őket. Az bor giöniörüségre teremtetet, *nem* részsegségre. Valahol az részsegség béuelkedik, ott az buiaság uralkodik. Az étellel meg tölt, es bor itallal meg öntözött embert,

buiaságnak kiuánsága köuetj. Az részegség az testet erőtlenné tészj, az lelket törben uetj: Az részegség fel zauaria es fel háboritia az elmének tisztaságátis. Az részegség neuelj a sziünek haragiát. Az részegség élesztj az buiaságnak lángiát. Az részegség ol'i idegenné tészj az elmét, hogi az ember [227] ingien magát sem esmérj miáttá. Az részeg ember oli idegen önnön magától, hogi aszt *sem* tudgia holot uagion. Némelliek nagi tisztességnek tartiák, hogi sokat ihatnak, es meg *nem* részegülnek, kiket az propheta meg fenijt monduán: Jaij tinéktek, kik hatalmasok uattok az bor italra, es erős férfiak az részegségnek keuerésére. Es ismét: Jaij tinéktek, kik fel keltek reggel az részegségnek köuetésére, es az estuéig ualo italra, hogi heüülietek az borral. Jóél prophetais kiált monduán: Serkennietek fel részegek, es síriatok, es ordícsatok minniáian, kik édességgel iszszátok az bort: Nem aszt mondgia, kik iszszátok az bort szükséggel, auagi szükséges képpen, hanem kik iszszátok az bort édességgel, az az, giöniörüségben. Halálos [228] uétek az részegség. nagi uétek az részegség. Az részegség, az gijlkosságok köze, es házasság törések, es paráznaságok közé számláltatik. Az részegség kj rekesztj az embert az Istennek országából. Az Részegség kj üzj az embert az paradicsomból. Az Részegség pokolban meritj az embert. Bort iuék Nőé, es meg részegedék, es szemérmes testét, melliet hat száz esztendeig tisztességgel földözöt, mezitelen hagia. Azonképpen Loth meg részegülüén az bortól, tulaidon leániual hála, uélek uékezuén, es mégis nem uette eszében bünét, miuel hogi magát sem tutta idegen léuén az bor miá magától. Gondold meg azért szerelmes Néném, menire kellessék meg útálnj es el [229] táuoztatnj az részegséget minden embernek, kiuálképpen kedig az Isten szolgainak.

Kérdés.

Édes attíámfia büné bort innia?

Felelet.

Tiszteletes Néném, nem bün mértékletes bort innia, az az, iozansággal. Mert ígi szól Szent Pál apostol az ő tanituániának Timotheusnak: Jgiál keués bort, giomrodért es giakorlatos betegségid miát. Halliad asztis mit mond Salamon: Az mértékletes bor ital, egéssege mind az léleknek es testnek: méreg kedig az mértéktelen bor ital. Az mérték nélkül ualo bor meg giözi az elmét. A sok bor miá meg nehezedik az elme. [230] az

borral neukedik az buiaság, az borral fel inditatic az buiaság; a sok borral tápláltatic az buiaság. Mert az bort sziüünknek uigasságara engette az Isten, es nem részegségre attá. Azért tiszteletes Szüz, ne igiönk annijt, amenijt az torkosság kiuán, hanem menijt a szükség keres. Meg lássuk azért hogi amit az Isten nekünk testünknek oruosságára adot, az torkosságnak uétkére ne fordícsuk. Meg lássuk, hogi az bort melliet az Isten nekünk testünknek egésségére rendelt, az uétkekre ne élliönk uéle. Meg lássuk, hogi az testnek oruosságát, az részegségnek bünére ne téricsük. Sokan az bor által [231] az ördögöktől meg fogattattak, nemis egiéb az részegség, hanem nijluán ualo ördög. Te azért *Christusban* szerelmes Néném, mértékletes bort igiál, es lészen az tenéked testednek egésségére, es elmédnek örömére. Jozansággal igiad az bort, es el táuoztattia töled az restséget, es tuniaságot, es az Istennek szolgálattiában serénnié es aietatossá téssen téged. Mi az oka? Mert az mértékletes bor ital, szorgalmatossá téssz az embert az imádságra, es élessé az Istennek szolgálattiában. azért szerelmes Néném, ha engemet halgatsz mint atiádfiát, es mind ezeket amint meg montam, meg cselekeszed, okos lészesz.

[232] Az Bünről. XXVI. szó.

Szerelmes Néném, halliad az urat mit mond az Euangeliomban: Minden ualakj bünt téssen, szolgáláa az bünnek. Két képpen tétetik az bün, tudni illik, auagi az kiuánságnak szeretetiből, auagi kedig félelemnek tartóztatásából: midön ember auagi aszt kiuánnia amit szeret, auagi mikor fél, hogi abban az niauáliában ne essék, amitől tart. Négi képpen uétkezik ember sziuében, négi képpen uétkezik cselekedetiben^{nis}. Vétkezik sziuében, az ördögöknek ingerléséből, az testnek giöniörködéséből, az elmének egiett értéséből, es az fel fualkodásnak oltalmából. Vétkezik hasonló képpen cselekedetibennis, noha alat[234*]tomban, neha niluán, néha szokásból, néha kétségben esésből. Ez eszközök által azért uétkezönk mind sziuel es cselekedettel.

* Lapszámtévesztés, 232 után 234 következik.

Közönséggel kedig három képpen tétetik az bün, tudni illik, tudatlanságból, giarloságból, es akarat szerént, az az tuduán, szánszándékból. Tudatlanságból uétkezék Eua az paradicsomban, amint mondgia Szent Pál apostol: Az férfi meg nem csalattaték, hanem az aszszoniállat: Adam azért akarattia szerént uetkezék, Eua kedig tudatlanságból. Az kj kedig meg csalatkozik, *nem* tudgia miben ércsen eggiett. Giarloságból uétkezék Péter, mikor az leántol ualo féltében, meg tagadá az *Christust*. Nehezeb dolog [235] giarloságból uétkezni, hogi sem mint tudatlanságból. De sokkal nehezeb mindeniknél akarat szerent uétkezni szánszándékból. Azis inkább uétkezik, azkj niluán cselekeszj az bünt, hogi sem mint az kj titkon. Kétképpen uétkezik, az kj niluán uétkezik, mert uétkezikis, es egiebeknekis okot mutat az uétekre. Jmmár az igasságnak neminemü része, hogi az ember az ő uétkét meg esmérie, es tulaidon uétkeiről magában szemérmetességet tarcson. Job hogi ember az Istennek szeretetiért ne uétkezzék, hogi sem mint az pokoltól ualo féltében tartoztassa magát az büntől. Job ingien nemis uétkeznj, hogi sem mint az uétket meg iobbitanj. Minden bün téuő, keuelj. Mert az kj, az meg tiltot dolgokat cselekeszj, az meg útállia az Istennek parancsolatit. [236] Halliad azért szerelmes Néném amiket mondok, halliad mire intlek; Egi gonosz dolog által sok iók el uesznek. Örizzed lelkedet az büntől. Az kj égiben uétet, mindenikben bünös, auagi mindenik ellen uagion. Egi bünnek miátta sok igasságok el uesznek. Ne haicsad az te szüedet arra, amiben giöniörködik az test. Ne engeddd az te lelkedet az testnek birodalma alá, égiet ne ércs az testj giöniörüséggel. Tiszteletes Néném, hogi ha test szerént élsz, meg halsz miátta. Tisztícs meg azért lelkj esmeretedet minden büntől: legien tiszta az te elméd, testedis legien tisztúlua minden büntől, legien macula nélkül az te tested. Meg ne maradjion az bünnek [237] maculáia az te szüedben. Meg *nem* ueszhet az test, hanem ha elsőben meg uész az akarat. Hogi ha meg esik az lélek uétkezuén, leg ottan az testis kész az uétekre. Az lélek elől iár az testnek. Az bünben előszsör megien az lélek az uétekre. Semmit *nem* cselekedhetik az test, hanem amit akar az lélek. Tisztícsad szüedet az uétektől, es *nem* uétkezik az te tested.

Kérdés.

Édes atíámfia, kérlek mond meg nékem, ha fekete es undoké az bünös ember lelke: auagi ha az igaz ember lelki szépe, auagi ékessé?

Felelet.

Christusban szerelmes Néném, három dolog uagion ez uilágon, meli minden undokságnál undokab, es minden [238] gonosságnál gonozb, es ártalmasb, tudni illik, az bünben meg marado bünös embernek lelke, meli feketéb az hollónál: es az gonosz angialok, kik az ollian lelket halálának jdeién el ragadgiák: es az pokol meliben uettetik: ez három dolog fölöt semmj nincsen az uilágon feketéb, rutab, es ártalmasb. Viszontag három dolog uagion, melieknél nincsenek iobbak; tudni illik, az io cselekedetekben meg marado igaz embernek lelke, meli szép, mint az nap: es a szent angialok, kik aszt halálának napián tisztességgel fogadgiák: es az paradicsom, meliben hel'ihettetik: ez hárommal nincsenek iobbak az teremtet dolgokban. A szent Angialok [239] bé mutattiák az Istennek eleiben az igaz embernek lelket, monduán: Ihon uram, az kit uálasztottál, es hozzád fogattál, lakoznj fog mindenkor az te pituaridban. Christusban szerelmes Néném, ha az te elmédet minden hamisságtól tisztán uiseled, es az Istennek szolgálattiában fogadásod szerént el iársz, kétség nélkül, az menniej nyugodalomnak ágiás házában, az Jesus Christussal, te iegieseddel öruendezni fogsz mind örökké. Amen.

Az bünöknek uallásáról, auagi az giúonásról, es az poenitentiáról.

XXVII. szó.

Akkor kezd az ember igaz lennj, [240] midön tulaidon uétkeiről kezdj magát uádolnj: amint meg uagion irua: Az igaz először magát uádollia: semmj nincsen kedig gonozb mint az meg esmért bünről töredelmességet nem tartanj. Minden bünösnek két képpen kel büneit meg siratnj, auagi töredelmességet rola tartanj; Egi képpen miuel hogi el mulatása szerént iót nem cselekedet: más képpen miuel hogi uakmerősége szerént uétkezet. A mi iót kellett uolna cselekednj, nem cselekette: es amj gonoszt nem kellett uolna cselekednj, aszt cselekette. Az az ember tart

méltó poenitentiát, a kj előbbj uétkei meg sirattia, es [241] ismét siratásra ualokat nem cselekeszik. Mert az kj meg bännia bünét, es ismét bünt tézen, ollian mintha kj égetlen téglát mos: kj mennél inkább mossa, annál inkább töb sárt csinál. Viszontag mjkor embernek hatalma uagion az bün tételre, es erkölcsét éltében minden büntöl meg iobbitia, kétség nélkül halála el erkezuén, az örök nyugodalomra jut ígie. Az kj kedig gonoszul él, es halálának ideién poenitentiát tart, amiképpen hogi annak kárhozattia bizontalan, azonképpen bocsánattiais kétséges. Az kj azért bizuást kiuán lennj halálakor büneinek bocsánattiáról, egessegés állapattiában tarcson poenitentiát, es egessegében [242] sirassa büneit. Miuel hogi azért az Istennek köniörülése titkos dolog, szükség szüntelen siránkoznj. Szerelmes Néném, halhatsza Szent Isidorus mondását: Nem kel ugimond az poenitentia tartónak bátorságot uennj az ő büneiről. Miért? Mert az bátorság el mulatást szerez, az el mulatás kedig giakorta az embert gond ujseletlensége miá előbbenj büneire uiszi. Immár azért szerelmes Néném, uegied az én tanácsomat, es mikor töled inkább lehet iobbícs életedet. A mikor az Isten tenéked szabadságot ád, ielencs meg az te büneidet. A míg időd adatik, sirassad büneidet. A mikor lehet, tarcs poenitentiát. A mikor töled lehet, tégi uallást büneidről. Míglen [243] még élsz, bánkodgiál büneiden. Az meg halóknak el hiuátások, legien az te jobbulásod. A mikor töled lehet, amj gonoszt cselekettél, iobbícs meg. A mikor töled lehet uond meg magad az büntöl es uétektől. A míg időd uagion hozzá, kiáltcs magadért az Istenhez. A míg még élsz testedben, keress magadnak büneidnek bocsánattját. Minekelötte néked el érkezzék halálodnak napia, tarcs poenitentiát. Minekelötte elméricsen téged az kút, tarcs poenitentiát. Minekelötte el ragadgion tégedet az pokol, sirassad büneidet. Minekelötte az pokolnak mel'iségére el merülj, sirassad az te el mulatásidat; [244] ahol immár nincsen hele az bocsánatnak, ahol immár nincsen sem az uigasságnak sem az poenitentia tartásnak engedelme, ahol immár nincsen az meg iobbulásnak szabadsága, ahol immar nincsen hele az giúonásnak. Vallion miért? mert nincsen touáb az pokolban semmj uáltság, semmj szabadulás. Ha szintén bünös uágis, mind az által az poenitentia által bocsánatod lészen. Nincsen semmj ol'i naígi bün, mel'inek az poenitentia által bocsánattia ne légien. Az kétségben esés neuelj az uétket. Minden bünöknél naígiob az

kétségben esés: gonozb minden uéteknél az kétségben esés. azért szerelmes Néném, bizonnial el [245] hidgied, hagi bizodalom es remenség uagion az giúnásban, semmiképpen ne kételkedgiél benne, semmiképpen az Istennek irgalmassága felől kétségben ne essél. Legien bizodalmod az giónásban az Istennek jouolta felől. Szerelmes atiámfia iól mondod, io tanácsot adsz énnékem.

Vallás tétel.

Jaj nékem bünösnek, iaj nékem szegénj niaualiásnak: ennij bünökben, ennij uétekben, ennij ióknak el mulatásában estem: mit sirassak elsöben? mit keseregiek elsöben? min bánkodgiam, törödgim elsöben? En szegénj niomorúlt micsoda kesergést uegiek elől? En méltatlan micsoda könihullásokat ontsak kj elsöben? Nem [246] elég reá emlekezetem, hagi elő számlalhassam ennij sok büneimnek cselekedetit. O könihullások houá lettetek? Houa fogtátok magatokat? Hol uattok o könihullások? Hol uattok könihullásoknak kút feij? indulliatok meg kérlek az én sirásomra, fagadgiatok fel könihullásoknak kútfeij, folliatok az én orcsámra, öntözzétek az én pofáimat. Adgiatok nékem keserü siralmat. Jöij segítségemre en Istenek minekelötte meg halok, minekelötte az halál engemet elő uészen, minekelötte engem az pokol el ragadgion, minekelötte engem az láng meg égessen, minekelötte engem a setétség el buricson. Légi segítségül nékem én Istenem, minekelötte az kjnokra iussak, [247] minekelötte meg emeszszem engem az pokolnak tüze, minekelötte uége nélkül kinlodgiam az pokolban. Es Istenem, mit cselekedgim mjkor el iöuend az te rettenetes jtélled? Mit felelliek mikor el iöuend az te ítélletednek meg uálasztása? Mit mondgiak én szegénj bünös, mikor elő állattatom az *Christus* itéllő székinék eleiben? Jaij annak az napnak, a mel'iben uétkeztem. Jaij annak az napnak, mel'iben gonoszt cselekettem. Jaij annak az napnak mel'iben az Istennek parancsolatit által hágtam. Bár ne uiradot uolna ream az nap. Bár ne uilágosodot uolna reám az nap. O átkozot nap, útállatos, iszoniú nap, o nap, mel'i ingien csak neuezetre sem méltó, mel'i engem ez uilágra hozot, [248] meli nékem az én aniám méhének rekeszit meg njtotta. Job let uolna nékem ez uliágon nem születnem, hagi semmint pokolban örökké kinlódnom: iob let uolna nemzetségre nem származnom, hagi sem mint pokolnak örök büntetésit szenuednem. Job let uolna nékem ez uilágra

nem lennem, hagi sem mint örökké ualo niomoruságot szenuedgiek. Meñj es föld síriatok én raitam, sirassatok engem minden teremtet állatok. Es minniáian kik az életnek érzékenségeuel bírtok, öncsétek kj reám az tj könihullatástokat. Mert igen uétkesztem, boldogtalan uétkesztem, niomorultan uétkesztem: számlálhatatlanok az én büneim. Amint iól élnj fogattam szabad akaratom szerént, de az jokat, mellieket fogattam, [249] soha igazán meg nem tartottam. Mindenkor ismét bünömbre uiszsza tértem, mindenkor sokasítottam az én bűnejmet, mindenkor többitettem, es úijtattam uétkeimet. Soha iobra nem uáltoztattam az én erkölcsimet. Az gonosz cselekedetektől soha meg nem szüntem. Jmádgíátok az urat én érettem szent emberek, esedezzetek érettem az urnak minden szentek. Köniörögietek érettem minniáian tj igaz lelkek, ha talám köniörülj fog raitam az Isten, ha talám el uészj az én büneimet. O szegenj, niauáliás lélek, kicsoda köniörül te raitad? kj uigasztal meg téged? O szegénj lélek! kj sírat téged? kj téssen te éretted sírást, es panaszt? Hol uagi te embereknek örzöie? hol uagi lelkeknek meg uáltóia? hol uagi [250] te jo pástor? Miért útáltal meg engem? miért fordítottad el orcsádat én tölem? En Istenem ne feletkezzél el rólam mind uégig: ne hadgi el engem örökké: ne hadgi engem az ördögöknek hatalmában. Bünös uagiok, méltatlan uagiok, mind az által hozzád sietek én Istenem. Te kegielmes, te kegies, te irgalmas, te nagi köniörülő, senkit nem útálsz, senkitől nem iszoniodol, senkit el nem rekesztesz ez uilágon az te irgalmasságottól. Vram mutasd meg raitam az te irgalmasságodat. Kérlek uram, hagi én tölem se tagadd meg, amit sokaknak irgalmason engettél. Nem oltalmazom gonosságimat, büneimet el nem röitöm. Ellenem uagion az mj gonoszt cselekettem. [251] Én szegénj uétettem. Meg uallom az én uétkeimet, bünömöt kj nijlatkoztatom. Az én hamisságomat meg esmérem. Vétkeztem, én Istenem köniörülj raitam szegénj bünösön. Légi engedelmes az én gonosságimnak, bocsasd meg büneimet, kegielmez meg uram az én uétkeimnek. Ha meg tartod uram az uétkeket, kj álhattia meg haragodat, es ítélletedet? bizon senkj. Senkj az te ítélletedet meg nem álhattia, sem az igaznak igassága az ellen bátorságos nem lehet. Mert uallion kj lehet oli igaz, az kj magát merie mondanj hagi bün nélkül uolna? egi ember sincsen bün nélkül. Senkj nem tiszta az uétektől, senkj te előtted nem

tiszta: ime a szentek közöttis senkj ö hozzá képest nincsen macula nélkül. Jme az kik szolgáltak az [252] Istennek nem uoltak állandók, es az angyalok közöttis találkozt az hamisság. Az csillagok sem tiszták te előtted Vram Isten; az Egek sem tiszták az te szined előtt. Hogi ha azért senkj az te szinednek előtt nem igaz, senkj hozzád képest nem szent es senkj nincsen macula nélkül, mennél inkább én bünös, possadék, rothadás, es féreg, embereknek leánia, kj mint az uizet ugi ittam az hamisságot, es neuelttem neuelttem az én büneimet? Kj az porban ülök, kj sárból ualo házban lakom, kj földj fundamentomot tartok. En Istenem niúicsad az te iob kezedet nékem bünösnek. Kérlek uram, emlekezzél meg mj legien az én állatom. Emlekezzél meg uram, hogi [253] csak föld uagiok. Emlekezzél meg hogi hamu es por uagiok. Adgi oruosságot, miuel meg giogiúlliak. Rendeli oruosságot, melliel meg uigassék az én lelkem. En niaualiás, estem az én büneimnek uermében. En méltatlan, az pokolnak melíségére estem. En Istenem szabadics meg az én lelkemet az pokolnak fogságából: meg ne rekeszszen engem az mélség, el ne niellen engem az pokol, ne tácsa reám az kút az ő száíát. Meg ne tartoztassa az feneketlen mélség énnekem az kj menetelt. Jme az félelmes nap immár el közelget, el iö immár az útolso nap, immár közel uagion az halálnak napia, semmj nékem immár hátra nincsen, hanem csak uerem es koporsó. Légi engedelmes uram nekem, [254] minekelötte el menniek a setét földre. Segéli meg engem én Istenem minekelötte az niomorúságnak, es setétségnek földére menniek. Segéli meg engem lelkeknek kegies meg uáltóia, minekelötte meg halok, óldozd meg az én büneimnek kötelit, minekelötte halálomra iússak.

Christusban nékem szerelmes Néném, Legien irgalmas az Isten tenéked, es bocsássa meg néked minden büneidet. Az Isten adgia tenéked büneidnek bocsánattiát. Isten bocsássa meg tenéked, ualamit uéttél. Emellien es segélien fel az Isten téged minden bünödből. Vgi cselekedgiél azért immár amint kellendö: uégezd el szíuedben, hogi touáb ne uétkéz[255]zél. El tökéllied az te szíuedben, hogi touáb gonoszt ne cselekedgiél. Meg lásd hogi uiszontag büneidre ne térj’, meg ne rútícsad magad az bün után. Az poenitentiának siralma után, ne menj uiszsa az bünre: Ne cselekedgied aszt ismég, amit ismég meg bánj’, auagi meg sirass. Nem poenitentia tarto az, hanem meg neuető, a kj

mégis aszt cselekeszj, miről poenitentiát tartson: nem látszik az Istent kérlelnj alázatosan, hanem meg csúfolnj keuél'ien, a kj mégis azon gonoszt cselekeszj, miről immár poenitentiát uett. Innét mondgia Szent Isidórus: Heába ualo az poenitentia, melliet az köuetkezendő uétek meg förtöztet. Es ismet, Az fel újúlt seb késöb[256]re giógúl meg. Az giakran uétkező es meg sirató allig érdemel bocsánatot. Légi azért uastag es álhatatos az poenitentia tartásban: az mj io életet kezdettél tartanj el ne hadgiad. Az álhatatosoknak ígértetik az iduösség, ezeknek adatik az jutalom. Innét mondatik: Boldogok az kik meg örzik az ítélletet, es igasságot tésznek minden időben. Es ismét: Az kj álhatatosan mind uégig meg marad, ez iduözül. Tiszteletes Szüz, intlek tégedet, hagi mindenkor orcsádon uisellied a szemérmetességet, az bűnnek emlekezetiből; hordozzad személieiden szegienlésedet, uétkeidnek eszedben jutásából. Az bűnnek sze[257]mérmessége miá, szegienlied szemejdet fel emelnj. le függesztet ábrázattal iárij', szomorú bánattal, lehaitot orcszáual: ciliciummal es hamúál takargasd az te tagiajdat, cilicium földözze az te testedet. Az föld legien az te ágiad, föld legien az te uetet párnád. Por uagi, porban ülj'. Hamu uagi, hamuban ülj'. Légi mindenkor siránkozo, mindenkor szomorú, mindenkor szüed szerint foházkoduán: legien mindenkor töredelmesség az te szüedbe. Siralom legien az te melliedben, suhaitások legienek az te szüedben. Giakran follianak az köniek szemeidből. Mindenkor készen légi az köniuezésre. Tiszteletes Szüz, hidd meg nékem, hagi soha nem kel az Isten szolgaj[258]nak ez uilágon ualó éltekben bátraknak lennj, ha szintén igazakis. Az Isten szolgainak mindenkor uigiázniok kel, es az ő bűnöket köniuezésekkel magoknak eszekben kel iutatniok. Innét mondatik az Jegiesnek, ugimint az Christusnak dicséretiben, a szép énekes köniüben: Az ő haiaij mint az palma fák akj magassak, feketék mint az hollo. Mit értönk az Christusnak haiaian, hanem az hiüü embereket? kik midön a Szent Háromságnak hitit, elméiekbén meg örzik, es az Istenhez ragaszkoduán, amit hisznek, cselekedetekkelis meg bizonitiák, mint az feién függő ha[259]iak, tisztességére uadnak ő nékj. Az palma kedig bizonnia magossan neuekeduén fel emelkedik, es giözedelmet mutat ielentésüel. Magossan azért fel nőttek az Christusnak haiaij, mint az palmáknak fáij, mert minden uálasztattak, holot mindenkor az ioszágos

dolgoknak magossira emelkednek, uégtére Istennek kegielmességéből az giözedelemre uitetnek. Feketék kedig mint az holló, mert noha ioszágos erkölcsökkel magokat meniben emelik, mindenkor megis bünösöknek esmériek lennj magokat. Teis azonképpen *Christus*ban nekem szerelmesb Néném, ha szintén iól, es szerzetesen élsz [260] is, ha szintén igazán es aietatosan szolgálssis az Istennek, de mindaz által íntlek hogi soha el ne hadgiad köni húllatásidat. Hogi ha azért el akarod mosnj büneidnek szennieit, szeressed mindenkor az könj húllást. Édessek legienek teneked az könj húllások, giöniörköttessen tégedet mindenkor a siralom es kesergéssel ne uessed soha a siránkozást es szomorkodást. Annál hailandób légi a sirásra, mennél halandób uóltál az uétekre. Menj szándékod uolt te néked büntételre, annj aietatosságod legien az poenitentia tartásra. Amint az betegség kiuánnia, ugi kel oruosságot uennj, az betegségnek [261] szükségéhez képest: az nehéz bünök, nagi sirásokat kjuánnak. Tiszteletes Néném, az méltóztasson téged ez ielen ualo életedben meg segélnj, es uigaztálnj, kit az Angialok jmádnak az meniej uduarban. Amen.

Az Communicálásrol. XXVIII. szó.

Valakj észí az urnak kenierét, es iszsza pohárát méltatlan, bünös lészen az Ur testének es uérének ellene, az az, bünt es maculát uészen magának. Miért? azért hogi az jóhoz gonoszúl iáru. Meg probállia kedig magát az ember, es ugi [262] egiék abból az kenierből, es igiék az pohárból. mint ha azt mondaná Szent Pál: kikj mind gondollia meg életet, es tiszticsa meg szíuét minden gonosságtól, hogi méltán járólhasson illien nagi Sacramentomhoz. Mert ualakj az urnak testét es uérét méltatlan észj es iszsza, itéltetet észik es iszik maganak, az az, kárhozattiának okát uészj. Jnnét mongia Szent Isidorusis: Az kik az Aniaszentegiházban gonoszúl élnek, es communicálnj nem szünnek, alituán asztot, hogi az communicálás által meg tisztulhatnak az bünöktől, tudgiák efélék es el hidgiék bizonnial, hogi az ő nekik semmit nem használ tisztulásokra, aszt monduán az úr, az prophéta által: Mj dolog, hogi az én szeretöm, az én [263] házamban sok gonosságokat cselekedet? uallion a szentelt tagok el

uésziké töled az te gonosságidat? Soha sem. Az kj azért az *Christus*nak szent testét akaria hozzá uenőj, előb azon legien, hogi az *Christus*nak hitiben es szeretetiben maradgion. Jnnét uagion amit mond Urúnk az Euangeliomban: Az kj észí az én testemet, es az én uéremet iszsza, én bennem lakik, es én ő benne. mintha aszt mondaná: Az lakik én bennem, a kj az ioszágos cselekedetekben az én akaratomat bé telliesitj: egiébkint az én testemet nem ehetj, sem uéremet nem ihattia, hanem ha előb én bennem marad hittel es io tétellel, es én ő benne. Micsoda azért amit észnek az emberek? [264] Jme minniáian giakorta egiaránt uészik az oltárj szentséget, de némel'i észj az *Christus*nak testét, es iszsza uérét lélek szerént: némel'j kedig nem ugian, hanem csak a sacramentomot, az az, a *Christus*nak testét es uérét a Sacramentom alatt, es nem a Sacramentomnak ereiét; Ez kedig a Sacramentom mondatik ugimint az *Christus*nak bizonios tulajdon teste, ugian azon, mel'i az áldot Szüztől születet; lelkj dolog kedig az *Christus* teste. Azért az jo es Istenfélő uészj mind a Sacramentomot, es mind a Sacramentomnak ereiét egietemben: az gonosz ember kedig, miuel hogi méltatlan uészj, amint mondgia Szent Pál apostol, itélletet eszik es iszik [265] magának, előb magát meg nem próbáluán, sem meg nem uálasztuán az urnak testét. Mit észik azért es mit iszik az búnos? bizon nem lélek szerént, az testet es az uért, iduösségére, hanem itélletet észik es iszik kárhozattiára, noha kilső képpen láttassék az többiuel egietemben uenőj az Óltárj szentséget. Minekokáért némel'j uészj az urnak testét iduösségére, némel'i kedig magának kárhozattiára. Az akj amaz áruló Judással uészj az Úrnak testét, azon Judással el kárhozik: az kj Péterrel, es az töb hiuekkel aietatosan es hiuen uészj asztot, kétség nélkül Péterrel, es az töb Apostolokkal egiütt, az *Christus* testében meg szenteltetik. Halliad [266] azért te *Christus*nak iegiese, Szent Agoston mondását: Az kj tiszta testel, tiszta szíuel, tiszta lelkj esmerettel, es aietatos elméuel iárúl ez óltárj szentséghez, az kétség nélkül amaz arani' óltárhoz jút, mel'i az *Christus* menjországbán, mel'i az Istennek szemej elöt uagion, ahoz az Óltárhoz boldogságos kelettel által költözik. *Christus*ban szerelmes Néném halhatsza kérlek az kigiónak okosságát: Mert mikor az kigio jnnia kezd mennj, minekelötte az kútföhöz jút, minden mérgét kj okádgia. Teis azért szerelmes Néném, köuessed eszt az kjgiót enni'ből, hogi minekelötte az kútföhöz, az az a

mj urunk *Jesus Christus* testének es uérének köz[267]lésére érkezel, minden mérgetet kj okádgiad, ugimint giülöséget, haragot, uakmerő gonosságot, iregiséget, gonosz akaratot, es ártalmas gondolatokat az te szíuedből. Bocsásd meg minden társaidnakis, es minden felebarátidnak, ualomit ellened uétettenek; hogi nékedis meg bocsáttassanak az Istentől az te büneid: amint ő maga mondgia urunk: Bocsássatok meg, es meg bocsáttatik néktek. Ha azért mind ezeket amint mondottam meg miueled, hozzá járúlhatsz az élő kútforrás, ugimint az *Christushosz*, kj minden jóknak kútfeie. Touábbá magais aszt mondgia maga felől: Én uagiok az élő kenier, kj menjországból le szállottam. Erről az [268] kenieről mondgia Szent Dávid a soltárban: Angyaloknak kenierét ette az ember. Egiébkint az az eleség, noha az egből szállot, es az ital test szerént ualo léuén, nem férhetet az Angyalokhoz, de bizonnial az a kenier es ital, meli ez által előpéldáztatot. Az *Christus* kedig Angyaloknak keniere, es ez a Sacramentom az ő igaz teste, es igaz uére, meli Sacramentomot lélek szerént észj es iszsa az istenfő ember. Es az által a honnét élnek az Angyalok meniországbán, onnét él az emberis e földön: mert telliességet lelkj es jstenj dolog uagion abban, amit uészen az ember. De amint mondgia Szent Pál apostol, hogi nemelliek az [269] pusztában ugian azon lelkj eledelt ették, es mind azon által meg holtanak. Azonképpen mostis az Aniaszentegiházban, némellieknek az urnak teste életekre uagion, némellieknek kedig büntetésekre, es bünöknek kijnniára. Az urnak teste kétség nélkül életekre uagion azoknak, kiknek az *Christus* élet: azoknak kedig halálokra uagion, kik bünök szerént, tudatlanságok szerént, es el mulatások szerént az ördögnek tagiaj. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, íntlek téged, hogi mikor az úrnak szent testét hozzád uészed, külömbet ércs kostolásoddal, hogi sem mint érzesz szaglásoddal. Halliad asztis, tiszteletes Szűz, mit mond az pap, az *Christus* testé[270]nek áldásában: Kériük ugimond, te szent fölségedet, hogi ez áldozatot tegied mindenekben áldottá, melliel mijs meg áldassónk: tegied bé iratottá, melliel mijs minniáian az meniországbán bé irattassónk: tegied el tökéletté, melliel az *Christus*nak tagiaj közé számláltassónk: tegied okán hagiattottá, melliel az oktan érzékenségektől kj öltöztessónk; es méltóztassad ezen áldozatot kellemetessé tennj; hogi mijs a miből

magunknak sem kellőnk, de az ő egetlen egi fiában, az Jesus *Christus*ban kellemetesekek legiönk. azért tiszteletes Szüz, amint immár oda fel meg uagion mondua, *Christus* urunk az meniországbán, magában táplállia a szent Angialokat: es [271] ugian azon *Christus* az földönnis magában éltetj mind az hiueket. Az *Christus* elégítj az szent Angialokat szine es személie által hazáiokban: Az *Christus* hit által tart es táplál minket ez földön, hofi meg ne fogiatkozzónk az úton. Az *Christus* mind az angialokat es embereket magából éltetj, kj mind az által éppen es egeszsen meg marad magában. Mel'i io kenier es csudállatos, meliből az angialok menjországbán meg elégítetnek, es az földön az emberek ugian azonból tápláltatnak: kit észik az angial tele száíjal hazáiában, azert észj a szarándok ember az ő kisséb mértéke szerént, hofi el ne fáradjon az úton. Élő kenier az *Christus*, kj az angialoknak élése, ő az embereknek uáltsága es oruossága. [272] No azért szerelmes Néném, keried az urat tellies elmeddel, hofi az te lelkj esmeretedet minden gonosságtól tisztogassa, hofi az mj urunk Jesus *Christus*nak szent testének es szent uérének röitöt szentségét es ereiét méltán uehessed.

Az Gondolatról. XXIX. szó.

Szerelmes Néném, halliad mit mond az Ur Jsaiás prophéta által. Vegiétek el szemeim elől az tj gondolatotoknak gonosságát. Ha szintén meg szünikis az ember az gonosz cselekedettől, [273] de mind az által, hofi ha gonosz gondolatot uisel szíuében, nincsen bün nélkül. Azért mondgia Szent Isidorus: Nem csak az cselekedetekben, hanem az gondolatokbannis bünt uallónk, hofi ha azoknak gonosz ütközetiben giöniörködönk. Mert miképpen az mérges uipera kígio, még hasában léüo fiaitól meg ölettetik, azonképpen meg ölnek minket az mj bennönk neuekedő gonosz gondolatoknak faizatj, mert mint egi uipera kigiönak mérgeuel meg emésztik az mj lelkünket. Azokáért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, intlek téged, hofi az te szíuedet minden szorgalmatossággal óltalmazad: mert ott uagion mind az io es gonosz dolognak kezdete. Innét uagion meg irua: [274] Minden óltalommal tarcsad az te szíuedet, mert abból származik az élet. Halliad kérlek asztis,

tiszteletes Szüz, mit mond az Jegies az Aniaszentegiháznak dicséretire a szép lelkj énekekben: Az te feiednek haiaij mint az királ'inak bársonia, meli az csatornákhöz kötöztet. Az Aniaszentegiház feiének haiaij, az kegies léleknek gondolatj, mellik mint az királ'i bársonia csatornákhöz foglaltatnak lennj jelentetnek. Mert az bársonj kötölékenkint kötöztetik az csatornákhöz, melj kötölékekre midön az uíz ereztetik, az csatornákon az ruhára foli, hoga az ruha meg festessék; es az ruha onnét uett neuett, hoga bársonj festékkal meg festetuén, [275] bársonnak hiuattassék: mellik mindenek igen szépen illenek a szent elméhez. Mert az főnek haiaijn értetnek az elmének gondolatj, mellik az csatornákban kötöztetnek, mert a szent jársokban, meg rekesztetnek, hoga heába ne follianak. Örizz meg azért tiszteletes Szüz az te szüedet az gonosz gondolatnak ártalmas ragado rihétől. Az te elmédet alattomban meg ne szállia az rút gondolat, de legien tiszta az te elméd: Mert az Isten nem csak az testet, hanem az elmétis meg nézz, meg uisgállia, es meg uálasztia; söt csak az elméhez képest az testet: Az úr meg itéllj az embereknek lelkj esmereketet. Az jtéllő Isten, az gondolatokrólis meg itéllj az [276] lelket, midön csiklandik az gonosz gondolat. Ne ércs te eggiét aual, ne engedgi nékj, ne hadd meg maradj szüedben az gonosz gondolatot. Valamel'i orában érkezik az gonosz gondolat, azonban rekezd kj asztot. Mihent meg látszik a scorio, roncs meg feiét. Roncs meg feiét az kígiónak, ugimint az gonosz gondolatnak. Ott iobbics meg az uétket ahol támad, tudni illik szüedben. Az jdegen gondolatnak feiét üzd kj az te szüedből. Ott uétkezzél, ahol tudod hoga nem láttia az Isten. Mert semmj az Istennek elötte el nem röitetik. Láttia az titkokat, az kj teremptette az röitökben ualókat. Mindenüt [277] ielen uagion az úr. Minden helt bé tölt az Istennek lelke. Az Isten hatalmasságának felséges uolta által hatt minden elementomokat, tüzet, eget, uizet, es földet: nincsenis semminemü hel az Isten elöt el röitue, auagi titkon. Tudgia az úr az embereknek gondolatit. Szerelmes Néném, akarodé hoga soha ne légi szomorú? Akarom édes attiamfia. Jól el'ij tahát. Ha iól élsz, soha nem léssesz szomorú. Az bátor elme könien szenuedj a szomoruságot. Az io elmének mindenkor öröme uagion. Mert hoga ha io életben álhatatosan meg maradsz, a szomoruság te töled el táuozik. Ha szentségben tartoztatod magad, nem ér téged a szomoruság. Ha iól, es

Isten szerént [278] élsz, sem csapástol, sem haláltól nem fogsz félj. De az bünösnek lelkj esmeretj, mindenkor kinlódik. Soha nem bátorsagos az uétkes ember, mert az magában bizonios gonosz lelkj esmeret tulaidon ösztöniuel ösztöniöztetik, es kergettetik. Tiszteletes Néném, halliad mit mond az úr Isten az aszszoniállat felöl az kigiónak: Ö rontja meg az te feiedet. Az kigiónak feie meg rontatjk, midön ott igazitatik meg az uétek, ahol származik. Az mindenható Isten tisztícsa meg az te sziuedet mjnden gonosz ragado lelkj betegségtől, hofi szolgálhass nékj macula nélkül. Amen.

[279] Az Vesztegségről. XXX. szó.

Aszt mondgia Isaiás prophéta: Az igasságnak múnkáia, auagi ereie az ueztegség, es bátorság mind örökké. Es ismét Daud köniöröguén aszt kjuánnia, monduán: Tégi rekeszt uram az én számnak, es álaitót az én aiakjmnak. Az régi szent Atiák, nagi uigiázással az ueztegséget oltalmazuán, azon szorgalmatoskottanak hofi ürüllienek es meg lássák meli édes es giöniörüses legien az ur Isten. Es az fáratságos életnek gondiait hátra uetuén, az elmélkedő élethez ragaszkottak. Szerelmes Néném, útáld [280] meg az disztelen szokot, fussad a szemérmetlen beszédekot. Az hiuságos beszéd hamar meg förtöztetj az elmét, es könnyen tétetik amj örömet hallatik. Soha semmj olj szó ne származzék az te szádból, melj néked akadékokot tehetne. semmit ne szöli a mj hozzád nem illik. Az ne származzék az te aiakidtól, amj az halgatónak füleit meg botrántoztassa; el kerüld az rút beszédet. Az heába ualo beszéd, heába ualo lelkj esmeretnek bizonsága: az nielüü mutattia meg az lelkj esmeretét, az nielüü ielentj meg, es elöl hozza az embernek lelkjesmeretét: az minemü beszéd mutattatik, ollian akarot, ollian sziüü [281] es lélek bizoniodik: Mert az meg tölt sziüünek kj foliásából szöl a száij. Azért az heuolkodo szótól meg zablázd az te nieluedet: minden heuolkodo beszédektől meg szorics az te nileuedet. Rút beszédekot ne szölj, hiuságos szokot nem csácsogij'. Az heuolkodó beszéd nem marad ítéllet nélkül. Kjkj mind szánadando az ő beszédiről. Kinek kinek eleiben fognak állanj az ő mondásj az ítélletnek napián. Amiket beszélj,

legienek méltók mind tisztességedhez es tudomániodhoz. Az te beszéded meg fedhetetlen legien. El ne uezessen tégedet az te nielued. Ne kárhoztasson tégedet az te magad nielue. Ne szól'i olliat, amit gonosz néuel uészen ellenséged. Bará[282]tod legien az uezstege. Vess rekeszt az te szádnak. Vess pecsétet az te aiakidra. Vessed az uezstege nek rekeszit az te nieluednek. Tudgiad mikor kellessék szóllanod. Meg gondold mj orában szól'j, alkalmas es illendő időben szól'j, uiszontag alkalmas es illendő időben uezteg halgass. Halgass uezteg miglen téged nem kérdeznek: az kérdés nijssa meg az te szádat. Keuesek legienek az te igéid: ne hágd által a szóllásnak mértékét. A sok beszédek el nem kerülük az uétket: a szapora beszéd el *nem* múlik az büntöl. Az nielues szüz balgatag, az bölcs es okos szüz keués szoual él. Az bölcsesség röuid beszédet tézen. Sokat szolni bolondság. Legien azért mérték az [283] te szóllásodban: legien mérő serpeniü az te beszédedben: Az beszéllésnek modgiát es határát feliül ne muliad. Tiszteletes Szüz az méltóasztassék az te szádnak örzetet uetnj, kj téged uálasztot iegiesének.

Az Hazugságról. XXXI. szó.

Aszt cselekeszik az hazugok, hagi mikor igazat mondonakis, *nem* hisznek nekik. Nagi szorgalmatosággal minden féle hazugságot el kel táuoztatnj: noha uagion nemj féle könnieb uétkü hazugság, ugimint ha ualakj felebaráttianak hasznáért hazudna. De miuel hagi meg uagion irua, az meli száij hazud, meg ölj [284] az lelket: e féle hazugságot az tökéletes emberek, igen szorgalmatosan el kerülük, ugi hagi se ualakinek uétkeít álnokságok által ne oltalmazsák, se kedig magok lelkeknek ne árcsanak, midön másnak akarnak használnj. Hiszszük mind az által hagi e féle hazugság köniebben meg bocsáttatik. Szerelmes Néném, intlek téged, hagi minden féle hazugságot szorgalmatosan el táuoztassad, se ualamj okból, se akaratod szerént hamissat ne mondgi. Ne igiekezzél hazudnj, se auégre hagi ualakinek használ'i uéle. Másnak életét hazugságoddal ne oltalmazsád: semmj hazugság nem igaz: Minden hazugság mindenben bün. Minden ualamj az igas[285]sággal ellenkezik,

hamisság. Az uilági töuéniek kárhoztattiak az irás hamissítókat; az uilági töuéniek meg büntetik az hazugokat. Hogi ha az hazugság mindeneknél kárhoztatik, hogi ha az hamisság emberj itéllettel meg büntettetik, mennél inkább az Isten előtt, kj bizonsága mind az igéknek s'mind az cselekedeteknek? Ki előtt még az héuolkodó igérölis számot kel adnj. Ki előtt az heuolkodo es heába ualo beszédrolis kj kj mind büntetését uészj. Aszt mondgia kedig az prophéta: El uezted ugimond azokat kik hazugságot szólnak. Es másut a Szent Jrás: Az hamis tanu ugimond, nem lészen büntetés nélkül. Tiszteletes Néném, ke[286]rüld el azért az hazugságot, ne szólj hamissat. Jgazat mondgi, soha ne hazugj'. Jgaz mondó légi: senkit hazugság által meg ne csal'i: mást ne mondgi, mást cselekeduén. Szerelmes Néném, adgia Isten hogi mindenkor igazat szól'i. Amen.

Az Hamis esküésről. XXXII. szó.

Aszt mondgia Vrunk az Euangeliomban: Ne esküdgiél az égre, mert az Istennek széke: sem az földre, mert az ő lábainak sámolia: sem az te feiedre, mert nem tehetsz azon csak egi szál ha[287]iatis se feiérre, se feketéué. Legien kedig az te szód, ugi, ugi: nem, nem: Az mj e fölött uagion, az gonosztól uagion. Miképpen nem hazudhat az kj nem szól: azonképpen nem esküthetik hamissan, az kj nem kjuán eskünnj. Akarmj szónak mesterséguel esküdgiékis ualakj, de az Isten, kj az lelki esmeretnek tanubizonsága, aszt ugi tartia, amint ő értj a kjnek neuére uagion az esküés. Az mj gonoszt esküszönk cselekednj, nem kel aszt bé telliesitenj. Tiszteletes Néném akarodé hogi meg mondgiam teneked miképpen soha ne esküdgiél hamissan? Csak az hogi soha se esküdgiél: ha nem esküszöl, soha hamissan sem esküszöl: ha félsz raita, hogi hamissan ne esküdgiél, soha neis esküdgiél. Megis [288] tilcs magadnak az esküést: hadd el az esküésnek szokását, mert uezsedelmes dolog az esküés. Az esküésre ualo szokás, hamis esküésnek szerzj szokását. Az esküésnek szokása, hamis esküésre uiszj az embert. Legien az te szádban, ugi: auagi legien az te szádban, nem: Az igaz mondás, nem szükölködik esküés nélkül. Az hiuen ualo beszéd esküésnek helét tartia.

Igaz legien az te bizonságodnak hitj. Szerelmes Néném, a Szent lélek Isten, kj az te szüzen ualo testedben szerzett magának templomot ő tegien mértékletességnek pecsétit az te szádban. Amen.

Az Rágalmazásról. XXXIII. szó.

[289] *Christus*ban nékem szerelmes Néném, halliad mit mondok figielmez reá amire intlek, halgasd meg amit szóllok. Nagi uétek az rágalmazás, igen nági bün az rágalmazás. Nági kiáltás az rágalmazás; nagí gonosság az rágalmazás. Minniáian feddik az rágalmazót. Mindenek szidalmazák az rágalmazót. Minden gyalázza aszt, akj rágalmaz. Es Szent Daudid propheta imigien szól: Az kj alattomba felebaráttíát rágalmazza, aszt tölem kergettem. Ez igen rútt dolog, mel'inél rútab nincsen. Az rágalmazók ugi ugatnak mint az ebek. Amint az ebek az által menőknek lábokat meg harapiák, ugi az rágalmazok felebaráttioknak életét mardossák: holot maga az ebek szokták meg [290] marnj az embereket, es mérges fogokkal szaggatnj az által kelöket. Tiszteletes Szüz, mesd el tehát az te nieluedtől az rágalmazásnak uétkét, másnak életét ne rágiad, másnak életét ne fedgied, másnak életét ne szaggasd. Másnak gonosságáual ne förtöztesd meg az te szádod, ne rágalmazd az bünöst, hanem szánakodgiál raita. Amit másban rágalmaz, magadot inkább félcsed attól: amit másban meg feddesz, magadban meg igazicsad. Amenj gondal másnak életét meg fedded, annj gondal magadat igazgassad. Amenire mást rágalmazsz, magadat uisgálliad. Mjkor mást mardoss, az te büneidet fedgied: es akarszé ragalmaznj? magad büneit rágalmazd. Ne nézzed által másnak büneit, hanem tulaidon magadét. Ne figielmezz [291] másnak uétkeire, hanem az te magadéra. Soha mást *nem* rágalmaz, ha magadot iól meg nézed. azért az te jobbulásod felöl légi szorgalmatos. Az te igazulásodról es iduösségedről légi figielmetes. Ne halgasd az rágalmazót. A suttogokat es rágalmazokat ne halgassad. Hasonlóképpen uétkeznek mind az rágalmazok, es azok az kik őket halgattiák. Egienlő bünben tartatik az kj az rágalmazót halgattia es az kj rágalmaz. Az rágalmazók nem biriák az Istennek országát. A meli szüz az meniej giöniörüségnek ágiás házában

kiuánkozik bé jutnj, nem kel annak az embereket rágalmaznj. O tiszteletes Szüz, ha az te füleidet az rágalmazóktól el fordítod, es az te nieluedet, amint montam, minden gonosz szól[292]lástól meg zablázkod, léssen hogi az okos szüzek közé számláltatol.

Az Jregiségről. XXXIV. szó.

Az irégi ember ördögnek tagia, kinek irégiségéből iöt bé az hálal az földnek kerektségében. Az irégiség minden jóságos dolognak fakadását meg süjt: Az irégiség dögös mérgéuel minden iokat meg emészt. Léleknek férge az irégiség: meli előb árt magának hogi sem mint másnak. Az irégiség előb maria meg magát, hogi *sem* mint mást. Az irégiség elsőbennis az ő kezdőiet maria meg. Az irégiség meg észj az embernek [293] értelmét, melliét égetj, elméiét szággattia, szüet embernek mint ualamj mérges keleuénj el follia. Az irégiségnek azért állion ellene az kegiesség, keszülliön az irégiség ellen a szeretet. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, másnak jauán semmit ne bánkodgiál, másnak előmenetin ne epedezz, másnak jo szerencséién ne kínlódgial. Nincsen *semmj* ioszágos dolog, melliél ne ellenkezzék az jrégiségnek gonossága: egiedül csak az niomorúság uagion irégiség nélkül. Miért? Csak azért mert senkj nem irédlj az szegénj niomorultnak niomorúságát. Az meli szüz meniországba kjuánkozik laknj, nem kel annak az emberekre jrégikednj. Az meli szüz bé akar mennj [294] az *Christussal* az meniegzőben, nem kel annak szomorkodnj másnak tisztességen. Szerelmes Néném, Isten tisztjcsa szüedet minden gonosságtól es jrégiségtől, hogi szolgálhass nékj macula nélkül. Amen.

Az Haragról. XXXV. szó.

Tiszteletes Szüz; halhatsza mit mond Salamon: Az lágian ualo felelet meg törj az haragot: az keménj szó haragot támaszt. Es megint: Az édes szó meg szeléditj az ellenségeket, es társokat szaporít. Annial inkább akarkijs meg giözzettetik esztelennek lennj, mennél inkább békételen. Az

harag [295] által meg háborodik az elmének szeme. az harag által el uestzik az bölcsek az bölcseséget. az harag által idegenedik az ember önnön magától. Némelliek hamar meg haragusznak, de hamar uiszontag békeségre térnek. Némelliek kedig későre haragusznak meg, es az békeségreis későre térnek. De némelliek az mj leg nagioib hamaráb haragra indulnak, es az békeségre későbbben haiolnak. Job mind az által, az kj hamar meg haragszik, es hamar ismég békeségre tér, hofi sem mint az kj későre haragszik meg, es békeségreis későre inditatik. Szerelmes Néném, halliad mit mond Szent Jakabis: Legien kedig ugimond minden ember giors az hallomás[296]ra, késedelmes kedig a szóllásra, es késedelmes az haragra. Miert? mert az ember haragia ugimond, nem szerzj az Istennek igasságát; kétség nélkül a szüz leánzonakis haragia az Istennek igasságát *nem* szerezhethj. Semmiképpen nem kel a szüznek meg haragudnj, ugimint kinek Isten templomának kel lennj. Nem illik hofi az *Christus* Jegiese haragos legien. Az mel'i szüz az ő lelkében lako helt szerev az *Christus*nak, minden képpen ki kel annak az haragot üznej az ő szüéből. Az meli szüz az meniej giöniörüségnek ágiás házában bé akár érkeznej az *Christussal*, telliességgel kj kel annak kergetnej szüéből az haragot. Szerelmes Néném, hofi ha elő fog téged az harag, szo[297]rics meg asztot: ha elő uészen téged harag, szelédics meg asztot: Mértékeld meg az haragot mértékeld meg az boszszonkodást. Szorics meg az haragnak indulását. Zablázd meg az haragnak hertelenségét. Ha el nem táuoztathatod, auagi meg *nem* mértékelhated az haragot, el ne ragadgion tégedet az boszszúság, meg ne giúicson tégedet az harag, meg ne indicson téged az boszszonkodás. Az nap le ne enieszszék az te haragodon. Amen.

Az Giülöségről. XXXVI. szó.

Halliad tiszteletes szüz miket mondok: Az giülöség el uálasztia az embert az Istennek orszá[298]gától. Az giülöség el uálasztia az embert az paradicsomtól. Az giülöség el uonsza az embert az meniországtól. Az giülöség sem szenuedéssel el nem töröltetik, sem martyromsággal meg nem tisztúl, sem kj öntöt uérrel meg nem mosódik. Nem kel az

embereket giülölnönk, hanem az uétkeket. Az kj giülölj attiafiát, gilkos az; az kj giülölj az ő attiafiát, setétségben uagion, es setétségben jár. Az Istent az nem szeretj, kj felebaráttiát giülölj. Az menj külömbség uagion a szálka közöt, es az gerenda közöt, annj külömbség uagion az harag es giülöség közöttis. Az giülöség meg rögzöt harag. Az [299] harag által meg háboroszik az elmének szeme: az giülöség által meg uakúl a sziünek szeme. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, halliad miket szöllok. Ha miben meg szomorítod az te nénédet, tégi eleget nékj. Hogi ha uétkezel az te nénéd ellen, tarcs poenitentiát előtte. Ha az Istennek szolgáló leánj köszül ualakit meg botrákosztacs, kéried ötet hogi meg bocsássa néked. Sies hamarsággal az meg engesztelésre: el ne aludgiál minek előtte eleget tégj: addig ne niugodgiál, még nem térsz békességre. Ha el esik az te ellenséged, ne öruendezz raita. Ne örül'i ellenségednek ueszedelmén, netalántán tégedis hasonlo dolgok érnek, hogi az Isten ő töle [300] ne fordícsa ő rola te read haragiát. Kedued legien bánkodnj azon az kj niomorúságot szenuedet. Szánakodgiál egiebeknek niomorúságán. Másnak háborúságában szomorú légi. Az kesergőkkel keseregij', a siránkozokkal siránkozzál. Tiszteletes Néném, ne légi keménj: ne legienek keméniek az te sziuednek indulatj. Ellened uétetnek, ne fizess az ő uétke szerént, mert reádis el iöuendő az Istennek ítéllete. Bocsásd meg, hogi tenékedis meg bocsáttassék: mert nem lészen bocsánatod, hanem ha teis engedelmet téssesz. Üzd kj az te sziuedtől az giülöséget. Az te elmédben ne maradgion az giülöség. Szerelmes Néném, [301] adgia Isten hogi szeressed mind ötet, es mind felebarátodat egietemben. Amen.

Az Keuél'iségről. XXXVII. szó.

Az keuél'iség minden gonosságnak giükere. Az keuél'j ember mind Istennek es embereknek giülöséges. Az keuél'j ember hasonlatos az ördöghöz. Az keuél'iség es kjuánság, ugi annira egi gonosság, hogi sem az keuél'iség az kjuánság nélkül, sem az kjuánság az keuél'iség nélkül nem [302] lehet. Az keuél'iség es kjuánság által mondá az ördög. Fel megiek meniországnban. Az alázatosság által mondotta *Christus* az kjrálj

prophétánál: Meg alázatot az porban az én lelkem. Keuél'iségből es kjuánságból mondotta az ördög: Hasonló lésszek az magosságbélihez. Az *Christus* kedig alázatosságból mind halálíg engedelmes uolt attíának. Végre az ördög keuél'isége miá alá taszítaték pokolban: *Christus* kedig alázatosságáért az meniegben fel magasztaltatik. Micsoda minden bün, hanem az Istennek meg utállása, meliel az ö parancsolatit meg útálluik? Szerelmes Néném, hidgied énnékem, hogi sok idök[303]töl ualo uigiázások, imádságok, böjtölések, alamosnák, es múnkák, hogi ha keueliségben uégeződnek semminek tartatnak az Istennél. Azért tiszteletes Néném, kj ne teriezd az keuél'iségnek szárniait, fel ne emeld az keuél'iségnek tollait. Miért? azért mert az keuél'iség az angialokat le uetette: az hatalmasokat le uerte: az keuelieket le taszította. Az keuel'ieknek ellenek ál az Isten, az alázatosoknak kedig malasztot ád. Azonnis intlek tégedet *Christus* legiese, hogi inkább örül'i az angialoknak, es az Isten szolgáló leánijnak társaságában, hogi sem mint nemzetségednek nemességében. Kérlek téged szerelmes Né[304]ném, hogi inkább öruendezz a szegenj szüzeknek társaságában, hogi sem mint az te gazdag szüleidnek nemességében. Mi az oka? mert nincsen az Istennél szemeli uálogatás. Az kj a szegént meg útállia, Istennek téssen boszszút uéle. Az kj meg uetj a szegént, annak teremptőjét gialázza. Isten adgion tenéked Tiszteletes Néném, mel'iséges alázatosságot, es igaz szeretetet. Amen.

Az Kérkedésről. XXXVIII. szó.

Mind cselekedetinkben es beszédinkben kel táuoztatnónk az [305] kérkedést. azért szerelmes Néném, tekéncs meg magad, es semmit azok közül ne tulaidonícs magadnak, meliek te benned uadnak, az bünöktől meg uálua. El kerüld az kérkedést, fussad az hiuságos dicsösségnek kiuánságát, táuoztasd el az heába ualo dicsösségnek szorgalmatosságát: ne dicsekedgiél, ne hanniad uessed magadat, semmit magad felöl ne tarcs, magadat szemérmetlen kérkedéssel ne magasztald. Semmj iót magadnak ne tulaidonícs. az jo cselekedetről ne dicsekedgiél. ne fualkodgiál fel az kedueskedésnek szelétől. Meg útáld az embereknek

dicséreteket. Ne tudakozzál azon kj dicsér téged, auagi ha kj [306] szidalmaz. Ne csallion meg téged az dicséret, se keduetlenné ne tegien a szidalom. Az kj nem kjuán dicséretet, boszszuságot sem érez. Az mel'i szüzek, az ő érdemekben dicsekednek az emberek elöt, nincsen azoknak olaiok edéniekben, mert az heába ualo dicsösségnek kiuánsága által, az mi bért érdemlettek uolna az úrtól, aszt el uesttették. Tekéncsék mindenkor az ő rútságokat, kik szeretik az hiuságos dicsösséget: es bánkodgianak raita hoga el uesttették aszt az jo dolgot, melliet emberj dicséretért cselekettenek. Innét mondgia urúnk az Euangeliomban: Bizon mondom tinéktek, hoga el uették azok az [307] ő béreket. Az hiuságos dicsösségnek keresése által, a szenteknek jóságos dolgokis, az ördögök birodalma alá uettetnek: amint Ezechias kiráfi, miuel hoga kérkedés képpen meg mutatá gazdagságát az Chaldáosoknak, azért hallá az prophétától, hoga el uestzendök uolnának azok ő töle. Amaz Pharisaesus, az kj imádkoznj iöt uala az templomban, csak azért uestté el jauait, miuel hoga azokat kérkedés képpen mutogatta. Amint a sas keseliü nagi fent röpülüén, le szál az dögre, úgi az kérkedő ember jo lako helének es muláságának magosságából, alá ualo dolgokban merül, az hiuságos dicsösségnek kiuánsága által. [308] *Christus*ban nékem szerelmes Néném, ne tegied az te lelkj esmeretedet másnak nieluére. Hoga ha másnak nielue dicsér téged, es nem az tiéd, ha másnak száia dicsér téged, es nem az tiéd, mind azon által az te magad ítélleteddel, es nem máséual, tégi ítélletet arról. Senkj inkáb nem tudhattia kicsoda légi, mint te magad, ugimint kj iól tudod mit cselekedtél, mit szóllottál, auagi mit gondoltál.

Akarodé tiszteletes Néném, hoga meg mondgiám tenéked, miként neuelhessed minden ioszágos dolgokat? Akarom szerelmes atiámfia, es kéremis hoga meg mutasd énnékem. Halliad azért tiszteletes Néném, ha minden jo[309]szágos dolgaidat neuelnj, es el nem uestzenj akarod, röics el ioszágos dolgaidat magasztalásod helet: röics el io cselekedetidet, hoga sem mint azzal kérkedgiél ualamit magadnak tulaidonituán. Ne kiuánniad láttatnj amit meg érdemlettél. Jóságos dolgaidat titkolliad, büneidet nijlatkoztassad, szüednek uétkeik meg ualliad. Röics el az te jóságos cselekedetidet. Soha elő ne hozzad ha mj iót cselekedtél auagi mondottál. Az gonosz gondolatokat leg ottan meg ualliad. Mert az niluán

ualo uétek hamar meg igazítatik, az halgatással kedig teried az bün, mel'i ha titkon tartatik, kicsinkéből nági lészen. Ki ielentéssel le szól az bün, [310] titkolással kedig neuekedik. Az joszágos dolgok alattomban neuekednek, niluán létekben apadnak. Az kérkedő joszágos dolgok nijlatkozásokkal semmiué lésznek, alázatosan ualo röitésekkel sokasodnak. Azért Tiszteletes Néném, mindenkor az Istenhez fordícsad az te tanácsodat es cselekedetedet. Minden dolgodban Istennek segítségét kéried. Mindent az Isten malasztjának es aiándékának tulaidonícs, es semmit se rekessz az te tulaidon érdemidben. Ne bizzál az te erődben, semmit se tarcs az te mérességedhez. Halliad szerelmes Néném, mit mond Szent Pál apostol: Az kj dicsekedik, az úrbán dicsekedgiék. azért tiszte[311]letes Szüz, az te dicsekedésed, es dicséreted mindenkor az Jesus Christusban te iegiesedben legyen. Amen.

Az Alázatosságról. XXXIX. szó.

Szerelmes Néném, halliad mit mond uránk Jesus Christus, az te édes Jegiesed az Euangeliomban: Tanólliátok én tölem, hoga én szeléd uagiok, es alázatos sziüü. Tiszteletes Néném, alázd meg magadat az Istennek hatalmas keze alat, hoga az háboruságnak ideién fel magasztallion téged. Illik hoga a szüznek lelkj esmerete mindenkor alá[312]zatos legyen es szomorú, tudni illik hoga se alázatossága által ne keuelkedgiék, se haszontalan szomorúsága által sziuét furcsaságra ne bocsássa. Az alázatosság leg nagiob ioszága a szüznek. Mert leg nagiob szidalmazásra ualo az keuel'iség. Az alázatos szüz ha szintén öltözetiben kised, de az Istennél mind az által joszágos dolgokkal dicsösséges. De az keuel'i szüz, noha az embereknek szemek előtt szép, kedues ábrázatú, es ékes mind az által az Istennek szemej előtt aláualó, útállatos es meg uettetet. Mi az oka? mert az igaznak lelke, az Isten széke: amint ő maga mondgia uránk: Kin nyugodgiam meg én, ugimond, hanem [313] az alázatosan, es az csendesen, es azon az kj fél az én beszédimtől? Christusban nékem szerelmes Néném, légi alázatos, légi az alázatosságban fundálua, légi mindeneknél uégsőb, légi mindeneknél utólsőb. Szerelmes Néném, senkinél előb ualónak ne tarcsad magad,

senkinél fellieb ne böcsüllied magad. Vgi tarcsad mintha minniáian fellieb ualók ualnának náladnál. Te kedig mennél fellieb ualo uagi, annál inkább alázd meg magadat mindenekben. Hogi ha alázatosságot tartasz, dicsősséged lészen. Mert mennél inkább alázatosb léssesz, annál nagioib dicsősségnek magossága fog téged köuetnj. Szál'j alá hogi fel meñj: alázd meg magad [314] hogi fel magasztaltassál, hogi magad fel magasztaluán meg ne aláztassál: mert az kj magát fel magasztallia meg aláztatik, es az kj magat meg alázza fel magasztaltatik. Mert az kj fel emelkedik, meg gialáztatik. Az magosrol nehezeb az eset. Az fel helről nagioib az romlás. Az alázatosság nem fél az esettől: az alázatosság esetet nem esmér: az alázatosság soha romlásban nem szakad: az alázatosság soha esetet nem szenuedet. O *Christus*nak iegiese esmérd meg miuel hogi az Isten alázatosan iöt ez uilágra. Esmérd meg hogi a szolgának képében magát meg alázza, engedelmes léuén mind halálíg. Szerető Néném, ugi iárij, amint ő járt. Köuessed az ő példáiát, köuessed az ő niomdokit. Légi aláualo az te szemed elöt, [315] légi meg utált, légi meg uetet, ne keressed magadnak keduét: mert az kj magát aláuálnak tartia, nagi az Jstennek elötte: az kj magának *nem* kedueskedik, az Istennek kedueskedik. Szerelmes Néném, légi kisded es alázatos az te szemeid elöt, hogi nagi légi az Istennek szemej elöt. Annál drágáb léssesz az Istennek szemei elöt, mennél meg uetetteb léssesz az te magad szemejd elöt. Tiszteletes Néném, hogi ha nagi alázatosságban tartod magadot, az okos szüzekkel egietemben öruendezel az meniországbán. Amen.

Az Békeségről. XL. szó.

Aszt mondgia uránk az Euangeliomban, Boldogok az békeségesek, mert az Isten fiajnak fognak hiuattatnj. Szerelmes Néném, hogi ha azért az békeséges [316] emberek boldogok, es Isten fiajnak hiuattatnak, szükség néked az békeség szenuedés. Az békeség szenuedésnek uégezet dolga uagion. Az békeséges szüz eszes, az haragos szüz nem okos hanem balgatag. Tiszteletes Néném, fegiuer nélküis Martijr lehetsz, hogi ha igazán meg tartod sziuedben az békéuel ualo türest. Az békételen nem érdemli az angialoknak társaságát: az irégi es haragos az ördögökkel

lészen részes. Az békételen el üzj az eggiességet, az haragos ember háboruságot támaszt. Az kegies szüz ha szintén boszszúságot szenuedis, semminek tartia. Az békeséges szüz lako helt szerez az ő szíuében az *Christus*nak. Mi az oka? Mert az *Christus* [317] békeség, es az békeségben szokot nyugodnj. Az békeségnek fia, illik hogi szeresse az békeséget. Jnkáb készicsed magadat az boszszuság uételre hogi sem mint boszszuság tételre. Tanóli inkább gonoszt szenuednj, hogi sem mint gonoszt cselekednj. Légi békeség szenuedő, légi szeléd, légi édes erkölcsü, mértékletes, kegies, emberséges. Szeressed az békeséget, keduellied az csendességet, békeséget tarcs mindenekkel. Mindenekhez szeledséggel es szeretettel tarcsad magadot: tedd bizonyiossá hogi te inkább szerecsz mást, hogi sem mint szeretettel mástól: tedd bizonyiossa hogi te nagioab keduel uagi máshoz, hogi sem mint más uagion te hozzád. Ne légi álhatatlan az barátságban. [318] Tarcs meg mindenkor az jo barátságnak kötelét. Tarcs meg elmédet az békeség szenuedésben. Légi jo akarattal, légi io szíuel, es kész indulattal, légi niáias beszédében. Kedues szíuel mutassad magadot mindenekhez. Táuoztasd el az uezekedésnek okát. Vtálliad az uezekedest, mindenkor békéuel éli. Szerelmes Néném, hogi ha lehetséges, minden emberekkel békeséget tarcs. Az rágalmazóknak boszszuság tételeket giözd meg békeseg szenuedes által. Az békeség szenuedésnek sisakáual törd meg az boszszuságnak nijlait. Vessed az lelkj esmeretnek paizsát az nielünek fegiuere ellen. Nagi joszágos erőuel uagi, hogi ha aszt meg nem bántod, az kitől meg [319] bántattál. Nagi erőd uagion, holot meg sértetuén meg bocsátasz. Nagi dicséreted es dicsösséged uagion, ha az kin boszszút állhattál uolna, meg bocsátasz nékj. Tiszteletes Néném, az Istennek békessége, meli minden értelmet feliül halad, oltalmazza meg az te szíuedet es lelketet. Amen.

Az Egiességről. XLI. szó.

Hat dolog, ugimond az Úr, miket giülöl az én lelkem, es az hetediket ugian útállia; tudnj illik aszt az kj az atiafiak között uiszszauniást szerez. Átkozot em[320]ber, a kj az Istennek szolgál közöt uiszsza

uoniást hint. Az kj az békeséget es egiességet fel bontia az Isten ellen cselekeszik. Az *Christus*nak tészén boszszuságot, az kj az Istennek szolgálai között egienetlenséget hínt. Miért? mert *Christus* az mj békességönk, kj mind az kettőt egibe tette, miuel hogi az angialokat es embereket egiessé tette. Az gonoszoknak egiessége, külömbisége az joknak. Amint kiuánniuk hogi az ioknak békeségek legien, ugi uiszontag kiuánnonk kel hogi az gonoszoknak egiességek fel bomollion. Az egiesség, meli az bün tételre megien, gonosz: az egiesség kedig jo, mel'i az io cselekedetre, az igasságnak köüetésére, es az Istennek szolgálattiára néz. Auégre [321] giültönk egiben, hogi az Istennek szolgálattiában minniáian egi sziuel es egi lélekkel legiönk. Mindeneknek, az kik az Istennek házában lakoznak, egi lelkeknek es egi sziueknek kel lennj az Istenben. Semmit nem használ ha szintén egi ház tart minket egiütt, es külömb akarat el uálaszt. Jnkáb szeretj az Isten az io akaratnak egiességét, hogi sem mint az helnek; Jme sokan uagionk ebben az házban, külömb erkölcsök, külömb sziuek, külömb lelkek: mind ezeket szükség hogi egibe foglallia egi aránt ualo élet, egienlő igieket, es Istenhez ualo egi szeretet. Ebben azért mind egi sziuel, egi lélekkel, es egi akarattal kel lennönk, hogi az Istennek szolgálíiönk; es hogi szeressük [322] az Istent tellies sziuel, es tellies lélekkel, es felebarátinkat mint tulaidon magunkat. Szükséges azért nékünk az egiességnek jóságá. Hogi ha én az én akaratomat akarom cselekednj, es ez az öüét, imez uiszontag az öüét, oszlások esnek, uiszsza uoniások támadnak, harag es háboruság, es külömb féle ellenkezések, meliek az testnek alkománj: es amint mondgia Szent Pál apostol: az kik illien dolgokat cselekesznek, azok az Istennek országában nem iutnak. Szerelmes Néném, hidd meg nékem, hogi nem annit használnak az Istennek az mj böitölésink, imádságink, es áldozatink, menit használ az io egiesség. [323] Azért mondgia az Isten az Euangeliomban: Menniel, békél'i meg előb az te atiádfiáuál, es ugi el iöüén uidd fel az te aiándekeodat. Tiszteletes Néném, nagi az egiességnek ereie az Istennél, mel'i nélkü nem keduesek az Jstennek az mj áldozatink, meliekkel egiébkint el töröltetnek az bünök. Tudnónk kel, hogi mikor az meg térésre iutónk, bait es küszködést uészönk fel az ördög ellen.

Kérdés.

Szerelmes atámfia, mond meg nékem, félé ualamitől az ördög?

Felelet.

Szerelmes Néném, nincsen semmj amitől az ördög inkább féllien, mint az egiességtől es szeretettől. [324] Mert ha ualamink uagion, mind az Istenért adgiukis, az ördög aual semmit sem gondol, mert ő nékj semmie nincsen. Hogi ha böitölönk, attól az ördög nem fél, mert ő soha nem észik. ha uigiázónk, nem fel az ördög attól, mert ő soha nem aluszik: de ha szeretetet es egiességet uiselönk, attól az ördög fölöttte igen fél. Miért? mert olliankor aszt tartiuk mj ez földön, amit ő meniországbán nem akart meg tartanj: Innét uagion azis hogi az Aniaszenteégház, mint az tábornak rendelt serege, rettenetesnek mondatik: mert miképpen az ellenségek félnek, mikor az tábornak seregit iól el rendelue láttiák az hadakozáshoz, ugi bizoni az ördögis meg rémul, ha mikor az lelkj embereket, jo[325]szágos dolgoknak fegiuereiben fel fegiuerkezue, egiességben láttia élnj. Akkor ő meg giözzettetuén, es szégment ualuán fölöttte igen bánnia, holot őket az uiszsza uoniásnak ereiéuel egimástól el nem oszthatia, es által nem szeghetj. Minniáian azért egi értelemben es egienlő békeségben egiaránt kel élnönk az Istennek házában, hogi meg giözhessük az ördögöt. Az Istennek szolgáló leánia az kj egiességben akar élnj, el kel elsőben hadnj gonosz szokásit, ne legien meg uezet erkölcsü, mód nélkül ualo, ne legien feníjték nélkül ualo szabadságban, hogi az ő meg uezet gonosz erkölce által az Istennek töb szolgáló leánijt meg ne háboricsa, auagi botrántoztassa. Megis kel mértéklenj az ő cselekedetit, jndúlatit, beszédit, es mind egész [326] életét, hogi Isten szerént egiesülhessen azokkal, az kikkel eggiütt él. Azért szerelmes Néném, intlek téged, hogi egiességben es alázatosságban él'i az Clastromban mindenekkel az Istennek szolgáló leánijual. Tiszteletes Néném, te az giülölközőket békeségre szerezzed, az ellenkezőket egiességre hijad. Semmj ol'i uezekedésnek szaua ne támadgion, mel'i az egiességet el oszsza. O *Christus*nak Jegiese, azon szeretet, meli téged az uilágtól el szakasztot, az foglallion es kössön téged az Istenhez. Amen.

Az Türesről. XLII. szó.

Szerelmes Nénem, tanúlj az *Christustól* mértékletességet, tanúl'i türest. [327] Az *Christusra* figiellmezz, es nem bánkodol az boszszuságokon. Mert ö mj érettünk szenueduén, nékünk hagiót példákot. Miuel hagi ököllel uerettetuén, ostoroztatuán, pökdöstetuén, töuissel koronáztatuán, keresztre íteltetuén, es fel szegesztetuén, mindenkor uezsteg halgatot. Mert ha midön ualakj tégedet boszszúal illet, az te büneidért történjk az tenéked, midön néked boszszuságot téssen, az te uétkeid cselekeszik asztot: ualamj ellened esik, bünöd szerént esik. Könniebben szenueded, ha meg gondolod isten szerént, miért szenueded. Midön azért gialáztatol, te akkor jmádkozzá; midön kj téged átkoz, te áldgiad ötet: jót mondgi annak, az kj gonoszt mond tenéked. Az téged átkozónak, áldással légi. Az haragost békeség töréssel en[328]gesztellied, az haragosnak haragiát édeskedéssel szállícs le, engedéssel giözd meg az keméniséget, jo erkölcsel az gonosságot. Az te iouóltoddal bírd meg egiebeknek roszuóltát. Az te békeséges elméddel, egiebeknek boszszú tételeket uezszed el. Tiszteletes Néném, mind az jora es gonoszra keszics el az te szüedet, mind jo es gonosz dolgokat amint reád jutnak, uiseld békéuel. Vedd jo neuen mind az ellened ualokat, es jo szerencséket, hagi akárminémü dolgok találjak téged, akarmik történnek csendes elméuel uisellied. Semminek tarcs az raitad tett boszszuságnak gialázatit, semminek tartásoddal giözd meg az csufolóknak gialázatit. [329] El halgatásoddal ued meg az rágalmazoknak uétkeket. Tiszteletes Szüz, akarkj téged haragicson, auagi izgasson, ha szintén meg keserít, ha szintén boszszont, ha szintén szidalmaz, ha szintén ellened szitkozódik, ha szintén uezszekedésre indit, ha szintén uiszzsauoniásra hiüü, ha szintén átkozodik, ha szintén boszszuságot téssen, ha szintén gialázattal illet, de te halgass, te uezstég légi, te aszt el halgaszd, ued meg te aszt, te ne szól'i, uezstegséget tarcs te, boszszuságot ne felel'i, gonosz szokat ne mondgi, a szidalmat uiszza ne mond, boszszút ne szól'i feleluén. Tarcs uezstegségnek békeségét. Veszteg léuén hamaráb meg giöződ. O *Christusnak* Jegiese, tusakodgiál az idöszerént ualo bántások ellen. Légi [330] erős minden történendö dolgokban, mindeneket békéuel szenuedgi, békéuel kel aszt égitöl szenuednj, az mj sokaknak történik.

Mind az a kj giötör, s'mind az akj giötörtetik, mind az kettö halandó. Mind az a kj gonoszt cselekeszik, s'mind az a kj gonoszt szenued, meg hal. Szerelmes Néném, hidd meg nékem, hogi tenéked ellened nem támadhatot uolna, ha az ur Isten hatalmat nem adot uolna reá. Nemis uolt uolna te raitad hatalma az ördögnek, ha az Isten *nem* engette uolna. Sok háboruságok által kel nekünk bé mennönk az Istennek országában. Nem méltók ez idő szerént ualo szenuedések az jöuendö dicsösséghez képest. Szerelmes Néném, lehetetlen dolog [331] hogi aszszoni állat légi, es meg ne kostolliad az háboruságokat. Mindeneket ez uilágon hasonló történettel szenuedönk. Senkj nincsen, kj ez ielen ualo életben hel'ihetzetuen ez uilágon ne fohazkodgiék. Ez uilági élet rakua keserüséggel. Ez élet siráson kezdetik. Az giermecske mikor születik, a siráson keszdj életét. Az giermecske mikor kj iö anniának méhéből, előb kezd siránkoznj, hogi sem mint neuetnj. Sírúa uettetnek ez niomorúlt életre. Hasznos az háboruság, hasznosok ez életnek giötrödésj: Mennél inkább ez uilágon törödönk, annál inkább örökké ualo niugodalomra meg uastagodonk. Mennél inkább ez ielen ualo időben niomorkodónk, [332] anniuál iöuendöre öruendezni fogunk. Hogi ha itten ostorok alat niomorkodónk, az jtélet napián tisztúlua találtatónk. Amen.

Az Betegségről. XLIII. szó.

Vrúnk szól az Euangeliomban az apostoloknak, monduán: En a kiket szeretek, meg feddem őket, giötöröm es tisztitom. Három képpen uerj meg az Isten ez uilágon az embereket: ugimint kárhozatra uerj meg az gonosz uakmeröket. Tisztulásokra fenijtj meg azokat az uálasztottakat, kiket uétkezni lát. Saniargattia az igazakat, érdemek [333] dicsösségének neuekedésére. Az Isten, nehéz csapásokkal uéré meg Aegiptust, kárhozatra: iszoniú fekéliekkel ostoroztaték meg szegénj Lázár tisztulására: Szent Jobis meg ostoroztaték próbálására. Es az uetek előttis ostorozza Isten az embert, hogi gonosz ne legien: amint ostorozza Szent Pált, kj a sáthánnak Angialától izgattatuán, az testnek ösztönit szenuedj uala. Az bün utánnis ostoroztatik ember az Istentől, hogi meg iobbúllion: amint amaz Corinthusbélj férfi, kit Szent Pál a sáthánnak ada testében

giötrenj, h^ogi lelke iduözüll^on. Az kik erösbek es egességesek, hasznos nékik h^ogi meg betegülnek, h^ogi egessé[334]geknek ereiekből, fellieb ne öruendezzenek az el mulando földj dolgokban, h^ogi sem mint képes. Gonosz az testnek egessége, melj az léleknek betegségére uiszj az embert. Es igen jo az testnek betegsége, meli az léleknek egességére uezérlj az embert. Az testnek betegségét dicsérj Szent Pál apostol monduán: Mert mikor beteg uagiok, akkor uagiok erösb, ugimint lélekben.

Az Istennek ostorozasj alat nem kel embernek zugolódnj, mert az által h^ogi meg uerettetik, az büntöl meg tisztitatik. Könniebben szenuedgiük az testnek niaualiáit, h^ogi ha meg gondolliuk az gonosságokat mel[335]lieket cselekedtönk. Nem kel embernek az betegségben zúgolódnj. Miért? mert attól íteltetik meg, az kjnek ítélletj mindenkor igazak. Az kj betegséget szenueduén az Isten ellen zugolódik, az nagi itéllő birónak igasságat uádollia, es az által az Istennek haragiát maga ellen indítia. Nem lehet az hamis auagi méltatlan dolog, amj az igaz Birónak tetszik. Mert kit az Isten szeret, megis uerj: ostoroz kedig minden fiút, kit hozzá fogad, es mint atia fiában kedueskedik magának. Ez életnek rendiben keduez az Isten az bünösöknek, es nem keduez az igazaknak. Az más uilágon kedig keduez az igazaknak, es nem keduez az bü[336]nösöknek. Az kj ez uilágon nem erdemel meg ostoroztatnj, pokolban fog kínlódnj. Szerelmes Nénem, az bánat es szomorúság mindeneknek köz. Senkj nincsen kjnek ez uilágon bánattia nem érkezik. Az Isten mindenkor azokat büntetj inkább ez uilágon, kiket az iduösségre készít örökségre. Tiszteletes Néném, az te niaualiáidban ne szomorkodgiál. Az te betegségidben adgi hálákot az Istennek. Inkáb akariad h^ogi lelkedben egességes légi, h^ogi sem mint testedben. Kiuánniad inkább egességedet elmédben, h^ogi sem mint tagiaidban. Az mj [337] az testnek ellene uagion, az léleknek oruossága. Az betegség az testet sebessitj, de az elmét giógyitia. Mert az betegség az uétkeket kj főzj, es az buiaságnak ereiét meg törj. Tudgiad h^ogi az keserűségben csak próbáltatol, ne törd meg magad: az tüzes kemencszében próbáltatik meg az aranj h^ogi meg tisztúllion: teis azonképpen az háborúságnak égő kemencszéiben tisztitatul meg: h^ogi tisztábnak találtassál, az haborúságnak tüzében meg oluasztatol. Öszue oluasztatol h^ogi minden

bűnöknek szennietől meg tisztitassál. Próbálásodra uadnak mind ezek amiket szenuedcsz. Azért *Christus*ban [338] nékem szerelmes Néném, ne buslakodgiál az te betegségidben, ne káromkodgiál, se ne mondgiad, miért szenuedem az niomoruságot? ne mondgiad, mi okáért giötrödöm? mire szenuedem az niaualiákat?

Édes atiámfia, kérlek téged, mond meg nékem, mit mondgiak az én betegségimben? auagi mint kellessék magamot uádolnom?

Tiszteletes Néném, ígi uádold magadat: Vétkeztem, keuesbé büntettettem hogi sem *mint* meg érdemlettem uolna. Hasonló büntetését bűnömnek *nem* érzem. Keuesbé látom szenuedésemnek niaualiáját, hogi sem *mint* érdemlettem. Az határos uéteknek [339] mértékéhez képest kisseb az boszszú állásnak háborúsága. Az én bűneimnek érdeméhez képest, nem egiarániu az büntetéseknek oka: nem annira ualók az kínok, menire ualók uoltak az uétek.

O *Christus*nak Jegiese, akarszé bűneidtől meg tisztúlnj? Az büntetésnek érdemében uádold magadat, es dicsérd az Istennek igasságát. Elég az te tisztulásodra, hogi ha a mjket szenuedsz, az Istennek igasságára háréntod; hogi ha az reád bocsátot betegségért, te alázatosan dicsőítod az Istent. Mert kegies saniargatásának ostoráual feníjt meg téged az Isten, biria te raitad az ő feníjtés alat ualo tanuságát. Es [340] az kj keduezuén néked, akkor téged el uetet uala töle, suitogáluán kiált utánad hogi meg téríj. Tiszteletes Szüz, gondold meg az uilágnak minden kijnniait, tekéncs meg lelkedben akarmj büntetésit az uilágnak, akarmi féle kíznásoknak fáidalmi, akarmj fáidalmoknak keserüségit, hasonlícs mind ezeket az pokolnak kínniához, igen köniü lészen az mit szenuedsz.

Szerető Néném, ha mitől félsz, az pokolnak büntetésitől féli'. Mert ez itt ualo bünetések csak jdő szerint ualók, azok kedig örökké ualók: Ezekben az kjnokban, az halállal egietemben az kjnok el táuoznak, de azokban az halállal [341] egiütt érkezik az örökké ualo fáidalom. Mert ha meg térsz jobbulásodra uagion amit szenuedsz. Az meg tért embernek tisztulására használnak az raita ualo csapások. Mert az kj ez uilágon saniargattatuán meg büntettetik, az más uilágon meg szabadúl: az kik kedig még az ostor alattis nem iobbúlnak meg mind idő szerint es örökké ualo büntetéssel kárhoztatnak: es ez uilágon előb meg ítéltetnek,

es uiszontag az más uilágonnis. Ezeknek két féle büntetések es kárhozattiok, ezeknek két féle csapások uagion, mert mind itt ez uilágon kinoknak jtéletit uiselik, es az más uilágonnis uég nélkül ualo büntetéseknek [342] fölit szenuedik. Az Istenek keze azért adot tégedet az büntetés alá: az Istennek ellened ualo boszszúia hagiót tegedet giötrödnj: az ő haragia hatta hagi te mind ezeket szenuedgied, tiszteletes Néném, mert hagi testednek erőtlenségiben törödnöl, hagi testj betegségekkel bántatol, hagi az niualiáknak ösztöniuel kjnoztatol, hagi lelkednek mértéktelen indulatitol hániattatol, hagi elmednek szorongatásától giötörtetel, hagi az gonosz lelkeknek késértetiuel ostromlattatol, aszt te reád az Istennek igazsága bünöd szerént uetj: Az te magad fegiuerj hadakoznak ellened: az te magad nijlaid löuödöznek téged, azok sértegetnek, azok sebessitenek téged. Mert az [343] mik által uétkeztél, azok által es azok mia kízzattatolis. Miuél hagi köuetted az testet, testedben ostoroztatol: azon dologban siránkozol, amiben szintén uétkeztél: abban uagion néked kínoznak ítéllete, mjbén uolt az bünnek oka. Az honnét szakattál az uétkekre, onnét szenueded az kinokat. O te *Christus*nak Jegiese, igazán feddetel, igazán ostoroztatol, igaz ítéllettel íteltetel, igazán ront téged az hab, az igazságnak büntetése szorongat téged.

Az Fösuéniségről. XLIV. szó.

Aszt mondgia Urunk az Euangeliomban: Meg oijátok magatokat minden fösuéniségtől, mert senkinek [344] az ő élete nem áál azoknak béuelkedésből, amiket bír ez földön: Szent Pál apostolis imigien szól: Semmj paráznaság, es tisztátalanság, es fösuéniség neis neuezteessék tj közztetek. Es ismét: Semmj paráznának, auagi tisztátalan életünek, auagi fösuénnek, melj dolog báluánioknak ualo szolgálat, nincsen öröksége az Istennek országában. Azért mondgia Salamon: Fel háboritia az ő házát, az kj fösuéniséget köuet. Az fösuénj telhetetlen az pénzben. Az kj az gazdagságot szeretj, nem uészj annak hasznát. Semmj nincsen gonozb, mint az pénzt szeretnj, mert az ollian az ő lelkét árúllia. Amint az fösuéniség pokolban meritj el [345] az embert, szintén azonképpen az

alamisnálkodás meniországbán emelj. Hasonlatos az fösüénj ember az pokolhoz: mert mint hoga az pokol soha nem mondgia hoga elég legien, azonképpen az fösüénis soha meg nem elégszik az pénzel. Mint az uíjz korságos mennél többet iszik, annál inkább szomiúhozik, ugi az fösüénj mennél többet talál, annál többet kiuán. Az fösüénség es kjuánság atiafiak egimáshoz, egi aniától ualók az keuél'ségtől. Soha nem uolt az keuél'ség kjuánság nélkül, sem az kjuánság fösüénség nélkül. Tiszteletes Néném, ne legien az te kezed kj niútua az el uételre, es bé szorítua az adásra. Jnkáb giöniörköttessen [346] téged az töled ualo adománj, hoga sem mint az mástól uétel. Job adnj, hoga sem mint el uennj. Szerelmes Néném, ne uerien giükeret az te szüedben az fösüénség; ne legien te benned fösüénség. Űzd kj szüedből az fösüénséget. Hoga ha minden földj dolgokat az Christusért tökéletesen meg utálsz, ugian azon Jesus Christussal az te iegieseddel egietemben öruendeznj fogsz az meniej országnak boldog hazáiában. Amen.

Az Kiuánságról. XLV. szó.

Giükere minden gonosz dolognak az kiuánság. Senkj tökéletesen az lelkj hadakot fel nem uehetj, hanem ha előb meg szelédítj az [347] testnek giöniörüségit. Nem lehet szabados az elme az Istennek elmélkedésére, mel'i ez uilágnak földj es el mulando dolgaiban uetj kiuánságát. Nem láthat magossan az elmének szeme, ha aszt bé födi az uilági kiuánságnak pora. Nagi bün az kiuánság, minden uétkeknak oka. Nem csuda ha holtok után az pokolnak tüzére ítéltetnek, az kik éltekben kiuánságoknak lángiát meg nem óltották. Szerelmes Néném, ha szintén nincsenis pénzéd, de hoga ha kiuánságod uagion reá, semmit nem használ néked. Semmit sem használ az testj meztelenség, hoga ha ruha kiuánságod uagion. Judás kiuánsága által arúlá el az Christust. Meztelen születünk ez életben, meztelen ua[348]giónk kj menendők ez ielen ualo életből. Miért kiuánónk tahát földj es mulando dolgokat? Hoga ha ez uilágon ualo jóságokat el uezsöben hiszszük lennj, miért szerettiük tahát oli igen azokat? Hoga ha ez uilági földieket, el mulandókat inkább, hoga sem mint kellene, szerettiük, uétkezőnk benne. Azért szerelmes Néném,

gondold meg az te állapotodat, es tudgiad hogi amj keused uagion meg érheted aszszal. Hogi ha azért az kiuánság giükere minden gonosságnak, amint feliül meg mondtuk, szükség hogi kj rekezd asztot az te szíuedből, hogi az uétkeknek töb faizatj egiitemben el ne szaporodgionak, ne legien azért te benned az el szédült gonosz kiuánság. Tiszteletes [349] Néném, adgia az mindenható Isten hogi ő érette ez uilágnak kedueskedését meg uessed, es semmj ellenkezését ne féllied. Amen.

A Szegénységről. XLVI. szó.

Bóldogok az lelkj szegéniek, mert öüék az meniegnek országa. Sok szegéniek uadnak, kiket azon szegénység boldogokká nem téssen, hanem szegéniekké, mert azon szegéniséget nem az Istenért szenuedik, hanem kételenségből. Vadnak megént nemeli szegéniek, kiket a szegénység niomorultakká nem téssen, hanem boldogokká, ugimint kik a szegéniséget az Istenért szenuedik az [350] kikről mondatik: Bóldogok az lelkj szegéniek. Szerelmes Néném, ismét hozzád téritem beszédemet. Hallottad Szent Jobnak háboruságát es békeség szenuedését, es azért intlek téged, hogi se az háboruságban ne töríed magad, se kedig az kedued szerént ualo dologban el ne bizzad magad, es fel ne fualkodgiál. Oluasod te magad hogi az Patriarchák, auagi Szent attiák kik gazdagok uoltak marháikban, de lelkekben alázatosok uoltak: minemü uolt Abrahám, ki aszt monda: Szóllok az én Vram Istenemnek, noha föld es hamu uagiok. Boldog léssesz azért tiszteletes Néném, hogi ha mind kedues es ellened ualo dolgokban hálákot adsz minden[351]kor az Istennek, es az idő szerént ualo életnek szerencsésiét ugi tartod mint ualamj füstöt es el eniészö párát. Mert aszt mondgia Szent Pál Apostol: Ha csak ez ielen ualo életnek keduéért reménkedünk az *Christus*ban, minden embereknél niomorúltabbak uagionk. Mert hogi az araniat egiéb pénzt es gazdagságot ne szeretnénk, ő maga *Christus* urunk példáiát hatta, kj ez uilágon élteben aiándékokkal kínáltatuán azokat meg útálta, es meg utálnj tanította. Hogi ne félnénk az ehségtől, negiuen napig böitölt: hogi ne félnénk az mezitelenségtől, es ruhátalanságtól, csak egi

köntöst parancsolt az ő tanítványainak: hogi ne rettegnénk az [352] háborúságoktól, ő m'j érettönk háborúságokat szenveded: es hogi ne iszoniodnánk az haláltól, halált szenvedet es fel uette érettönk. Minden ualamj az uilágon uagion, testnek kiuánsága, es szemeknek kiuánsága, es az uilágnak tisztesség kiuánása. El uész az uilág mind kiuánságáual öszue. Azért szerelmes Néném, ne szeressük az mik ez uilágon uadnak, hogi az uilággal egetemben el ne uezszönk. Bizon országot bír uala Daid, uralkodik uala ő, es noha ezüstel, arannial, drága marhakkal, kíncsel, nagi gazdagsággal rakua uolna tárháza, es erős, hatalmas népeknek parancsolna, mind az által [353] alázatosan meg esmérj magat, es aszt mondgia: szegéni uagiok en, es munkákban, fáradságokban iffiúságotmól fogua. Es megént: szükölködő es szegénj uagiok én. Megént így szól: Lako zsellier uagiok én az földön, es szarándok mint az én atiaimis minniáian. Tiszteletes Néném, ne giöniörköttessenek téged az el mulando hizelkedések, sem az földj hasznok, se ne örülj az uilági niereségekben, se ne szomorkodgiál az földj kár uallásokról. Mert így uagion meg irua: Hogi ha az gazdagságok fellieb béuelkednek, ne uessétek reá szüeteket. Amiket szeretettel, es nagi keduel bírónk, bánattal uezstiük el. Halliad *Christus*nak Jegiese, [354] miket mondok tenéked: Az kinek mind az meniországbéliek, es földiek tulaidon képpen szolgálnak, azon Isten es ember szegenséget uiselt m'j érettönk. Mi okból? azért hogi minket szegensége által gazdagokká tenne. Te azért Tiszteletes Szüz, iárij azon az úton, mellien elől ment az *Jesus Christus*, te édes iegiesed, es únatlan iárással köuessed az meniej uezért, kit ha köuetendesz, kétség nélkül uralkodnj fogsz ő uéle az Menjországbán. Tiszteletes Néném, lásd meg mind szüzességét es szegenségét az boldogságos Szüz Mariának, kj oli gazdag uolt az Úrban, hogi az úrnak annia érdemlene lennj, es külső képpen uiszontag [355] oli fogiatkozot uolt szükségében, hogi szülésének ideién, csak körülle szolgáló leánij sem uolnának, es ol'i szegéni uolt morháiban, hogi még csak szállásais allig lehetet, es az m'j uoltis, ol'i szoros uolt, hogi az ő szülöttét nem ualamj alkalmas puha agiacskában, hanem az jászolban hel'izhetné. De söt Josephis, kinel iegiben uólt, noha igaz ember uala, de mind az által ugian szegénj uólt, ugi hogi mind élést es ruházatot mesterségének munkáiáual keresne: amint bizonnial oluassuk miuel hogi Álcu uolt

mesterségének auagi tanúságának rendiben. Oluassuk a szent Apostolok felölis, miuel hogi az [356] Istennek mind éhségben es szomiúságban egjáránt szolgáltanak: mint Szent Pál apostolis, éhségben es szomiúságban, sok böitölésekben, hidegben es mezitelenségben, es sok uigiázásokban. O *Christus*nak Jegiese, uadnak elégséges példáid, melliekhez képest az uilági, földj gazdagságokat meg útálhatod, es az menieieket azok helet kiuánhatod: mert az kik ez uilágon gazdagok akarnak lennj, esnek az ördögnek késértetiben, es töriben, es sok ártalmas kjuánságokban, melliek el meritik az embert az ueszedelemben. Örömet meg útállíák az földj gazdagságokat, az kik igazán es tökélltetesen kiuánniák az menieieket remenségek[357]ben: mert az io akaratbol ualo szegenség uiszj bé az embert az menjegnek országban. Nem auégre iöttönk az Clastromban, hogi ott az giöniörüségnek kénieségében éllönk, hanem hogi uigiázással, imádsággal, böitöléssel, soltár énekléssel, ellensegönk ellen ualo küszködéssel jussónk az *Christus*nak segítségével, az nékünk ígértetet országban. Mert azértis mezitelen születönk az uilágra, mezitlen iárúlonk az Keresztségre, hogi azonképpen mezitelen, es akadék nélkül érkezzönk az meniországbán. Mel'i igen nem illendö, es képtelen, s' rútdolog, hogi kit az annia mezitlen szült, kit az [358] földis mezitelen fogadot, gazdagon mennien bé Meniországbán? Könieb az teuének az tö fokon által kelnj, hogi sem mint az gazdagnak bé mennj Istennek országában. Job inkább szükölködnj, hogi sem mint többröl többet birnia. Jgen fösuénj az, kinek nem elég az úr. Szerelmes Néném, hogi ha ez uilágon az *Christus*ért éhséget, szomjúságot, es mezitelenséget szenuedönk, ugian azon mj urúnk *Jesus Christussal* egietemben, ingien az Meniországbán öruendeznj fogúnk. Amen.

A Zúgolodásról. XLVII. szó.

Az mj sziüünknek szállása [359] az Istennek malasztia által szenteltetik meg, es a szent léleknek ben lakása által, mikor otben uagion a szeretet, békeség, kegiesség, alázatosság, egiesség, szelédség, es egiéb hasonló ioszágok. Ezek az mj gazdagságink, ugimint az io erkölcsök, es ioszágos

cselekedetek. De hoga ha kezdönk magonk között uestekednj es zúgolódnj, es háborganj, leg ottan ezektől az lelkj jóktól üressen maradónk es mezitelen. Miért? Azért mert az jóságos dolgok nem marathatnak eggiütt az uétkekkel: aminthoga az keués kouász az egész téstát meg sauanijtia. Valakj Istennek igaz szolgália, [360] meg kel szíuében gondolni meli igen nagi gonosságban, es kár uallásban esik, hoga ha idő szerént ualo dolgokért zúgolódik: es a honnét meg kellett uolna gazdagulnj, iobban meg szegéniedik. Melliek az mj gazdagságink? nem egiebek hanem az jóságos dolgok: mellieket könnyen el uestiük hoga ha az ételért, auagi italért zúgolódnk. Nagi uétek a zúgolódás. azért mondgia Szent Gergeli: Senkj az Istennek országát el nem uestj az kj zúgolódik, senkj sem zúgolodhatik azok közül ki aszt uestj: Az bolondnak szíue, ollian mint a széna hordó [361] szekérnek csikorgó kereke. Jllienek sokan az atiafiak es nénéink a szerzetnek giülekezetiben, kik testj kiuánságok alá uadnak uettetue, es soha meg nem szünnnek zúgolódnj. Azért szerelemes Nénem igen szükség mi nekünk elől uennönk Szent Pál apostol tanácsát, kj aszt mondgia: Se ne zúgolodgiatok, mint nemelliek ő közülök zúgolóttak, ugimint az puztában, es el uestnenek az pusztító büntetés miá. Veszedelmes azért nekünk zúgolódnunk, hoga netalántán el ne uestszönk az pusztitótúl az Clastromban, amint ők el uesttek az puztában. Oltalmazzuk azért nielüünket a zúgolódástól, hoga (kit Isten ne adgion) amint ők el uestnenek ez uilágon, mj el ne uestszönk az más uilágon. [362] Azért ne zúgolódgiónk, hoga netalántán miképpen azok el uestnenek ez életben, mi el ne uestszönk jöüendöre az örök életben. Meg őijuk magunkat minden morgástól, hoga netalántán amit ők szenuettenek testekben, mj ne szenuedgiük lelkünkben. Jgi szöl megént Szent Pál apostol nekünk tanácsot aduán: Se ne késértcsük ugimond, az *Christust*, amint nemelliek ő közülök késértették, es az kigióktól el uestnenek. Az *Christust* késértj, az kj az életért, auagi italért, auagi az ruházatért zúgolódik, amint ugian azon népről meg uagion irua: Késértették az Istent az ő szíuekben, hoga élést kérnének az ő életekre. Es ismét: Es zúgolóttak az ő sátorokban, es nem halgatták az urnak szauát. [363] *Christust* késértj, az kj az Clastromban szükség fölött ualókat keresuén zúgolódik. *Christus* ellen cselekeszik, kj az Clastromban többet keres

hogi sem mint kellene. *Christus* ellen uétkezik, kj az Clastromban, földj es mulando dolgokat kiuánuán, feiedelmit meg botránkoztattia. Es az kigióktól el uestzenek, ugimond Szent Pál. Miért uesttették el őket az kigiók, hanem miuel hogi az kigio mérges állat, es minden az kj zugolódik, ördögnek mérgét tartia az nieluén? Jnnét mondgia Szent Jacab apostol: Az nielüü niughatatlan gonozság, rakua halálos méreggel. Meg kel azért magunkat öriznönk az morgástól, hogi az halálos es ördögi méreggel el ne uestszönk. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, halliad mit mond [364] Urünk Jesus *Christus* az Euangeliomban: Mondom tinéktek, ne legietek szorgalmatosok az tj életetekre, mit egietek, sem testetekre, miuel ruházkodgiatok. Mintha nijluábban aszt mondaná: Az Isten kj tinéktek lelket adot, ételtis ád: es az kj testet adot, ruhátis ád. Es utánna uetj monduán: Lássátok az égi madarakot, mert sem nem uetnek, sem *nem* giüitnek, sem az csürökben *nem* takarnak, sem az pincszékben, es az Isten el táplállia azokat: azaz, ha az Isten gondot uisel az madarakra, melliek ma uadnak, s' holnap *nem* lésznek, mellieknek lelkek halando, mennél inkább az ő szolgajnak es szolgáló leánijnak élést es ruházatot ád, kiknek lelkek meg [365] *nem* halhat, es kiknek ígértetik az meniegnek országa? Es ismét ugian ottan: Tekéncsétek meg az mezőj liliomokat mint nőnek, *nem* múnkálodnak, *sem* fonnak, *sem* *nem* szönek, es az Isten il'i szépen öltöztetj azokat: mennél inkább ruházza az ő szolgait es szolgáló leánijt? Meg *nem* ölj az Isten az ő szolgainak lelkeket ehséggel, uagi szomiusággal, auagi ruhátlansággal. Es ígi feiezbé: Keressétek ugimond, elsöben az Isten országát, es az ő igasságát, es mind ezek hozzá adatnak tjnéktek. mintha aszt mondaná: szolgálhatok az urnak félelemben, énekellietek, es öruendezzetek nékj nappal es éjfel ret[366]tegéssel, es ő meg adgia tinéktek minden szükségteket mind ez uilágon, s'mind az más uilágon. Az kik az Istent keresik semmi ióból meg *nem* fogiatkoznak. Szerelmes Néném, az Isten, kj téged kj hozot az te atiádnak házából, ha szolgálattiában uégig meg maradsz, meg adgia néked az ióban szüednek kérésit. Amen.

Az Tulaidonról. XLVIII. szó.

Szerelmes Néném, az mj magán ualo nagi uétek uagion az Istennek szolgálai közöt, ne találtassék [367] soha te benned. Minden eszköz ualamj az Clastromban uagion, mindennek köz. Hogi ha azért az Isten szolgáló leániának ualamj el röitöt marháia uagion, auagi tulaidona, meliben semmit sem tudnak az Istennek töb szolgáló leánij, lopot marha az, es lopásnak büne. Miért? mert mindeneket köz képpen bir az Isten szolgáló leánijual eggiütt, es ugimint tulaidont el röit ualamit magának. Alattomban ualamit tartanj, es nem közönsegesen az Istennek töb szolgáló leánijual, nem külömb az, mint ualamj tulaidont magának el röitenj. Lopás ez, es niluán ualo álnokság: Az igen nagi bün; az pokolnak úttia: Ezen az utón [368] mentenek alá pokolban az oruok, es lopók. Mert aszt mondgia Szent Pál apostol, hogi sem az oruok, sem az ragadozók nem bíriák az Istennek országát. Az Istennek szolgáló leánia, kj magát az Clastromnak közlésétől el ualasztia, ualamit ugimint tulaidont el röituén, köuetkezendő dolog, hogi az meniej életnek társaságátólis el ualasztassék. Sokan iönek az Clastromnak közönséges társaságában, de amit nagi keserűség nekül meg nem mondhattiuk, nem élnek abban minniáian az Euangeliom szerént. Az Clastromban uadnak az Jesus Christusnak szent Apostoli, ott uagion Judas Scariothis az úrnak arúlóia, es ott [369] Ananias az ő feleségéuel Sapphiraua: Es ott uagion Giezz Helisaeusnak tanituánia. Az kik azért az Istenért mindeneket el hadnak ez uilágon, az Apostolokhoz képest, csak az örök életnek keduéért, ugian azon Apostolokkal egietemben öruendezni fognak jutalmokat uéuén az örök boldogságban. Az kj kedig minek utánna az Clastromj életre tért, az Clastromnak marháiában csalást mérészlik tennj, Judás az es Judásnak büntetését érdemlj pokolban; miuel hogi abból az mj közönséges, tulaidonságot teuén, meg merj csalnj az egész kösséget. Az kik azért az uilági életről az Istennek szolgálattiára [370] térnek, hogi ha azokból, amiek uolt uilági állapattiokban, egi részt magoknak meg tartnak, másik részét kedig magokkal az Clastromnak adgiák, Ananiással es Sapphiraua egietemben, az átoknak sententiáiát érdemlik. Az kj kedig az uilágból az Clastromban iöuén, hogi ha mit maga házánál nem bírhatot, aszt akaria bírnia, auagi aszt keresj az Clastromban, kétség

nékül Giezinék poklossága reá ragad, es azon poklosságot melliet szenuedet Giejz testében, ez szenuedni fogia lelkében. Tiszteletes Néném, amint feliül meg montam tenéked, nagi külömbség uagion azok közöt, kik az Clastromban élnek, [371] azoktól kik az Apostoloknak erkölcsök szerént élnek az Clastromban. Az kik kedig mind azokból, amiek uolt az uilágon, auagi amiek uagion az Clastromban, semmit el nem röitőnek, azokra illik a soltár éneklő prophétának imez mondása: Jo kedig nékem az Istenhez ragaszkodnom, es az Istenben uetnem reménségemet. Jsmét imez mondása: Vesd az úrban az te gondolatodat, es ő el tart, el táplál tégedet. Az kik uiszontag mint Judás Scarioth tulaidont tartnak, auagi az Clastrom marháiaból el röitőnek, azoknak illik imez mondás. Fel mennek mind az Meniorszáig, es ismét le szállonak mind az melíségnek fenekig, [372] az ő lelkek niomorúságokban meg epedtek. Az kik kedig Ananiással es Sapphiráual, azokból amiek uolt az uilágon, egi részt az Clastromnak adnak, másik részét kedig magoknak tulaidon képpen meg tartiák, azoknak ez a mondás illik: Az kik ereiekben bíznak, es gazdagságoknak sokságában dicsekednek. Azoknakis, kik mint szintén Giezi, amiek nem lehetet az uilágon, aszt az Clastromban keresjk, ez mondás illik: Jhon az ember kj az Istent nem tette az ő segítségével, hanem az ő gazdagságának sokságában reménkedet, es el bizta magát az ő hiuságában. Te azért tiszteletes Néném, semmit el ne titkol'i, semmit el ne [373] röics, semmit magadnál röitőkben el ne tégi, röitőkben semmit ne tarcs, semmi nálad röitue ne maradgion. Valamid uagion, engedelembol tarcsad: ha mid uagion, áldomással bíriad. Az Abbatissa auagi Priorissa szabadsága nélkül, semmit ne tarcs, semmit áldomás nélkül el ne uégj, szabadság nélkül semmit uiszontag másnak ne adgi. Tiszteletes Szüz, uesd az Úrban gondolatodat, es ő el tart téged.

Az Jmádságról. XLIX. szó.

Halliad szerelmes Néném, mit mondok: Jdö elöt imád[374]kozni gonduiselés. Rendelt időben imádkozni engedelmesség. Az jmádságnak ideiet el mulatni gonduisseletlenség. Annál gyakrabban ualónak kel lenni

az jmádságnak, mennél hasznosb. Aszt mondgia urúnk az Euangeliomban: Mindent ualamit kértek imádságtokban hiuén, el uészitek. Es Szent Pál apostol: Szüntelen jmádkozzatok. Es Szent Jacob: Sokat használ az igaznak szorgalmatos jmádsága. Tiszteletes Néném, az imadság elöt készics el az te lelket, es ne légi ollian mint az ember, kj az Istent késértj. Az jmádságbanis készicsed magad, es mutasd meg az te lelkj esmeretedet szíuedből, hoga béuségesb malasztot nierij [375] az te Istenedtől. Akkor imádkozol igazán, midön külömbet *nem* gondolsz szíuedben. Hamaráb haiol az bíró az kérésre, ha az bünös az ő gonosságából meg iobbúl. Az jmádság szíütől igazodik, es *nem* az aiaoktól. Job a szíünek uestegségében imádkoznj, hoga sem mint pusztá beszéddel az elmének igiekezete kjüül. Tiszta az imádság mikor az ő ideiében az fellieb ualo gondolatok aszt fel *nem* zauariák. Mert tauul uagion az Istentől az a lélek, meli az ő imádságában uilági gondolatokkal foglalatos. Két képpen bántatik meg az imadság, hoga akj mit kiuán meg *nem* nierhetj, ugimint [376] hoga ha mégis ember gonoszt cselekeszik, auagi hoga ha az ellene uétetnek tellies szíüüből meg *nem* bocsát. Meniej az mi elménk, es akkor nézj iól imádságában az Istent, mikor semminemü uilági gondokkal, auagi uétkekkel akadékot *nem* szerez magának. Mikor ualakj imádkozik, a szent lelket hiza magához: kj minek utána el iöuend, leg ottan az ördögöknek minden késértetj, mellic embernek elméiében bé merülnek, *nem* szenuedhetuén a Szent léleknek ielen uoltát, el szaladnak. Az kj meg bántatik, meg *nem* szünniék imádkoznj azokért kik ötet meg bántották: egiéb[377]képpen az úrnak itelletj szerént uétkezik, kj az ő ellenségiért *nem* imádkozik. Amiképpen semmjféle oruosság *nem* használ a sebnek, hoga ha még benne uagion az uas: azonképpen semmit *nem* használ annak imadsága, kj giülöséget uisel az ő szíüében. Vétkesen terietj kj kezeit az Istenhez, az kj az ő cselekedetit imádságában kérkedes képpen mutogattia, mint az Pharisaeus az templomban kérkeduén imádkozék, es az io cselekedetekből inkább dicsére önnön magát, hoga sem mint az Istent. Szerelmes Néném, jmádkozzál únatlan könj hullással: imádkozzál szüntelen, köniörögij az Istennek mind [378] éjél es nappal. Vége *nem* szakadgion az imádságnak; giakorlatos legien az imádság: mindenkor készen legien az imádságnak fegiuere. Kj *nem* essék az te szádból az

jmádság: tarcs magad az jmádságban: giakran állassad magadat az jmádságra. Síríj' mindenkor es keseregij': kel'i fel eijel az jmádságra: uigiáz, es jmádkozzál: jmádságban es köniörgésben uigied az étcszakát: légi szorgalmatos az éijelj uigiázásokban. Egi keués ideig szemeidet bé húnjuán, ismét jmádkozzál. Az giakorlatos jmádság el uerj az ördögnek sebes nijlait. Az mindennapi imádság meg giözi az ördögnek mérges nijlait. Az [379] jmádság első ioszágos dolog az késérteteknek ostromj ellen. Az jmádság meg giözi az ellenségeknek késértetit, meg giözi az ördögöket, meg giözi az tisztátalan lelkeket. Az jmádság által meg giözzetnek az ördögök: minden gonosz ördögöket meg bír az jmádság. Tiszteletes Szüz, legien tiszta az te imádságod. Intlek téged szerelmes Néném, hoga jmádkozzál az jó emberekért, hoga uégig meg maragdianak az jókban. Azonnis kérlek téged, hoga imádkozzál az gonosz emberekért, hoga az gonoszból ióra térienek. Jmádkozzál az te barátidért, imádkozzál ellenségidértis. Imádkozzál minden hiuekértis, eleuenekért [380] es holtakért. Jgazodgiék az te jmádságod mint az égő áldozat az Istennek eleiben.

Az Oluasásról. L. szó.

Az imádság által tisztúlunk meg az büntöl, az oluasás által tanitatónk meg mit cselekedgiönk. Mind az kettő jó, ha idő es szabadság uagion reá: holot kedig nincsen, iob imádkozni hoga sem mint oluasnj. Mert mikor imádkozónk, az Istennel szólónk: mikor oluasúnk, az Isten szól uelünk. Szerelmes Néném, ha az Istennel akarsz mindenkor [381] lennj, midenkor jmádkozzál, es mindenkor oluass. Jgen szükseges nékünk a isteni dolgokrol ualo oluasás. Mert az oluasásbol tanúlliuk meg mit kellessék cselekednönk, mit kellessék táuoztatnönk, houá kellessék igazodnönk. Innét mondgia az prophéta: Szöüétnékül uagion az te igéd az én lábaimnak, es uilágosságul az én ösüénijmnek. Az oluasással neuekedik az értelem es okosság. Az oluasás imádságra tanit minket, es múnkára. Az oluasás oktat minket a szorgalmatoskodó es elmélkedő életre: azért mondatik a soltárban: Boldog az ember, kj az Úrnak töruéniében mind nappal es éijel elmélkedik. Az [382] oluasás es

jmádság ol'i fegiuer, melliel meg giözzettetik az ördög: ezek az eszközök, melliek által az örök boldogság meg találtatik. Az imádság es oluasás által meg rontatnak az uétek, es joszágos erkölcsök tápláltatnak az lélekben. Az Isten szolgáló leániának mindenkor imádkoznj es oluasnj kel. Innét mondgia az királj prophéta: Akkor én meg nem széгийнülök, midön által nézem minden parancsolatidat. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, légi giakorlatos az jmádságban, légi állandó az jrásoknak elmélkedésében, légi szorgalmatos az Istennek törüéniében, okoskodgial az istenj törüéniekben, giakor legien tenéked az oluasásban ualo szokás; legien néked az oluasás, az törüén[383]nek mindennapi elmélkedésére. Az oluasás el uészj az életnek fogiakozását, el uonza az embert az uilágnak hiusagától. Az oluasással neuekednek az értelem es az okosság. Mert az oluasás meg tanit mit miueli, meg itéllj mit táuoztass el, meg mutattia houá menj; Sokat használzsis uéle mikor oluass, de ugi ha amit oluass, megis cselekeszed. Tiszteletes Néném, nijssa meg az Isten az te sziuedet az ő törüéniében, es parancsolatiban.

Az Munkálkodásról. LI. szó.

Jeremias prophéta mondgia: Emelliük fel sziiüünket, kezeinkel egi[384]etemben az Istenhez. Az kj imádkozik es munkálkodik, fel emelj sziuét az Istenhez kezeiuel egietemben. Az kj kedig imádkozik es nem munkálkodik, sziuét emelj az Istenhez, es nem kezeit. Viszontag az kj munkálkodik, es nem imádkozik, kezeit emelj az Istenhez, es nem sziuét. Azért szerelmes Néném, szükség nekünk hogi sziiüünket az imádságban az Istenhez emelliük, es kezeinket munkálkodással az Istenhez kj niúijcsuk. Miért? Azért bizonyial, hogi az parancsolatokra ualó gonduisseletlenségéből meg ne feddessönk, midön csak imádsággal, auagi csak munkálkodással keressük iduösségünket meg nier[385]nj. Azért mondgia Szent Pál apostol: Az kj nem munkálkodik, ne egiék. Az *Christus* szolgáló leániának mindenkor kel imádkoznj, ouasnj, es munkálkodnj, hogi netalántán az buiaságnak lelke meg ne csallia az heuolkodó elmét. Az testnek giöniörüése múnka által giözzettetik meg. Szerelmes Néném, ozd el magadnak az napi köz időt három részre:

eggikben jmadkozzál, másikban oluass, harmadik részében munkálkodgiál. Salamon kiráfi, heuolkodás által keuerödzt sok buiaságokban, es az buiaságnak kiuánsága által báluániokat imáda. Tiszteletes Néném, igen szükséges tenéked ez három dolog, ugimint az [386] imádság, oluass, es munkálodás. Az jmádság által meg tisztulunk, az oluass által tanitatónk, az munkálodás által boldogítatónk: amint mondgia a Szent Lélek a sóltárban: Mert az te kezeidnek munkáit észed, boldog uagi, es iól lészen néked dolgod. Ha midön az oluassától meg szünsz, munkálodnod kel, hogi soha ne légi héuolkodó, mert az héuolkodás ellensége az léleknek. Hamar meg csallia asztot az ördög, kit heuolkodua talál: Mindennap bé megien az ördög az Clastromban, es ha kit héuolkodua talál, mingiárast uádollia. O *Christus*nak Jegiese, meg lásd hogi midön az ördög bé megien [387] az Clastromnak rekesziben, es kinek kinek cselekedetit meg uisgállia, ualamit te körülöd ne találion, honnét uádothasson téged. Ennek okáért intlek tégedet, *Christus*ban nékem szerelmes néném, hogi Jesus *Christus*nak szeretete által ne légi soha heuolkodó. Kérlek hogi ne csak szóual, hanem jo cselekedetekkelis mutazd meg társaidhoz, az *Christus*nak szeretetit. Akkor szeretöd igazán az Istent, hogi ha az ő szeretetiért amj iokat cselekedhetel, meg cselekeszed. Szükség hogi minden kegies lélek meg mutassa magában az Istennek szeretetit mint szent beszédiben es cselekedetiben. Innét uagion hogi az lelkj szent Énekekben, az Jegies, tudni illik az *Christus*, iegies mátkáiát, [388] ugimint az kegies lelket ékessitj monduán: Tégi engem mint egi pecsétet az te szüedre, es az te karodra. A szüiben uadnak az gondolatok, es az karokban az munkálodások. Azért az Jegiesnek szüére es kariára, pecsétül uettetik a szerető Völegénj, mert az kegies lélekben, mind akaratból es cselekedetből nijluán meg ielenik, menire szeretessék ő töle az meniej Jegies; mert soha nem heuolkodó az Istennek szeretete. Ha kedig szeretet, nagi dolgokat cselekeszik: ha kedig nem cselekeszik es nem munkálkodik, nem igaz szeretet. Kérlek azért téged, tiszteletes Szüz, hogi tökéletesen szeressed az Istent, es hogi az ő szeretetiért soha heába [389] ne üli uestztég. Hogiha az Istent igazán szeretöd, egi órában sem heuolkodol: ha az Istent bizonnial szeretöd, el táuoztatod az ő szeretetiért az heniélést: Hogi ha tellies szüeddel szeretöd az Istent, minden időben meg ueted az héuolkodast. Az kj az Istent tellies elméuel

szeretj, az Istenért férre uetj az időnek ürességét. Az Istennek országa nem adatik az heuolkodóknak, hanem azoknak, kik az Istennek szolgálattiában szorgalmatosok. Az Istennek országa nem adatik az buidosóknak, de az Istenért méltán munkálkodóknak. Az kik az io cselekedetekben restek es meg hültek, nem lészen heliek az [390] Istennek országában. Az buiaság hamar meg csallia az heuolkodó embereket: az paráznaság hamar meg eitj az heniélő embert: meg csallia az idestoua búidosó embert. Az buiaság inkább égetj aszt, kit heniелue talál. Az buiaság enged az munkáknak, dolgozásoknak, szorgalmatoskodásnak, es fáratságnak. Giakorta ember az munkalodás által meg giözi az buiaságot. Mert az dologban meg fárat test, nem giöniörködik az gonoszságban. Minekokáért *Christus*ban szerelmes Néném, kerüld el az heuolkodást: ne szeressed az heniélést: fáraszszaд testedet az munkáual. Giakorliad magadat [391] io munkában; io dologban fáradgi: keress magadnak hasznos dolgot, meliben foglaltassék elmédnek igiekezete. Az te io dolgoд es igiekezeted legien mindenkor az Istenben. Amen.

A Soltár es Dicséret mondásról. LII. Szó.

Szerelmes Néném, mikor az Istennek színe előtt énekelsz psalmusokat es hymnusokat, aszt forgasd elmédben, amit szódban énekelsz. Elméd égiet értcsen szoddal, egiet értcsen nieluеddel: ne gondolj mást attól amit énekelsz. Hogi ha külömbet énekelsz elmédben, es külömbet [392] énekelsz szódban, el uested munkádnak hasznát. Hogi ha tested az Egiházban uagion, es kiüül buidosik elméd, el uested jutalmодot. Azért mondgia az Isten: Ez a nép engem csak aiakiual tisztel, az ő szíue kedig táuul uagion én tölem. Mert amint mondgia Szent Pál apostol: Eneklek lelkemmel, éneklek elmémmelis: éneklek számmal, es szíuemmel. Jó azért mindenkor jmádnj az Istent elméuel: Jó a szónak hangosságáualis, es dicséretekel, es soltárokkal, es lelkj szép énekekkel dicsöitenj az Istent. Amint hogi imádságokkal segitetönk, azonképpen a soltároknak igazodásiban giöniörködönk. Az ének[393]lésnek jo szokása uigasztallia a szomorú szíueket. Az éneklés az Egiházban öruendeztetj az

embereknek elméiket, uigaztallia es giöniörköttetj az keduetleneket, serkengetj az resteket, siralomra inditia az bünösöket: mert ha szintén keméniekis az uilági embereknek sziuek, de mihent a soltároknak, es egiéb lelkj szép énekléseknek édességét halliák, aietatosságnak szeretetire térnek. Vadnak sokán kik a soltároknak édes giöniörüséges uóltából, sziuekben töredelmességet uéuén, bünöket meg sirattiák. Az jmádság csak ez ielen ualo életben öntetik kj az bünöknek bocsánattiára: a soltárok éneklése kedig ielentj az Istennek örök[394]ké ualo dicséretit az örök boldogságnak örö mire. amint meg uagion irua: Boldogok uram kik az te házadban laknak, örökkön örökké dicsérnek téged. Valakj hiuen, es figielmetes elméuel éneklj a soltárokat, neminémü képpen az Isten angialinak társaságában áál. Hogi uagion az? Mert az ember az ő kicsín mértéke szerént azont dicsérj az földön, kit az Angialok szünetlen imádnak es dicsérnek az meniországnak. A soltár éneklés neha minket köniuezésre jndit, neha kedig jmádságra. A soltárok cselekeszik minékünk hogi keduesek legienek az eijelj uirasztások, monduán: Öruendezzetek igazak az Úrban, igazakat illet [395] az egiüt ualo dicséret. Az psalmusok hirdetik minékünk az napnak első oráiat az uilágosságnak öruendezéséuel, kezduén az Primában: Deus in nomine tuo saluum me fac: Isten, szabadics meg engem az te neuedben, es az te erődben itélj meg engem. A soltárok szentelik fel nékünk az napnak harmadik oráiat, mjkor aszt mondgiák az Tertiában: Et ueniat super nos misericordia tua domine: Es szállion reánk uram az te irgalmasságod: es az te iduösséged az te mondásod szerént. A soltárok öruendeztetnek minket az napnak hatodik oráiakor a Sextán, az keniérnek meg szegésében az kereszt fán. A soltárok az napnak [396] kilencszedik oráiat, az Nonakor fel szabaditiák az böitöket, es minket meg elegítenek édességgel, es lelkj giöniörüséggel. A soltárok az Istennek aiánlonak minket az napnak estuelj oráiban Vecserniekor, monduán: Dirigatur domine oratio mea: Jgazodgiék uram az én imádságom, mint az füstölgő áldozat, az te szined eleiben: az én kezeimnek fel emelése estuelj áldozat. A soltárok intenek bennönket hogi áldgiuk es magasztalliuk az urat, az Completára monduán: Ecce nunc benedicite Dominum, omnes serui dominj. Jme immár áldgiátok az Urat minniáian kik az urnak szolgáltok. Christusban nékem szerelmes Néném, erőssen meg tarcsad

[397] elmédben, az mj az Istennek füleiben io hangosan szól az kegies lélekkel. Jo keduel es szeretettel, es aietatossággal énekellied az Istennek a soltárokat, dicséreteket, es egiéb lelkj énekeket. Innét uagion hogi az meniej Völegénj (tudni illik az *Christus*) az lelkj szép Enekekben, íntj az ö Jegiesét, ugimint az Aniaszentegiházat, uagi az kegies lelket, monduán: Mutasd meg nékem az te szinedet, zönögiön az te szozatod az én füleimben, mert édes az te szozatod, es szép az te szined. Te ugimond, én szeretöm, kj az giöniörüséges elmélkedésnek ágiacskaíában fekszel, mel'iben soltárokkal, dicséretekkal, lelkj énekekkel, es jmádságokkal kjuánkozol nékem kedueskednj, ierel, es mutasd meg né[398]kem az te szinedet, az az, jöij kj az te szüednek röitök heliéből, es egiebeknek példáiára, mutasd meg az te ioszágos cselekedetidnek szép színét, hogi midön ök láttangiák az te io cselekedetidet, dicsöitcsék az meniej Szent Atiát. Zönögiön az te szozatod az én füleimben: tudnj illik az praedikállásnak szozattia, az istenj dicséretnek szozattia, az öruendezésnek szozattia, mel'i egiebeketis az én dicséretemre, es dicsösségemre indícson. A soltár ének giöniörköttetj fülöket az halgatóknak, es az hiueknek lelkeket az ió életre tanitia. Az éneklöknek egi legien szozattiok, es az Istennek Angialual, kiket személiek szerint nem láthatónk, [399] elégicsük az dicséretnek szózzattiát. Az Isten szolgainak mindenkor kel dicsérniek az Istennek neuét, amit ielentnek az feliül ualo uizek, mellicröl mondgia a szent irás: Aldgiátok minden uizek, mellic az egek fölöt uadnak, az urat. Mert az uálasztottak soha örökké meg nem szünnek dicsérnj az Urnak neuét. Az alsó, auagi fenék uizekröl kedig uagion meg mondua: Giüllönek öszue az uizek, mellic az éég alat uadnak, mind egi hel're, es tessék meg az mi száraz. Mert az gonoszok, kik most az egész uilág szerint el szélliettenek, öszue giülnek az más uilágon az pokolnak kjnniára. Az hiueknek úntalan [400] kel dicsérniek az Istent szép dicséretekkal, mert giöniörködik az Isten azokban. Mert hogi igenis giöniörködik az Isten az hiueknek dicséretiben, bizonitia ö maga az meniej uölegénj, ugimint *Christus* urunk, kj az lelkj szép énekekben imigien szól az Jegiesnek, az kegies léleknek, monduán: Ki lakozol az kertekben, reád halgatnak jo barátid, hadd halliam az te szozatodat. Kertekben lakozik az Aniaszetnegiház, auagi akarmel'i szent kegies lélek, kj immár ioszágos cselekedeteknek

fakadásáual, zödüléséuel, uirágiáual, es reménségéuel tellies. Az kj azért immár kertekben lakik, szükség hoga hadgia hallanj az ő szozattiát Jegiessének kedué[401]ért: az az, jo hirdetésnek énekét mondgia, auagi szent uigasságnak, auagi isteni dicséretnek szozattiát hallassa, mel'iben ő az meniej Jegies giöniörködik, melliet ő kiuán hallanj, mel'ire io barátj reá halgatnak, tudni illik mind az uálasztattak, kik az életnek igéijt, ugimint a szent letszkéket, auagi oluasásokat, soltárokat, dicséreteket, es lelkj énekeket hallani kiuánnak, hoga az meniej bódog hazának kiuánságára meg eleuenedgienek belé. Azért tiszteletes Néném, amint immár feliül meg montam, igen szükség tenéked, hoga egész életedben dicséried az mindenható Istent, az te teremptödet, mert auégre ígértetik teneked az bocsánat es szabad[402]ság, hoga ne légi háláadatlan, hanem dicséried, magasztalliad ötet. Dicsérd azért ötet sziueddel, dicsérd ötet szóddal, dicsérd ötet uigasságnak szozattiáual, dicsérd ötet az elmélkedésnek röitökében, dicsérd ötet elmédnek komoráiában, es szódnak öruendezesében. Mert noha az Istennek dicséretire bünösök es méltatlanok uagiónk, mind az által nem kel meg szünnönk az istenj dicséretektől, mert onnét hiszszük büneinknek bocsánattiát uennij, a honnét dicsériük az Istent. Innét uagion az istennek szaua a soltárban: Az dicséretnek ugimond, áldozattia tisztel engem, ott uagion az út mel'ire meg mutassam nékj az Jsten[403]nek iduösségét. Mintha niluábban aszt mondaná: A soltárokbán uagion az dicséretnek úttia, mellien az örök dicséretre iuthass. De ha én aszt tenéked meg nem mutatom, meg nem találhatod asztot. Azért szerelmes Néném, miuel hoga az mj iduösségünknek úttia az teremptőnek kezében uagion, intlek téged hoga soha az Istennek dicsérete kj ne szakadgion az te szádból. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, Isten az te dicséreted, teis azért hasonlatos képpen az ő dicsérete légi, kiuel dicsekedgiék az Isten, es te uiszontag az Istennel; ugi hoga mindenkor az ő dicserete az te szádban legien. Amen.

[404] Az Munkálódó, es elmélkedő életről. LIII. szó.

Láta Jácob egi laitoriát fen állanij az földön, es hoga az Istennek Angiali fel s' alá iárnak uala azon, es az laitoriának teteie az egeket érj uala. Ez laitoriára tétetnek minniáian kik az örök életre el uadnak rendeluen: es mindennek, kj az meniországra tartozandó, ezen az laitorián uagion hele. Ez laitoria az közönséges Aniaszentegiház, mel'i egi részéből még az földön uitezkedik, es másik részéből immár uralkodik az [405] meniországbán. Ezen az laitorián három rendbéli emberek uadnak, ugimint, uilágiak, munkálodók, es elmélkedők. Az uilágiak leg also fokon uadnak. Az munkálodók föllieb ualo helen. Az elmélkedők kedig leg föllieb uadnak. Es az három rendbélj emberek közül, némelliek uadnak az malomban, némelliek uadnak az mezön, némelliek kedig uadnak az ágion. Az malom az uilági élet. Az mező az uilági embernek lelke. Az mezön uadnak az Isten igeiének hirdetőij. Az ágion uagion az iegiesnek, ugimint az *Christus*nak szeretete. Kik az malomban uadnak, az földet kerülik, mert földj dolgokat keresnek es szeret[406]nek. Kik az mezön uadnak, az földet munkálodgiák, mert az Isten igéiének maguát uetik az emberek füleiben. Az ágion uadnak, kik az *Christussal* ualo békeséges nyugodalomnak keduéért, minden uilági dolgokat meg uetnek es meg útálnak. Ez laitoriának talpánál uadnak az uilági emberek. Az laitoriának közepin uadnak az munkálodók. Ez laitoriának leg fölső részén uadnak az elmélkedők, mintha immár meniországbán uolnának, miuel hoga meniej dolgokat gondolnak. Ezek az Istennek Angiali az laitorián alá, s' fel iáruán, mert elmélkedések által fel men[407]nek az Istenhez, es le szállonak szánakodások által felebaráttiokhoz. Az munkálodó élet, az io cselekedeteknek ártatlansága. Az elmélkedő élet, az meniej fölséges dolgoknak elmében ualo szemlelése. Az munkálodó élet sokaknak köz az elmélkedő kedig keueseknek. Az munkálodó élet iól él az földj dolgokkal: az elmélkedő kedig ellenne monduán az uilágnak, csak az Istennel élj giöniörködik.

Kérdés.

Szerelmes atiámfia, kérlek téged, mutasd meg nékem, micsoda különbség uagion az munkálodó es elmélkedő élet közöt.

Felelet.

Szerelmes Nénem, nagi külömbség [408] uagion az munkálodó es elmelkedő élet között. Az munkálodo élethez ualo kenieret adnj az ehezőnek, az igaz bölcseségnek igéiére, ugimint az iduösségnek tudománniára tanitanj felebarátinkat. az uétkezőt ióra igazitanj; az keuel'ikedőt alázatosságnak útára bírnia; egimással ellenkezőket meg békeltetnj, es egiességre hoznj; betegeket látogatnj, halottakat temetnj, fogliokat es rabokat szabaditanj, kinek kinek az mi leg iob aual lennj, kinek kinek szükségére gondot uiselnj. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, ime meg hallottad az munkálodó életnek dolgait: halliad immár, ha tetszik az elmelkedő életnek jo[409]szágát. Az elmelkedő élethez ualó, az istenj es atiafiúj szeretetet tellies elméuel meg tartanj, kjlső gondoktól meg nyugodnj, egiedül csak az teremptőnek kiuánságához ragaszkodnj, ugi hofi semmj dolog immár á kiüül ne tessen, de minden némü uilági gondokat meg uetuén, geriedezen az lélek az ő teremptőiének színe látására; ugi hofi tudhassa immár az meg romlandó testnek terhét bánattal, keserűséggel uiselnj, es tellies kiuánságnak buzgóságáual kiuánnj, amaz dicséret mondó Angialoknak kharaiual ielen lennj, kiuánnj az meniej polgároknak társaságában elegiülnj, az örök életnek ueszhe[410]tetlenségéről az Isten előtt öruendeznj. Tiszteletes Néném, meg hallottad mind az munkálodó es elmelkedő életet: jmmár azon kérlek hofi Maria Magdalenáual az leg iob részt uálasszad, tudni illik, az elmelkedő életet. Jo az munkálodó élet, de sokkal iob az elmelkedő. Az kj előb ebben az életben elő megien, jo módgiáual fel megien az elmelkedő életre. Valakj ez idő szerént ualo dicsősségre, auagi testj giöniörüségre kiuánkozik, meg tartóztatik az, az ió elmelkedéstől. Az munkálodó es elmelkedő életnek uedd példáiát Jácob patriarchától kj holot meg szerette uolna Rachelt kin értetik az elmelkedő élet, [411] Lia adaték nékj házasság társul, kin az munkálodo élet értetik. Az munkálodo élet ez uilágnak munkáiban szolgál az Istennek, midön szegényeket táplál, iöueuénieket házához fogad, éhezőket étet, szomiuhozókat itat, ruhátlanokat ruház, rabokat es betegeket látogat es uigasztal, halottakat temet es egiéb irgalmasságnak cselekedetiuel uagion. Liának mindazáltal sok gyermekj uadnak, mert sokan uadnak az munkálodók, es keuesen az elmelkedők. Rachel kedig annijt téssen mint

iuh, auági láto kezdet: mert az elmélkedők egiigiüek es ártatlanok mint az iúhok, es minden uilági háborúknak es támadásoknak rettegetől idegenek: hofi egiedül csak az isten[412] elmélkedéshez ragaszkoduan, asztot nézzék, kj aszt mondgia: En uagiok az kezdet, kj szóllokis ueletek. Ráchelnek két fiaij uadnak, mert kétfélék az elmélkedők: Miuel hofi nemelliek élnek közönséges képpen Clastromokban, nemelliek kedig egiedül, es mindenektől meg uáluán, ugimint Remeték az pusztában. De boldogab es tökéletesb az elmelkedő élet, hofi sem mint az munkálodo. Mint a sas keselü függesztj szemeit az ueröfénj által is az fénies Napra, es aszt nézj pillogatás nekül, es el sem forditia szemeit, hanem mikor ennij akar: azonképpen a szentek is néha elmélkedésekből, az munkálodo életre térnek: látuan bizoniossan miuel hofi azok az felséges dol[413]gok, ugi lehetnek nekünk hasznosok, hofi mind az által az alábualókis, egi keuessé szükségesek legienek szükölködésünknek. Amint hofi az lelkj Enekekben, az meniej Völegénj, ugimint az *Christus* intj az ő Jegiesét, tudnj illik, az elmélkedő kegies lelket, monduán: Kel'fel, sies én társom, én galambom, én szépem, es iöuel: mintha niluábban aszt mondaná: Kel'i fel, sies én társom, az hit es szeretet által: én galambom az ártatlanság es egiigiüség által: én szépem, az ioszág es tisztaság által. Keli fel amaz te giöniörüséges ágiadból, az az, az elmélkedésnek niúgodalmából, mel'iben nekem egiedül kedueskednj kiuánsz soltárookban, dicséretekben, imádságokban, es lelkj énekekben. Sies azért es iöijel, az az, menj[414]kj felebarátidnak hasznára, hofi öket is praedikálásodnak tisztuel, es io cselekedetidnek példáiual köuetöiddé tegied, es lelkeknek iduösségére uezérlied. Amaz lelkes állatoknak látása, melliet láta Ezechiel, holot az lelkes állatok menten mennek, es meg sem térnek uala, az munkálodo életnek allandóságát jelentj. Es ismét az lelkes állatok, melliek mennek es meg térnek uala, ielentik az elmélkedő életnek mertékét, mel'iben ha kj figielmetesen bé teként, az ő erőtlenségében meg ütközüén leg ottan le szál. Es megent elméiének seregét úijonnan rendeluén, azokra uiszontag fel megien, honnét le szállot uólt, mel'i az mún[415]kálodo életben nem lehetséges: mel'iből ha ualakj csak ugi keuessé le szállis, mindgiárast az uéteknek förtözésében elegiedik. Giakran az elme az földről meniországba emelkedik, es megént az testnek erőtlensége miá meg nehezüluén

meniországból az földre szál. Sok uilági embereket meg látogat az Isten, es az ő szent malasztia által az elmélkedésnek magosságára fel emel: es uiszontag sok elmélkedőket igaz es titkos ítélletj szerént az Jsten, földj dolgokra szakadásokban el hági merülj. Miképpen az kj el temettet, minden földj dolgoktól meg szünik; azonképen az elmekedő ember, meg szünik minden földj munkától, auagi szolgálattól. Es miképpen az emberek, kik [416] az munkálodó életből fel mennek, az elmélkedésnek niugodalmában el temetkeznek: ugi az kik az uilági életből kj térnek, azokat az munkálodó élet magában fogadgia, mint ualamj temetésre ualokat. Es ez által, minthogi az munkálodo élet az uilági életnek koporsóia: azonképpen az elmélkedő életis temetése az munkálodó életnek. Es minthogi kj mennek néha a szent emberek az elmélkedésnek rőitök heléből az munkálodo életre: azonképpen uiszontag az munkálodo életből uiszsa térnek az belső elmélkedésnek rőitökében, hoki otben dicsériék az Istent, holot uették miből munkálkodgianak kiüül [417] az ő dicsősségére. Minthogi akaria az Isten, hoki ualamikor az elmélkedők kj lépjenek az munkálodo életre, auégre hoki egiebeknekis használlionak: azonképpen akaria néha ő szent fölsége, hoki senkj őket meg ne báncsa niugodalmakban, de hoki niugodgionak békéuel az édes elmélkedésnek rőitök kamaráiban. Meli dolgot szépen meg ielent az Jegies az lelkj Énekekben, holot szorgalmatosan kenszerítj Jerusalemnnek leánij, miuel hoki az ő uáasztot Jegiesét fel ne költsék álmából, imigien szóluán: Kénszeritlek titeket Jerusalemnnek leánj, az uad ketcsékre, es az mezej szaruasokra, hoki fel ne költsétek, fel se serkentcsétek álmá[418]ból az én szeretömet, ualamig ő maga akaria. Az az, fel ne költsétek, fel se serkentcsétek álmából az kegies lelket, kj az istenj elmélkedésnek álmában el niúgot, imádságokban, es isteni dolgoknak oluasásában foglalatos, es kilső dolgokkal ne báncsátok ötet niugodalmában, ualamig ő maga akaria: az az, mind addig ualamig kj teluén elmelkedésének ideie, testj erőtlenségének költésére maga fel akar serkennj belső niugalmának édes álmából. De mind az által ez halandó életnek állapattiában senkj tökelletes képpen nem elmelkedhetik az Istenben: azért mondgia Szent János az ő látása köniuében: Lén [419] csendesség Meniországbán, ugimint fél óráig. Mert meniország az igaznak lelke, amint az ur Isten mondgia az prophéta által: Nékem az meniország

székem. Midön azért az elmélkedő életnek nyugodalma uagion az elmében, addig csendesség uagion meniországba*n*, az az, az lélekben: miuel hoga az földj dolgoknak es munkáknak zörgése meg szünik az gondolatban. De holot az elmélkedő élet nem lehet tökéletes ez uilágon, azért semmiképpen nem egész oráig, hanem ugimint csak ualamj fél oráig tart az csendesség ez földön, az igaz léleknek meniországa*ban*. Az kj ió modgiáual akaria tartanj az [420] elmélkedő életet, meg kel annak szünnj minden uilági dologtól. Jnnét mondgia maga felől az *Christus*nak Jegiese, ugian azon lelkj Enekekben: En ugimond, aluszom, es az én sziuem uigiáz. mintha niluán igi szállana a szent, kegies lélek, monduán: Mikor az uilági háborúknak indulatitól kilső képpen aluszom, belső gondolatomban meniej es lelkj dolgokról gondolkodom. Nőé bárkáiais, meli két bóltozatúnak mondatik, ielentj az munkálodókat, es elmelkedőket, kik közül az munkálodók alat uadnak, az elmélkedők kedig felül állonak. Hoga kedig három bóltúnakis mondatik, azzal ielentj [421] az három féle rendet az Aniaszentegiházban, tudnj illik, az házásoknak, magok tartóztatóknak, es szüzeknek rendit. Erről az elmélkedő életről mondgia Urunk az Euangeliomban: Ha tökéletes akarsz lennj add el mindenedet amid uagion, es adgiad a szegénieknek, es kincsed lészen Meniországba*n*, es iöuel, köues engem. Es Maria Magdólnáról aszt mondgia: Maria leg iob részt uálasztot magának, meli el nem uétetik ő töle. Az elmélkedő élet el *nem* uétetik sem ez uilágon, sem az más uilágon. Az Az munkálodó élet kedig el uétetik az embertől az más uilágon. Az munkálodó életnek uége uagion ez uilágon; az elmelkedő[422]nek kedig nincsen soha uége, mert mindenkor meg marad. Az munkálodó elet meg szünik ez uilágon: az elmelkedő élet kedig ez uilágon kezdetik, de az más uilágon meg telliesedik. Tiszteletes Szüz intlek téged, hoga meg uessed az Istenért ez ielen ualo uilágot, az Istenért minden uilági gondoktul meg tartoztasd magadot. Az uilágnak akadékia nélkül tanúfi az Istennek szolgálj: semmj uilági gond el ne uonnion téged az Istennek félelmétől: semmjnémü dolognak szorgalmatossága meg ne tartoztasson téged az Istenre ualo figielmezestől. Vesd el töled ualamj meg bánthattia az io szándékot. [423] Tellies lélekkel giülöllied es kárhoztasd az mit szeret az uilág: Hafi meg az uilágnak, es az uilágis tenéked. Mint egi meg hólt, uálazd el

magadat az ielen ualó életnek szeretetétől. Mint egi meg hólt az uilágnak dicsősségét ne kiuánniad. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, mint az koporsóban el temettetet, ne gondolí az uilággal. mint az koporsóban tetetet halot, szakazd el magadat minden földj dolognak niughatatlanságától. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, uesd meg éltedben aszt, amit hóltod után *nem* birhatsz. Ha aszt cselekeszed, örök életed lészen hóltod után.

[424] Az Heába ualo szorgalmatosságról, auagi ides'toua forgó niughatatlanságról. LIV. szó.

Szerelmes Néném, intlek tégedet, hagi igiekezzél naprol napra az ioszágos cselekedetekben neuekednj, es hagi ne nézd aszt mj gonoszt cselekesznek egiebek, de arról gondolkodgiál mj iót kellessék tenéked miuened. Innét mondgia az Bölcs: Az heába ualo dolgokban ne tudakozzá sok képpen. Nem szükség neked azokat meg értened, melliek az emberj értelmektől el uadnak táuozua. Jgen méltó dolog [425] hagi az embereknek elméieket szünniék meg itélnj, kj egiebeknek sziueket nem tudgia igazán meg esmérnj. Miért? Mert bizontalan dolgokat itéllönk mj, ualamig el *nem* iö az Vr, kj megis fogia uilágositanj a setétségnek röitökit, es kj ielentj a sziueknek tanácsit. Azis méltó dolog hagi meg szünniék az uétkeznj, az kj másnak életet akaria feddenj. Az bolond emberek, midön egiebeknek uétkeket akariák meg feddenj, az magokét mutattiák. Mind addig sem tudgia ember az ö büneit, mellieket meg kellet uolna siratnj, es meg esmérnj, ualameddig egiebeknek fogiatkozásokat gondgia kiüül uisgállia: de mikor az ember magához tér, es magát iól meg gondollia, nem uisgállia mit fedgien meg egiebekben, mert magábannis eleget talál miket sirasson. Az kj magát [426] iól meg rostállia, sokat talál magában, miken szomorkodgiék. Innét mondgia Szent Gergel'i: Annál ritkábban kel nekünk egiebeknek sziueket meg feddenönk, mennél niyluábban tudgiuk, hagi az mj látásunkal más ember gondolattiának setétségit meg *nem* uilágossithattiuk. Szent Isidorusis aszt mondgia: Könniebben akarkinekis uétkeket meg fedgiük, hagi sem mint ioszágos dolgokat nézzük, es *nem* aszt kiuánniuk meg tudnj kj mj iot

cselekedet, de mi gonoszt miuelt legien, aszt tudakozzuk. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, intlek téged, hofi inkább fedgied az te magad uétkeidet, hofi sem mint egiebeknek fogiatkozásokban akadozzál. Előb lássad meg az te tulaidon büneidet, [427] hofi sem mint az másét. Az te iobbulásodról légi szorgalmatos, az te iduösségedre figielmez, az te igazulásodra uisel'i gondot; az mj nem téged illet, ne keressed: soha ne kiuánniad meg tudnj, mit beszélnek az emberek magok között. Ne tudakozzál azon kj mit szól, auagi mit miuel. Meg oijad magadat az furcsaságtól. Ne gondol'i más embernek életéuel: semmi idegen szorgalmatosság meg ne csallia az te szíuedet: semmi utállatos furcsaságnak kiuánsága alattomban téged meg ne szállion: el ne feletkezzél ugi magadnak erkölcséröl, hofi másét uisgálliad. *Christus*nak legiese, annj gondod legien magad uétkének [428] meg iobbitására, menj szorgalmatosságod uagion egiebekének meg feddésére: ne legien tenéked semmj gondod reá, hofi uégére menj aszoknak az mj titkon uadnak. Meg lásd, ne tudakozzál azokról, az miket nem kel tudnod: hadd el mint titkos dolgot, es ne uisgálliad, amit a szent írásnak méltóságából meg tanúltál: semmit touáb ne keress mint az mj meg uagion írúa: semmit többet ne uisgál'i, mint a szent írások mutatnak. Soha ne kiuánniad tudnj, amit nem kel tudnod. Tiszteletes Néném, tudgiad bizonnial, miuel hofi az furcsaság, auagi idegen szorgalmatosság, ueszedelmes uakmerő bizodalomban forog. Az idegen szorgalmatosság káros tudománj, mel'i eretnekségre izgat, isten ellen ualo beszédekre taszitia az elmét, az nehéz dolgokban uakmerő képpen bátorságra kisztet, az tudatlan dolgokban kedig hertelenekké tészj az embereket. Szerelmes Néném, minden kiuálképpen ualo gonduiselésedet életednek jobiára biriad, hofi ez élet után iuthass az örökké ualo örömnnek boldogságára. Amen.

Az Vigiázásról. LV. szó.

Szerelmes Néném, halliad mit mond urunk *Jesus Christus* az Euan[430]geliomban: Vigiázzatok mert aszt sem tudgiátok mikor el iöuend az tj uratok: Es megént, Mindeneknek mondom, uigiázzatok. Es

Szent Péter apostol: Legietek ugimond, okossak, es uigázzatok az imádságokban. Mikoron aszt mondandgiák az emberek, miuel hagi békeség uagion es bátorság, akkoron hertelen ueszedelem szál reáíok. Aszt mondgia kedig Salomon: Vadnak igazak es bölcssek es az ő cselekedetek az Istennek kezében, es mind az által *nem* tudgia az ember szeretetre legiené méltó, auagi giülöségre. Mi az oka? Mert mind iöuendöre bizontalan tartatnak. *Christus*ban szerelmes Néném, azért titkol[431]ta el minekünk az úr el iöuetelének idejét, hagi mi hoszszú uárazozasunkban bizontalanok léuén mindenkor hidgiük ezennel el iöuendőnek lennj az igaz itéllő bírót, mert aszt sem tudgiuk mikor lészen el iöuendő. Nem heába mondgia Szent Gergel doctor: Vgi kel tartanj az ielen ualo életnek örömet, hagi az köuetkezendő itéletnek keserüsége soha el ne táuozzék elménktől. Giakorta meg csallia az ördög az embert, hagi az bünben kericse, es holot láttia ötet esetj miát bänkodnj, ismét bátorítás által meg csallia ötet. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném mindenkor szükség hagi mikor jokat cselekeszünk, azokatis eszünkben uegiük minemü gonoszokat [432] ualaha cselektünk: hagi midön az uétket bizoniosan meg esmériük, soha az io cselekedetben tudatlanságból ne öruendezzünk. Azért akarta az ur Isten mi előttök el titkolua lenni az utólso órát, hagi mindenkor ébren legiönk, hagi midön asztot *nem* láthattiuk, minden nap reá készüllionk. Es hagi ez uilágonnis ne bizzuk magunkat uakmerő bátorságunkra, int minket Szent Jsidorus monduán: Sem az igaz ne bizakodgiék az ő jgasságában, sem az bünös kétségben ne essék az Istennek irgalmassága felől, de egiaránt tarcsák szíuekben az reménséget, es félelmet: ugi remenlie kikj mind az Istennek irgalmasságát, es ugi bízzék ahoz, hagi [433] féllien mindenkor az ő igasságától Noha a szenteknek életek kedues es kellemetes, de mindazáltal bizontalan az embereknek, az ő uégek. Azért soha nem kel embernek félelem nélkül lennj, mert az poenitentiának elég tétele, csak Jstenj itéllettel láttatik meg, *nem* emberiuél. Nem heába mondgia Caesárius: Mennél bátorágosbak uagionk az elmúlt dolgokrol, annál szorgalmatosbaknak kel lennünk az iöuendökről. Tiszteletes Néném, el hidgied bizonnial, hagi az bölcs embernek minden élete, halálárol ualo elmelkedés. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, hagi ha minden orában az Istenhez uígiász, bölcs [434] lészesz. Hagi ha minden nap

elmédet az Istenhez emeled, es halálodnak napiát elmédben forगतod, boldog léssesz, amaz bölcsnek mondása szerént, kj aszt mondgia; Boldog ember ugimond, kj mindenkor félelmes. Ennekokáért intlek téged tiszteletes Szüz, hogi mindenkor félelmes légi, es mindenkor figielmez. Légi mindenkor szorgalmatos, es az ördögnek késértetj ellen okosan uigiázó. Mindenkor uigiáz, es az régi álnok ellenség ellen szüntelen hadakozzál. Nappal es éjfel nagi uigiázással imádkozzál, es az ördögnek leselkedésj ellen erőssen tusakodgiál. Egész életedben légi io gonduiselő, es az ellenség[435]nek családtsága ellen, minden szorgalmatossággal uitézkedgiél. Halliad asztis tiszteletes Szüz, mit mond az Jesus Christus, az te Iegiesed az Euangéliomban: Boldog ugimond az a szolga, kit mikor el iöuend az úr, uigiázua talál. Hogi ha azért ugian azon mj urúnk Jesus Christusra uigiász tellies elméuel, az boldogok közé számláltatol az örök boldogságban. Boldog léssesz hogi ha minden aietatossággal elmédnek szemeit az igaz uilágosságra, az Istenre emeled. Bizon boldog léssesz, hogi ha mindenkor uigiász, mert az uigiázoknak ígerte az Isten az Coronát. Azért mondatik az lelkj Enekekben az meniej Jegiesnek szemeiről. [436] Az ö szemej mint az galambé az uizeknek patakj fölöt, mellic téiben fürötenek, es az meg tölt folió uizek mellet laknak. Ez Jegiesnek szemej az szent emberek, kik mint az galambok egiigiüségben élnek, es az ö praedikállásokkal es io példáiokkal, egiebeknekis iduösségnek útát mutattiák. Az uizeknek patakj fölöt lennj mondatnak, mert mindenkor a szent jrásoknak táplálásában forognak: kik téiben fürötenek meg, mert az Istennek malasztia által, az keresztségnék fördőiében bünöktöl meg tisztitattanak. Mit értönk kedig az meg tölt folio uizeken, mellic mellet ülnek, ha[437]nem a Szent Jrásnak méliséges titkos mondásit, mellickel táplálluik magunkat, midön azokat oluasúan, auagi halgatuán meregettiük? Mert amint hogi az uizeknek foliásj mellet szoktanak ülnj az galambok, hogi az fölöt röpuálló madaraknak árniékát az uizen lássák, es az által az reáiók ütöknék ragadozó körmöket el kerülliék: azonképpen a szent emberek a szent írásban, meg nézik az ördögnek álnokságít, es az meg írásból amit látnak, mint ualami árniékból meg esmérik az ellenséget, es az ö családtságit el kerülik. Teis hasonlatos képpen tiszteletes Néném, légi szün[438]telen a szent írásoknak

elmelkedésében, mert azokban esmerheted meg miképpen kerülhessd el
 az ellenségeknek olálkodását. Tiszteletes szüz, mégis intlek téged, hogi a
 szent írásnak tanácsira hadgiad magadat telliességgel, ugi hogi semmit
 egiebet ne cselekedgiél, hanem amit a szent írásoknak feleletiből hallasz;
 mert ott találod meg miképpen táuoztasd el az ördögöknek csalárdságát.
 Azonnis intlek tégedet, hogi az ragadozó madaraktól ualo féltedben, az
 az, az ördögöktől ualo magad oltalmában, a szent jrásoknak folio uizej
 mellet üli, hogi conduiseletlenséged miát, (kit Isten ne adgion) [439]
 praedáia légi ellenségidnek. Kérlek hogi a szent írásoknak patakj fölöt
 szüntelen uigiáz, es hogi nagi szorgalmatos conduiseléssel az
 ellenségeknek csalárdságát el táuoztasd. Jaij mi esztelenek, miért nem
 esmériük meg, auagi miért nem uészsziük eszünkben, miuel hogi az
 úrnak szine elöt, minekelötte az mi gondolatink cselekedetre
 származnak, niluán uadnak, es tudua? Mert aszt mondgia Szent Daid,
 hogi az Isten a szíueket es uesteket tudgia es által láttia. Azért szerelmes
 Néném, gondolliuk meg miuel hogi mj mindenkor az Istennek szine elöt
 állónk, es esmériük meg magunkat hogi föld es hamu ua[440]giunk. Jme
 az mi rettenetes Istenönk, kj mindennek az ö cselekedetj szerint meg
 fizet, közel uagion, nem késik, el iö, es meg szabadít minket. Csak hogi
 uigiázzónk minden alhatatossággal, es aiétatossággal; hogi midön el
 iöuend es zörgetend, alúa ne talállion minket, hanem uigiázua az ö
 dicséretiben, szeretetiben, es az ö szent szolgálattiában. Fussünk azért
 mig uilágosságunk uagion, hogi a setétségek el ne lepienek bennünket.
 Mert ígi szöl az Istennek bölcsesége az példa beszedeokröl irt köniüben:
 Boldog az kj halgat engem, es az kj naponkint uigiáz az én
 ai[441]tomnál, es az én aítómnak küszöbire figielmez. Az kj engem meg
 találánd, életet talál, es iduösséget uészen az úrtól. Christusnak Szüze,
 azért intlek téged, hogi minden szorgalmatossággal uigiáz az Istenre,
 hogi az te szükségednek napián kegielmesen találhassad ötet hozzád.
 Minekokáért tiszteletes Szüz, semminemü történet téged keszületlen ne
 talallion, semmj történendö dolog ne essék, melliet az te gondolatod elö
 ne uegien. uesd szemeid eleiben, miuel hogi nincsen semmj ol'i dolog,
 mel'i meg ne történhessék. Emlékezzél meg minkenkor az iöuendö
 niomorúságokröl, io szerencsés dolgaidban [442] gondolkodgiál felöle
 minemü niomoruságok érhetnek, es miképpen tusakodgiál azokban

iöuendöre. Mindenkor gondolkodgiál elmédben, hagi ualamj külömb ne történniék. Az bölcs ember dolga ideién meg gondolnj az uezedelemnek esetit. Mindenek előb meg gondolua könnyebben esnek. Az uáratot niomoruságok inkább békéuel uiseltetnek. Az mit uélönk, auagi bizonnialis tudónk, hagi el nem kerülhettiük, szenuedgiük békéuel mikor meg történik. Az iöuendö rohanásokat az reá ualó elmelkedés meg rontia. Az ideién ualo meg gondolat meg könnyebbitj az iöuendö nehézségeket. Az elő látás meg lágijtia az nehéz dolgoknak érkezetit. [443] Az uéletlenül érkezet niaualia erősben uér. Nehezen esnek mellieket ember nemis gondolt. Keseruesen esnek azok az dolgok melliekben uéletlen keppen jutónk. Az uéletlen niomoruságok keméniben saniargatnak. Az hertelen niaualia hamar meg ront mindent. Az mire ember reá *nem* gondolt, fölötte igen törődik miáttá. Az tengernek hertelen háboruia nagi remülést indit. Az uéletlenül támadot ellenség gonoszúl háborgat. Minden hertelen ualók nehezbek. Az mj dolgok hertelenséggel történnek, nehezben találkoznak. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, [444] mind az jókra, s'mind az gonoszokra készícsed az te szüedet. Az io szerencsének napián, ne légi el feletkezet az gonosz szerencséről: es az gonosz szerencsének ideién, ne légi el feletkezet az io szerencséről. Légi ébren elméddel, hagi heába ualo gondolatokkal meg nem förtöztessél. Szeressed a szent írásoknak tudomániát, es utálliad az testnek uétkeit.

Szerelmes Néném, hagi ha tellies szüeddel az Istenre uigiász, es ő nékj egész éltedben minden aietatossággal szolgálsz, minden kétség nélkül uele egietemben az meniej uduarban fogsz országolnj. Amen.

[445] Az Okosságrol. LVI. szó.

Szerelmes Néném, halliad az mj Urunk *Jesus Christust*, kj aszt mondgia az Euangeliomban: Legietek okossak mint az kigiók, es egiigiüek mint az galambok. Es Salamon aszt mondgia: Az igazaknak egiigiüése igazgattia őket, es az gonoszoknak csalárdsága el pusztitia őket: az egiigiünek úta az urnak uta, es félelem azoknak kik gonoszt cselekesznek. Az egiigiünek igazsága igazgattia az ő lelkét, es az ő

istentelenségében meg esik az istentelen. Az ár[446]atlan minden szónak hiszen. Az kj kedig meg csallia az igazakat az gonosz úton, az ő ueszedelmében szakad, es az egiigiüek fogiák birnia az ő iauait. Az uérben keuerkedő férfiak giülölik az egiigiü embert: az igazak kedig keresik az ő hasznát. Az szent parasztság csak magának használ, es amenire építj az *Christus*nak Aniaszentegiházát életének érdeméuel, uiszontag annira pusztitia, hofi ha azoknak ellenek *nem* áál, kik az igazságot pusztitiák. Es Szent Hieronimus aszt mondgia: Az Istennek szolgaj es szolgáló leánj közöt *nem* kel keresnj az testnek szépségét, hanem az elmének egiigiüségét. Sem az egiigiü, [447] sem az paraszt ne uéllien azért magától szentséget az ő nieluében, hanem csak tiszta es egiigiü lelkesmeretben. Az két elégtelen dolgok közül, sokkal iob a szent parasztság, hofi sem mint az bünös ékessen szollás, auagi bölcsesség. Jnkáb tiszteletesb a szent parasztság, hofi sem mint a szapora beszédü nieluesség. *Christus*ban szerelmes Néném, hofi ha az mj igiekezetünk egiigiü az Istennél, az ő ítéletiben nem lészen setétes az mj cselekedetünk. Kik az igazság által nem tudnak tiszták lennj, semmiképpen egiigiüségek által ártatlanok nem lehetnek. Az uálasztot szenteknek giülekezete az ő igazságának es egiigiüségének utait, félelemmel [448] kezdj, de szeretettel uégezj. Mert az Isten nem csak a szóknak hanem a szünekis által látóia es szeretj azokat kik szüeknek egiigiüségében szolgálnak nékj. Innét szól az meniej Jegies az lelkj Enekekben, monduán: Egi az én galambom, én tökéletesem: egi az ő anniának, uálasztot az ő szüliéének. Az mj aniánk az Istennek úijonnan szülő malasztia, mellieknél az egi galamb uálasztatik: mert csak azokat uálasztia, kik az egiigiüségben meg maradnak, es az egiességtől el nem uálnak. Mert sokan az hiuek midön az Istenre figielmeznek, midön az *Christushoz* ualo egienlő kiuánsággal egimást táplállíák, midön egi szüek, es egi [449] lelkek léuén, magokat a szeretet által egibe foglallíák, sok tagokból egi testet formálnak, meliben minniáian kik az egiességnek egiigiüségében élnek, egi galambnak tartatnak. Az melliek az embereknél meg uettetenek es meg utálua uadnak, nagi dicsösségben uadnak az Isten előtt. Azért tiszteletes Néném, kériük az mindenható Istent, hofi bocsássa el minekünk a szent Lelket meniországból, kj adgia meg nékünk az galambnak egiigiüségét, es az kigionak okosságát, hofi

egiigiük legiönk az gonoszszágban, es okosak az io cselekedetekben. Mert az kigio rauasz állat, amint oluasnj ualo az aspis kigiórol, ki látúan az báiolót iönnj, [450] egijk fülét az földhöz szoritia, es az masikat farkáual be dugia, hogi ne hallia szauát az báiolónak. Jnnét mondgia az propheta azokról, kik az gonoszban kegetlenek es okossak. Az ö dühösségek ugimond, az kigiónak hasonlatossága szerent uagion, mint a siket aspis kigiónak dühössége, meli az ö füleit bé dugia, hogi az baiolónak, es okossan báioló méreg csinálónak szauokat ne hallia. Köuessed azért teis szerelmes Néném, ennj dologból eszt az kigiót, tudni illik hogi dugd bé az te füleidet, hogi ne halliad az gonosz beszédek. Tiszteletes Szüz, kéried az Istent, hogi az bünösnek olaia ne hizlallia az te feiedet. Micsoda az bü[451]nösnek olaia, hanem az hizelkedőnek dicsérete? Az kigió bé dugia az ö fülét, hogi ne hallia az báiolót, teis hasonlatos képpen rekezd bé füledet, hogi ne halliad az rágalmazót. Okos az aspis kigio, hogi az halálnak szauát ne hallia, hogi annak ereiéuel meg ne hallion: teis azért okos légi, hogi az gonosz szóbeszédék bé nem mennienek füleid által az te lelkedre, hogi meg ne halj annak mérgétől. Azért *Christus*nak Iegiese, meg lásd, hogi *sem* az kigiónak okossága, az galambnak egiigiüsége nélkül; *sem* az galambnak egiigiüsége, az kigiónak okossága nélkül ne találtassék te benned: ugi hogi az galambnak egiigiüségét az gonosznak el táuoztatására, [452] az kigiónak rauaszsága szorgalmaztassa: es az kigiónak okosságát az iónak cselekedetire, az galambnak egiigiüsége mértékellie. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, hét ioszágátis oluassuk lennj az galambnak, mellieket te a szent léleknek malasztia által, magadnak tarthatsz. Giakorta az galamb az uizeknek foliásj mellet ül, hogi látúan iönj az ö'füöt, magát az uizekben el merícse, es meg szabadúllion töle: az buza közül az iob szemeket uálogattia: giakran más galamboknak fiaijt táplállia: orráual nem uág: nincsen epéie: az köfaloknak likaiban rak örömost fészket: sirása uagion az ének helet. Kéried azért tiszteletes Szüz, az Istent nagi aietatosan, hogi [453] adgia néked ezeket galambnak joszágit: tudni illik, hogi te uiszontag a szent írásoknak foliásj mellet üldögéli, es azoknak intésére az ördögnek kj ütését el kerüllied. A szent írásban uálasz magadnak leg iob sententiákat auagi tanuságokat, melliekből magadat táplálliad, es éleszszed. Tápláld az idegen fiakot, az az, az Istentől el

idegenedet embereket, io szóddal es példáiddal az Istenhez uiszsza térics. Orroddal ne uágij, auagi ne orrol'i, az az, felebatátodnak gonoszt ne cselekedgiel, se gonoszt ne mondgi. Ne legien epéd, az az, nem uiselj magadban haragot. Az köszikláknak likaiban csinálliad fészket, ugimint az te remenségedet. Sirásod legien az ének helet, az az, [454] hoga miképpen az uilági emberek örülnek az uilági énekekben, azonképpen te örül'i a sirásban es lelkj szomorúságban. Azért tiszteletes Néném, amint feliül meg montam tenéked, meg kel tenéked egiaránt értened, es egietemben el kerülnöd az ellenségnek leselkedésit minden szorgalmatossággal. Vgi kel néked életednek ártatlansága által egiigiünek lenned, hoga mindaz által életednek egiigiüséguel okosnak kel lenned. Az kj az okosságot egiigiüséggel nem elégijti, az, amint mondgia az propheta, meg csalatot galamb, kinek nincsen szíue. De azért mondatik galambnak, miuel hoga egiigiü: azért kedig nincsen szíue, miuel hoga nincsen okossága. [455] Mégis szerelmes Néném, intlek téged, hoga az te szíuedben szerez méltó lako helt az *Christus*nak, hoga ő az Atiáual es a Szent Lélekkel el iöüén, méltóztassék te nálad maradást szereznj magának az te szíuednek házában. Amen.

Hoga az uilági aszszoniállatok el táuoztassanak. LVII. szó.

Fússad szerelmes Néném, az uilági aszszoniállatoknak társaságát. Az uilági aszszoniok, kik te ueled egi professioban, auagi hituözésben nincsenek, ne iárullianak az te társaságodhoz: mert amit ezek szeretnek, aszt [456] hirdetik tenéked. Jme amit keduelnek, néked mondgiák. Azért el kel táuoztatnod az uilági aszszoniállatoknak társaságát, miuel hoga ők az uilágot szeretik, es uilági dolgokrol beszélnek: földieket szeretnek, azért földieket hirdetnek néked: el mulandokat kiuánnak, es azért az te füleidben el mulandokat mutogatnak. Mert igi uagion meg irua: Kikj mind aszt dicsérj azmit szeret. Es azért az uilági aszszoniállat az uilágot dicsérj, miuel hoga az uilágot szeretj: mert bizonnial hoga ha meniej dolgokat szeretne, azokat dicsérné. Kétség nélkül hoga ha menieieket keduelne, meniejeketis iauallana, [457] menieieket hirlelne: hoga ha örökké ualokban uolna az ő kiuánsága, nékedis örökké ualókat

tanácslana. Es azért intlek tégedet io Néném, hogi az uilagi aszszoniállatoknak társaságát üzd kj töled. Miért? mert meg uezstik az io erkölcsöt az gonosz es feslet beszédek. Mit miuel az férfinak felesége az *Christus*nak legieséuel? Auagi mit miuel az meniecske az Istennek iedzet szüzzel? Mi dolga uagion az uilági aszszonnak az *Christus* legieséuel? Mj dolga uagion az uilági aszszoniállatnak az szent Apácszaaszszonnia? Auagi mj közj uagion az uilág szerető aszszonnak azzal kj az uilágot el hatta? Mj közj uagion az [458] férnek adot személfinek az *Christus*nak szerelmes leániáual? De mit miuel az, kj fériet szeret, azzal, kj az *Christust* szeretj? Az meli aszszoniállat az te uégezésedet *nem* tartia, miért iö az te társaságodban? Az uilági aszszoniállatnak kj az te öltözetedet *nem* uiselj, mi iárása uagion te hozzád? Az uilági aszszoniállat mit miuel te ueled, kj az *Christus*nak igáiát ueled egetemben *nem* hordozza? Az aszszoniállat, kj te ueled az *Christus*nak igáiában niakát bé *nem* eresztette, mire iáru az te ueled ualo beszédre? *Nem* egiarániú, *nem* hasonlo öltözetből, *sem* az indulatból. Es amint különböz öltözetből, szintén ugij akaratból. [459] Az uilági aszszoniállat a Sáhánnak orgonáia: kj aszt éneklí tenéked miuel az uilágnak édesgetését benned meg indícsa, es az ördögnek utait mutogassa. Es amint oluassuk, hogi az tengerj sirénának fél fölső része ollian mint ualamj szép tekéntetes szüz leánj, az másik fél also része kedig mind uégig ollian mint az hal. A sirénának szép leánj feie uagion, es álso fele halban uégeződik. Nagi fel szoual szép édesen énekel, es sok notákkal es nagi giöniörüséggel édesgetj szauát: de az ö édes éneklése által *giakran* meg csallia az tengeren iárokat, es uezsedelemben uiszj. Az tengeren euező haiósok halliak *giakorta* a sirenáknak édes szauokat, es azoknak szép szauok, es giöniörüséges [460] éneklések által meg csalattatnak, es halálra ualo uezsedelemben uettetnek. Miképpen a siréna édes énekiuel meg csallia az tengeren euezöket, *nem* különbben az uilági aszszoniállat, az ö hizelkedő beszédjuel meg csallia az *Christus*nak szolgait. Es miképpen a siréna giöniörköttető éneklése által az tengeren euezöket igaz utokból kj szokta téríteni, es uezsedelemben keríteni, ugi az uilági aszszonjállat, az ö szép de álnok szaua által, az Istennek szolgáltókat szent igiekezetekből el szokta fordítanj, es lelkeknek uezsedelmében eitenj. Minekokáért *Christus*ban nékem szerelmes

Néném, fussad a [461] sirénák énekét, hoga midön ez uilági giöniörüségeket giöniörködöl halgatnj, kj ne téritessél az igaz útból. Mert micsodák az uilági aszszoniállatoknak szauok, hanem sirénáknak énekj? Kerüld el tehát a siréna *enekit*, es az gonoszra intő aszszoniállatnak mérges nieluétöl, haics el az te füleidet. Vgi táuoztasd az uilági aszszoniállatnak beszédit, mint szinten az kigiönak sziszegésit. Iól meg lásd, hoga miképpen az kigio meg csalá az aszszoniállatot paradicsomban: azonképpen tégedis meg nem csallion az gonoszúl intő aszszoniállatnak mérges nielue az Clastromban. Meg lásd, hoga az hiuságos es nielues aszszonjállat ne öntcse füleidben az [462] örök halálnak mérget. Reá gondolj' hoga az Halál bé ne mennien az te ablakidon, az az, szemeiden auagi füleiden, az te lelkedre. Tiszteletes Néném, ha midön ol'i aszszoniállatot látsz, kj az te életednek modgiától különböz, föld bé szüedet az hitnek paizzáual, es az ellen a szent keresztnek giözedelmes ieléuel iegiezd meg az te homlokodot. Tiszteletes Néném, csak abból engedek tenéked beszélgetést az uilági aszszonjállattal, hoga incsed ötet szent intésiddel meg utálnj az uilágot, el hadni asztot, es tiszta istenj szolgálatra az Clastromban iönnj. Csak abból adok tenéked szabadságot az uilági asz[463]szonniál beszélgetnj, hoga tanicsad ötet meg utálnj az földj dolgokat es menieieket szeretnj, es kj mennj az uilágból es Istennek szolgálj. Megint hoga az te szent beszédid által az el mulandókat meg uesse, es örökké ualókat kiuánnion. Szerelmes Néném, hoga ha ugi cselekeszel, amint meg montam tenéked, mind ez uilágon meg oltalmazod magadot az gonosztól, es mind az más uilágon szép dicsösséges Coronát uészesz az úr Istentől. Amen.

Hoga ne keduellie a Szüz az férfiakkal ualo niáiaszkodást. LVIII. szó.

[464] Szerelmes Néném, hoga ha il'i szorgalmatosan el táuoztatod az aszszoniállatokat, mennél inkább el kel táuoztatnod az féfiakat? Es hoga ha il'i szorgalmatossággal el kerüld az aszszoniállatoknak társaságát, mennél inkább el kel kerülnöd az férfiaknak társaságát? Es ha oli nagi gondal meg uonszod magadat az aszszoniállatoknak ueled ualo beszélgetésektől, mennél inkább meg kel magadot oltalmaznod az

férfiaknak csalárdságától? Es hogi ha oli igen el fordítod füleidet az
 aszszoniállatoknak nieluességétől, menniuel inkább el kel azokat
 fordítanod az férfiaknak csalárd beszéditől? *Christus*ban nékem
 szerel[465]mes Néném, intlek téged, hogi noha bár szent legjen az férfi,
 de mind azon által ne legien te ueled *semmj* társasága. Bár szent es igaz
 legienis, de ne legien te ueled, *semmj* o'li barátsága. Ha szintén
 szerzetesis, de ne legien te ueled *semmj* köz dolga. Ha szintén io
 emberis, de ne legien te ueled szüntelen egiüt ualo élete, auagi lakása.
 Miért? Azért, hogi az bizuást ualo látogatásnak nagi barátságáual el ne
 ueszsen mind kettőtöknek tisztasága. Hogi az látásnak giakorlása által
 mind kettőtöknek tisztessége meg ne kissebbedgiék. Hogi az szüntelen
 ualo látással, mind kettőnek szerzetessége meg ne gialáztassék. Hogi az
 látásnak szokása által mind kettőnek személie tisztességében meg ne
 sértessék. Ki esik az [466] Istennek szeretetiből, az kj okot ád az bünre.
 Ki esik az atiafiuj szeretetbőlis, az kj okot ád az gonosz cselekedetre:
 mert ha szintén *semmj* gonoszt nem miuelis cselekedete által, de az
 gonosz uélekedést táplállia. Az giakorlás által giakran uétkszik az
 ember. Giakorta az barátság meg giözi azokat, kiket az uétek meg *nem*
 giözhetet. Giakorta az bünre ualo ok, meg haitotta es megis haitia az
 akaratot. Kiket az kiuánság meg *nem* giözhetet, az giakorlás meg giöjz.
 Az férfinak es leániaszszonnak egiütt ualo társasága meg indítia az
 testnek giarloságát, meliben születönk. Es az testnek természet szerint
 ualo lánigia meg giúl, hogi ha az mj nem szabad aszt illetj. Az férfi [467]
 es az aszszoniállat külömbek egimástól az természet által: kik hogi ha
 egiütt lésznek, ha szintén nem uétkeznekis, mind az által egimáshoz ualo
 szokással, gonosz hírt szereznek. Kicsoda kötözi kebelében az tüzet, es
 meg *nem* égetj magát? Az tűz, es pozdoria egiüé tétetuén lángot
 neuelnék: noha külömbek, de ha egimáshoz heliheztenek, kétség nélkül
 lángot uetnek: azonképpen az férfi es aszszoniállat, ha egiütt laknak, ha
 szintén gonoszt *nem* cselekesznekis, mind az által egimás között ualo
 szüntelenségekkel gonosz hírt neuelnék, es egiebeknek okot adnak
 magok felöl a zugolódásra. A szerzetes férfi, es az apácsza aszszonj,
 hogi ha mértéktelen egimáshoz szoknak, egiebeknek [468] adnak helt
 felölök zugolódnj. Az férfiunak es az aszszoniállatnak állapattia
 külömbözö, es azért hogi ha egiüé foglaltatnak, leg ottan onnét bünre

ualo ok támad. Mit téssen azért együtt az tűz és az pozdoria? Miért heliheztesz ember kebelében az kigiót? Mire heliheztesz az tűz az ruha közé? Az aszszoniállat, kj az Istennek tisztaságot fogadot, miért tart társaságot az férfiak? Az aszszoniállat, kj az Istenért meg útálta az uilágot, miért szeretj az ferfinak barátságát? Mi uégre keduellj az férfiaknak ielen uoltát, kj az *Christussal* bé kiuánkozik mennj az meniej ágiasházban? Miért keresj halgatnj az Istennek iedzet leánzó az férfiaknak hizelkedő beszédit? [469] Az kj az uilágban férfit nem akart esmérnj, immár az Clastromban heliheztesz, miért kiuánnia látnj az embereknek személieket? Azért *Christusban* nékem szerelmes Néném, hogi ha bátorságos akarsz lennj az paráznaságtól, légi mind elméddel és testeddel táuoza az férfinak társaságától. hogi ha az *Christusnak* szeretetiért tökéletesen meg akarod tartanj az tisztaságot, táuozzál az férfinak társaságától. Hogi ha te az kigio mellett heliezteted magadat, bizon nem lész sok ideig bátorságban. Az tűz mellett üluén, ha szintén uas természetü uolnális, de ualamikor meg oluadsz. Veszedelem mellett léuén, nem maradsz [470] sokaig séretlen, auagi bátorságos. Halliad azért nékem szerelmes Néném, io tanácsomnak szauát: Ne tudgiák az férfiak az te neuedet, orcszádat ne lássák; személiedet ne esmériék, ha szintén neuedet halliákis. Halliad tiszteletes Szüz, Szent Pál Apostol mondásátis: Jo bizonságunknak kel ugimond, lennj azoktólis kik kiüül ualók; Belöl azért io életet kel uiselnönk mi magunkért, io hirünket kedig egiebekért. Tiszteletes Néném, hogi ha az Istenért ez földön el táuoztatod az férfiaknak társaságát, részed léssen az Isten által az Angialoknak társaságában *meniországbán*. Amen.

[471] Hogi a Szüz fussa az Jffiaknak társaságát. LIX. szó.

En szerelmes Néném, hogi ha az felüül meg mondot tanulság szerént, igi kel még a szent emberekis táuoztatnj, hogi egimáshoz ualo társaságnak giakorlásából, el ne uezszen mind az kettőnek szentsége: mennél inkább táuoztatnj kel az iffiakat, kik az idő szerént ualo életnek setétes utait köuetik és azt amiben giöniörködnek? És ha il'i nagi gondal a szent embereknekis [472] giakorlásától futnod kel, mennel inkább az iffiaktól,

kik az uilágnak kiuánságát köüetik? Azért uét az ördög a szerzetes aszszoniállatnak szeme eleiben iffiakat, hogi az kiknek képeket láttia nappal, arról gondolkodgiék étcszaka: es hogi annak látása szüntelen úijonnan elő forogion elméiében. Jgi löüödik bé az ördög nyila a szemeknek aitaíjn mind az lélekig. Innét mondgia az prophéta: Bé szállot ugimond, az halál az tj ablaktokon, bé ment az tj házatokban. Bé nem megien az ördög nijla az elmének belső részére, hanem csak az testnek érzékenségi által. *Christus*ban nékem szerelmes Néném, szeretnj ualók ugián az férfiak Isten szerént, de [473] ugi hogi töled legienek el uálua. Szeretnj kel az io férfiakot, de nem ottben, hanem kiüül. szeretnők kel az io embereket lelkünkben, de *nem* az házunkban. Szeressed az embereket elmédben, de táuul. Szeretnj ualók az io férfiak, miuel hogi az Istennek teremtet állatj, de ugi hogi az keresztiénj szeretet az ház kiüül uigiázzon. Szeretnj kel az io férfiakat, nem testj szépségekért, de miuel hogi az teremptőnek alkománj. Megént intlek téged tiszteletes Néném, hogi soha egiedül ne szól'i egi férfiual. Senkj az férfiak közül magán ueled ne szöllion: te se szól'i ualakiuel két auagi három bizonságod kiüül. Mert nem méltó, hogi az *Christus*nak méltóságos Iegiese egiedül szollion egiedül ualo férfiual, hanem [474] mellette léuén mestere, es mikor uallást téssen büneiről az gionásban. Az meli Apácsza aszszonj egiedül kiuán szólnj az férfiual, az bolondság uralkodik annak elméiében. Halliad azért én io Szeretöm, hogi ha tökéletesen tisztaságot akarsz tartanj az *Christus*nak szeretetiért, tauul légi az férfinak társaságától. Hogi ha ez uilágon tökéletesen az *Christus*nak keduéért meg utállod az férfiakkal ualo társaságot, minden kétség nélkül uéle uralkodol meniországbán. Amen.

Hogi a Szüz, ne legien gonosz emberekkel. LX. szó.

Halliad tiszteletes Néném, az [475] Bölcsnek imez mondását: Édes fiam, hogi ha hitegetnek tégedet édesgetésekkel az bünösök, ne engedgi nekik: ne köuessed az hamis embert, se az ő utát. Menniel az hamis ember előtt; es békeséged léssen. Jgaz emberek legienek az te társaid, az isteni félelemben legien az te dicsösséged. Valameli embert esmérsz isten

félőnek lennj, az legien tenéked barátod. Az gonosz emberekkel ne légi egi társaságban. Aszt mondgia Szent Ambrus: A szent embereknek élete, egiebeknekis példáiul kel lennj az io életre. Mert az kj szent embernek társaságában uálik, annak társaságából io beszédnek szokását uészj, es io cselekedetnek példáiát, hogi az ö elméie naprol napra giulladozzon az [476] Istennek szeretetiben. Nem igen dicséretes az kj az iokkal io, de bizon az inkább dicséretes, a kj io az gonoszokkal. Bizon dicséretes az ember, kj io az gonoszoknak társaságában. Amint az niluán meg fedhető, az kj gonosz az iok között: hasonlatos képpen az méltó dicséretre, az kj io az gonoszok közöttis. Eletnek igiéj, az Istenfélő embereknek igéij: es lelkj egészség azoknak, kik azokat köuetik es szeretik. Miképpen az Nap fel keluén kj üzi az homálioságot, ugi a szentek tanulsága kj üzj az mj elménkből az uéteknek setéségit. Azért mondgia Szent Daudi propheta: A szentel ugimond, szent léssesz, es az gonoszra fordultal, tei egietemben [477] el fordúlsz. Minekokáért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, hogi ha iól akarsz élnj, táuoztassad az gonoszoknak társaságát. Kerüld el az gonoszokat, táuoztasd el az hamissakat, meg oijad magad az tökéletlenektől, utálliad az heuolkodo rest embereknek társaságát. Fussad táuoztatuán az embereknek seregit, de kiuálképpen az idökorubeliének, kik hailandók az uétekre: neis elegicsed magadat álhatatlan személiekhez, se ne adgiad magadat hiuságos embereknek társaságában: hanem iokhoz foglalliad magadat, az ioknak kiuánniad társaságát, az ioknak keressed barátságát, a szent életüekhez meg uálhatatlanul ragasz[478]kodgiál. Ha társa léssesz niáiaságoknak, léssesz ioszágos erkölcsöknekis. Az kj az bölcsekkel egiüt iár, bölcs léssen: az kj az bolondokkal megien, bolond az. mert hasonló hasonlóknak szokot társa lennj. Veszedelmes dolog az gonosz emberekkel egiüt élnj: igen ártalmas az gonosz, feslet erkölcsi emberekkel életünket közlenj. Job az gonoszoknak giülöségét szenuednj, hogi sem mint társaságát tartanj. Amint hogi sok iokkal bir a szenteknek közönséges élete: azonképpen sok gonoszságokat hoz az gonoszoknak társasága. Mert az kj illetj az tisztátalant, meg förtösztetik. Az kj illetj az dögöt, meg dögösödik. Azert tiszteletes Néném, hogi ha örömost halgatod az én szomat, es [479] aszt cselekedettelis bé töltöd, az Istennek uálasztot hiuej közé számláltatol.

Hogi ne uegien a Szüz aiándekokat, auagi leueleket titkon. LXI. szó.

Szerelmes Néném, halliad mit mondok: Az *Christus* szolgáló leánia, kj alattomban leueleket auagi aiándékokat uészen, meg törj uéle az ő rend tartását. Nagi gonoszt cselekeszik, es nagi bünt téssen, hogi ha az emberektől leuelet uészen, auagi ualamj egiébféle aiándékot, miuel hogi törj azzal az ő rendit. Jgen [480] nagi gonoszt miuel, kj időszerént ualo aiándekokért, meg szegi az ő rendit. A szent Apácszaaszsonj kj az *Christussal* bé kiuán mennj amaz dicsösséges meniekezöben, *nem* illik hogi ő az embereknek keszkenöcskéket adgion, füsöket, térd kötöket, auagi tiüköröket, auagi mel'ire ualókat. Az kj az *Christust* égő lámpással uária, *nem* kel annak az emberektől uilági aiándékokat uennj, ugimint füsöket, tiüköröket, es egieb efféléket. Az kj az *Christusnak* szeretetiért uélum alat uagion, auagi bé fédelesztetet, *nem* kel barátitol hiuságos aiándékokat uennj. Az kj az Istenért szentelt uélumot uett feiére, igen uétkezik hogi ha az emberektől uilági aiándékokat [481] uészen. A szent Apácsza aszsonj, az kj effélekben giöniörködik, nagi hiusággal csallattatik meg, es paráznaságnak ielét mutatitia. Azért mondgia Szent Hieronimus: Nincsen uigmond, a szent szeretetnek édes leuele, *sem* keszkenöcskéij, *sem* egiéb giakor aiándékj. Mint ha aszt mondaná: Hogi ha az apácsza aszszonnak elméiében szent szeretet uolna, *nem* uenne az emberektől hiuságos es fölöttéb ualo aiándekokat. Az tiszta es szerzetes elme *nem* kiuán uilági barátitol aiándékokat uennj, *hanem* az *Christustol*, kinek szeretetiért minden uilági dolgokat meg utál: es egiedül csak attul kel jokat kiuánnj, a kiuel reménlj örömit az menieknek országában. Az tiszta leánj aszsonj *nem* keres földj aiándé[482]kokat, *hanem* menieieket. Mennel inkább az ember giöniörködik az földj aiándékokban, annál meszszeb táuozik az Istennek szeretetitol. Hogi ha az Apácsza aszszoniok aszt cselekeszik az Clastromban, amit az uilági aszszoniok szoktak cselekednj az uilágban, elég uétkesek az Isten elöt, es ígi az uilágiak es apácszák közöt nincsen *semmj* külömbség. Hogi ha azért azok közöt, kik Clastromban uadnak, es azok közöt kik az uilágban laknak, *semmi* uálasztás nincsen: tahát a szerzetes es uilági aszszoniok közöttis nincsen *semmj* külömbözés. Ha azért az apácsza aszszoniok giöniörköttető aiándekokat adnak az ő kedues emberinek, amint szoktak

cselekednj az tisztátalan aszszoniok, hol uagion az tisztesség, hol [483] uagion a szerzetes élet, hón a szüzesség, hón a tisztaság, hón a szentség? Ha az apácsza aszszoniok, kiknek az io cselekedetek által kellett uolna kedueskednie az Istennek, ök az ö szeretöiöknek kedueskednek az gonoszban, parázna aiándékokkal, hol uagion a szemérmetesség, hol uagion az maga meg tartoztatás, hol uagion szent rendinek meg böcsüllése, hol uagion az leánj aszszonnak tiszta, szemérmetes maga uiselése? Azonképpen hogi ha az Apácsza aszszoniok többet akarnak kedueskednj az embereknek ez uilágon, hogi sem mint az Jesus *Christus*nak, örökké ualo királinak meniországba, hol uagion a szent szerzetnek meg tartása, hol uagion az ö rendinek keménj ereie, hol uagion az elmélkedésnek geriedése, [484] hol uagion az elmének uilágossága, hol a sziünek töredelmessége, hol az imádságnak szorgalmatossága, hol uagion a sziüböl származot kegies siránkozás, hol uagion az apácsza öltözetnek szent iele? Ha az apácszaaszszoniok uilági aiándékokban öruendeznek, amint szoktanak az uilági emberek, hol uagion az uilágnak meg utállása, hol az pokolnak félelme, hol az iöuendő utolsó ítéletnek emlekezete, hol az örökké ualo égésnek meg emlekezése, hol az Istennek szeretete? Hogi ha azért az apácszaaszszoniok, hiuságnak aiándékit kiuánniák uennj az emberektől, hogi uagion az dolog? hol uagion bünökről ualo emlekezetek, hol uagion szemeknek köniuezése, hol uagion uétkeknek esme[485]retsége? Mind semminek tartatik, meg utáltatik, meg uettetik; ezeket ingien meg sem gondolliák az erkölcstelenek. Bizon dolog hogi az meli apácsza aszszonj az emberektől ualamit uészen alattomban, amiben giöniörködgiék, az az ö rendit meg uetj. Az kj inkább örül az ö szeretö barátinak aiándékiban, hogi sem mint az ö Rendinek törüéniben, meg szegöie fogadásának. Effélekről mondgia az propheta: Az ö iob kezek meg tölt aiándékokkal. mintha aszt mondaná: Noha ioknak láttatnak az ö cselekedetek, de inkább örülnek az aiándékokban, hogi sem mint az io cselekedetekben. Inkáb akarnak az emberektől uennj aiándékokat, hogi sem mint az *Christust*ol [486] örökké ualo iokat. Az meli apácszaaszszoni tökéletesen szeretj az *Christust*, nem uészen az emberektől giöniörköttető es szüksége fölöt ualo aiándékokat, miuel hogi minden aiándékoknál fellieb tartia az *Christust*. Nem heába mondatik az Aniaszentegiháznak az lelkj szent

Enekeknek köniuében: szépek az te szemhijaid mint az gerlicsének. Hasonlitatik az Aniaszentegiház az gérlicséhez, azonképpen minden kegies lélek: miuel hofi az *Christust* tökélletesen szeretj, es semmit előb nem uét az ő szeretetinek. Az gerlicsze, minek utána ualamiképpen az ő társát el uesttette, soha touáb mást felette *nem* keres, mert parázna szeretetet *nem* uészen hozzá. Azonképpen az apácsza aszszonj kj az *Christust* tökélletesen sze[487]retj, touáb parázna szerelmet hozzá *nem* fogad, az az, touáb az gonoszban *nem* szeretj az embereket. Az mel'i szerzetes leánzo inkább szeretj az embert, hofi sem mint az *Christust*, *nem* tiszta, hanem parázna; mert meg utállia az *Christust*, az kinek uolt el iégiezue. A szerzetes leánzo, mikor elsőben az Clastromban iő, az *Christust* fogadgia Iegieseue: az után kedig ha az embert test szerént fellieb szeretj az *Christus*nál, paraználkodik: ha szintén testében nemis, de elméiében *immár* parázna; az *Christus*nak imez mondása szerént: Az kj meg nézj az aszszoniállatot ötet meg kiuánuán, *immár* buiálkodot sziuében: hasonlatos képpen buiálkodik az aszszoniállatis az férfiual, hofi ha ötet sziuében meg kiuánnia, auagi ha test szerént [488] szeretj. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, intlek téged, hofi az *Christust*, az te Iegiesedet, mindeneknek fölötte szeressed, es csak ő töle kiuánj aiándékokat uennj. Kérlek teged, hofi mindeneknek fölötte keduellied az *Jesus Christust*, az te Iegiesedet, es az ő szeretetiért ne uegied az uilági aiándékokat. Kétség nélkül az kj ez uilági aiándékokat kiuán, az menieieket *nem* reménlj. Az aiándékok meg uakitiák az bölcseknek szemeket, es meg uáltoztattiák az igazaknak szauokat. Bizoni ha az aiándékok meg uakitiák szemeket az bölcseknek, annibólis meg uakitiák hofi ne nézze az Isten szent malasztia által az ollian szerzetes embereknek elméieket. [489] Hofi ha (amint igaz dolog) meg uakitiák az aiándékok az bölcseknek szemeit; azonképpen az Isten szolgainak szemeijtis, hofi ne láttassék az *Christus*, meg háboritiák. Azért mondgia Szent Isidorus: *Nem* nézhet ugimond, magossan az elmének szeme, melliet bé fog az por: mintha niluábban aszt mondaná, *Nem* nézhetj tökélletesen az meniejj dolgokat az elmének szeme, melliet bé fogot az kiuánságnak pora. *Nem* lehet szabados az Isten szolgálaiának elméie az istenj elmélkedésre, hofi ha mégis ez földj kiuánságokkal homálisosodik. Hofi ha még az apácsza aszszonnak elméie uilági aiándékokban

giöniörködik, tökéletesen nem nézj elmé[490]iében az meniej dolgokat. Hogi ha aiándékokat uéuén, auagi ö uiszontag aiándékozuán az embereknek kiuán kedueskednj, tökéletesen az Istent *nem* szeretj. Mert az Istenis útállia azokat, az kik eféle hiuságokban kedueskedni kiuánnak. Innét mondgia Szent Daudid propheta: Meg szaggiattia az Isten azoknak tetemeket, kik az embereknek kedueskednek, szégment uallottanak, mert az Isten utálta meg őket. Kérlek téged *Christus*ban tiszteletes Nénem, azonnis, hogi halgasd meg aiétatosan Esaiás prophétának mondását: Az kj az ö kezeit minden aiándékoktól kj rázza, az magosságokban lészen lakása, es a szen[491]teknek királlíát látnj fogiák az ö szemej szép dicsösségében. mintha aszt mondaná: Az kj az Istennek keduéért az ö kezeit minden aiándéktól kj rázza az meniorszáiban lészen helie, es az szenteknek királlíát, az ö dicsösségében látnj fogia. Az kj az Isten szeretetinek keduéért, nem uészen az emberektől hiuságos es nem kellendő aiándékokat, az Istent az ö dicsösségében látnj fogia, es mind az meniej szentekkel ö szent fölségének szépségében örökké fog giöniörködni. Azért *Christus*ban szerelmes Nénem, kérlek téged, hogi fogadgiad ennek a szent [492] prophétának tanácsát, es rázd kj az te kezeidet minden aiándéktól. Hogi ha te az magosságokban akarsz lakoznj, rázd kj mégis mondom, minden hiuságos es kelleetlen aiándéktól az te kezeidet. Es mégis intlek téged az Istennek malasztia által, hogi igiekezzél köuetnj asztot, kj aszt mondgia a soltárban: En ugimond, igazsággal meg ielenek az te szined előtt: meg elégszem mikor meg ielenik az te dicsösséged. Amen.

Hogi a Szüz aiétatosan meg adgia amit az Istennek fogadot. LXII. szó.

[493] Jol meg gondold szerelmes Nénem, mit fogadtál, es mit fogadsz az Istennek, es add meg magadat ö nékj, fogadd magadat tisztán es éppen az Istennek, es ad meg nékj: Magadat büneidről uádolliad: az Istent az ö io tételiből dicséried. Semmj iót magadnak ne tulaidonics: ha mj ioual uagi, mondgiad miuel hogi mindeneket ö töle uettél. Valliad ötet irgalmasnak, te magadat bünösnek: ötet igaznak magadat hamisnak. Kérlek szerelmes Nénem, hogi mondgiad az prophetáual egietemben: Bé

megiek az te házadban, az az, a Clastromban: áldoza[494]tokkal, az az, töredelmességnek lelkéuel: meg adom tenéked az én fogadásimat, az az, magamat egészen áldozom tenéked szüemnek óltárán, kit néked fogadtam. Szükség azért hogi az kj iduösségét kiuánnia, az mj iokat fogadot az Istennek, minden aietatossággal megis adgia. Valakj az örökké ualo örömmek boldogságára kiuánkozik jutnj, szükség, hogi igiekezzék bé telliesitenj io fogadásit: amint mondgia az propheta: Fogadgiatok fogadást, es adgiátok meg az tj uratok Istenteknek. mintha aszt mondaná: Ti magatokat fogadgiátok, es adgiátok meg: mert szükség hogi az kj mit [495] fogadot, aszt megis adgia: miuel hogi fogadása által adóssá es kötelelessé tette ő magát. Es iob uolna nem fogadnj, hogi sem mint az fogadás után, az fogadot iokat bé nem telliesitenj. Vadnak kedig némeli fogadások, melliek minden keresztiéneknek közösök, nemelliek uiszontag magán ualo képpen bizonyos szemeliekre tartozandók. Az közönséges fogadások azok, mellieket az keresztségben fogadtónk. tudni illik, hogi ne uétkeznénk, es hogi az ördögnek es az ő cselekedetinek ellene mondanánk. Az magán ualo fogadások kedig arra néznek, mi[496]dön ualakj magát fogadta, es kötelezte Baráttá lennj, auagi Apáczsáuá, auagi Canonicussá, auagi Remetéué, auagi ualamjre egiébre. Hogi ha az a kj mit fogadot, meg nem adgia az Istennek, nem iduözülhet. Miért? mert a kj az Istennek fogadta, hogi uálasztot rendj szerént iol élne, ha az ő rendinek törüénit io cselekedetekkel bé nem telliesitij, nem iduözülhet. Valakj mj iót az Istennek ígért, es aszt bé telliesitenj el hadgia: ő sem iuthat azoknak az ioknak örökségére, mellieket az Isten ígért es fogadot. Az kj az Istennek nem akaria meg [497] adnj az mj iokat nekj fogadot: miképpen akaria az Istentől el uennj az iokat, mellieket az Isten fogadot nékj? Miképpen akaria az meniej aiándékokat uennj az Istentől, akj az Istennek nem akaria meg adnj amit nékj fogadot? auagi miképpen uárhat az Istentől meniej aiándékokat, kj az Istennek tett fogadásit bé telliesitenj mulattia? mert nem hiüü, hanem hitetlen, es hite szegett. Az hitetlenekkel el kárhozik az, kj az Istennek tett fogadásit bé nem telliesitj: Az hitetlenek közöt el uész az, kj az ő fogadását iokban nem uégezj. Azért *Christus*ban [498] nékem szerelmes Néném, intlek téged, tarcs meg az mj iot az Istennek fogadtál. Ne légi köniü a szokban, es nehéz az cselekedetekben. Az Isten elöt ualamit

cselekednj, könnyen ne fogadgiad: erödnek meg gondolása nélkül semmit uakmerő képpen ne cselekedgiél. Amit meg nem cselekedhetel, ne fogadgiad. Viszontag igen uétkes léssesz az Istennek színe előtt, hogi ha meg nem tartod az mi iót fogadtál. Az kik az ő fogadásokat uéghez nem uiszik, kedue kiüül uadnak az Istennek. Az hitetlenek közé fog[499]nak számláltatnj, kik amit fogadtanak, bé nem telliesítették. Mert iob nem fogadnj, hogi sem mint az fogadásnak hitit meg nem tartanj. De mind az által tiszteletes Nénem, meg szegied az gonosz fogadásokra lett hitet: az rút fogadásban meg uáltoztasd szándekodat. Ha mj gonoszt fogadtál, meg ne cselekedgied. amit gonoszul fogadtál, soha bé ne telliesicsed. Istentelen fogadás az, meli gonoszsággal telliesitetik bé. No azért *Christus*nak Iegiese, amint immár meg montam tenéked, hogi ha minden aietatossággal meg adod az [500] Istennek az mj iokat nékj fogadtál, teis uiszontag el uészed ő töle az örökké ualo iokat, mellieket ő teneked fogadot. Amen.

Hogi a Szüz aszt mindenkor meg gondollia,
mj uégre iött az Clastromban. LXIII. szó.

Szerelmes Nénem, tudgiad mi állat légi: esmérđ meg magadat: iusson eszedben miért születél: gondold meg [501] miért iöttél ez uilágra, mi uégre nemzettettél: mi okkal teremttél. mj dologra lettél ez uilágra. Emlékezzél meg az te állapotodról, tarcs meg az te természetednek rendit. Légi az a mj elsöben lettél. Ollian légi amint az Isten tégedet teremtet: amint az teremptő téged rendelt ollian légi. Tarcs modot minden dolgokban, minden dologban mértékletességet tarcs. Semmit ne cselekedgiél mértéklés nélkül: sem aláb ne cselekedgiél ualamit, se felettéb; sem többet annál amint kel sem keuesbet. Még az io dolgokbannis nem kel ualami mér[502]téktelenségnek lennj. Minden közepszerü dolgok hasznosok, es az ő modgiokban tökéletesek: amik mértékletességgel léznek, egésségre ualók. Az jo eszközökis kedig, melliekkal ember mértéktelen él, ártalmasokká uálnak. Mert minden felettéb ualo uétekben számláltatik. Mindeneket mértékletesen cselekednj, okosság, hogi gonoszt ne tégi az ióból. Szerelmes Nénem,

asztis iol meg tekéncsed mi legien minden időnek alkalmas. Elsőben lássad mit kellessék cselekedned, holot, es mikor, miképpen es menj ideig cselekedgied. Okosságodnak uálasztása által esmérd meg az dolgoknak okait. Amiket cselekeszel, mindeneket nagi szorgalmatossággal meg uálaszszad. Szorgalmatosan meg gondold, [503] miképpen az iót el kezdgied, es uéghez uigied. Tarcs okos uálasztást minden dolgodban. Hogi ha iol meg uálasztod az te dolgodat, ieles io es igaz lészesz. Valami iót cselekeszel, okos uálasztással, ioszágos dolog lészen; amit kedig anékül miuelsz, uétek lészen. Mert az oktan erő uétek gianant tartatik. Az okosság nélkül ualo io uétek helet uagion. Az gonosz szokás által sok dolgok meg ueztenek, es elis merültenek. Sok dolgok nem illendő képpen gonosz szokásra uáltanak az tizta erkölcsök ellen. Engedgien azért efféle szokás az méltóságnak. Az töruénj es okosság giözzék meg az gonosz szokást. Tiszteletes Szüz, intlek téged, hogi tarcs erős hitet [504] szüedben, iduösségnek sisakiát feiedben, a szent keresztnek ielét homlokodon, igazságnak igeiét száiadban, io akaratot elmédben, félelmet, es Istennek es felebarátodnak igaz szeretetit melliedben, tisztaságnak öuedzőiét testedben, tisztességet cselekedettedben, iozanságot szokásodban es io uoltodban, alázatosságot io szerencsédben, békeséget az háboruságban, egiigiüséget niáiasságodban, bizonios reménséget az teremptőben, es az örök életnek szeretetit, es az io cselekedetekben mind uégig ualo álhatatosságot. Amen.

[505] Hogi a Szüz, ne keressen az Embereknek kedueskednj,
az ő orcszájának szépségéuel. LXIV. szó.

Táuoztassuk el szerelmes Néném, az ártalmas szépséget, hogi minden gonoszságnak fakadásj onnét ne ágazzanak. Az kj az testnek szépségét szeretj, magát csallia meg. Miért? mert csalárd az testnek szépsége, hiuságos, föld, es hamu, meli az embert meg csallia. Innét mondgia Salamon: Csalárd az keduesség es heába ualo a szépség. Sokan uoltak es uadnakis meg csalatua az testnek szépsége által. Az bolond [506] emberek midön az tesnek szépségét nézik, az ördögnek töriben esnek:

midőn az testnek szépségére feletkeznek, az ördögnek háloíában akadnak. Sokan az testnek szépsége által bünökben köteleznek. Nem keresj az Isten az testnek ékességét, hanem az léleknek szépségét. Inkáb szeretj az Isten az lelkj szépséget, hogi sem mint az testit. Az *Christus* nem giöniörködik az testnek szépségében, hanem az léleknek tisztaságában. Azért *Christus*ban nékem szerelmes Néném, intlek téged, miuel hogi aszt az szépséget szeressed, meliben giöniörködik az Isten. Soha ol'i szándékkal az embereket ne nézzed, hogi az ő szépségeket szeressed. Ne nézzed az embereket ol'i szíuel, hogi az ő szépségek[507]ben giöniörködgiél. Soha a uégre az embereket ne tekéncsed, hogi az ő szépségeket meg kiuánniad. Kérlekis téged, hogi soha az te szíuedet arra ne tettesed, hogi az embereknek kedueskedgiél, es szépnek tessél. Soha azért ne ékessicsed orcszádat, hogi az embereknek szemek elöt keduesnek láttassál. Ne legien ollian az te igiekezeted, hogi az emberek elöt akarnal szépnek láttatnj: mert ha azért cselekeszed, hogi az emberek elöt szépnek láttassál lennj, boszszuságot tészesz az *Jesus Christus*nak te Iegiesednek. Holot az *Christus*nak uagi el iedzetue, hogi ha az embereknek szemek elöt akarsz láttatnj, nem uagi tiszta, hanem parázna. Mint [508] parázna, az *Christus*nak tészesz hamissat, ha azért mutatod szépségedet, hogi az emberektől keduellessél. Miképpen nem paráználkodol, ha inkáb szereted az embereket hogi sem mint az *Christus*? Auagi miképpen nem paráználkodol, kj az embereket az *Christus*nak fölötte keduellied? Miképpen mondog, nem uagiok parázna, kj egi felöl az *Christus*nak attad magadat az Clastromban, es más felöl az embereknek akarsz kedueskednj orcszádnak szépségéuel? Mikor aszt cselekeszed, az paráznaságnak mutatod ielét, mert az paráznák szokták aszt cselekednj, es az uilági aszszoniállatok: ugimint [509] kik az ő orcszáiokot szépítik, hogi az embereknek szemek elöt szépeknek láttassanak. O meli rút es éktelen dolog hogi az apácsza aszszoniok aszt cselekedgiék, amit szoktak cselekednj az parázna, es uilági aszszoniállatok! azért Tiszteletes Szüz, halliad amit mondog, figielmez reá amire intlek. Soha ne tettesed orcszádot az embereknek keduéért; de onnan belöl ioságos dolgokkal ékessicsed az te lelkj esmeretednek ábrázattiát, hogi az *Jesus Christus*nak, meniej Jegiesednek kedueskedhessél. Nem giöniörködik az Isten az testnek szépségében,

hanem az elmének ékességében: nem a szép ábráznak uiselésében, hanem az io erkölcsökben: nem az testnek szép módgiáual ualo uiselésében, hanem a szent [510] életben. Mikor az kegies lélek az *Christus*nak keduéért belől io erkölcsökkel ékessitetik, az *Christust*ol kedultetik es szerettetik: melliet szépen meg ielent az menieij Iegies az lelkj szent Enekeknek köniuében, holot Iegiesének szoluán aszt mondgia: Mel'i szép uagi én társom, es mel'i ékes en szerelmesem giöniörüségidben! mintha aszt mondaná: Mel'i szép uagi én társom, az az, igazán, szentül, es szerzetes módra élúen szép uagi: es engem mindeneknek fölötte leg inkább szeretuén, én társom uagi. Azért uagi szép es ékes, mert iól élúen io cselekedetekben forgódol: es azért uagi társom, mert tökéletesen szerecsz [511] engem, mert más társot föllieb nálamnál senkit nem keduelsz. Nem csak uagi en társom, de leg szerelmesemis, mert többet kiuánsz nékem kedueskednj az io cselekedetek által elmédben, hofi sem mint kiüül az embereknek testj szépségeddel. Azért nem csak társom uagi, hanem leg szerelmesemis giöniörüségidben. Az kegies lélek mondatik leg szerelmesnek giöniörüségiben, tudni illik a Szent írásnak giöniörüségiben; mert nem jút az tökéletesen az *Christus*nak szeretetire es barátságára, a kj a szent írásnak giöniörüségiuel élnj es béuelkednj csak semminek tartia. Az [512] férhet tökéletesen az *Christus*nak szeretetihez, a kj az írásoknak giöniörüségiuel magát táplállia: es az *Christust* szeretj, öis uiszontag szerettetik az *Christustól*. Az kj kedig többet kiuán kedueskednj az embereknek szép ábrázattiáual, hofi sem mint az *Christus*nak io cselekedetekkel, sem az *Christust* tökéletesen nem szeretj, sem az *Christustól* nem szerettetik. Minekokáért intlek téged szerelmes Néném, hofi szeressed az *Christust* mindeneknek fölötte, mert az Atia Isten uálasztot téged ő benne öröktől fogua. Es kérlek téged, hofi csak ő nékj egiedül, kiuánniad keduéét keresnj, es hofi ne keres az em[513]berekől idő szerént ualo dicséretet uennj. Amen.

Hogj a Szüz ne legien mértéktelen az Neuetésben. LXV. szó.

Szerelmes Néném, halhatcsza meg az bölcseséges Salamonnak mondását: En ugimond, az neuetést uéteknek tartottam, es aszt montam az örömek: mit csalatkozol meg heába? Véteknek mondatik, midön mind külömben esik az dolog hogi sem mint kellene. Akkoron esik azért uétek az dologban, mikor kinek sirnia kellene, akkor neuet. Megént azért [514] mondatik uéteknek, mert midön ualakj neuet, halála napiát eszében nem tartia. Bizoni heába csalatkozik meg, kj az idő szerént ualo örömekben örül es uigad. Meg csalatkoznak azok az kik ez uilágnak keduek szerént ualo foliásiban öruendeznek: mert ha az ő haláloknak napiát eszekben uennék, előb siratnák az ő bünöket, hogi sem mint az hiuságos dolgokon neuetnének. Az kik az heába ualo dolgokon neuetnek, uaiha azok eszekben vennék miket szenuedendök lésznek, nem neuetnének, de sirnának. Azért mondgia Salamonis: A neuetés bánattal elegiedik öszue, es az örömek utólliát el fogia az keserőség. Es *Christus* Urunk az Euangeliomban: Boldogok az kik keser[515]genek, mert ök meg uigasztaltatnak. Nem monta: boldogok az kik neuetnek, hanem boldogok az kik kesergenek: mert bizonnial azok boldogok, kik az ő bünököt sirattiák, nem azok kik heába ualo dolgokon neuetkeznek. Az kik Isten szerént keseregenek, boldogok mert meg uigasztaltatnak. Es Szent Jacab apostol feddj az bolondúl neuetöket, monduán: Az tj neuetéstek keserőségre fordúl, es örömtök bánatra. Az bolond neuetésében fel emelj az ő szauát: az bölcs kedig allig neuet alattombanis. Az neuetést azért szerelmes Néném, ugimint uétket el táuoztasd, es az idő szerént ualo örömet giaszra uáloztasd. Miért? tudni illik hogi boldog légi, hogi ha [516] ez szarandokságnak ideie alat siránkozol: ugi hogi halálodnak napián boldognak találtassál, ha magadat ez uilágon meg siratod. Esmérd meg magadat hogi szarándok uagi ez uilágon; mert nincsen itt az te lako heled, hanem az meniországbán: nincsen itt lako uárasod, mert az Isten ígért tenéked meniországbán meniej Hierusalemet, a houa Szent Daudid propheta iutnj kiuánkozot, mikoron mondotta: Örültem azokon melliek mondattak nékem, az Urnak házában megjönk. Jllien kiuánsággal geriedez uala az *Christus*nak szolgáliais, ki aszt mondá: Kiuánok fel áldoztatnj, es az *Christussal* lennj.

Azis kiuán[517]kozik uala meniországb*an* iutnj, kj aszt mondá: Jaj nékem, h*og*i az én lakásom en*ni*re hoszszan haladot, laktam Cedár tartomániában lakozokkal. Mikor ezeket mondá az prophéta, nem neuet uala az uilágnak hiuságin, söt inkább az ő szarándokságán kesereg uala. azért tiszteletes Szüz, az te örö*m*öd mindenkor meniországb*an* legien. Az te szüednek uigassága mindenkor mértékletes es csendes legien, amint mondgia Szent Pál Apostol: Öruendezetek az úrb*an* mindenkor, mégis mondom, öruendezetek. Es másut aszt mondgia: Az léleknek kedig giü*m*ölcse örö*m*. Efféle örö*m* meg nem [518] háboritia az elmét neuetésnek szaporaságáual, de fel emelj az lelket az meniországb*an* ualo el iútásnak kiuánságáual, holot halhassa: Jer bé az te uradnak örö*m*ében. Az embernek szine lelkének tiüköre. Az neuetésen meg esmérhetj ember az apácsza aszszonnak szü*é*t. Az haszontalan neuetések es heába ualo tréfák, meg ielentik az apácsza aszszonnak hiuságos lelkj esmeretit. Minemü legien szü*e* az apácszaaszszonnak, giakorta meg mutattia neuetése, es rüt tréfa*ia*. Mert niluán ok nélkü*l* nem neuetne, ha tiszta szü*e* uolna: soha furcsa[519]sággal nem neuetne, h*og*i ha furcsaságot auagi faitalanságot nem uiselne szü*e*ben. Mert aszt mondgia Urunk: A szü*é*nek feliül beuelkedéséből szól az embernek szá*ia*. Azonképpen hiuságos szü*é*nek feliül béuelkedéséből neuet a szüznek szá*ja*. H*og*i ha az aszszoniállatnak elmé*ie*ben hiuságos dolog nem uolna, soha hiuságos dologon nem neuetne. Az tiszta elme többet örül a siránkozásb*an*, h*og*i sem mint az neuetésben. H*og*i ha az apácsza aszszonj igaz tisztaságot tartana elmé*ie*ben, bizonj inkább szeretné az köniuezést, h*og*i sem mint az ideij uigasságot. H*og*i ha meg gondolná sok ióknak [520] heába ualo mulatasát, es az pokolnak kínniait, inkább szeretné az köniuezést, h*og*i sem mint az neuetést. Ahol az neuetés es csúfság béuelkedik, ot az tökéletes szeretet nem uralkodik. Ha az apácsza aszszonj ualoba szeretné az Christust, nem neuetne, hanem inkább az ő Iegiesének kjuánságában szüntelen siránkoznék: mert a kj az Christust tökéletesen szeretj es félj, nem neuet, hanem hozzá ualo kjuánságból es szeretetből siránkozik. Csudálkozom miért keres az tréfákat es neuetéseket, kj azért iöt az Clastromb*an*, h*og*i az ő büneiért siránkoznék, es poeni[521]tentiát tartana. Csudálkozom h*og*i nem szégienlj, a kj fent neuet es hahotál. Szégien dolog annak neuetnj es hahotálnj, kinek ebben a

szarándokságban bűneit kellett volna inkább siratni. Mj szegénj niomorúlt emberek miért nevetünk, kik mindennémű dolgainkrol az Angyalok es minden szentek előtt szám adásra kelünk az Istennek? Job azért nekünk ez ideig ualo életünknek rendiben bűneinket meg siratnunk, hogi az Istentől iöuendöre bocsánatot nyerhessünk. Kérlek azért téged tiszteletes Néném, hogi el hadgiad az mértéktelen nevetéseket es [522] csufságokat: es inkább az te bűneidet sirassad: az heába ualo tréfákat es nevetéseket táuoztasd, es az te uétkeiden szüntelen bánkodgiál. Halliad *Christus*nak Jegiese, mit mond az meniej Jegies az ő Jegiesének az lelkj szent Enekeknek köniuében: Az te szemeid ugimond, mint az Esebonj halastók. Jól hasonlitatnak az Iegiesnek szemej az halastókhoz, mert holot az kegies lélek ezen az ő szarándokságán siránkozik, az Istennek malasztia által bűneitől magát meg mossza. Vgi az apácsza aszszonnakis kel szünetlen siránkoznj, hogi magát bűnejtől kj moshassa. azért szerelmes Néném, ha ez uilágon az mj [523] bűneinket tökéletes képpen meg sirattiuk, es az uilágj hiuságoktol magunkat meg uonszuk, hiszszük el uennj bűneinknek bocsánattiát.

Hogi ne kiuánnion a Szüz uárasokat látnj. LXVI. szó.

Tiszteletes Néném, halliad miképpen kesereg Hieremias prophéta az mj bűneinken, monduán: Mint homálisosdot meg az aranj, meg uáltozot az ieles io szín? Jde s' toua hániattattanak a szent hel'inek köuej minden úcszáknak eleijn. Az aranion [524] értiük a szerzetes embereknek eletit, meli eleinten az jóságos dolgoknak dicsösségéuel fénies uala, mostan kedig az uétkeknek rútságáual meg homálisosult. Az arannak jeles io szine, iedzj a szentségnek öltözetit, meli az io cselekedetek által az előtt drága, ieles io uolt: most kedig az uétkek es uilági cselekedetek által meg uáltozot, meg kopot, meg rútúlt, es útállatossá lett. Bizonj meg uáltozot a szerzeteseknek öltözetek, ugimint, az Barátoké, az Canonicusoké, es az Apácsza aszszonioké, midön inkább ugi csináltattiák azokat, hogi tessék az emberek előtt, hogi sem mint [525] az Istennek szine előtt. Bizon meg uáltozot az arannak szép szine, midön a szerzetes emberek inkább ahoz szabiák köntösöket, hogi az hiuságos dicsösség által tettetes legien az

embereknek látására, h^ogi *sem* mint alázatosság szerént tetsenék az Istennek elötte. Bizon meg uáltoztak ez mostanj időben a szerzetes embereknek ieles ruháiok, holot inkább cszifrázzák es szépitik magokat, h^ogi királj palotában keduesek legienek, h^ogi *sem* mint az teremptőnek szemej elöt. Touábbá holot aszt mondgia Hieremiás köuetkezendö képpen, Jdes'toua el hániattanak a szent helnek köuej minden úcszáknak [526] elein: Jelentik a szent helnek köuej a szerzetes embereket, kiknek soha nem illik kin uándorlanj, hanem az Clastromnak rekesziben, mindenkor az Istennek szemeij elöt forognj. De ime ez mostanj időben el szélliettenek a szent helnek köuej minden úcszáknak szegletin, midön a szerzetes emberek, hiuságos es uilági dolgokat keresuén ide s' toua kin uándorlanak. Minden úcszáknak szegletin el szélliettenek a Sanctuáriumnak, auagi szent helnek köuej, mikor a szerzetes emberek inkább kiuánnak az királ'nak palatáiában forognj, h^ogi *sem* mint az Clastromnak rekesziben [527] uestteg lennj. El szélliettenek, midön inkább kiuánniák halgatnj az gazdagoknak fölöttéb ualo beszédeket, h^ogi *sem* mint a Szent Írásnak törüénit es parancsolatit. Az úcszáknak szegletin szélliedeznek, midön inkább örülnek az gazdagoknak uendégségiben es beszélgetésiben, h^ogi *sem* mint szerzetes attiafiajnak szegénségében, es ételben ualo meg tartoztatásában. Az Isten szolgainak inkább kel szeretnj az böcsüt, auagi ueteménj élést a Clastromban, h^ogi *sem* mint az gazdag lakodalmokat az uilági házakban. A szerzetes embereknek inkább kel szeretnj az káposztát, es egiéb füböl ualo étkeket az ö attiafiaj [528] közöt, h^ogi *sem* mint étkeknek sokaságát az gazdagok közöt. A szerzetes embereknek inkább kel örülnj szegénj atiafiajnak asztalánál, h^ogi *sem* mint királ'i asztalánál. Miért? Mert amint mondgia Szent Agoston: Job szükölködnj, h^ogi *sem* mint fölöttéb béuelkednj. Iob az *Christus*ért az Clastromban szegénséget szenuednj, h^ogi *sem* mint az uilágban sok gazdagsággal birnia. Szükség azért h^ogi minden szerzetes, ha iduözulnj akar, az uilágot meg útállia, es magát az Clastromj rekeszben tartoztassa. Szükség h^ogi el táuoztassa a szerzetes ember az uilágiaknak giülekezeteket, [529] es az Isten szolgainak keresse társaságát. A szerzetes embereknek inkább kel szeretnj az Clastromokat, h^ogi *sem* mint királnak uduarát. Halliad azért immár amit mondok, halgas rea amire intlek. Job néked az Clastromban ülnöd, h^ogi *sem* mint

az uárasnak ucszáit kerülnöd. Inkáb szeressed az Clastromban ualo uesteg létedet, hogi sem mint uárasokat látnál. Job az Clastromnak köfalaj között nyugodnj, hogi sem mint niluán láttatnj az népek előtt. Ha magadat az Clastromban rekesztet, es ben tartoztatod szeretettel az *Christus*ban: Melliet szépen meg ielent az meniej Jegies az lelkj Enekeknek köniuében, ho[530]lot jmigien szól az Jegiesnek monduán: Bé rekesztet kert, az én néném, bé rekesztet kert, bé pecsételt kútfő. Az bé rekesztet kerten értetik minden kegies keresztién lélek, mert midön az jóságos dolgokat táplállia, szépen uirágzik, jóságos dolgokkal magát tartia es táplállia, es az mi giümölcsöt hoz, aszt megis tartia. Viszontag mondatik bé rekesztet kertnek az kegies lélek, mert holot az örök életnek szeretetiért magát az uilági zur zauartól meg uonsza; midön az embereknek tekéntetit táuoztattia; midön az mj iokat cselekeszik, az embereknek hiuságos dicseretek előtt el röitj: midön hogi az emberektől ne láttassék, magát az Istenért bé [531] rekesztj: midön emberj dicséreteket meg útál, az uilági ioknakis meg útállására igiekezetiuel magát bé kertelj körös körül, hogi az ben ualóknak el ragadozására bé ne üthessen az regi ellenség. Es bé pecsétlet kútfőnekis mondatik mert holot szüntelen meniej dolgokat gondol, es a szent irasoknak tudomániát mindenkor elméiének giomrában öszue giüitj, olliankor a szent elme mint ualamj szép forrásokat magában fakasztanj meg *nem* szünik, melliekből szomiuhozo felebarátit meg éleszthesse. Azért szerelmes Néném, amint feliül meg montam tenéked, hogi ha míg élsz, magadot az *Christus*nak szeretetiért az [532] Clastromnak kö falaj közé bé rekesztet, es az Régulának parancsolatihoz tökéletesen ragaszkodol, hidgied hogi ez halando élet után ugian azon mj urunk *Jesus Christussal* te Jegieseddel az meniej nyugodalomnak tiszta, boldogságos agiásházában fogsz örökké öruendeznj. Amen.

Az Késértetről. LXVII. szó.

Tiszteletes Néném, halliad mit mond Szent Jacob Apostol: Alliatok ellene az ördögnek es el fút elöletek. Es Szent Hieronimus aszt mondgia: Semmj nincsen ugimond, [533] annál erősb, mint kj az ördögöt meg

giözz: es semmj nincsen uiszontag annál erőtlénb, mint az kj az ö testétől meg giözzetetik. Az ördögnek tüzes nilait uigiázásoknak hidegségéuel, es böitöknek mértékletességéuel kel meg óltanj. Az mj álnok ellenségünk mindenkor azon uagion miképpen meg csalhasson bennünket: es azon mesterkedik hogi nem csak torkonkat meg messe (ugimint az gionástól meg tartoztatuán) hanem hogi lelkünket is egietemben el uestesse; mint az farkas az juhokat egimástól el szaggattia, az ördög is ugi cselekeszik az lelkekkel, midön az hiueket az késértet által meg ölj: noha az ördög föllieb nem késérthetj az uálasztottakat, [534] hanem amint az Isten meg engedj. Mikor az ördög az Istennek szolgait késértj, az ö hasznokra szolgál, holot őket az ö késértetiuel meg *nem* csallia, de inkább oktattia. Mert giakorta az késérteteket, mellieket az ördög az embereknek uestedelmére támaszt, azokat az Isten azon lelkeknek hasznára forditia. Soha az Istennek szolgaj *nem* szenedhették uolna az ördögnek késértetit, es nemis szenedhetnék, hogi ha az Istennek kegies io uolta az ö gonoszságokat meg *nem* mértéklené, auagi telliességgel meg *nem* zablázná. Noha az ördög mindenkor kjuánnia késértenj az Istennek szolgait, de hogi ha az Istentől hatalmot *nem* uészen reá, bé *nem* tel[535]liesithetj amit keres. Es noha az ördögnek akarattia mindenkor hamis, de mindaz által az Istennek engedelméből igaz az ö hatalma. Az ördög ugian ö magától hamissan igiekezik meg késértenj az Istennek szolgait, de azokat az kik késértetre ualók, meg *nem* késérthetj, hanem ha nékj az Isten szabadságot adand. Jnnét uagion az Királj köniuekbenis meg irua az ördögről: miuel hogi az Istennek gonosz lelke giötrj uala Sault: holot igazán ugimint az urnak lelke uala. De miért uala gonosz? es ha gonosz uolt, miért uolt az Vré? De ebben az heliben, két szoual egibe foglaltatik, es meg ielentetik mind az Istennek igaz hatalma, s'mind kedig az ördögnek hamis akarattia. [536] Mert gonosz lélek uólt az gonosz akarat által, es ugian azon az urnak lelke uólt, az Istentől ualo igazságos hatalomnak uétele által. Az ördög *nem* erőltethetö az uétekre, hanem csak giúytó: de söt fel sem giúythattia soha az kiuánságnak taplóját, hanem holot elsöben eszében uészj niluán ualo bizonságokból, az gondolatnak nagi erős kjuánságit es giöniörködésjt. De hogi ha magunktól kj ueriük az gonosz gondolatnak giöniörködésit, ottan az ördög szegien uallással el táuozik, es az ö késértetinek fegiuerj meg

törettetnek. Giakorta az ördög io szín alat akaria meg csalnj az [537] Istennek szolgait, midön magát uilággosságnak angialáuá tettetj, de anninak kel lennj a szentek okosságának, hofi az, uálasztást es külömbséget tudgion tennj az io es gonosz közöt, hofi álnokúl öket az ördög meg ne csalhassa. Mert eszt adgia előnkben Josuének imez tudakozása: Miénk uagié ugimond, auagi ellenséginké? Azért mondatik Hieremias prophétánakis: Hofi ha az drága dolgot az aláuától el uálasztod, mint az én szám lésesz. Rettenetes iszoniú az ördög az uilági embereknek szemek előt, de az Istennek uálasztot hiueinek szemek előt aláualo. Az hitetlenek úgi félík az ördögöt mint az oroslánt: azok kedig az kik erősek az hitben, [538] meg utállíák az ördögöt, es ollíannak tartíák mint egi férgecskét: es ha meg láttiákis ötet, nem félnek töle. Csuszamlo kígio az ördög, de hofi ha az feie meg rontatik, semmit nem árthat. Ha kj kedig feiének, az az, első jzgatásának ellene nem áál, telliességgel alattomban bé csuszamodjk a sziüünek leg belső részében. Az ördögi késérteteknek uétkeij meg törhetők: de ha ember azoktól magát meg nem oija, es szokás által erkölcsben kelnek, uégtére igen öszue ragadnak, ugi hofi auagi soha sem, auagi nehezen giözzetnek meg. Mikor az ördög ualameli embert meg akar csalnj, elsőben kinek kinek természetit meg tekéntj, es onnét készítj magát ellene, ahol lattia az embert hailandónak az uétekre. [539] Jnnét mondgia Szent Jsidorús: Jnkáb késértj az ördög az embert az része felöl, ahol láttia ötet az raita kj omlot neduesség által könnyen hailanj az uétekre, hofi az neduességnek béuelkedése szerént késértetitis hozzá fogia: mint akj foliásában uizet akar uennj, nem bocsáttia asztot más részre, hanem ahol annak iobban ualo foliását esmérj. Az embernek egész éltében incselkedik az ördög ötet meg csalnj, de leg inkább uége felé halálákor. Es ez amit eleinten meg monda az Isten ennek az kigiónak: Te ugimond olálkodnj fogsz az ö sarka után. Akkor olalkodik kedig az ördög az embernek sarka után, mikor ötet életének uégén meg csalnj [540] erőködik: mert a kit éltében meg nem csalt, uégtére azon uagion hofi meg csallia. Minekokáért bár igaz legienis az ember, de soha magában ne bizzék, hofi bátorságos lenne it ualo éltében: hanem mindenkor alázatosan magát meg oija, es hofi uégtére meg ne csallatassék, mindenkor féllien es szorgalmasan uigiázzon. Azért Christusban nékem szerelmes Néném, szükség hofi

kériük az mindenható Istent, hogi ne hadgion minket erönk fölöt késértetnj: mert mindenkor az Isten meg tartoztattia az ördögnek ereijt, hogi ne ártson annira, amint kiuán ártanj. Innét uagion hogi az Lelkj énekeknek köniuében, meg fenijtj a szent lé[541]lek az ördögöt, monduán: Keli fel Eszakj fuás, es iöuel Délj szél szellözzél az én kertem által, had follionak az ö fü szerzámj. Az Eszakj fuáson, mel'i az hidegben meg fağilal, es tuniáuá téssen, mj egiéb értetik hanem az tisztátalan lélek? Kj holot minden meg uetet gonoszokat meg késért es birtokában foglal, öket az jo cselekedettől el tünijtia. Az délj szélen kedig, ugimint meleg szellön, ielentetik a szent Lélek, kj holot az uálasztattaknak elméieket meg illetj, minden tuniaságból fel oluasztia, es az Istennek szeretetiben buzgokká tésszj. Kellien fel azért az Eszakj fuás, ugimint az gonosz lélek az Aniaszentegiházból, auagi [542] akarmel'i hiüü lélektől mennien el táuožuán töle, hogi föllieb amint kel ne késértse: es iöiön el helette az délj szél, es szellözzön az meniej Iegiesnek kerte által; es follionak az ö fü szerzámj: tudni illik hogi el iöüén a Szent Lélek, bé öntse a szeretetnek tüzet az kegies elmékben, es mind az késértettől, s'mind kedig az el mulatot jonak restségétől fel szabadicsa az elmét. Melliet midön cselekeszik, fo'lnak az fü szerszámak, mert el iöüén a Szent Lélek, a sziiü mel'i az elöt meg possat es meg tuniült uala, uiszontag magát az io cselekedetekre fel serkentj, es mint egi szép kert ugi uirágzik, es az uirág után io [543] illatú, io izü, es táplálásra ualo giümölcsöt terempt, melliel ember mind magát es felebarátit jo példák által tartia es táplállia.

Kérdés.

Szerelmes atiámfia, kérlek mutasd meg nékem, micsoda oruosság uagion az ördögöknek késértetek ellen?

Felelet.

Christusban nékem szerelmes Néném, ez annak oruossága, akj az uétkeknek, auagi az ördögöknek késértetiuel meg heüül, hogi mennél inkább késértetik, annál inkább az jmádságra fusson. Hogi ha azért ez uilágnak gonosz es förtelmes gondolatj az te sziiuedet fel zauariák, es arra uonsznak hite[544]getuén, hogi ualamj nem illendő dolgot meg cselekedgiél: leg ottan tiszta jmádságiddal, es szent uigiázásiddal el ueried azokat lelkedtől. Jmádságodnak ideién, szüntelen minden

aletatossággal állassad magadat az Urnak színe előtt: hoga az ördögnek minden érkezendő késértetét könnyebben el kerülhessed. Esmérd meg, es tudgiad tiszteletes Néném, hoga nem csak az ördögnek késértetj ellen kel tusakodnók, hanem az testnek uétkeij ellenis. Miért? mert az test, az lélek ellen ualo dolgot kjuán, az lélek kedig az test ellen. Azért oli álhatatosoknak kel lennők az jmádságban, hoga mind addigis meg ne [545] szünniünk, ualamig az Istennek malasztia által meg giözhettiük az testj kiuánságoknak jzgatásit, es az ördögöknek késértetjt. Az giakorta ualo jmádság le szállitia az uétkeknek hadakozását. A szüntelen ualo jmádság meg giözi az ördög nijlait. Az jmádság első erő az késérteteknek ütözetj ellen. Azért szerelmes Néném, amint immár meg montam tenéked, az tiszta jmádsagok es szent uigiázások által giözheted meg az ördögj késérteteket. De ha mégis érzed az testnek úntatását, ha az testnek ösztönitől bántatol, hoga ha az kiuánságnak gondolattia csiklandgia az te szüedet, hoga ha megis ellened tusakodik az te tested, ha téged az buia[546]ság késért, ha az kiuánság téged bünre kisztet: uesd elődben magadnak az te halálodnak emlekezetit, ued elődben az jöüendő itéletet, gondolkodgiál az iöüendő rettenetes kinokról, ued eszedben az örökké ualo büntetések, es iusson eszedben az pokolnak örökké meg olthatatlan sebes tüze, gondold meg annak meg mondhatatlan szörniü kinzását. Az pokol heüségének gondolattia oltsa meg te benned az buiaságnak heüségét. Amen.

Az Almokról. LXVIII. szó.

[547] Tiszteletes Néném, halhatsza mj dolgok mondatnak: Giakorta étszaka az embereknek álmokban, az ördögök elő keluén meg háboritiák őket elméieken: es giakorta niluán ualo küszködesselis háborgatuán az embereket test szeréntis meg uerik. Külömb féle képpen uadnak az álmok. Némelj álmok történnek tele giomorból, auagi annak ürességéből, mellieket magunkis eszünkben uehettiük: nemelliek kedig tulaidon gondolatinkból támadnak. Mert giakran amit nappal gondolunk, éjjel álmunkban eszünkben fordúl. Sok álmok esnek uiszontag az tisztátalan gonosz lelkekenek meg csufolásából, es csalárdságából, az

bölcs Salamonnak [548] bizonsága szerént, kj aszt mondgia: Sokakat meg téuelitettek az álmok, es kj estenek heliekből azokban bizakoduán. Nemeli álmok látások kedig igazán történnek, ugimint meniej ielenésnek titkos szentségéből, es tanácsából, amint az o testamentomban oluassuk Josephről, Jacob pátriarchának fiáról, kj meg látá álmában, hofi ö jöüendöre föllieb böcsültetnék hofi sem mint az ö attiafiaij: auagi amint az Euangeliomban oluastatik Josephről a szeplötelen Szüz Mariának Jegieséről, kj álmában intettetek hofi Aegiptusban futna az giermekkel. Megént történnek néha elegies álmok, az az, gondolatok es [549] ördögi meg iácszottatások egietemben: uiszontag ugian gondolatok es jelenésekis egietemben, amint mondá Daniel: A kj meg jelentj a szent titkokat, meg mutatta tenéked a mik jöüendök. Noha kedig némelj álmok igazak, mind az által nem kel azoknak könnyien hinnönk, miuel hofi külömb féle képezetekből származnak, es honnét iöijönek tökéletesen *nem* tudgiuk. Nem kel azért könnyien az álmoknak hinnönk, hofi netalántan az pokolbélj Sáthán, uilágosságnak angialáuá tüntetuén magát, ualamel'i oktan embert meg ne csallion. Néha az ördög némeli niughatatlan elméiü embe[550]reket, es álmokhoz tartozókat, ugi meg csal álnok mesterséggel, hofi nemel'i álmok külömben sem történnek annál amint ök meg mondgiák: holot az ördögök néha néha igazatis jelentenek, hofi annial inkább sok, es derék dologban meg csalhassák öket. De ha szintén a szerént történnekis az álmok, amint meg ielentik az ördögök, de mind az által *nem* kel azoknak az álmoknak hinnij, hofi csalárdságból ne származzanak, az írásnak imillien bizonsága szerént: Ha szintén ugi történikis amint meg mondgiák tjnéktek, ne hidgiétek. Hasonlato[551]sok az álmok, az madaraknak ielekből uett jöüendölésekhez, es az kik azokhoz tartóznak, iöüendölj láttatnak az álomból. *Nem* kel azért hinnj az álmoknak, ha szintén igazaknakis láttatnak lennj. Az kj az álmokban, auagi iöüendő mondásokban uetj az ö bizodalmát, auagi reménségét, *nem* bízik az Istenben: es ollian mint akj a szél után megien, auagi az árniéket meg akaria fognj. Az hazug iöüendő mondások, es az csalató álmók, mind a kettő heába ualo dolog. *Nem* kel az álmoknak hinnönk, hofi netalántán meg ne csalattassónk azokban. [552] Az mj reménségünk legien erős mindenkor az Istenben: es semmit ne gondolliónk az álmokkal. Jgen méltó dolog hofi az Istenben uessük

reménségünket, es semmj bizodalmunk ne legien az álmokban. Azért szerelmes Néném, intlek téged, hagi ne legien az te elméd az álmokra, auagi jöüendö mondásokra figielmetes, hanem az jo mindenható Istenre nézzen, es ö benne legien erős. Mert hagi ha az jöüendölésekhez, es álmokhoz tartod magad, hamar meg csalattatol. Egész éltedben semminek tarcs efféle jöüendöléseket, es álomj látá[553]sokat, es hel'ihettesd tökéletesen az te reménségedet az Jstennek gonduiselésében: es ígj mind ez uilágon, s'mind az más uilágon jo szerencséd lészen.

Ez uilágon ualo Eletnek röüid uoltáról. LXIX. szó.

Szerelmes Néném, halliad Salamonnak mondását: Valamit cselekedhetik az te kezéd, szüntelen azon légi, hagi munkálkodgiál raita: mert sem dolog, [554] sem okosság, sem tudománj, sem bölcsesség nem lészen pokolban ahouá te sietsz. Mert csak ez ielen ualo életben engettet az szabadság az io cselekedetre: miuel hagi az más uilágon nincsen az cselekedetre ualo uárákozás, hanem az meg lett io cselekedeteknek fizetése. Röüid es hailando ez ielen ualo élet. Azért mondgia Szent Jsidorus: Az kj az ielen ualo életnek hoszsú uóltát, *nem* az ö foliásából, hanem annak uégéből meg tekéntj, meli röüid, es niomorúsággal rakua legien, eléggé hasznoson meg gondolhattia. Minekokáért *Christus*ban nékem szerel[555]mes Néném, hagi ha igaz életet keresz, arra az életre sies, meli igaz, amiért keresztién uagi, az az, az örök életre. Az örök élet életre ualó, ez kedig halando. Azért kel az testben meg halnod az uilágnak, hagi meg ne hal'i lelkedben az *Christus*nak. Akkor tartatik ualakj igazán élnj, hagi ha az uilág szerént meg haluán, csak az Istenben éél, kiben ígérte az ö életét. Az életnek akarmj késedelmes uoltát meg únnia az igaz, miuel hagi az kjuánt hazáiában késöbben érkezik. Az jöüendö kj múlásnak tudatlansága, az embereknek bizontalan: es midön kj ingien nemis uélné halálát, leg ottan [556] meg hal. Azért siessen kikj mind meg iobbitanj amj gonoszt cselekedet, hagi büneiben meg ne hallion, es egiüt ne uégezödgiek az élet az uétekkel. Az kiket éltekben az ördög az uétekre gerieszt, azon forgodik haláloknak ideién, miképpen

őket hertelen az kinokra ragadgia. Bár igaz legien ember, éltében, de midön kj megien lelke ebből az testből, fél es retteg, hofi az kinra ne méltassék. Az csendességgel ualo kj múlásnak hiuatallia, aiánlia az igaz emberekben életeknek uégét, hofi abbólis meg értessék a szent [557] Angialoknak társaságában jutotnak lennj, holot nehéz giötrödésnek túsakodása nélkül mennek kj ez halando testből. Az Jesus Christus, Istennek szent fia nagi tisztességgel fogadgia az ő szolgait, ez niomorúlt éltének táborából haza szállókat az örök boldogságban. Innét mondgia az Legies Szüz az lelkj Enekeknek köniuében: Az én szeretöm ugimond, alá iöt az ő kértében az fű szerzámoknak ueteménj ágiához, hofi legeltesse magát az uetések között, es lilimokat szedgien. Alá iö, mert az Aniaszentegiházat látogatuán azokhoz iö nagiob malasztal, [558] kiket jóságos dolgoknak cselekedetiből es példáiból esmér jo hireknek illattiáual lennj felebaráttiokhoz. Az ueteméniek között legeltetik az kertben, midön az Lelkeknek jóságos dolgában giöniörködik. Lilimokat szedeget, midön az ő uálasztottit, ez életnek töuéről kedue szerént le metélj, es az örök életnek örömére őket által költöztetj. Effélékről mondatik a soltárban: Drágalátos az Úrnak szine elöt az ő szentinek halála. A szöués fonálokban uégeződik, az embereknekis élete naponkint mind fotton fogj. Az uálasztot[559]taknakis lelkek halálok napián, nagi félelemben uadnak, bizontalanok léuén, az jutalomra menneké kj ez uilágból, auagi az kinokra. Némel'j uálasztattak kedig az ő uégső határokon meg tisztúlnak aprotékos bünöktől. Némelliek kedig halálok óráiánnis meg uidámodnak es örülnek az örökké ualo joknak elmélkedéséből. Azért akarta az mindenható Isten halálunknak óráiát, auagi napiát nékünk el titkolnj, hofi az mindenkor bizontalan léuén, mindenkor aszt hidgiük hofi közel uagion, es anniuál inkáb szorgalmatosb legien em[560]ber az jo cselekedetben, mennél inkáb bizontalan az ő kj hiuatallia felöl. Az ördögök el ragadgiák az gonosz embereknek lelkeket az ő halálok napián, hofi ők legienek kínzók az büntetésekben, kik uoltanak tanácsok az uétkeben. Akkoron keresik meg az gonosz lelkek az ő munkáiokat, mikor az lélek kj megien az testből, es akkor forgattiák elöl az gonoszságokat melliekre bírtanak, hofi a szegénj lelket uélek égiüt az kinokra uonniák. Az hamis, gonosz ember halála után kínzódnj: az igaz kedig munkáia után bizuást niugszik.

Mert miképpen hogi az uálasztottakat [561] öruendeztetj az boldogság, azonképpen hinnj ualo dolog, hogi az bünösöket kj mulásoknak napiától fogua égetj az tűz. *Christusban* nékem szerelmes Néném, azért rakogatom ezeket az te füleidben, hogi meg ércsed niluán, miuel hogi szükség nékünk az földj dolgokat mindenkor meg uetnönk, es halálunknak napiát mindenkor eszünkben tartanónk.

Halliad mit mond Szent Jacob apostolis: Micsoda ugimond, az mj életünk, hanem egi keués ideig fel tetsző pára? Aszt mondgia megént az bölcs: Ne dicsekedgiél az holnappal, mert nem tudod mit hoz magáual az érkezendő nap. Szükség [562] azért tiszteletes Néném, hogi szorgalmatosan iól élj, es naponkint az te életednek utólliára gondolkodgiál, hogi ez uilágnak édeskedésit meg uethessed, es az meniej jokat meg találhassad. Minden dolgaidban, az bölcsnek mondása szerint, gonold meg az te uégső dolgaidat, es soha *nem* uétkezel; mert hogi ha azt meg gondolod szorgalmatosan, ritkán, auagi soha *nem* uétkezel. Ennek okáért intlek tégedet édes Nénem, hogi ne öruendez ez uilágnak hiuságos dolgaiban, mert kétség nélkül meg kel halnod. Neis uessed reménségedet az idő szerint ualo dolgokban, mert *semm*inémü okkal [563] el nem kerülheted az halált. Mjért öruendez a szegénj niomorúlt test az uilági dolgokban, meli az férgeknek ételekre készül? Eszt azért mondám, tiszteletes Néném, hogi soha el ne feletkezzél az te állapotodnak rendiről. Emlekezzél meg rola, hogi hamu uagi, es hamúá léssesz: por uagi es ismég porba mensz. mert *ugian* aszt mondá az úr az első embernek. Ved eszedben asztis, mit monda Szent Job maga felől: Mint az rothadás, ugimond, meg emésztetem, es mint az ruha melliet az moli meg éssen. Vesd elődben oltalmúl az te halálodnak emlekezetit. Ved elő magadnak az te kj mulásodnak [564] napiát. Az te halálodnak napia mindenkor elmédben forogion, es annak emlekezetinek ereiéuél tökéletesen meg oijad magad az bünöktől es uétkektől. Amen.

Az Halálról. LXX. szó.

Kérlek tiszteletes Néném, halgasd meg az Bölcsnek imez modását: O Halál, mel'i keserü az te emlekezeted az embernek, kinek békesége uagion [565] az ö birtoka alat ualo jauaiban. Holot ismét aszt mondgia: Ô Halál io az te jtélleted a szükölködö embernek, es a kj mind gazdagságában, morháíában, es ereiében meg fogiatkozik. Ehez hasonlo amit mond Szent Jsidorus: O halál, mel'i édes uagi az niomorultaknak, mel'i giöniörüségés uagi az keserüségben élöknek, mel'i öruendetes uagi a szomorúknak, es az kesergöknek. Véget uét az halál minden niaualiáknak ez uilágon: Határt mutat ez életben minden niomorúságnak; minden szerencsétlenséget el uészen. Határt uét az halál ez uilágon az embereknek az ö há[566]boruságokban: de iaj, mel'i késön érkezik az uárt es kiuánt halál. Job azért szerelmes Néném, io módgiáuál meg halnj, hogi sem mint gonoszól élnj. Job hogi soha ne legien az ember ez uilágra, hogj sem mint örökké el szakadgion az boldogságtol.

Kérdés.

Szerelmes atiámfia, kérlek téged, mond meg nékem, kellé az halottakat siratnónk, auagi szerelmes meg holt felebarátinkért keseregnök?

Felelet.

Szerelmes Néném, felellien meg erre tenéked Szent Isidorus: Noha ugimond, az kegiesseg siratnj had[567]gia az meg holt hiueket, de mind az által az keresztiénj hit tiltia az érettek ualo mértéktelen sirást. Nem kel azért az meg holt hiueket annira siratnónk söt inkább hálákot kel adnónk érettek az Istennek, miuel hogi őket méltoztatta meg szabaditanj ez uilágnak niomoruságából, es hogi őket az hiuességnek, uilággosságnak, es békeségnek hel'jére (amint hiszszük) által költöztette. Az meg holt hiueket nem kel siratnónk, kiket *nem* kétlönk az örök niugadolomra jutottaknak lennj. Tiszteletes Néném, halliad mégis mit mondok: Azok az emberek siratnj [568] ualók, kiket az ördögök nagi gialázattal el ragadnak: nem azok, kiket az Angialok tisztességgel fogadnak. Auagi azokat méltó siratnj, kiket az ördögök az pokolnak büntetésire uonszonak, es nem azok, kiket az angialok az paradicsomnak örö mire uisznak. Auagi azokat kel siratnj, kik halálok után, az ördögöktöl temettetnek el pokolban: nem azokat kik az angialok által hel'íheztetnek

meniországban. Azokat illik siratnónk, az kik gonoszúl hálnak meg: nem azokat kik iól uégezik életeket. Sirassuk azokat kik gonosz halállal el foglal[569]tatnak: es nem azokat kik drágalátos halállal böcsültetnek. *Christus*nak édes Szüze, halliad mit mondok: Mikor az halottakat siratom, kik az úrban iól holtanak meg, magamnak ártok uéle, es ő nékik nem használok, holot az halottakon kesereguén törödöm, es azzal nékik semmit sem használok, magamnak kedig niluán ártok. Minekokaért azok sirassák testszerént az ő halottiokat, kik az fel támadást tagadgiák, auagi kik halálok után nem hiszik az fel támadást. Mj azért szerelmes Néném, kik hiszszük, miuel hogi az mj halottaink az *Christussal* [570] uralkodnak, nem kel érettek kesergenönk, hanem inkább jmádkoznónk: nem kel az halottakat test szerént siratnónk, hanem érettek az Istennek köniörgeñk, hogi az tisztító büntetésektől méltóztassa őket hamaráb meg mentenj.

Az Jtéletről. LXXI. szó.

Kétféle az Istennek ítéllete: egijk melliel még éltekben meg ítéltetnek az emberek: az másik melliel iöuendöre [571] fognak meg ítéltetnj. Minekokaért némelliek it ez uilágon meg ítéltetnek betegségek es szegénségek által, es ez uilágnak külömbféle háborúsági által, hogi az más uilágon meg ne ítéltessenek. Némellieknek azért tisztulásokra uagion az idő szerént ualo büntetés: némelljeknek kedig it kezdetik el kárhozattiok es az más uilágon készítetik tellies ueszedelmek. Némelliek ítéltetnek ez uilágon az háborúság által: némelliek kedig az más uilágon fognak meg jtéltetnj tűz által az keménj bjrónak ítélletj szerint, holot még az igaznakis igazsága nem lészen bátorságos. Jnnét uagion amit az Úr felől mond Szent Iob: Az ártatlant es az istentelent ő emésztj meg. Mert akkor e[572]mésztetik meg az Istentől az ártatlan, midön ugian azon ártatlanság jobban meg rostáltatuán, es meg uálasztatuán, az Istenj ártatlansághoz képest semmiué uálik. Meg emésztetik kedig az jstentelenis az Istentől, midön az istenj ítélletnek uilágosságánál kj tetszik az ő jstentelensége, es igazán kárhozatra jtéltetik. *Christus* urunk az utólso ítélletkor, az érdemeknek külömbisége szerént, szelédnek es

kegiesnek fog láttatnj az uálasztot hiueknek: az gonoszoknak kedig rettenetesnek fog tetszenj.

Kinek kinek a minémü lelkj esmerete uolt, ollian Biráia lészen az ítélletnek napián: ugi hogi az *Christus* ugian az ő csendes[573]ségében tökéletesen meg maraduán, csak azoknak láttassék rettenetesnek, kiket uádol az ő tulajdon gonosz lelkj esmeretek. Szerelmes Néném, halliad mit mond Szent Isidorus: Senkj nincsen bün nélkül, nemis lehet senkj bátorságos az Istennek jtélletj felől, holot az hiuolkodo beszédekrölis számot kel adnónk. Jaij nekünk szegénj bünösöknek. Jaij nekünk méltatlanoknak, mit fogonk mondanj az napon, kik nem csak hiuságos beszédekben, de cselekedetekben~~nis~~ naponkint uétkezőnk, es az gonosz dolgoktól soha meg nem szünönk? Ha az mindenható Istennek ítélletiben, [574] az igaz sem lészen bátorságos, mint lészen tahát nekünk bünösöknek dolgónk? Hogi ha az keménj jtéllő birónak kérdésére, az igaz embernekis igazsága nem lészen bátorságos; medgiönk mj szegénj bünösök az napon, kik naprol napra szaporitiuk büneinket? Ha az jtélletnek napián az igazis ollig iduözül: tahát mj kik számtalan bünöket cselekedtönk, houá legiönk az nap? Senkj az nap félelem nélkül nem lehet, mjkor mind az egek es az föld meg indulandók; es mind az Elementumok az tűznek heüségétől el oluadnak: meli nap[575]rol aszt mondgia Sophonias prophétais: Az a nap ugimond, haragnak napia, háborúságnak napia, niomorúságnak es boszszú állásnak napia, föl'ihönek es homálioságnak napia, trombita szónak es hangosságnak napia, holot az erőssis meg háborodik ijettében.

Kérdés.

Jaij édes atiámfia, uallion mit mondonk az nap, mikor az a nagi keménj itéllő biro el iöüend? mert holot az ő el iöüeteliről emlekezetet tettél, engemet sirásra birtál. Elő hozuán te az jtélletnek rettenetes napiát, szemeimnek könihullásit meg inditottad.

[576] Felelet.

*Christus*ban nékem szerelmes Néném, iöl cselekedted, hogi ha az keménj itéllő birótól ualo féltedben siránkoztál, mert minek előtte kj jelenniék az ítéllet napia, eleiben kel mennönk dicsérettel, es könij hullásinkat szine eleiben kel hel'iheztetnönk. Mostan uagion az kellemetes jdő, es az iduösségnek napia. Innét mondatik az prophéta által: Keressétek

ugimond, az urat, míg meg találtathatik, hijátok segítségül ötet míg közel uagion. Ez életben nem látszik az Jtéllő biró, noha közel uagion: Az más uilágon kedig meg látszik, de mesz[577]sze lészen az jrgalmasságtól. Azért szerelmes Néném, szükség hogi keressük az urat tellies szíuel, es tellies elméuel, ez ielen ualo életben, ha az más uilágon meg akariuk ötet találj. Hogi ha ötet éltünkben tellies aietatosságból keressük, es egietemben az gonosz cselekedetektől el táuozónk, jrgalmasságot találónk nála ítélletnek napián, miuel hogi kegies es irgalmas. Mert ő rola uagion meg irua. Édes, kegies az úr mindeneknek, es az ő köniörülésj minden cselekedetit felül múllíák. Azért szerelmes Néném, köniörögiönk az rettenetes, keménj, es igaz látó itéllő birónak könihullatással es tel[578]lies aietatossággal, hogi az ítéllet napián, ne cselekedgiék mj uelönk az mj büneink szerént, hanem az ő jrgalmassági szerént, es hogi ne hadgia nekünk, az istentelenekkel egietemben hallanj amaz rettenetes keménj sententiát: Mennietekkel átkozottak az örök tűzben; de hogi engedgie az ő uálasztottiuual egietemben ez drága szót hallanj: Jöjjetek el én atiámnak áldottj, uegiétek el az országot, mel'i tjnéktek készitetet az uilágnak eredetitől fogua.

Az feliül ualo tanuságoknak intéséről. LXXII. szó.

[579] Jmmár szerelmes Néném, Jstennek kegielmességéből, az én szómnak haioiát az parthoz igazitom, de mégis mindazáltal, hozzád térek szóllásommal. Mert te kérted, hogi ualamj szent jntésnek tanúlságát irnék tenéked elődben. En kedig ha szintén nem ugi amint kellet uolna, mind az által Istennek segítségéből, amint tölem lehetet, a Szent Atiáknak jrásokból, az te tanúlságodra, sententiákat szedtem, mellieket ez köniuecskeben az te szeretetednek eleó attam. Ihon azért Christusban nékem szerelmes Néném, előtted uagion az jó életnek jntése. Adatot [580] tenéked az jora ualo életnek tanácsa, modgia, es formáia. Semmj tudatlanság immár téged az büntől meg nem ment. Tudod immár az jó életnek eszközit. Oktalanságodból, auagi tudatlanságodból immár mentséget nem uehetsz: enniből immár nem mondhatod: Tudatlanságomból uétkesztem. Miért nem lehet mentséged? Mert uagion

jmmár Regulád es törüénied, melliet kellessék köüetned: uadnak Constitutioid; elődben uadnak immar mutatua az jó életre ualo parancsolatok: meg uagion immár tenéked mutatua, mint kellessék magadot uiselned az Istennek [581] házában: minémünek kellessék lenned, meg uagion immar néked ielentue. Tudod immár az parancsolatokat: tudod immar mj dolog legien igazán élnj. Meg lásd, azért hofi ez után meg ne ütközzél. Meg lásd, hofi ennek utanna a mit jonak es alkolmatosnak esmérsz lennj, alattomban el ne mulassad. Az törüénnek iouóltát meg utálliad, ha gonoszúl élsz uéle. Hofi ha mj iót oluasz, es aszt gonoszúl élúén meg ueted, igen uétkes leszesz az Isten elöt. Miért? Mert iob meg sem esmérnj az jduösségnek útát, hofi sem mint annak meg esmeretj után hátra térnj. Azért az el uett tudománnak aiándékiát mind [582] elmeddel es cselekedetteddel meg tarcsad. Telliesícs bé cselekedettel, amit meg tanultál elméddel. Tiszteletes Néném, mégis aszt hagiom tenéked, hofi nagi szorgalmatossággal tarcs meg es oltalmazd meg ennek az köniüünek intésit.

Szent Bernárd Kereméséről. LXXIII. szó.

Kérlek téged *Christusban* szerelmes Néném, hofi ne restellied meg halgatnj, amit nagi kiuánua akarok tenéked mondanj: miuel hofi az *Christusban* igen szeret[583]lek téged, azért tenéked meg mutatom az én lelkj esmeretemet. De holot az én büneimet tenéked meg ielentem, félek raita, hofi netalántán az te tiszta füleidet meg ne förtöztessen. Mind azáltal kérlek tégedet *Christusban* szerelmes Néném, hofi meg bocsás énnékem méltatlan szegénj bünösnek. En szegénj niomorúlt bünös, eleijtől fogua sok bünökkel az én életemet meg förtöztettem: mindenkor újj bünökkel értem előbbj uétkeimet: mindenkor bünöket bünökhöz raktam, es giüitöttem: soha az büntől uezteg *nem* uóltam: [584] az mj iót kellett uolna cselekednem, aszt *nem* cselekettem: az mj gonoszt uiszontag *nem* kellett uolna cselekednem, szintén aszt cselekettem. En szegénj bünös *nem* uagiok méltó, hofi az égnek magosságát lássam, az én hamisságomnak es büneimnek sok uolta miát; mert az mindenható Istennek haragiát ellenem giújtottam, es számtalan sok gonoszságot ö

előtte gondoltam, montam, es cselekettem giermekségemtől fogua mind ez jelen ualo napig. En bóldogtalan uétkesztem giermekségemben, uétkesztem iffiuságomban, de söt [585] az mj leg nagio, es uezsedelmesb, uétkesztem uénségembennis. Estem szegénj bünös feiem, az bünöknek sárában. Én uétkes ember, estem az bünnek uermében. En niaualiás bünös estem az gonoszságnak méli kuttiában. En boldogtalan estem az uétkeknek mélségében: leszállottam szegénj es bé keuerettem sok bünöknek ingouánios possadéában. El estem, iaij szegénj boldogtalan, es fel sem kelhetek magamtól. Téged azért kérlek *Christus*ban szerelmes Néném, segécs fel te engem az te jmádságodnak kezéuel. Niúics kj nékem az te jmádságodnak iob kezét, es uonjkj engem az én büneimnek [586] méliségéből. Adgiad az te esedezésednek kezét, es mencskj engem az gonoszságnak uerméből. Szerelmes Néném, bizonios uagiok benne, hoki ha te a mj fogadást tettél az *Christus*nak, aszt meg tartandod, tenekedis meg adatik az Corona örökké ualo uigasságodra, es nékemis bünösnek bocsánat adatik ez uilágon. Hoki ha te, amit az *Christus*nak fogadtál, aietatos szíuel bé telliesited, nékemis méltatlannak bocsánatot niersz; es te a szent szüzekkel egietemben, az meniejj dicsösséges agiasházban fogsz öruendeznj. Tiszte[587]letes szüz, bizonios uagiok, es nemis kételkedem benne, hoki az te szüz imádságod, bocsánatot nierhet nékem méltatlannak az én büneimről. Tiszteletes Néném, hoki ha te az Istennek szolgálattiában, fogadásod szerent, álhatatosan meg maradsz nékemis bünösnek engedelmet találasz, te kedig a szép szüzeknek kharok közöt, mind örökké fogsz öruendenj. Tiszteletes Szüz, kérlek halgasd meg figielmetesen amit mondok: Te uagi az én szerelmes, aietatos Nénem az *Christus*ban, kinek törekedése által, nem kétlem [588] fel tisztulásomat büneimnek rútságából. Hoki ha te tiszteletes Szüz, kellemetes szüz uagi az Jstennek; es ha te az Jesus *Christussal* te szerelmes Iegieseddel tisztán egi ágiban fekszel, ualamit kérsz ő töle az én iduösségemnek dolgában, könnien meg niered. Hoki ha te tiszta ölelgetéssel meg öleled az *Christust*, bizonnial bocsánatot nierhetsz énnékem bünösnek. Ha te szüzességednek kedues io illattiáual, az *Christus* ölelgetésihez ragaszkodol, nékem méltatlannak bocsánatot találasz. Ha az Jesus *Christust*, az meniejj Jegiest, mindenek fölöt szereted, es az ő édes szeretetiben meg niugszol: az én büneimnek öldozattiát

nierheted. Az édes Jesus [589] *Christus*, te szerelmes Jegiesed, meg nem szomorít téged, de ualamit kérsz meg adgia tenéked, kj téged örök társúl magának jegizet: mert ő igen szeret téged, kj az ő drágalátos szent uéréuel meg uáltot téged. Minekokáért az te szereteted az *Christusban*, lészen az én bűneimnek bocsánattia. Mel'iben reménségemis uagion, ha te szerelmes Néném, kit én igen szeretlek, bé menendesz az *Christussal* az meniekezöre, az meniej ágiasházban. Te lészesz tiszteletes Néném az én uigasztalásom, az Istennek keménj es rettenetes ítélletj napián, holot minden bűneimről es el mulatot dolgaimról számot kel adnom. Reménlem bizonyial, [590] hogi az te szent szüzességednek érdeme meg szállitia, es meg tágtitia az uétkemnek érdemlet büntetését. Amen.

Explicit Liber de Modo bene uiuendj. 21. Januarij, in die Sancta Agnetis uirginis et martyris. Anno dominj 1612.

[591] Az Köniüünek kereső Tábláia.

Az Hitről.

Az Reménségről.

Az Istennek malasztjáról.

Az istenj Félelemről.

A szeretetről.

Az isteni szolgálatra térteknek kezdetekről.

Az Istenhez ualo térésről.

Az Világnak meg utállásáról.

Az öltözetéről.

A sziünek töredelmességéről.

A szomorúságról.

Az Istennek szeretetiről.

[592] Felebarátunkhoz ualo szeretetről.

A szánakodásról.

Az Irgalmasságról.

A szenteknek példáiokrol.

Az Veszekedésről.

Az büntetés alatt való feníjtésről.
Az Engedelmességről.
Az Alhatatosságról.
A szüzességről.
Az meg tartoztatásról.
Az Buiaságról.
Az Böitről, és ételben való meg tartoztatásról.
Az Részezségről.
Az Bünről.
Az bünöknek uallásáról, auagi az giuónásról, es az poenitentiáról.
Az Communicálásról.
[593] Az Gondolatrol.
Az Vesztegségről.
Az Hazugságról.
Az hamis esküésről.
Az Rágalmazásról.
A Irégiségről.
Az Haragrol.
Az Giülöségről.
Az keuéliségről.
Az kérkedésről.
Az alázatosságról.
Az békeségről.
Az Egiességről.
Az Tüérésről.
Az Betegségről.
A Fösuénségről.
Az kiuánságról.
A szegénységről.
A zugolodásról.
[594] Az Tulaidonrol.
Az Imádságról.
Az oluasásról.
Az Munkálodásról.
A soltár es dicséret mondásról.

Az munkalodo, es elmélkedő Eletről.
 Az heába ualo szorgalmatosságról.
 Az Vigiázásról.
 Az okosságról.
 Hogi az uilági aszszoniállatok el táuoztassanak.
 Hogi ne keduellie a Szüz az férfiakkal ualo niáiaskodást.
 Hogi a Szüz fussa az Jffiaknak társaságát.
 Hogi a Szüz ne legien gonosz emberekkel.
 [595] Hogi ne uegien a Szüz aiándekokat auagi leueleket titkon.
 Hogi a Szüz aietatossan meg adgia amit az Istennek fogadot.
 Hogi a Szüz aszt mindenkor meg gondollia, mj uégre iöt az
 Clastromban.
 Hogi a Szüz ne keressen az embereknek kedueskednj, az ö orcszájának
 szépségéuel.
 Hogi a Szüz ne legien mértéktelen az neuetésben.
 Hogi ne kiuánnion a Szüz uárasokat látnj.
 Az Késértetről.
 Az álmokrol.
 Ez uilágon ualo életnek röuid uoltáról.
 Az Halálról.
 Az Jtéletről.
 [596] Az feliül ualo tanuságoknak intéséről.
 Szent Bernárd Kereméséről.

Személynévmutató

- Abiram (Abiron) 66, 67
 Ábrahám 34, 35, 57, 119
 Ádám 68, 87
 Ágnes, Szent 11, 182
 Ágoston, Szent 23, 34, 39, 51, 59, 74, 95, 166
 Almási Tibor 12
 Ambrus, Szent 63, 153
 Ananiás 124, 125
 Anna prófétaasszony 76
 Anna, Sámuel anyja 41
 Áron 66
 Atanáz, Szent (Athanásius) 45
- Bártfai Szabó László 8
 Bernát, Clairvaux-i Szent (Bernárd) 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 180, 184
 Bitskey István 9
 Bliemblin Erzsébet 8
 Bocskai István 7
- Caesarius 141
 Cassiodorus 23
 Core → Korach
- Csáky Anna Franciska 11
- Dániel 57, 83, 172
 Dátán 66, 67
 Dávid 24, 25, 41, 57, 61, 64, 70, 80, 96, 99, 102, 120, 143, 153, 157, 163
 Dina 80
 Draskóczy István 12
- Ebeczky Sándor 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15
 Elizeus (Helisaeus) 124
 Érszegi Géza 12
 Esaiás → Izajás
 Éva 87
 Ezechias → Hiszkija
 Ezekiel 19, 136
- Gechaszi (Giezi) 124, 125
 Gergely, Szent, Nagy 40, 58, 64, 69, 122, 139, 141
 Giezi → Gechaszi
- Helisaeus → Elizeus
 Hieremias → Jeremiás
 Hieronimus → Jeromos, Szent
 Hiszkija (Ezechias) 107
 Horn Ildikó 11
 Horváth János 10
 Humbelina 10
- István, I., Szent 10
 Izajás (Esaiás, Isaiás) 74, 97, 99, 157
 Izidor, Sevilai Szent (Isidorus) 16, 18, 33, 47, 51, 52, 64, 69, 73, 75, 78, 82, 89, 93, 94, 97, 139, 141, 156, 169, 173, 176, 178
 Izsák 57
- Jakab, Szent 60, 104, 123, 126, 163, 167, 175
 Jákob 57, 80, 134, 135, 172
 Jancsó Éva 12
 Jankovich Miklós 11
 János, Szent, apostol 25, 47, 51, 57, 137
 Jeremiás (Hieremias) 128, 165, 166, 169
 Jeromos, Szent (Hieronimus) 38, 69, 75, 82, 145, 154, 167
 Jób 33, 114, 119, 175, 177
 Joel 85
 Jónás 67
 József, Jákob fia 57, 172
 József, Mária jegyese 120, 172
 József 35, 57, 169
 Júdás (Judás Scarioth) 69, 95, 118, 124, 125

Korach (Core) 66
Korondi Ágnes 8, 10

Lázár, Mária és Márta testvére 42
Lázár, szegény 114
Lea (Lia) 135
Lót 35, 85

Mária → Mirjam
Mária Magdolna 42, 69, 76
Mária (Mária Magdolna), Lázár és Márta
testvére 135, 138
Mária, Szűz 120, 172
Meier, Gabriel 9
Mirjam (Mária) 66
Mózes 30, 57, 66

Noé 85, 138

Orbán, IV., pápa 11
Oziás → Uzija

Pál, Szent, apostol 18, 20, 23, 31, 42,
46, 51, 53, 55, 57, 59, 66, 67, 69, 71,
76, 84, 85, 87, 94, 95, 96, 108, 111,
114, 115, 117, 119, 121, 122, 123,
124, 126, 128, 130, 151, 164

Pázmány Péter 9
Péter, Szent, apostol 32, 41, 57, 87, 95,
141

Piszter Imre 9
Pusch Ödön 8

Rafael 41
Ráhel 135, 136

Salamon (Salomon) 17, 22, 26, 45, 46,
51, 53, 55, 59, 62, 63, 64, 67, 68, 79,
84, 85, 103, 117, 129, 141, 144, 160,
163, 172, 173

Sámson 80, 81
Sámuel 41, 57, 66
Sapphira → Szafira
Saul 67, 168
Schwarcz Katalin 8, 11
Sichem → Szichem
Sophonias → Szofóniás

Szabó Flóris 14
Szafira (Sapphira) 124, 125
Szelestei N. László 9, 12
Szichem (Sichem) 80
Szofóniás (Sophonias) 178

Tamás, Froidmons-i 10
Timóteus 85
Tóbiás 41

Uzija (Oziás) 67

Vargha Damján 8, 9, 10
Várkonyi Fidél 9